

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Verklaring betreffende het financieel verslag en de overzichten

Wij hebben het financieel verslag en de overzichten 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- het financieel verslag over 2019 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.

Het financieel verslag omvat tevens:

- o een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- o een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.

Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag:

- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een geveer heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij is verantwoordelijk voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3450 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwvegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr 09068872

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over het financieel verslag en de overzichten op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden alsmede de Regeling financiering politieke partijen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel verslag en de overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevat

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in het financieel verslag en de overzichten. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat het financieel verslag en de overzichten een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de politieke partij. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de politieke partij gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van het financieel verslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende het financieel verslag en de overzichten

Naar ons oordeel geven:

- het financieel verslag 2019 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c),
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b), en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld

Tevens zijn wij van oordeel dat de bij het financieel verslag 2019 gevoegde opgave omtrent het ledental van de politieke partij en van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en het financieel verslag en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften.

Tevens melden wij dat het activiteiten- en jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met het financieel verslag

Nieuwegein, 30 juni 2020

Van Ree Accountants

w.g

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Verklaring betreffende het financieel verslag en de overzichten

Wij hebben het financieel verslag en de overzichten 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage gecontroleerd. Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- het financieel verslag over 2019 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.

Het financieel verslag omvat tevens:

- o een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
- o een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.

Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag;

- een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij is verantwoordelijk voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en de overzichten mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr 09068872

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over het financieel verslag en de overzichten op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden alsmede de Regeling financiering politieke partijen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel verslag en de overzichten geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in het financieel verslag en de overzichten. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat het financieel verslag en de overzichten een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van het financieel verslag en de overzichten en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de politieke partij. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de politieke partij gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van het financieel verslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende het financieel verslag en de overzichten

Naar ons oordeel geven:

- het financieel verslag 2019 (artikel 25, eerste lid, onder a) en de daarin opgenomen rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26 onder c),
- het overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in dat kalenderjaar van een geveer heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder b), en
- het overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd (artikel 25, eerste lid, onder c), een getrouw beeld.

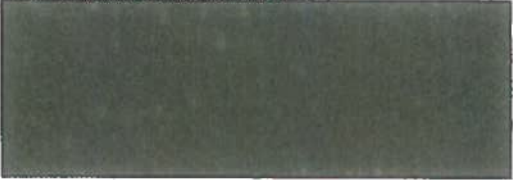
Tevens zijn wij van oordeel dat de bij het financieel verslag 2019 gevoegde opgave omtrent het ledental van de politieke partij en van de aangewezen politieke jongerenorganisatie, conform artikel 26, onder d van de Wet financiering politieke partijen, juist is.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Wij zijn van oordeel dat de partij de aan de subsidie verbonden verplichtingen heeft nageleefd en het financieel verslag en de overzichten voldoen aan de bij of krachtens de Wet financiering politieke partijen gestelde voorschriften.

Tevens melden wij dat het activiteiten- en jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met het financieel verslag.

Nieuwegein, 30 juni 2020

Financieel verslag 2019 en de overzichten 2019 van SGP (bijlage bij controleverklaring d.d. 30 juni 2020)
(bedragen in euro's)

Ontvangen subsidies (artikel 20, lid 1, onderdeel a, Wfpp)

	Voorlopige beschikking 2019 dd 5-12-2018 en 14-01-2019 en 27-01-2020	Verantwoording subsidie 2019 in jaarrekening 2019	Afrekening definitieve beschikking 2018 dd 22-10-2019 en 3-12-2019 en 21-02-2020	Totaal subsidie- opbrengsten in jaarrekening 2019
Staatkundig Gereformeerde Partij	530.971	530.971	19.468	550.439
Wetenschappelijk Instituut SGP	163.957	163.957	6.064	170.021
SGP-Jongeren	79.297	73.297	5.581	78.878
Vormingsactiviteiten Oost-Europa (Wfpp)	82.320	74.203	-	74.203
	858.545	842.428	31.113	873.641
Vormingsact Oost-Europa (Matra)	34.200	33.145	-	33.145
Vormingsact Oost-Europa (Shiraka) correctie 2018	-	-	8.075	8.075
Vormingsact Oost-Europa (Shiraka)	92.900	89.736	-	89.736
	983.645	965.309	23.038	988.347

De bovenstaande subsidiebedragen betreffen de in de jaarrekeningen verantwoorde subsidies waarbij deze zijn toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben, voor zover bekend was bij het opstellen van de jaarrekening. Dit wijkt dus af van de daadwerkelijke bevoorschotting en afrekening van de subsidies.

Ontvangen bijdrage (artikel 20, lid 1, onderdeel b, Wfpp)

		Totaal
Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Partijbijdragen	522.841	
- Giften en legaten	312.480	
		835.321
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Donaties en giften		13.736
SGP-Jongeren		
- Contributies	34.516	
- Giften en collecten	4.922	
		39.438
SGP-Bestuurdersvereniging		
- Contributies	71.300	
- Giften	25	
		71.325
		959.820

Overige inkomsten (artikel 20, lid 1, onderdeel c, Wfpp)

Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Partijblad De Banier	66.819	
- Rentebaten en waardeveranderingen effecten	205.927	
- Overige opbrengsten	11.169	
- Opbrengsten afdelingen	399.653	
		683.567
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Abonnementen Zicht	13.814	
- Overige opbrengsten	11.508	
		25.122
SGP-Jongeren		
- Overige opbrengsten	23.684	
- Opbrengsten lokale commissies	25.779	
		49.463
SGP-Bestuurdersvereniging		
- Scholing		2.470
		760.622

Vermogenspositie (artikel 20, lid 1, onderdeel d, Wvfp)

		Totaal
Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Continuïteitsreserve	1.805.026	
- Bestemmingsreserve huisvesting	920.000	
- Bestemmingsreserve ICT	195.000	
- Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	18.935	
- Bestemmingsreserve afdelingen	766.681	
- Algemene reserve	777.917	
		4.481.560
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Stichtingskapitaal	45	
- Continuïteitsreserve	40.000	
- Algemene reserve	64.515	
		104.560
SGP-Jongeren		
- Kapitaal	8.977	
- Bestemmingsreserve lokale commissies	53.516	
- Algemene reserve	29.099	
		91.592
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa		
- Algemene reserve		*
SGP-Bestuurdersvereniging		
- Algemene reserve		1.176
		4.678.889

Schulden (artikel 20, lid 1, onderdeel e, Wvfp)

Staatkundig Gereformeerde Partij		
- Voorzieningen	1.704.648	
- Partijblad	16.123	
- Overige kortlopende schulden	153.541	
		1.874.312
Wetenschappelijk Instituut SGP		
- Kortlopende schulden		32.018
SGP-Jongeren		
- Voorzieningen	13.000	
- Kortlopende schulden	23.949	
		36.949
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa		
- Kortlopende schulden		18.836
SGP-Bestuurdersvereniging		
- Kortlopende schulden		8.401
		1.970.516

In bovenstaande opstelling zijn de onderlinge schulden van aangewezen neveninstellingen niet meegenomen.

Rekening van kosten en opbrengsten (artikel 26, lid c, Wfpp)

Toerekening van Indirecte kosten aan subsidiabele activiteiten (artikel 26, lid c, Wfpp)

	Direct	Indirect	Totaal
Kosten bestuurdersvereniging *	72.619	-	72.619
a. Politieke vormings- en scholingsactiviteiten	2.462	-	2.462
b. Informatievoorziening	251.078	-	251.078
f. Het werven van leden	64.219	-	64.219
g. Het betrekken van niet-leden bij activiteiten van de politieke partij	69.521	-	69.521
h. Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers	-	-	-
i. Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes	178.918	-	178.918
Personeelskosten	-	658.262	658.262
Afschrijvingen	-	83.111	83.111
Huisvestingskosten	-	53.136	53.136
Bestuurskosten	-	53.457	53.457
Bureau- en ICT kosten	-	157.277	157.277
Kosten afdelingen	290.499	97.359	387.858
	929.315	1.102.802	2.031.917

	% indirecte kosten	Indirecte kosten
a. Politieke vormings- en scholingsactiviteiten	0,9%	10.034
b. Informatievoorziening	40,1%	441.813
c. Het onderhouden van contacten met zusterpartijen buitenland	0,2%	1.985
f. Het werven van leden	0,8%	8.821
g. Het betrekken van niet-leden bij activiteiten van de politieke partij	9,6%	105.740
h. Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers	19,1%	210.046
i. Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes	10,5%	116.214
	81,1%	894.651

	directe kosten	indirecte kosten	totaal kosten
Kosten bestuurdersvereniging	72.619		72.619
a. Politieke vormings- en scholingsactiviteiten	2.462	10.034	12.495
b. Informatievoorziening	323.055	441.813	764.868
c. Het onderhouden van contacten met zusterpartijen buitenland		1.985	1.985
f. Het werven van leden	64.219	8.821	73.040
g. Het betrekken van niet-leden bij activiteiten van de politieke partij	69.521	105.740	175.261
h. Werving, selectie en begeleiding van politieke ambtsdragers	-	210.046	210.046
i. Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes	397.439	116.214	513.653
	929.315	894.651	1.823.966

c. Het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland en het ondersteunen van vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van het kader van die partijen	74.203
d. Politiek-wetenschappelijke activiteiten	206.907
e. Activiteiten ter bevordering van de politieke participatie van jongeren	161.073
	2.286.149

Voor de opbrengsten wordt verwezen naar 'ontvangen subsidies', 'ontvangen bijdragen' en 'overige inkomsten'.

Op 21 februari 2020 is de subsidie Shiraka 2018 € 8.075 lager vastgesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit betreffen de kosten van een activiteit in Jordanië in 2018. Omdat het project niet was opgenomen in de oorspronkelijke subsidie-aanvraag aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken is genoemd bedrag niet als subsidie aangemerkt door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het bestuur van Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa heeft de genoemde kosten ten laste gebracht van Wfpp 2019 aangezien de kosten rechtmatig zijn en passen binnen de kaders van de Wfpp.

De subsidiabele lasten onderdeel C van de Wfpp over 2019 bedragen € 66.128. Aan de subsidieverstrekker wordt - om voornoemde reden - verzocht de subsidiabele lasten van de Wfpp over 2019 te verhogen met € 8.075 naar € 74.203.

De kosten van categorie c zijn excl. kosten gedekt vanuit subsidie van Matra en Shiraka ad € 122.881.

* De activiteiten van de SGP-Bestuurdersvereniging zijn subsidiabel (a en h). De kosten van de SGP-Bestuurdersvereniging zijn daarom als directe kosten aangemerkt.

Bijdragen (artikel 25, lid 1, onderdeel b, Wfpp)

Gedurende het boekjaar 2019 zijn er zes giften ontvangen die tezamen groter zijn dan € 4.500. Hieronder volgt een specificatie.

<u>Naam</u>	<u>Gift</u>
Boonzaaijer & Merkus Accountants & Adviseurs, Soestdijkseweg Zuid 276 te Biltthoven	5.000
Barth Installatietechniek BV, Mijlweg 2 te 's-Gravendeel	25.000
Barth Installatietechniek BV, Mijlweg 2 te 's-Gravendeel	750
Leon en Alexander Samenwerkingsverband, Reedijk 7 te Helmenoord	5.000
Gereformeerde Bijbelschichting, Nijverheidsstraat 21 te Leerdam	5.000
Stichting Reformatische Publicatie, Albert Cuyplaan 47 te Hendrik-Ido-Ambacht	5.000
Erdee Media Groep, Laan van Westenenk 12 te Apeldoorn	5.000

In 2019 zijn er geen anonieme giften ontvangen groter dan € 1.000.

Schulden (artikel 25, lid 1, onderdeel c, Wfpp)

Gedurende het boekjaar 2019 was er een schuld groter dan € 25.000. Hieronder volgt een specificatie.

<u>Naam</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Schuld</u>
Procurios, Hoefzijde 3 te Wijk bij Duurstede	Uitbreiding systeem ledenadministratie	26.898

Gedurende het boekjaar 2019 is de onderlinge rekening-courantverhouding aan de geledingen: Guido de Brès-stichting, Vereniging SGP-Jongeren, Stichting Vormingsactiviteiten Oost Europa en SGP-Bestuurdersvereniging hoger dan € 25.000.

Schulden en bijdragen neveninstellingen (artikel 21 en artikel 23 Wfpp)

Geen.

Subsidiabele leden per 1-1-2019 (artikel 26, lid a, Wfpp)

SGP	29.339
SGP-Jongeren	3.023

Bijlagen

- Jaarrekening 2019 SGP
- Jaarverslag 2019 SGP
- Jaarrekening 2019 Wetenschappelijk Instituut SGP
- Jaarverslag 2019 Wetenschappelijk Instituut SGP
- Jaarrekening 2019 SGP-jongeren
- Jaarverslag 2019 SGP-jongeren
- Jaarrekening 2019 Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP
- Jaarrekening 2019 SGP-Bestuurdersvereniging
- Verklaring bijdragen en schulden van neveninstellingen SGP

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Staatkundig Gereformeerde Partij zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkers met als doel de Staatkundig Gereformeerde Partij in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van de Staatkundig

Waltbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegein@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Gereformeerde Partij, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Staatkundig Gereformeerde Partij

Jaarrekening 2019

RAPPORT BETREFFENDE DE JAARREKENING 2019

	<u>Pag.</u>
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	1
1. Algemeen	2
2. Subsidies	2
<u>JAARREKENING 2019</u>	
Balans per 31 december 2019	3
Staat van baten en lasten over 2019	4
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	5
Toelichting op de balans	7
Toelichting op de rekening van baten en lasten	14
<u>OVERIGE GEGEVENS</u>	
Controleverklaring	20
<u>BIJLAGEN</u>	
Bijlage 1: Specificatie doorbelaste personeelskosten	23
Bijlage 2: Kosten verklezingen	24
Bijlage 3: Partijblad "De Banier"	25
Bijlage 4: Afdelingen	26

1. Algemeen

1.1. Statutaire doelstelling

Volgens artikel 3 van de statuten:

1. De partij stelt zich ten doel de beginse en van Gods Woord op staatkundig terrein tot meerdere erkenning te brengen in den lande overeenkomstig de in artikel 2 vermelde grondslag. Derhalve is haar streven erop gericht dat Gods Woord als norm aanvaard wordt voor het politieke en maatschappelijke leven.
2. Zij tracht dit doel met name te bereiken door met een op voormelde grondslag gebaseerd verkiezings-programma deel te nemen aan de verkiezingen voor de Staten-Generaal, Staten en Raden.
3. Haar streven is niet zozeer gericht op een meerderheid van kiezers, als wel op de handhaving en doorwerking van de beginselen door haar beleden.

De Staatkundig Gereformeerde Partij is feitelijk gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam NL, is statutair gevestigd in 's-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40409507.

1.2. Bestuur

Per 31 december 2019 bestond het bestuur uit de volgende personen:

M.F. van Leeuwen, voorzitter ad interim	Drs. Ing. G.H. Aversch	Ds. M. Klaassen
Ds. G.W.S. Mulder, plv. voorzitter	J.W. Benschop	Ir. L. de Kragt
Mr. L.G.I. Barth, secretaris ad interim	Ds. A.A. Egas	Dr. H.F. Massink
J.W. Keuken MBA, penningmeester	Mr. M.J.W. Hoek	Ing. B. van de Weerd

2. Subsidies

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) subsidieerde tot en met 2012 op basis van de Wet Subsidiëring Politieke Partijen. Vanaf 2013 is de Wet Financiering Politieke Partijen in werking getreden.

Op basis van deze wet ontvangen politieke partijen een subsidiebedrag, dat ook is bestemd voor de wetenschappelijke bureaus, de politieke jongerenorganisaties en de instelling voor buitenlandse activiteiten. Deze organisaties ontvangen hun aandeel in de subsidie via de desbetreffende politieke partij. De hoogte van de voor deze organisaties bestemde bedragen wordt overigens wel door het ministerie bepaald.

Subsidievaststelling 2017 en 2018

Bij beschikking van 18 oktober 2018 en 9 januari 2019, nummer 2018-0000041957, is de subsidie voor het boekjaar 2017 vastgesteld op € 558.836. In 2018 resulteert dit voor de SGP in een nabetaling van € 107.871 en in 2019 een nabetaling van € 19.482.

Bij beschikking van 22 oktober 2019, nummer 2019-0000354031, is de subsidie voor het boekjaar 2018 vastgesteld op € 545.906. In 2019 resulteert dit voor de SGP in een nabetaling van € 124.756.

BALANS PER 31 DECEMBER 2019*(Bedragen in euro's)**(Na resultaatbestemming)*

	31-12-2019	31-12-2018
ACTIVA		
Materiële vaste activa (1)		
Terreinen	476.364	476.364
Gebouwen	857.959	889.285
Installaties	45.316	48.778
Inventaris	104.121	97.060
Automatisering	211.731	218.008
	<u>1.895.491</u>	<u>1.729.496</u>
Financiële vaste activa (2)		
Effecten	2.353.913	1.944.525
Spaargelden	1.301.593	1.525.015
	<u>3.655.507</u>	<u>3.469.541</u>
Vorderingen (3)		
Rekening-courant		
Stichting Fractiebijstand SGP	1.886	600
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	748	31.998
SGP Bestuurdersvereniging	26.729	74.878
Subsidies	106.194	124.770
Rente	167	206
Overige vorderingen	59.477	66.287
	<u>195.202</u>	<u>298.739</u>
Liquide middelen (4)	888.056	815.587
	<u>6.434.256</u>	<u>6.313.362</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen (5)		
Continuïteitsreserve	1.805.026	2.005.233
Bestemmingsreserves	1.131.936	1.190.889
Bestemmingsreserve afdelingen	766.681	744.780
Algemene reserve	777.917	450.175
	<u>4.481.560</u>	<u>4.391.078</u>
Voorzieningen (6)		
Varkleuzingsfonds	1.704.648	1.741.430
	<u>1.704.648</u>	<u>1.741.430</u>
Kortlopende schulden (7)		
Rekening-courant		
Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	5.600	50.642
SGP-jongeren	72.782	22.975
Partijblad De Banier	16.123	22.769
Overige schulden	153.541	84.468
	<u>248.046</u>	<u>180.853</u>
	<u>6.434.256</u>	<u>6.313.362</u>

VAN R... TS

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET JAAR 2019

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
BATEN			
Partijbijdragen (8)	522.841	528.836	530.307
Subsidie (9)	550.439	551.740	545.920
Giften en legaten (10)	210.076	96.400	242.283
Partijblad De Banier (11)	169.223	151.500	153.728
Rentebaten en waardeveranderingen effecten (12)	205.927	15.700	30.600-
Overige opbrengsten (13)	11.169	27.100	36.656
Opbrengsten afdelingen (14)	399.653	157.500	455.654
	2.069.327	1.528.776	1.943.948
LASTEN			
Directe kosten:			
Politieke vorming en scholing (a) (15)	2.462	5.000	3.066
Informatievoorziening (b) (16)	251.078	283.700	305.537
Contact zusterpartijen buitenland (c) (17)	-	-	-
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d) (18)	20.000	20.000	20.000
Politieke participatie jongeren (e) (19)	5.000	-	-
Ledenwerving (f) (20)	64.219	24.000	24.200
Betrokken niet-leden bij activiteiten (g) (21)	69.521	102.500	43.284
Werving/begeleiding politieke ambtsdragers (h) (22)	-	-	-
Verkiezingscampagnes (i) (23)	178.918	176.900	174.910
Indirecte kosten:			
Personeelskosten (24)	658.262	594.132	508.821
Afschrijvingen (25)	83.111	97.702	93.534
Huisvestingskosten (26)	53.136	52.193	51.014
Bestuurskosten (27)	53.457	37.100	42.932
Bureau- en ICT kosten (28)	161.929	184.420	411.741
Kosten afdelingen (29)	387.858	157.500	573.679
	1.988.951	1.735.148	2.252.718
Resultaat	80.377	206.372-	308.770-
Resultaatbestemming:			
Continuïteitsreserve werkorganisatie	315.270	-	-
Risicoreserve terugval aantal zetels	600.635-	-	-
Risicoreserve beleggingsportefeuille	85.158	-	44.757-
Bestemmingsreserve huisvesting	40.000-	40.000-	40.000-
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP	-	-	96.361-
Bestemmingsreserve ICT	20.000-	23.000-	20.000-
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	1.046	14.000-	6.440-
Bestemmingsreserve afdelingen	11.795	-	118.025-
Algemene reserve	327.742	129.372-	16.813
	80.377	206.372-	308.770-

VAN R... TS

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Algemene waardering

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Afdelingen

De plaatselijke kiesverenigingen die zijn omgevormd tot afdeling, de gemeentelijke afdelingen en de provinciale afdelingen zijn onzelfstandige afdelingen van de Vereniging SGP (die geen rechtspersoonlijkheid hebben). De financiële gegevens van de afdelingen zijn opgenomen in deze jaarrekening. Het beginsaldo is als rechtsreeks vermogensmutatie verwerkt.

De financiële gegevens van de plaatselijke kiesverenigingen die niet zijn omgevormd tot afdeling zijn niet meegeconsolideerd in deze jaarrekening.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende stichtingen en verenigingen zijn verbonden met de rechtspersoon:

- Guido de Brès-Stichting, WI-SGP
- Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa
- SGP-jongeren
- Stichting Fractiebijstand SGP
- SGP Bestuurdersvereniging

Stelselwijziging

Met ingang van 2019 hebben twee stelselwijzigingen plaatsgevonden:

- Waardering effecten
- Verwerking kosten van groot onderhoud

Tot en met voorgaand boekjaar zijn de effecten gewaardeerd tegen aanschafwaarde of lagere marktwaarde. Met ingang van 2019 worden effecten gewaardeerd tegen marktwaarde. De stelselwijziging is doorgevoerd aangezien deze leidt tot een belangrijke verbetering van het inzicht dat de jaarrekening geeft. De stelselwijziging is op retrospectieve wijze in de jaarrekening verwerkt. De impact van de stelselwijziging op het eigen vermogen ten opzichte van het eigen vermogen per 1 januari 2018 in de jaarrekening van het voorgaande boekjaar bedraagt € 27.778 (positief). De impact op het resultaat 2018 bedraagt € 19.950 (negatief).

Tot en met voorgaand boekjaar zijn de kosten van groot onderhoud verwerkt via een voorziening groot onderhoud. Met ingang van 2019 worden kosten van groot onderhoud verwerkt in de boekwaarde van het actief (componentenbenadering). De stelselwijziging is doorgevoerd vanwege een (gewijzigde) voorkeur in de verslaggevingsrichtlijnen. De stelselwijziging is op retrospectieve wijze in de jaarrekening verwerkt. De stelselwijziging heeft geen invloed op het eigen vermogen en het resultaat van het voorgaande boekjaar.

Presentatiewijziging

De kosten zijn in de jaarrekening ingedeeld op basis van de activiteiten zoals vastgelegd in Artikel 7 van de Wet financiering politieke partijen. De directe kosten betreffen de kosten die direct aan de activiteiten zijn te koppelen. De indirecte kosten betreffen alle overige kosten, zoals personeelskosten en huisvestingskosten. De vergelijkende cijfers van de kosten zijn aangepast zodat er een betere vergelijking gemaakt kan worden.

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:

Terreinen	0%
Gebouwen	3,33% - 10%
Installaties	5% - 10%
Inventaris	6,67% - 20%
Automatisering	12,5% - 20%

Financiële vaste activa

De effecten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. De spaargelden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

VOORZIENINGEN

Verkiezingsfonds

Deze voorziening wordt gevormd door middel van een dotatie op basis van de verwachte kosten (directe en extra personele kosten) voor de verschillende verkiezingen vanuit de landelijke SGP. De dotatie wordt jaarlijks met 3% geïndexeerd. De voorziening is bestemd ter vergoeding van de verkiezingskosten, waarbij rekening is gehouden met 1 x in de drie jaar Tweede Kamerverkiezingen, te allen tijde 1 acute Tweede Kamerverkiezing en een inhaaleffect tot en met 2033.

RESULTAATBEPALING

Partijbijdragen

De partijbijdragen betreffen de gefactureerde ledencontributies aan de plaatselijke kiesverenigingen en het partijdeel van de contributies van de landelijke leden.

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidie is afhankelijk van het aantal gesubsidieerde partijen, het aantal leden van deze partijen en het aantal zetels in de Tweede Kamer. De verantwoorde subsidie betreft het voorschot subsidie van het huidige boekjaar en de afrekening van de subsidie van het voorgaande jaar.

Partijblad

Dit betreft de opbrengsten uit hoofde van de uitgave van de 'Banier'. De opbrengsten bestaan uit advertentie-opbrengsten, abonnementen en overbetalingen op abonnementen.

Giften

De giften betreffen de in het boekjaar ontvangen giften.

Legaten

De legaten betreffen de in het boekjaar ontvangen legaten.

Opbrengsten afdelingen

De opbrengsten afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar ontvangen giften, overbetalingen, retributies, sponsoring, rente etc.

Kosten afdelingen

De kosten van de afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar betaalde kosten.

TOELICHTING OP DE BALANS
(bedragen in euro's)

Materiële vaste activa (1)

	31-12-2019	31-12-2018
Terreinen		
Aanschafwaarde	476.364	476.364
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per begin boekjaar	476.364	476.364
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	-	-
	-	-
Aanschafwaarde	476.364	476.364
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per einde boekjaar	476.364	476.364
Gebouwen		
Aanschafwaarde	1.065.210	1.065.210
Stelselwijziging		36.993-
Cumulatieve afschrijvingen	175.924-	107.605-
Boekwaarde per begin boekjaar	889.285	920.612
Investeringen	-	-
Afschrijvingen	31.326-	31.327-
	31.326-	31.327-
Aanschafwaarde	1.065.210	1.065.210
Cumulatieve afschrijvingen	207.251-	175.924-
Boekwaarde per einde boekjaar	857.959	889.285

Dit betreft het kantoorpand aan Dinkel 7 te Rotterdam.

De WOZ-waarde bedraagt € 1.024.000 (waarde peildatum 01-01-2018). De verzekerde waarde is € 1.541.300.
De restwaarde bedraagt € 854.536.

Installaties		
Aanschafwaarde	94.410	100.884
Cumulatieve afschrijvingen	45.632-	43.789-
Boekwaarde per begin boekjaar	48.778	57.095
Investeringen	265	6.137
Afschrijvingen	3.727-	14.454-
Desinvesteringen		12.611-
Afschrijvingen desinvestering	-	12.611
	3.462-	8.317-
Aanschafwaarde	94.675	94.410
Cumulatieve afschrijvingen	49.359-	45.832-
Boekwaarde per einde boekjaar	45.316	48.778

ter
VAN REE [REDACTED] TS

	31-12-2019	31-12-2018
Inventaris		
Aanschafwaarde	173.170	163.248
Cumulatieve afschrijvingen	76.109-	63.025-
Boekwaarde per begin boekjaar	97.060	100.223
Investeringen	13.478	9.922
Afschrijvingen	6.418-	13.084-
	7.060	3.162-
Aanschafwaarde	186.648	173.170
Cumulatieve afschrijvingen	82.527-	76.109-
Boekwaarde per einde boekjaar	104.121	97.060
Automatisering		
Aanschafwaarde	298.252	210.877
Cumulatieve afschrijvingen	80.244-	45.575-
Boekwaarde per begin boekjaar	218.008	165.302
Investeringen	35.364	87.375
Afschrijvingen	41.841-	34.669-
	6.277-	52.706
Aanschafwaarde	333.616	298.252
Cumulatieve afschrijvingen	121.885-	80.244-
Boekwaarde per einde boekjaar	211.731	218.008

De investeringen betreffen voornamelijk het nieuwe ledensysteem Procurios.

Financiële vaste activa (2)

Effecten		
Boekwaarde per begin boekjaar		1.962.790
Stelselwijziging		27.778
Herziene boekwaarde per begin boekjaar		1.990.568
Aankopen	1.623.069	5.000
Verkopen	1.405.914-	6.286-
Koerscorrectie effecten	192.232	44.756-
Boekwaarde per einde boekjaar	2.353.913	1.944.525

Het Hoofdbestuur heeft een beleggingsstatuut vastgesteld. Dit statuut omvat de richtlijnen welke gelden voor de beleggingen van de Vereniging Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP). De Vereniging SGP heeft reserves en fondsen welke worden aangewend voor de statutair vastgelegde doelen. Het Hoofdbestuur wenst de toevertrouwde middelen op korte en op lange termijn verantwoord en solide te beleggen. Terwijl het (direct) rendement op de portefeuille een hoge prioriteit heeft, staan het defensieve karakter van het beleggingsbeleid en een voorzichtige afweging van risico en rendement eveneens voorop.

De effecten, fondsen en ledencertificaten zijn gewaardeerd tegen marktwaarde

Spaargelden			
Rabobank BedrijfsSparRekening	0,01%	1.267.087	1.288.907
Rabobank Beleggersrekening	0,01%	34.506	238.108
Alle percentages gelden ultimo boekjaar		1.301.593	1.525.015

	31-12-2019	31-12-2018
<u>Vorderingen (3)</u>		
Rekening-courant Stichting Fractiebijstand SGP	1.886	600
Rekening-courant Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	748	31.998
Rekening-courant SGP-Bestuurdersvereniging	26.729	74.878
Subsidies		
Stand per begin boekjaar	124.770	107.871
Subsidie voorgaand jaar	19.482-	19.482
Ontvangen subsidie voorgaand jaar	105.288-	107.871-
Subsidie boekjaar	530.971	526.438
Ontvangen subsidie boekjaar	424.777-	421.150-
Stand per einde boekjaar	106.194	124.770
Rente		
Spaargelden en effecten	167	206
Overige vorderingen		
Waarborgsommen	12.145	12.145
Abonnementen/lidmaatschappen/advertenties	21.604	26.777
PR materiaal	117	20
Vorraden	200	1.075
Overige vooruitbetaalde kosten	25.411	26.058
Diversen vorderingen	-	213
	59.477	66.287
<u>Liquide middelen (4)</u>		
Kas	552	542
Rabobank	120.823	70.265
	121.375	70.807
Kas afdelingen	2.176	1.777
Kruisposten afdelingen	1.000	1.000
Lopende rekeningen afdelingen (Rabobank)	219.066	162.452
Spaarrekeningen afdelingen (Rabobank)	492.662	530.717
Lopende rekeningen afdelingen (andere bank)	12.256	13.165
Spaarrekeningen afdelingen (andere bank)	39.522	35.669
	766.681	744.780

<u>Eigen Vermogen (5)</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Continuïteitsreserves		
Continuïteitsreserve werkorganisatie	915.270	600.000
Risicoreserve terugval aantal zetels	654.365	1.255.000
Risicoreserve beleggingsportefeuille	235.391	150.233
	<u>1.805.026</u>	<u>2.005.233</u>
<i>Continuïteitsreserve werkorganisatie</i>		
Stand per begin boekjaar	600.000	600.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	315.270	-
Stand per einde boekjaar	<u>915.270</u>	<u>600.000</u>
De hoogte van de continuïteitsreserve werkorganisatie is vastgesteld op 1,5 x de kosten van de werkorganisatie. Voor de SGP komt dit uit op € 1.443.000 (dit bedrag is inclusief € 527.730 risico terugval aantal zetels). Hierin zit verdisconteerd dat de SGP bepaalde risico's, zoals voorraad, bedrijfsstagnatie en doorbetaling bij eerste twee jaren ziekte niet heeft verzekerd.		
<i>Risicoreserve terugval aantal zetels</i>		
Stand per begin boekjaar	1.255.000	1.255.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	600.635-	-
Stand per einde boekjaar	<u>654.365</u>	<u>1.255.000</u>
De risicoreserve terugval aantal zetels is als volgt opgebouwd:		
SGP	527.730	500.000
WI, SGPJ en VOE	126.635	240.000
SFB	-	515.000
	<u>654.365</u>	<u>1.255.000</u>
De risicoreserve terugval aantal zetels is een continuïteitsreserve die is gevormd om bij zetelverlies de activiteiten gedurende de komende tien jaar bij de SGP niet te hoeven verminderen en vijf jaar bij WI, SGPJ en SVOE niet te hoeven verminderen. De SFB heeft gencog reserve om dit de komende vijf jaar zelf op te vangen.		
<i>Risicoreserve beleggingsportefeuille</i>		
Stand per begin boekjaar	150.233	194.990
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	85.158	44.757-
Stand per einde boekjaar	<u>235.391</u>	<u>150.233</u>
De risicoreserve beleggingsportefeuille is een continuïteitsreserve die is gevormd ter dekking van daling van de beurswaarde. De reserve is vastgesteld op 10% van de hoogte van de beurswaarde van de beleggingsportefeuille. Evt. verliezen worden onttrokken aan deze reserve via de resultaatbestemming.		
Bestemmingreserves		
Bestemmingreserve huisvesting	920.000	960.000
Bestemmingreserve 100 jaar SGP	-	-
Bestemmingreserve ICT	195.000	215.000
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	16.935	15.889
	<u>1.131.936</u>	<u>1.190.889</u>
<i>Bestemmingreserve huisvesting</i>		
Stand per begin boekjaar	960.000	1.000.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	40.000-	40.000-
Stand per einde boekjaar	<u>920.000</u>	<u>960.000</u>

De bestemmingsreserve huisvesting is een bestemmingsreserve die in 2008 is gevormd vanuit de boekwinst die is behaald op de verkoop van het ds. G.H. Kerstenhuis In Den Haag. Tevens is het saldo van de voorziening groot onderhoud ds. G.H. Kerstenhuis per 1 januari 2008 overgeheveld naar deze bestemmingsreserve. Eind 2012 is er een nieuw kantoorpand in gebruik genomen. Deze bestemmingsreserve wordt vanaf 2013 jaarlijks aangewend ter dekking van een gedeelte van de huisvestingskosten en afschrijvingskosten van het pand.

ter
VAN REE
S

	31-12-2019	31-12-2018
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP		
Stand per begin boekjaar	-	96.361
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (toevoeging)	-	-
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (onttrekking)	-	96.361-
Stand per einde boekjaar	-	-

De bestemmingsreserve 100 jaar SGP is als volgt opgebouwd:

Congres	-	-
Publicatie	-	-
Attenties	-	-

De bestemmingsreserve 100 jaar SGP is een bestemmingsreserve die was gevormd ter dekking van de jubileumkosten in 2018 toen de SGP haar 100-jarig jubileum herdacht.

Bestemmingsreserve ICT		
Stand per begin boekjaar	215.000	235.000
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (toevoeging)	-	-
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (onttrekking)	20.000-	20.000-
Stand per einde boekjaar	195.000	215.000

De bestemmingsreserve ICT is als volgt opgebouwd:

Doorontwikkeling ledenadministratie	80.000	80.000
Publicatieplatform	-	-
Vernieuwing website	100.000	100.000
Vervanging hardware	35.000	35.000
	195.000	215.000

De bestemmingsreserve ICT is een bestemmingsreserve die is gevormd ter dekking van de investeringskosten voor automatisering.

Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen		
Stand per begin boekjaar	15.889	22.329
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (toevoeging)	1.546	4.221
Mutatie vanuit de resultaatbestemming (onttrekking)	500-	10.662-
Stand per einde boekjaar	16.935	15.889

De bestemmingsreserve vitalisering afdelingen is een bestemmingsreserve die is gevormd ter dekking van de kosten van afdelingen en kiesverenigingen die onvoldoende financiële middelen hebben om vitaal te zijn. De opbrengsten komen onder meer uit een gedeelte van de bijdrage van de landelijke leden die niet zijn toegewezen aan een afdeling.

Bestemmingsreserve afdelingen		
Stand per begin boekjaar	744.780	852.790
Vorming afdelingen	10.106	10.016
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	11.795	118.025-
Stand per einde boekjaar	766.681	744.780

De bestemmingsreserve afdelingen is een bestemmingsreserve die is gevormd vanuit de gelden in beheer van de afdelingen. De post 'Vorming afdelingen' is een rechtstreekse vermogensmutatie (zie grondslagen).

Algemene reserve		
Stand per begin boekjaar		405.584
Cumulatief effect stelselwijziging effecten		27.778
Herziene stand per begin boekjaar	450.175	433.362
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	327.742	16.813
Stand per einde boekjaar	777.917	450.175
De mutatie resultaatbestemming is als volgt opgebouwd:		
'Operationeel' resultaat	327.742	16.813
Bestemmingsreserve ICT (toevoeging)	-	-
Continuïteitsreserve	315.270-	-
Risicoreserve terugval aantal zetels	600.635	-
Reserve neerwaartse risico beleggingsportefeuille	-	-
Mutatie vanuit resultaatbestemming	613.107	16.813

	31-12-2019	31-12-2018
<u>Voorzieningen (6)</u>		
Onderhoudsfonds		
Stand per begin boekjaar		36.993
Stelselwijziging		36.993-
Herziene stand per begin boekjaar	-	-
Dotatie	-	-
Uitgegeven kosten	-	-
Stand per einde boekjaar	-	-
Verklezingsfonds		
Stand per begin boekjaar	1.741.430	1.606.769
Dotatie regulier	134.000	134.000
Dotatie giften	620	100
Dotatie donatie ondernemersplatform	46.725	42.375
Kosten ondernemersplatform	2.427-	1.565-
Uitgegeven kosten	215.700-	40.249-
Stand per einde boekjaar	1.704.648	1.741.430
<u>Kortlopende schulden (7)</u>		
Rekening-courant Gu'do de Brès-Stichting, WI-SGP	5.600	50.642
Rekening-courant SGP-jongeren	72.782	22.975

De laatste termijn van de subsidie is nog niet betaald aan de SGP-jongeren.

ter
VAN REE [REDACTED] TS

	31-12-2019	31-12-2018
Partijblad De Banier	16.123	22.769
Overige schulden		
Loonheffingen	15.689	15.339
Personeelskosten	72.572	36.284
Afdelingen/provincies	5.782	4.199
Diversen	59.498	28.645
	153.541	84.468

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Leaseovereenkomsten

Er zijn leaseovereenkomsten aangegaan inzake printers en een kopieermachine voor een totaalbedrag ad € 16.720 incl. btw per jaar. De overeenkomst loopt tot en met 2023.

Overige overeenkomsten

Er is een overeenkomst aangegaan van drie jaar inzake het online ledenadministratie systeem Procurlos voor een totaalbedrag ad € 36.123 incl. btw per jaar. De overeenkomst duurt nog minimaal een jaar en kan daarna jaarlijks worden verlengd.

Toegezegd legaat in 2015

Er is in 2015 een legaat toegezegd ad € 198.028. In 2015 is € 73.028 van dit bedrag uitgekeerd. Het restant ad € 125.000 staat nog onder bewind van de bewindvoerder tot uiterlijk 23 juli 2021.

Bankrekeningen lokale gemeenteraadsfracties

De Vereniging SGP is tevens kassier voor enkele lokale gemeenteraadsfracties die vanuit de gemeenteraad een fractiebudget ontvangen. Deze bankrekeningen inkomsten en uitgaven zijn niet in de jaarrekening van de Vereniging SGP verwerkt.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen in euro's)

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Baten			
Partijbijdragen (8)			
Partijbijdrage kiesverenigingen	274.978	262.500	281.820
Partijbijdrage afdelingen	244.634	264.509	239.581
Partijbijdrage vorig jaar	794		3.817
Donateurs	630	688	660
Begunstigers	260	140	208
Bijdrage vitalisering afdelingen	1.546	1.000	4.221
	<u>522.841</u>	<u>528.836</u>	<u>530.307</u>
Subsidie (9)			
Subsidie 2017			19.482
Subsidie 2018	19.488		526.438
Subsidie 2019	<u>530.971</u>	<u>551.740</u>	
	<u>550.439</u>	<u>551.740</u>	<u>545.920</u>
De subsidie van 2019 is naast een vaste voet en een bedrag per lid gebaseerd gebaseerd op 3 Kamerzetels. Het bedrag per Kamerzetel bedraagt ruim € 50.000.			
Giften en legaten (10)			
Giften	107.700	55.000	74.566
Legaten	-	-	5.500
Giften verkiezingen	620	-	100
Giften politieke functionarissen	-	-	175
Giften jubileum 100 jaar SGP	170	-	119.567
Giften project Statenbijbel	54.860		
Donaties ondernemersplatform	<u>46.725</u>	<u>41.400</u>	<u>42.375</u>
	<u>210.076</u>	<u>96.400</u>	<u>242.283</u>
Partijblad De Banier (11)			
Opbrengsten van abonnementen	6.070	6.500	6.446
Opbrengsten van overbetalingen	460	-	566
Opbrengsten van giften	101.944	85.000	97.454
Verkoop Banier	-	-	27
Advertentieopbrengsten	<u>60.748</u>	<u>60.000</u>	<u>59.235</u>
	<u>169.223</u>	<u>151.500</u>	<u>163.728</u>

Op de opbrengsten van abonnementen is het oninbare gedeelte van abonnementen in mindering gebracht. (Dit bestaat uit afgeboekte posten, oninbare posten en wanbetalers.)
In 2019 bedraagt dit € 125 (2018: € 300).

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Rentebaten en waardeveranderingen effecten (12)			
Rente (spaarrekening, effecten)	13.695	15.700	14.157
Koersresultaat effecten	192.232	-	44.757-
	<u>205.927</u>	<u>15.700</u>	<u>30.600-</u>
Overige opbrengsten (13)			
Excursie Straatsburg	-	11.500	-
Toegangskaarten jaarvergadering	5.085	5.500	11.670
Collecten	-	-	30
Verkoop reclamemateriaal	5.787	10.000	21.277
Opbrengst brochures	37	100	2.677
Overige opbrengsten	259	-	1.002
	<u>11.169</u>	<u>27.100</u>	<u>36.656</u>
De excursie naar Straatsburg heeft niet plaatsgevonden in 2019.			
Opbrengsten afdelingen (14)	<u>399.653</u>	<u>157.500</u>	<u>455.654</u>

In bijlage 4 is een specificatie van het resultaat opgenomen van de Afdelingen.

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Lasien (directe kosten)			
Politieke vorming en scholing (a) (15)			
Opleidings- en trainingkosten (a.1)	2.462	5.000	3.066
Informatievoorziening (b) (16)			
Ledenmagazine De Banier (b.1)			
Drukkosten	70.660	74.000	71.301
Opmaakkosten	20.861	25.000	30.612
Inspreekkosten	1.002	1.000	686
Auteursvergoedingen	300	600	100
Betallingsverkeer	6.098	8.000	4.655
Verzendkosten	114.650	115.000	108.498
Vrijwilligerskosten	-	200	-
Overige algemene kosten	139	200	135
	213.711	224.000	215.986
In bijlage 3 is een specificatie van het resultaat opgenomen van "De Banier".			
Informatie via Internet (b.2)			
Website (incl vernieuwing)	21.199	15.000	19.396
Website pkv's	100-		400-
Doorbelaste websittekosten	12.300-	12.300-	12.300-
Digitalisering Banier	4.014	4.500	4.014
	12.813	7.200	10.710
Partijbijeenkomsten (b.3)			
Partijdag	21.627	35.000	65.339
Congressen	-	-	1.275
	21.627	35.000	66.614
Ondersteuning afdelingen/kiesverenigingen (b.4)			
Vitalisering PKV/AFD	500	15.000	10.662
Ondememersplatform (b.5)			
Ondernemersplatform	2.427	2.500	1.565
Totaal Informatievoorziening	251.078	283.700	305.637
Contact zusterpartijen buitenland (c) (17)			
Bijdrage SVOE (c.1)	-	-	-
Kosten internationaal secretariaat (c.2)	-	-	-
	-	-	-
Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d) (18)			
Bijdrage Guido de Bres Stichting (d.1)	20.000	20.000	20.000
Politieke participatie jongeren (e) (19)			
Bijdrage SGP-jongeren (e.1)	5.000	-	-
Ledenwerving (f) (20)			
Ledenwerfacties (f.1)			
Ledenwerving	1.244	7.500	-
Ledenbinding (f.2)			
Familiëdag / open dag	4.785	5.000	10.253
Overige bijeenkomsten	3.330		13.947
Project Statenbijbel	54.860		
Excursies	-	11.500	-
	62.975	16.500	24.200
Totaal ledenwerving	64.219	24.000	24.200

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Betrekken niet-leden bij activiteiten (g) (21)			
Promotie (g.1)			
Advertentiekosten	24.193	15.000	12.371
Folders/video's	1.322	10.000	4.613
Social Media	2.193	25.000	-
Promotieartikelen	6.519	10.000	17.340
Fotokosten	1.405	2.500	2.301
Positionering en doelgroepenbeleid	25.715	30.000	
	<u>61.347</u>	<u>92.500</u>	<u>36.626</u>
Beurzen (g.2)	<u>8.174</u>	<u>10.000</u>	<u>6.658</u>
Totaal betrekken niet-leden bij activiteiten	<u>69.521</u>	<u>102.500</u>	<u>43.284</u>
Werving/begeleiding politieke ambtsdragers (h) (22)			
Selectie ambtsdragers (h.1)	-	-	-
Ondersteuning (kandidaat) pol. ambtsdragers (h.2)	-	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Verkiezingscampagnes (i) (23)			
Dotatie voorziening verkiezingen (i.1)	134.000	138.000	134.000
Dotatie ondernem.platform verkiezingen (i.2)	44.298	38.900	40.810
Dotatie giften verkiezingen (i.3)	620	-	100
Verkiezingkosten	215.700	247.000	40.249
Onttrekking voorziening verkiezingen	<u>215.700-</u>	<u>247.000-</u>	<u>40.249-</u>
	<u>178.918</u>	<u>176.900</u>	<u>174.910</u>
In bijlage 2 is een specificatie opgenomen van de post verkiezingen en van de post dotatie verkiezingen.			
Totaal directe kosten	<u>691.198</u>	<u>612.100</u>	<u>570.997</u>

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Lasten (indirecte kosten)			
Personeelskosten (24)			
Brutosalarissen	488.565	473.900	440.389
Mutatie reservering vakantiedagen	29.675	-	28.292
Sociale lasten	87.452	83.200	77.525
Pensioenlasten	25.707	21.800	25.639
Reiskostenvergoeding (vast)	17.943	19.300	16.390
Reiskostenvergoeding (variabel)	12.110	8.000	11.154
Verblijfskosten	2.816	1.250	1.615
Vrijwilligers	1.379	2.500	1.887
Salarisadministratie	2.992	2.800	2.318
Cursussen	13.071	12.500	2.484
Doorbelaste personeelskosten van geledingen	20.500	20.500	-
Overige personeelskosten	8.241	10.432	27.545
Subtotaal	710.451	656.182	580.551
Ontvangen ziekengeld	769	-	-
Doorbelaste personeelskosten aan verkiezingen	-	-	-
Doorbelaste personeelskosten aan geledingen	51.419	62.050	71.731
	<u>658.262</u>	<u>594.132</u>	<u>508.821</u>
In bijlage 1 is een specificatie opgenomen van de intern doorbelaste personeelskosten en de doorbelasting aan de geledingen.			
Het aantal fte bedroeg in 2019: 11,10 exclusief de Inhuur van derden op basis van fulltime dienstverbanden. (2018: 9,60)			
Afschrijvingen (25)			
Afschrijvingen gebouw	31.326	31.732	31.327
Afschrijvingen inventaris	6.418	13.795	13.084
Afschrijvingen automatisering	41.641	42.219	34.669
Afschrijvingen installaties	3.727	9.957	14.454
	<u>83.111</u>	<u>97.702</u>	<u>93.534</u>
Huisvestingskosten (26)			
Zakelijke lasten	9.020	9.000	8.768
Verzekeringen	7.098	7.200	6.952
Onderhoud/aanvulling inventaris	-	-	-
Elektra, gas, water	15.228	10.000	13.717
Schoonmaak / kantline	-	-	1.290
Afvalverwerking	1.151	1.300	1.347
Onderhoudscontracten huisvesting	14.772	21.193	13.777
Overige huisvestingskosten	5.867	3.500	5.163
Dotatie onderhoudsvoorziening	-	-	-
Onttrekking onderhoudsvoorziening	-	-	-
	<u>53.136</u>	<u>52.193</u>	<u>51.014</u>
Bestuurskosten (27)			
Bestuursvergoedingen	13.626	15.000	13.226
Reiskostenvergoedingen	11.716	7.000	9.615
Overige bestuurskosten	19.679	8.000	12.234
Vergaderkosten	2.903	1.500	2.981
Attenties	673	600	400
Nieuwjaarsreceptie	4.860	5.000	4.475
	<u>53.457</u>	<u>37.100</u>	<u>42.932</u>

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Bureau- en ICT kosten (28)			
Advieskosten	25.726	25.000	32.963
Accountantskosten	22.302	21.000	15.543
Betalingsverkeer	9.295	17.500	15.226
Print- en kopieerkosten	16.720	16.800	19.127
Automatiseringskosten	26.017	20.000	28.835
Licenties/onderhoudscontracten	41.476	64.170	68.044
Telecommunicatie	4.968	4.000	3.974
Drukwerk	229	2.500	2.286
Kantoorbenodigdheden	451	1.600	1.473
Post en verzending	3.411	6.000	4.353
Cateringkosten	2.386	2.150	1.973
Abonnementen en contributies	4.207	4.260	4.069
Jubileumkosten	981	-	214.807
Overige algemene kosten	5.219	1.000	530
Doorbelaste kantoorkosten	1.460-	1.460-	1.460-
	<u>161.929</u>	<u>184.420</u>	<u>411.741</u>
In bijlage 4 is een specificatie van het resultaat opgenomen van de Afdelingen			
Totaal indirecte kosten	<u>1.009.895</u>	<u>866.548</u>	<u>1.108.042</u>
Kosten afdelingen (29)	<u>387.858</u>	<u>167.500</u>	<u>573.879</u>

ter k
VAN REE

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019, en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Staatkundig Gereformeerde Partij zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekken met als doel de Staatkundig Gereformeerde Partij in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van de Staatkundig

Wattbaan 51-5

3439 ML Nieuwegein

Postbus 137

3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49

nieuwegein@vanreeacc.nl

www.vanreeacc.nl

KvK nr. 09068872

Gereformeerde Partij, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 3 april 2020
Van Ree Accountants

w.g.

Bijlage 1: Specificatie doorbelaste personeelskosten
(bedragen in euro's)

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
De personeelskosten zijn als volgt te verdelen:			
Interne doorbelasting:			
Voorziening verkiezingsfonds	-	-	-
Verkiezingskosten			
Partijblad	38.127-	-	30.042-
Partij	619.093-	590.832-	466.010-
Subtotaal interne doorbelastingen	657.220-	590.832-	496.052-
Geledingen (extern):			
Guldo de Brès-Stichting, WI-SGP	9.138-	9.350-	9.720-
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa			
SGP-jongeren	13.355-	20.000-	20.528-
Stichting Fractiebijstand SGP			
SGP-Bestuurdersvereniging	30.738-	36.000-	41.482-
Subtotaal geledingen	53.231-	65.350-	71.731-
Totale personeelskosten	710.451	656.182	580.551

Bijlage 2. Kosten verkiezingen
(bedragen in euro's)

De verkiezingskosten zijn als volgt te verdelen

Dotatie aan voorziening verkiezingen

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Jaarlijkse dotatie	134.000	138.000	134.000
Dotatie giften	620	-	100
Donaties ondernemersplatform	46.725	41.400	41.850
Kosten ondernemersplatform	2.427	2.500	1.565
	<u>178.918</u>	<u>176.900</u>	<u>174.385</u>

Onttrekking voorziening verkiezingen

Verkiezingen permanent		20.000	
Verkiezingen Gemeenteraad		-	11.681
Verkiezingen Tweede Kamer		-	
Verkiezingen Europees Parlement	64.626	69.000	11.772
Verkiezingen Provinciale Staten	78.332	75.000	9.465
Verkiezingen Waterschap	72.742	83.000	7.332
	<u>215.700</u>	<u>247.000</u>	<u>40.249</u>

Bijlage 3: Parlijblad "De Banier"
(bedragen in euro's)

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Het saldo van het parlijblad "De Banier" is als volgt:			
<u>Baten</u>			
Opbrengsten van abonnementen	6.070	6.500	6.448
Opbrengsten van overbetalingen	460	-	566
Opbrengsten van giften	101.944	85.000	97.454
Verkoop Banier	-	-	27
Advertentieopbrengsten	60.748	60.000	59.235
	<u>169.223</u>	<u>151.500</u>	<u>163.728</u>
<u>Lasien</u>			
Personeelskosten	38.127		30.042
Drukwerk	70.660	74.000	71.301
Opmaakkosten	20.861	25.000	30.612
Inspreekkosten	1.002	1.000	686
Auteursvergoedingen	300	600	100
Betalingsverkeer	6.098	8.000	4.655
Portokosten	114.650	115.000	108.498
Vrijwilligerskosten	-	200	-
Overige algemene kosten	139	200	135
	<u>251.838</u>	<u>224.000</u>	<u>246.028</u>
Resultaat "De Banier"	82.615	72.500	82.300

to
VAN RE

Bijlage 4: Afdelingen
(bedragen in euro's)

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Opbrengsten afdelingen			
Giften	121.713	-	124.403
Retributie donateurs	1.152	-	1.345
Retributie leden	175.639	-	193.281
Overbetalingen	20.812	-	27.692
Collecte	13.594	-	25.229
Sponsoring	66.688	-	83.585
Rente-opbrengst	55	-	118
	399.653	157.500	455.654
Kosten afdelingen			
Vergaderkosten	31.819	-	43.917
PR-kosten	71.977	-	71.685
Verkiezingskosten	218.521	-	401.692
Representatiekosten	20.255	-	8.549
Bankkosten	10.479	-	10.257
Algemene kosten	34.807	-	37.578
	387.858	157.500	573.679
Resultaat Afdelingen	11.795	-	118.025-

De kosten en opbrengsten van de afdelingen zijn begroot op het bedrag van € 157.500. Dit bedrag bestaat uit het begrote aantal leden dat is toegewezen aan een afdeling vermenigvuldigd met het retributiebedrag van € 7,50 per lid. Dit is $15.000 \times € 7,50 = € 112.500$. En het totale aantal leden vermenigvuldigd met het provinciale retributiebedrag van € 1,50 per lid. Dit is $30.000 \times € 1,50 = € 45.000$.

VERGADERSTUKKEN PARTIJDAG 2020

► sgp.nl

SGP

Vergaderstukken Partijdag SGP

5 september 2020

Inhoudsopgave

Agenda partijdag 2020	3
Bijlage A - Verkiezing leden Hoofdbestuur	5
Bijlage B - Verslag 98 ^e algemene vergadering (partijdag) d.d. 18 mei 2019	6
Bijlage C - Jaarverslag 2019	21
Bijlage D - Financieel jaarverslag 2019	58
Bijlage E - Begroting en activiteitenplan SGP 2020	66
Bijlage F - Voorstellen	71
Bijlage G - Moties	78

Fotoverantwoording: de foto's op pagina 6, 9, 15, 16, 17, 19, 40, 48 en 71 zijn gemaakt door Cees van der Wal, <https://ceesvdwal.nl>. De foto op pagina 51 is gemaakt door Anne Paul Roukema.

Agenda partijdag 2020

Datum: D.V. zaterdag 5 september 2020
Plaats: Digitale vergadering i.v.m. uitbraak coronavirus
Tijd: 10.00 - 12.30 uur

Er worden voorbereidingen getroffen om de partijdag digitaal te houden. Hierover wordt u nog geïnformeerd.

10.00 uur

1. Welkom en opening
 - a. Welkom door partijvoorzitter a.i., M.F. van Leeuwen
 - b. Opening door plv. partijvoorzitter, ds. G.W.S. Mulder
 - c. Aanhankelijkheidsbetuiging aan Z.M. de Koning
 - d. Zingen van de coupletten 1 en 6 van het Wilhelmus
2. Verkiezing leden Hoofdbestuur (zie bijlage A, pag. 5)
3. Vaststellen verslag
Partijdag 18 mei 2019 (zie bijlage B, pag. 6)
Inhoudelijke opmerkingen en/of vragen n.a.v. het verslag *(kunnen t/m woensdag 2 september 2020, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)*
4. Jaarverslag 2019
 - a. Jaarverslag 2019 (zie bijlage C, pag. 21)
Vaststellen jaarverslag 2019 en vragen n.a.v. het verslag *(vragen kunnen t/m woensdag 2 september 2020, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)*
 - b. Financieel jaarverslag 2019 (zie bijlage D, pag. 58)
Vaststellen van de balans, de staat van baten en lasten en de toelichting daarop - strekt tevens tot décharge van het Hoofdbestuur *(vragen kunnen t/m woensdag 2 september 2020, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur)*
5. Vaststellen begroting en activiteitenplan 2020 (zie bijlage E, pag. 66)
6. Behandeling voorstellen (zie bijlage F, pag. 71)
 - a. Aanbeveling lijsttrekker verkiezingen Tweede Kamer
 - b. Verkiezing leden Commissie van Beroep
 - c. Voorstellen HB tot wijziging van de statuten en het Algemeen Reglement
 - ▶ Voorstel 1: De ALV benoemt de partijvoorzitter in functie
 - ▶ Voorstel 2: Bindende voordracht van één kandidaat voor vacature partijvoorzitter
 - a) Amendement AFD Zeist
 - b) Amendement PKV Barneveld
 - ▶ Voorstel 3a: Een HB-lid niet zijnde de partijvoorzitter is tweemaal herbenoembaar
 - a) Amendement AFD Zeist
 - ▶ Voorstel 3b: Een HB-lid neemt op het rooster van aftreden niet de plaats in van zijn voorganger, maar krijgt een nieuwe en volledige bestuurstermijn
 - ▶ Voorstel 4a: De partijvoorzitter treedt vier jaar na zijn herbenoeming af en is eenmaal voor een periode van vier jaar herbenoembaar
 - ▶ Voorstel 4b: Een persoon die ten tijde van zijn benoeming tot partijvoorzitter reeds meer dan acht jaar deel uitmaakte van het Hoofdbestuur is niet herbenoembaar
 - ▶ Voorstel 5: Schrappen Overgangsregeling (art. 47 statuten)
 - ▶ Voorstel 6: Schrappen van de bepaling dat het Hoofdbestuur uit zijn midden een partijvoorzitter aanwijst
 - ▶ Voorstel 7: Schrappen leeftijdseis voor kandidaten Partijadviesraad (art. 11 lid 6 AR)
 - a) Amendement AFD Zeist
 - d. Voorstellen PKV Barneveld en Lunteren
7. Behandeling moties (zie bijlage G, pag. 78)

- a. Motie AFD Leiderdorp e.o.
 - b. Moties AFD Zeist
 - c. Moties PKV Hien-Dodewaard
8. Toespraak mr. C.G. van der Staaij, voorzitter Tweede Kamerfractie SGP
9. Mededelingen
Mededelingen namens de BSV (drs. E.J. Nieuwenhuis)
10. Rondvraag (*vragen kunnen t/m woensdag 2 september 2020, 12.00 uur worden toegezonden aan het Hoofdbestuur*)
11. Dankwoord door partijvoorzitter a.i., M.F. van Leeuwen
12. Sluiting partijdag door ds. A.A. Egas

Bijlage A - Verkiezing leden Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur stelt in de hierna vermelde gevallen de volgende kandidaten voor (telkens in alfabetische volgorde).

I. Aftredend en herkiesbaar, J.W. Benschop

- a. J.W. Benschop
De heer Benschop, geboren op 20 september 1966, is lid van de Christelijk Gereformeerde Kerken. Hij is veehouder en zzp-er binnen de bouw/groen. Daarnaast is hij SGP-raadslid in de gemeente Lopik en bestuurslid van de provinciale afdeling Utrecht.
- b. W. van Wikselaar
De heer Van Wikselaar, geboren op 17 maart 1964, is lid van de Christelijk Gereformeerde Kerken. Hij is docent en voorzitter van de Raad van Commissarissen van een aantal zorginstellingen en penningmeester van de plaatselijke kiesvereniging Utrechtse Heuvelrug e.o.

II. Aftredend en herkiesbaar, dr. M. Klaassen

- a. dr. M. Klaassen
Ds. Klaassen, geboren op 25 februari 1981, is predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland (Hervormd) te Arnemuiden.
- b. ds. P. Wijnberger
Ds. Wijnberger, geboren op 11 juli 1987, is predikant binnen de Protestantse Kerk in Nederland (Hervormd) te Bergambacht.

III. Vacature drs. P.A. Zevenbergen

- a. drs. P.W.J. Hoek
De heer Hoek, geboren op 19 september 1971, is lid van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Hij is wethouder van de gemeente Tholen.
- b. C.A. Oosterwijk
De heer Oosterwijk, geboren op 1 augustus 1976, is lid van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Hij is wethouder van de gemeente Ridderkerk en woonachtig in Krimpen aan den IJssel. Daarnaast is hij bestuurslid van de BAR-organisatie en GR Nieuw Reijerwaard. Vertegenwoordiger van de gemeente bij aandeelhoudersoverleggen Stedin, Oasen, BNG. Lid van het Samenwerkingsverband wonen regio Rotterdam, lid bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat MRDH, voorzitter jeugdclub Recreon, voorzitter Stichting Vrienden van Zjitomir en voorzitter Historische Kring Krimpen aan den IJssel. Verder is hij procuratiehouder van Hamtrans v.o.f. en Jac. van der Ham Aflos- en Rivierloodsdiensten. De heer Oosterwijk is oud-raadslid, -fractievoorzitter en voormalig wethouder van de gemeente Krimpen aan den IJssel.

Bijlage B - Verslag 98^e algemene vergadering (partijdag) d.d. 18 mei 2019

Datum: zaterdag 18 mei 2019

Plaats: NBC te Nieuwegein

Tijd: 10.00-15.00

1. Ontvangst

2. Welkom en opening

a. Welkom

Partijvoorzitter P.A. Zevenbergen heet een ieder hartelijk welkom op deze jaarvergadering. In het bijzonder alle genodigden onder wie voormalige leden van het Hoofdbestuur, oud-parlementariërs, burgemeesters, politici en bestuurders, bestuursleden, genodigden van andere politieke partijen, medewerkers van partijgeledingen en vertegenwoordigers van kerken en organisaties. In het bijzonder een hartelijk welkom aan de heer Adema, voorzitter van het landelijk bestuur van de ChristenUnie, mevrouw Kips, secretaris van het landelijk bestuur van het CDA en de vrouw en kinderen van HB-lid M.F. van Leeuwen die aanwezig zijn i.v.m. zijn afscheid als partijvoorzitter. HB-lid en penningmeester J.W. Keuken kan niet aanwezig zijn i.v.m. een revalidatietraject na een operatie. HB-lid M.J.W. Hoek is afwezig in verband met de begrafenis van zijn schoonvader. Kandidaat HB-lid A.J. C. van Bommel kan eveneens niet aanwezig zijn in verband met een begrafenis.

b. Opening

De partijvoorzitter geeft het woord aan de plv. partijvoorzitter, ds. G.W.S. Mulder, om de opening te verzorgen. Deze laat zingen Psalm 85 vers 2 en 4, leest Spreuken 14:26-35 en gaat voor in gebed. Vervolgens spreekt hij een openingswoord uit n.a.v. vers 34: 'Gerechtigheid verhoogt een volk, maar de zonde is een schandvlek der natiën.' Gerechtigheid kun je sociaal invullen: recht doen aan de naaste. Gerechtigheid in revolutionaire zin grijpt naar de macht. Als wij over gerechtigheid spreken, zoeken we grond in Gods Woord. Dan willen we gerechtigheid eerst en vooral opvatten zoals God die in de Bijbel openbaart. Dan is gerechtigheid het recht dat God op Zijn schepping doet gelden. Dan is gerechtigheid die heilige deugd van God waarom Hij getrouw is aan Zichzelf, aan al Zijn daden en woorden. We moeten ons vertrekpunt kiezen in wie God is en het recht dat Hij heeft op Zijn schepping. We moeten ook spreken over het onrecht dat wij hebben begaan. We hebben Gods beeld verloren, dat bestaat in kennis, gerechtigheid en heiligheid. We moeten rechtvaardig handelen. Vaardig op de grondslag van Gods recht. Die gerechtigheid verhoogt een volk. In het houden van Gods geboden ligt grote loon. Die boodschap mogen we als SGP uitdragen. De mensen die dat doen, verdienen onze steun. Maar de zonde is een schandvlek der natie. Zonde is overtreding, het tegenovergestelde van gerechtigheid. Laten we onszelf niets verbeelden. We zijn arme zondaren. Zijn wij ook in waarheid recht arme zondaren? Schande is oneer, maar ook een struikelblok. De plv. voorzitter wenst toe dat we de slag naar binnen krijgen en er onder zuchten: O God, wees ons arme zondaren genadig. Wat is nu ons perspectief? De tekst eindigt waarschuwend. Ik wil u wijzen op Christus. Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons. Wij komen niet verder dan het vermenigvuldigen van onrecht. Onze schuld, ook van ons volk rijkt tot aan de hemel. Christus heeft zich vernederd voor Zijn volk, als Borg, als Zaligmaker. Wat is het een zegen als we daar persoonlijk een betrekking op mogen hebben. Als dat mag doorklinken in ons politieke bedrijf. Wij verwachten onze Zaligmaker. Hij zit aan Vaders rechterhand. Hij heeft alle macht. Hij heeft een werking die nu actief is en Hij kan alle dingen aan Zichzelf onderwerpen. Dan vrezen wij geen aardse macht. Dan mag het ons vurig gebed zijn of we leerjongeren mogen zijn van Christus: 'Gerechtigheid verhoogt een volk.' Hiermee verklaart de plv. voorzitter de vergadering voor geopend. Daarna neemt de voorzitter de leiding van de vergadering weer op zich. Deze bedankt de plv. voorzitter voor zijn inhoudsvolle openingswoord.

c. Telefax aan Z.M. de Koning

De partijvoorzitter deelt mee dat een aanhankelijkheidsbetuiging is verzonden aan Z.M. de Koning met de volgende inhoud:

Aan Zijne Majesteit Koning Willem Alexander

Majesteit,

De leden van de Staatkundig Gereformeerde Partij die hun jaarlijkse partijdag houden te Nieuwegein, betuigen U en Uw Koninklijk huis hun eerbied, hoogachting en hartelijke verbondenheid.

Ons land is in tal van opzichten succesvol en welvarend. Ons volk is een gelukkig volk. Ons volk kent vrijheid en rust. Sinds 1813 regeert het huis van Oranje-Nassau over ons volk. Wij ervaren dit alles als voorrechten van onze goede God.

De SGP weet zich verbonden met Uw Koninklijk huis. De SGP weet zich ook verbonden aan het Woord van God. Daarom blijft de SGP met overtuiging uitdragen wat ds. Kersten, de oprichter van onze partij, zei in één van zijn eerste parlementaire redevoeringen: "Indien wij blijven in de beginselen van de Bijbel, dan zal ons land welvaren. Maar indien wij Zijn inzettingen veronachtzamen, Zijn voorschriften verwaarlozen, Zijn gezag verwerpen, geen mens kan dan zeggen, hoe snel wij zullen verzinken in diepe duisternis". Die boodschap mag de SGP tot op heden uitdragen.

De Heere geve U en Uw koninklijke familie én ons gehoorzaamheid aan dat Woord van de Koning der koningen en de Heere der heren. Dan zal het U, ons volk, ja, ons allen welgaan.

De leden van onze partij wensen U van harte toe dat U Gods leiding mag ervaren in de uitoefening van Uw gewichtvolle ambt. Hij schenke Zijn hulp en zegen.

De Heere gedenke U en Uw gezin.

*Met de meeste hoogachting,
mr. P.J. den Boef,
secretaris*

d. Zingen van de coupletten 1 en 6 van het Wilhelmus

Op verzoek van de partijvoorzitter worden de coupletten 1 en 6 van het Wilhelmus staande gezongen.

Vervolgens leest de voorzitter het bericht voor dat van Z.M. de Koning is ontvangen n.a.v. de verzonden aanhankelijkheidsbetuiging. De tekst luidt als volgt:

Aan de ledenvergadering van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Geachte heren Van Berkum en Den Boef,

In dank ontving Zijne Majesteit de Koning de hartelijk boodschap van de leden van de Staatkundig Gereformeerde Partij. De Koning verzocht u allen, vandaag bijeen tijdens uw jaarlijkse partijdag in Nieuwegein, zijn dank over te brengen voor uw vriendelijke woorden.

Uw warme gevoelens van verbondenheid met hem, zoals daarin tot uitdrukking gebracht, heeft de Koning zeer gewaardeerd.

Namens de Koning wens ik u allen een goede bijeenkomst toe.

*Hoogachtend,
Drs. C. Breedveld*

3. Verkiezing leden Hoofdbestuur

Bij ontvangst hebben de afgevaardigden een stemkaart ontvangen en in de stembus gedaan. De stemmen worden geteld door de leden van het stembureau. Deze leden wordt nu verzocht naar zaal 1 te gaan om de stemmen te tellen.

4. Vaststellen verslagen

a. Partijdag 21 april 2018

Het verslag van de partijdag d.d. 21 april 2018 wordt vastgesteld met inachtneming van de door de pkv. Maartensdijk-De Bilt genoemde opmerking dat onder punt 15a (p.11) staat: 'de op D.V. 23 mei te houden Eerste Kamerverkiezingen'. Dit moet zijn 'de op D.V. 23 mei te houden verkiezingen voor het Europees Parlement'.

Naar aanleiding van het verslag. Op de partijdag van 2018 is een motie van de SGP-jongeren aangenomen om een commissie in te stellen die het Hoofdbestuur adviseert aangaande het opstellen van een regeling voor het tot uitdrukking brengen van waardering aan vrijwilligers die in SGP-verband actief zijn. Het Hoofdbestuur heeft hiervoor een commissie samengesteld uit het Hoofdbestuur, de bestuurdersvereniging en de SGP-jongeren. De planning is dat de commissie voor de zomervakantie advies uitbrengt aan het Hoofdbestuur en dat het Hoofdbestuur het adviesrapport na de zomervakantie bespreekt, zodat hierover op de volgende partijdag nadere mededelingen kunnen worden gedaan.

b. Algemene vergadering 16 februari 2019

Het verslag van de algemene vergadering d.d. 19 februari 2019 waarop het verkiezingsprogramma voor het EP is vastgesteld en de kandidaten zich hebben gepresenteerd, wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. (Financieel)jaarverslag 2018

a. Jaarverslag 2018

Van de afdeling Zeist zijn n.a.v. het jaarverslag enkele vragen ontvangen over de taken en activiteiten van de SGP bestuurdersvereniging (BSV). De voorzitter van de BSV, dhr. P. Verhoeve, krijgt gelegenheid hierop te reageren. Hij geeft aan dat de BSV het uitzendbureau is van de partij, er wordt ondersteuning geboden bij het selecteren van politieke ambtsdragers (wethouderspool en burgemeestersklas), zittende ambtsdragers ontvangen vorming en toerusting (congressen, cursussen, digitaal kennisplatform). Wanneer ambtsdragers stoppen, wordt gewerkt aan het bieden van nazorg (staat nog in de kinderschoenen). Het jaarverslag 2018 wordt vastgesteld.

b. Financieel jaarverslag 2018

Van de afdeling Zeist is een vraag ontvangen over de vordering van de SGP op de BSV en een vraag over de financiële verantwoording door de BSV. De plv. penningmeester geeft in antwoord daarop aan dat de SGP de kosten van de BSV in 2018 heeft voorgeschoten en de verrekening begin 2019 heeft plaatsgevonden. De bedoeling is dat in de toekomst de verrekening in hetzelfde jaar plaatsvindt. De jaarrekening van de BSV wordt vastgesteld door de ledenvergadering van de BSV. Het HB ontvangt inzage in de jaarrekening, omdat de aanvraag en verantwoording van de subsidiegelden via het HB lopen. Er vindt echter geen verantwoording via de algemene ledenvergadering van de SGP plaats. De balans, de staat van baten en lasten en de toelichting daarop worden vastgesteld. Deze vaststelling strekt tevens tot décharge van het Hoofdbestuur.

6. Begroting en activiteitenplan 2019

De vergadering stelt de begroting 2019 vast en neemt kennis van het activiteitenplan 2019.

7. Behandeling voorstellen

Er zijn geen voorstellen.

8. Toespraak Van der Staaij

SGP-fractievoorzitter Van der Staaij houdt een politieke toespraak die hieronder integraal is opgenomen.

Vrienden,

2019 is een superverkiezingenjaar. Na de verkiezingen voor de Provinciale Staten en voor de Waterschappen in maart, kijken we nu vooruit naar de verkiezingen voor het Europees Parlement volgende week donderdag en daarna de verkiezingen voor de Eerste Kamer.

De uitslag van de Statenverkiezingen leverde een politieke aardverschuiving op. Opvallend is natuurlijk de monsterzege van het Forum voor Democratie. Aan de andere zijde van het politieke spectrum won GroenLinks fors.

Te midden van al deze grote verschuivingen, mogen we dankbaar zijn voor de grote trouw van de SGP-achterban. Weliswaar zijn door de hoge opkomst en het wegvallen van de lijstverbindingen jammer genoeg een paar zetels verloren gegaan, maar in veel plaatsen boekte de SGP een mooie stemmenwinst.

Daarmee houden we de stijgende lijn vast. Een woord van dank is op zijn plaats aan alle mensen die enthousiast campagne hebben gevoerd! Wij wensen alle nieuw gekozen SGP'ers in de Waterschappen en in de Provinciale Staten van harte Gods onmisbare zegen toe in hun werk.

De spannende vraag is wat de uitslag van de Statenverkiezingen gaat betekenen voor onze plek in de Eerste Kamer. Pas op 27 mei gaan de nieuwgekozen Statenleden bij leven en welzijn de nieuwe Eerste Kamer kiezen. Natuurlijk wordt er alles aan gedaan om voor de SGP het best mogelijke resultaat te krijgen, maar helaas moeten we ernstig rekening houden met het gevoelige verlies van onze tweede zetel in de senaat.

Het kabinet is zijn krappe meerderheid in de Eerste Kamer, zoals verwacht verloren. Dat is niet nieuw. Sterker nog: dat is vanaf 2010 bij alle kabinetten-Rutte zo geweest. Maar resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst. GroenLinks en de PvdA staan klaar om het kabinetsbeleid verder naar links te trekken. Daar zitten wij bepaald niet op te wachten. Wij zien liever een centrumrechtse koers. Ik zou het goed vinden als Forum voor Democratie als nieuwe grote partij in de Eerste Kamer zich net als de SGP constructief opstelt en eensgezind een reëel alternatief weet te bieden. Ook de Forum-kiezers zullen toch niet bedoeld hebben dat het kabinetsbeleid naar links wordt getrokken...

Er liggen ook kansen om het kabinetsbeleid te verbeteren met een brede inzet van verschillende partijen. Die mogelijkheden zie ik bijvoorbeeld bij de studiefinanciering. Gezinnen met een middeninkomen kampen met enorme studiekosten door het leenstelsel... Mijn oproep aan het kabinet is: geef studenten uit gezinnen met een middeninkomen voortaan een echte tegemoetkoming in de studiekosten in de vorm van een studiebeurs, in plaats van hen met een lening op te zadelen. Zo help je heel direct de middeninkomens, niet in de laatste plaats de eenverdieners onder hen.

De dag na de Statenverkiezingen hoorde ik het nuchtere commentaar van een burger: 'We kunnen wel zeggen dat het allemaal anders moet, maar waar wil je heen?' Inderdaad een goede vraag.

Politiek is meer dan een verzameling standpunten. Besturen is meer dan met wat geven en nemen er samen uitkomen. Campagnevoeren is meer dan de gunst van de kiezer winnen. Het gaat er ook om: wat is je grotere verhaal? Waar sta je voor? Waar wil je heen met ons land?

Het SGP-antwoord op die vraag is gestempeld door twee noties: grote bescheidenheid én grote verantwoordelijkheid.

Grote bescheidenheid. Wij zien niets in een almachtige overheid. Wij geloven niet in politieke verlossers die het volk naar het paradijs op aarde voeren. Sterker nog, dat soort utopische verhalen, of ze nu van links of van rechts komen, lopen stevast uit op grote teleurstellingen en in forse beperkingen van de vrijheid van burgers. Alleen God is almachtig. Hij regeert en heeft het roer van het wereldbestuur vast in handen. Verlossing uit ellende is geen gevolg van grootse plannen van politici. Verlossing is aangebracht door de Zoon van God, Jezus Christus, door Zijn leven en sterven en opstanding. Door Woord en Geest worden zondaren gebracht tot geloof en bekering. Daarom is het voor het welzijn van ons land zo wezenlijk dat dat heilrijke Woord ongehinderd verkondigd wordt. Daarmee klinkt tegelijk door dat er meer is dan het hier en nu en dat wat zichtbaar en tastbaar is.

Bescheidenheid is nodig. Voor politiek en bestuur ligt steeds het gevaar van zelfoverschatting op de loer, een hardnekkig maakbaarheidsdenken die van bovenaf denkt het allemaal wel te regelen. Zo gaat het dus niet. We zien dat ook nu weer terug rondom het klimaat en de migratie. Natuurlijk, daar zijn waarden in het geding die voor de SGP zwaar wegen. Zorg voor Gods schepping is ons op het hart gebonden. En de vluchteling in nood mag niet vergeefs aankloppen bij de Nederlandse deur. Maar een Klimaatwet waarmee we de temperatuur op aarde over een paar decennia willen vastleggen is een overmoedig project. Schoner en zuiniger moet het, maar niet door het opleggen van blauwdrukken. Wel door slimme en praktische maatregelen, zoals onze woordvoerder Chris Stoffer inmiddels in tal van debatten heeft bepleit. De energie die je niet gebruikt, hoef je ook niet op te wekken. Inzet op energiebesparing dus. Daar is nog veel te winnen, alleen al in het isoleren van woningen. En de omslag naar schone energie vraagt ook zeker actieve steun van de overheid. Als we bijvoorbeeld de aardwarmte willen benutten voor het verwarmen van kassen, vraagt dat investeringen

die je van tuinders niet kunt verwachten. Die positieve, nuchtere insteek, wil de SGP aan de dag blijven leggen.

Ook het vreemdelingenbeleid kan meer bescheidenheid gebruiken. De multiculturele droom van mensen uit allerlei windstreken die samen een kleurrijk mozaïek vormen, lijdt óók aan overtrokken maakbaarheidsdenken. Alsof met een paar lesjes integratie en burgerschap het allemaal wel goed komt. Zijn er nu echt lessen getrokken uit de pijnlijke werkelijkheid dat veel jongeren vatbaar bleken voor de radicale islam en Isis gingen steunen? Wij pleiten voor een strakker toelatingsbeleid, meer opvang in de regio. Stoppen met pardonregelingen, waar dit kabinet toch weer voor is gezwicht. Een politiek van goede bedoelingen heeft al veel kwaad gesticht. Elke keer hebben we het gehoord: nog één keer een pardonregeling, en voortaan wordt alles goed geregeld. Niet dus. Dat is ongeloofwaardig en, ondermijnt het beleid.

Een lesje in bescheidenheid. Dat is ook nodig als het om Europa gaat. De torenbouw van Babel eindigde in een gigantische spraakverwarring. Zo moet het dus niet. Maar aan de andere kant moeten we ook onder ogen zien dat we ons heil ook niet moeten verwachten van het onbesuisd slopen van alle Europese samenwerking. Ook dát is illusiepolitiek, en gevaarlijk bovendien.

Als kind vond ik het in de speeltuin een boeiend spel om met een paar vrienden een lange balk zo in evenwicht te houden, dat hij aan beide kanten de grond niet raakte. Het viel mij toen op, dat als wij dreigden aan één kant op de grond te belanden, we de neiging hadden te massaal de andere kant op te rennen. Daardoor belandde juist de andere kant van de balk op de grond. Die neiging zien we in de politiek ook terug. Daarom zeggen we niet: weg met de Europese samenwerking, maar wel: weg met de Europese overmoed.

Op donderdag 23 mei worden de verkiezingen voor het Europees parlement gehouden. De SGP heeft voor deze verkiezingen opnieuw een gezamenlijke lijst met de ChristenUnie. Bij de SGP is er een wisseling van de wacht. Bas Belder neemt na jarenlange trouwe en deskundige inzet afscheid. Zijn inzet op voor de SGP belangrijke thema's was enorm groot. Denk aan de positie van vervolgde christenen of de veiligheid en het bestaansrecht van Israël. Wij kunnen zijn inzet geen betere eer aandoen, dan op volle kracht voor deze belangrijke onderwerpen aandacht te blijven vragen.

Dat gaat niet vanzelf. Neem nou de nieuwe Chinastrategie van het kabinet die woensdag werd gepresenteerd. Allemaal behartenswaardige dingen staan daarin, maar het is toch wel wrang dat er met geen woord gerept over de enorme problemen waar met name christenen mee te maken hebben sinds de nieuwe godsdienstwet die vorig jaar van kracht werd. Duizenden kerken zijn gesloten en voorgangers opgepakt. Wie een voorganger aangeeft bij de autoriteiten krijgt maar liefst 9.000 euro op zijn of haar rekening gestort. Waarom blijft Nederland en de wereld hierover toch zo stil? Onze Bert Jan Ruissen zal als hij gekozen mag worden dit soort punten zeker oppakken. Ik heb er alle vertrouwen in dat hij in Brussel en Straatsburg het christelijke geluid zal laten horen.

De opkomst voor de Europese verkiezingen is altijd heel erg laag. Ook SGP-stemmers laten het nog wel eens afweten. Brussel en Straatsburg staan nu eenmaal verder af van de burger. Bovendien is er veel kritiek op de macht die Europa opeist. De SGP is een van de weinige partijen die zich van meet af aan principieel heeft verzet tegen overdracht van nationale bevoegdheden aan Brussel. Veel kritiek op Brussel snijdt hout. De pulskorvisers kunnen erover meespreken. Van die scepsis hebben ook SGP-Europarlementariër Bas Belder en zijn voorganger Leen van der Waal nooit een geheim van gemaakt. Maar tegelijkertijd hebben ze laten zien hoe waardevol het optreden van een kleine fractie is. Denk bijvoorbeeld aan het steunen van vervolgde christenen, het opkomen voor Israël en het tegengaan van antisemitisme.

Daarom doe ik een dringende oproep uw stem uit te brengen en ook anderen op te roepen te gaan stemmen. Kritiek op Europa is geen goede reden om thuis te blijven. Integendeel, dan geef je juist meer ruimte en meer invloed aan partijen als D66 en GroenLinks die streven naar een Verenigde Staten van Europa. Wie kritiek heeft op de EU moet juist wel gaan stemmen, en wel op de lijst die al jarenlang een consequent en verstandig tegengeluid laten horen. Dan ben je bij de ChristenUnie-SGP aan het goede adres. Samenwerking: ja!, maar superstaat: nee!

Ook in het Nederlandse parlement zullen we ons blijven inzetten voor een bescheidener Europa. Jammer dat mijn wet om hogere drempels op te werpen voor overdracht van bevoegdheden naar Europa is gesneuveld in de Eerste Kamer. Maar een motie van Roelof Bisschop om het streven naar een steeds verdergaande Europese eenwording uit de Europese verdragen weg te snijden, kreeg vrij onverwacht steun van de meerderheid in de Tweede Kamer. Het is nu aan het kabinet om te laten zien dat het ernst is. Ik roep premier Rutte op die handschoen echt op te pakken!

Vrienden, waar staan we voor? Waar willen we heen? De belijdenis dat God regeert, relativeert enerzijds alle politieke gewichtigdoenerij en overmoedig, krampachtig maakbaarheidsdenken. Maar er is ook en andere kant. Het accentueert ook de grote verantwoordelijkheid om als dienaars van God het goede voor ons land te zoeken.

Een bijzondere verantwoordelijkheid heeft de overheid voor het handhaven van het recht. Politie en leger moeten hun taken waar te kunnen maken. De SGP zal zich er sterk voor blijven maken om meer te investeren in onze veiligheid. Daarin stonden we vaak alleen, maar gelukkig is er een kentering gaande. Datzelfde geldt voor de onrechtvaardige belasting die drukt op eenverdieners en alleenstaanden. Zij betalen nu de prijs van een overmatige subsidiering van tweeverdieners. Dat besef dringt nu gelukkig ook door bij andere partijen. Met andere woorden: blijven hameren op hetzelfde aambeeld kan lonen, al is dat een zaak van lange adem.

Een bijzondere verantwoordelijkheid van de overheid als dienaars van God is om ernst te maken met Gods zegenrijke ordeningen en goede geboden. Zondagsrust, huwelijk en gezin, bescherming van ongeboren leven: dat zijn geen achterhoedegevechten die we op deze thema's leveren. Het is blijven bepleiten voor wat goed is voor Nederland, omdat het zo nauw verbonden is met Gods geboden. Tegen de stroom in, maar als je nu kijkt wat er bijvoorbeeld in Amerika gebeurt op het gebied van abortus, dan zie je dat het een fabeltje is dat de ontwikkelingen alleen maar de liberale kant kunnen opgaan. Kortgeleden overdachten we bij de opening van een fractievergadering de woorden die de Heere Jezus tot zijn discipelen sprak: zijt dan voorzichtig als de slangen, en oprecht gelijk de duiven. Dat is zeker ook bij het onderwerp huwelijk, gezin en seksualiteit nodig. We merkten het deze week nog weer in een beladen Kamerdebat. Voorzichtigheid, omdat dit mensen persoonlijk raakt. Voorzichtig ook, omdat vertrouwde termen voor christenen in een seculiere samenleving gemakkelijk verkeerd worden begrepen en uitgelegd. Die voorzichtigheid mag niet ten koste gaan van oprechtheid in het verwoorden van onze Bijbelse overtuiging. Dat moet helder klinken, ook als dat tegen de tijdgeest ingaat. Daar staan we voor. Huwelijk en gezin vormen de fundamenteën van ons samenleven. Individualisering en secularisering hebben die Bijbelse fundamenteën meer en meer ondergraven. Toen wij enige tijd geleden in de Tweede Kamer een hoorzitting hadden over de plannen om meerouderschap toe te gaan, lukte het bijna niet deskundigen aan tafel te krijgen die een doorwrocht tegengeluid konden formuleren. Dat was een concrete aanleiding om vanuit de SGP te bekijken hoe we meer contact en samenwerking kunnen krijgen tussen de verschillende organisaties die zich in ons land bezighouden met huwelijk en gezin.

De vorming van zo'n platform is inmiddels gelukkig vergesvorderd. Dat is een mooie stap vooruit. Het leidt er hopelijk toe dat er ook vanuit maatschappelijke organisaties een krachtiger stem wordt gehoord. Nu zie je dat bijvoorbeeld bij kabinetsformaties allerlei belangen op tafel komen, maar de waarden en belangen van het gezin makkelijk ondersneeuwen.

Voor mijzelf was het in mijn studententijd buitengewoon vormend om van deze doorwrochte en helder geschreven boeken van de professoren Velema en Douma kennis te nemen. De ethische boeken van de onlangs overleden prof. Velema en die van prof. Douma stonden in een lange rij in de boekenkast van velen in mijn generatie. Wij zijn erdoor gevormd. Een ethiek die ernst maakt van de gehoorzaamheid aan Gods gebod, geplaatst in de sleutel van het liefdesgebod. Binnen eigen kring vonden we elkaar daarin. Maar het verbond ook over partij- en kerkgrenzen heen met politici van RPF en GPV, later de ChristenUnie. Dit gedachtengoed krijgt niet vanzelf een overdracht aan volgende generaties. Het lijkt mij de moeite waarde om opnieuw werk te maken van zo'n heldere ethische basis waarmee we nieuwe generaties wat mee kunnen geven en opnieuw kunnen inspireren.

Het is essentieel voor de toekomst van de SGP dat deze grondtonen blijven doorklinken. Dat ook nieuwe generaties daardoor gevormd worden en er vertrouwd mee raken. In zijn oriëntatie op de christelijke ethiek zette prof. Velema scherp neer hoe fundamenteel de overtuiging is dat Gods geboden voor ieder mens gelden. 'Mag de christelijke ethiek niet zeggen dat het gebod van God ieder mens geldt? En mag zij er niet voor opkomen dat zij in de samenleving zal worden gerespecteerd en gerealiseerd? Zij die deze ethische notie van Gods zeggenschap ontkrachten, halen ook het fundament weg onder de prediking van het Evangelie.'

Waar we heen willen? Naar een overheid die zich hierdoor wil laten gezeggen, naar burgers die die Boodschap ter harte nemen. Laat dat onze drijfveer zijn en blijven!

9. Behandeling moties

Pkv. Kockengen heeft een motie ingediend waarin ze de SGP-fractie oproept er bij de regering op aan te dringen dat er op korte termijn duidelijkheid komt over de financiële haalbaarheid van het klimaatakkoord en de te kiezen oplossingsrichting. Dit zou wat Kockengen betreft kunnen door gezaghebbende, onafhankelijke materiedeskundigen die boven de partijen staan en die op deze punten helderheid verschaffen. Het HB heeft een positief preadvies gegeven.

Pkv. Kockengen geeft in een toelichting aan dat ze erop vertrouwt dat de SGP op een verstandige en nuchtere manier het debat aangaat over het klimaatbeleid: eerst heldere en haalbare en gedragen doelen, daarna de financiële consequenties en daarna besluitvorming. SGP-kamerlid Stoffer geeft een toelichting op het klimaatbeleid van de SGP. De SGP heeft tegen de klimaatwet gestemd. De SGP wil de samenleving niet onder druk zetten. We moeten niet afwachten, begin gewoon en kijk waarvoor draagvlak is. Het klimaatakkoord is een initiatief van de regering. De SGP is van mening dat God deze wereld in Zijn hand heeft. Maar de mens is verantwoordelijk als rentmeester. We hebben als christenen een opgave. Goed om stappen te zetten en voor de schepping te zorgen. Daarbij komt dat we niet afhankelijk willen zijn van allerlei dubieuze regimes en in de energievoorziening zoveel mogelijk zelf voorzien. De consequenties van maatregelen voor de economie moeten ook meegenomen worden. De afdeling Zeist vraagt om een toelichting op de eerste alinea van het preadvies van het HB waarin staat dat er geen sprake kan zijn van een activisme dat de schepping kan redden en voorbijgaat aan wezenlijke noties als de Godsregering, de doorwerking van de zonde en de hoop op Gods genade. Zeist geeft aan dat een radicale koerswijziging nodig is en begrijpt niet dat in het preadvies wordt gesproken over 'een activisme dat de schepping wil redden'. De voorzitter geeft aan dat de mens wel degelijk verantwoordelijk is, maar dat de SGP deze verantwoordelijkheid beziet vanuit de drie genoemde wezenlijke Bijbelse noties. De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen.

10. Afscheid M.F. van Leeuwen als partijvoorzitter

De wisseling van het partijvoorzitterschap heeft in september 2018 plaatsgevonden. Tijdens deze partijdag wil het HB hierbij stilstaan. De voorzitter memoreert de wijze waarop deze leiding heeft gegeven aan de partij. Bij zijn aantreden zei hij de SGP meer naar buiten te willen laten treden. Het klimaat van de SGP is sinds zijn aantreden echter niet veranderd. Van Leeuwen heeft benadrukt dat de tijdgeest bestreden dient te worden vanuit Gods Woord en de traditie. Veranderingen zijn doorgevoerd om de continuïteit te handhaven. Een voorbeeld daarvan is de publicatie 'Gerechtigheid verhoogt een volk.' Veel onderwerpen zijn er de achterliggende jaren onder zijn leiding behandeld: de wijziging van het algemeen reglement in 2013, een nieuwe partijstructuur, de oprichting van de SGP-bestuurdersvereniging, de opstelling van twee strategische beleidsplannen. De voorzitter wenst Van Leeuwen en zijn vrouw toe: Heere, wijs Gij ons Uwe wegen, die Gij wilt dat wij zullen gaan." Hij bedankt Van Leeuwen namens de partij en het Hoofdbestuur voor zijn inzet. In zijn dankwoord betreft hij ook zijn vrouw en kinderen en benoemt hij de zorgen die er zijn rondom de gezondheid van Van Leeuwen en zijn vrouw, maar ook dat de Heere Zijn gunst heeft betoond. Vervolgens ontvangt hij een fotoboek over de periode van het voorzitterschap.

De voorzitter van de ChristenUnie, de heer Adema, benoemt de grote waarde die Van Leeuwen heeft gehad voor de samenwerking met de ChristenUnie. Met elkaar is gezocht naar verbinding. Als cadeau overhandigt hij een boekje met als titel 'Groen van Prinsterer in Europese context'. Groen van Prinsterer is zowel voor de ChristenUnie als de SGP een gezamenlijk vertrekpunt. De samenwerking tussen beide partijen is het meest zichtbaar en intensief in Europa. Hij sluit af met een citaat van Groen waarin hij ook Van Leeuwen heeft leren kennen: "Laat ons met het oog op Hem die wijsheid en kracht geeft, op de uitgestrektheid van Zijn weldaden acht geven, en op de omvang van onze verantwoordelijkheid bedacht zijn." Hij bedankt Van Leeuwen voor alles en voor zijn politieke vriendschap en wenst hem samen met zijn vrouw het goede toe.

Van Leeuwen bedankt het Hoofdbestuur voor het vertrouwen en vraagt vergeving voor zijn tekortkomingen. De Heere heeft hem de kracht gegeven. Hij bedankt Adema voor zijn toespraak en voor de ontvangen attenties. Een bijzonder woord van dank spreekt hij uit aan de medewerkers van het partijbureau en aan de voormalig algemeen secretaris de heer Smit. Hij betreft daarin ook de fracties van de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement en de andere SGP-geledingen. In zijn dankwoord betreft hij ook zijn vrouw en kinderen. Tot slot wenst hij allen Gods zegen toe.

11. Mededelingen

- ▶ Directeur J.A. Schippers van het Wetenschappelijk Instituut levert een bijdrage waarin hij ingaat op de taken en werkzaamheden van het Wetenschappelijk Instituut.
- ▶ Tijdens de pauze is er gelegenheid om M.F. van Leeuwen een hand te geven en te bedanken voor zijn partijvoorzitterschap.

12. Rondvraag

Er zijn twee vragen ontvangen voor de rondvraag:

1. Afdeling Veenendaal vraagt naar aanleiding van het beperkt aantal amendementen op het verkiezingsprogramma voor het EP of het mogelijk is om de statuten en reglementen zodanig te wijzigen dat voor het inbrengen van een amendement de toestemming van de ledenvergadering niet meer nodig is. Veenendaal geeft aan dat dit de betrokkenheid van de besturen bij de vast te stellen verkiezingsprogramma's bevordert en de vitaliteit van de SGP vergroot.
 - ▶ Het HB onderkent het probleem. Het tijdspad waarbinnen een verkiezingsprogramma wordt vastgesteld is krap en niet altijd gemakkelijk te combineren met een reguliere ledenvergadering. Het HB vindt het echter niet wenselijk de betrokkenheid van leden bij het indienen van amendementen uit te schakelen. Het Hoofdbestuur geeft er de voorkeur aan te zoeken naar mogelijkheden om het proces efficiënter in te richten en praktische oplossingen te zoeken waarbij zowel aan flexibiliteit voor het bestuur als betrokkenheid van de leden invulling kan worden gegeven. Wanneer hiervoor suggesties zijn, verneemt het Hoofdbestuur die graag via het partijbureau.
2. Afdeling Zeist heeft grote waardering voor de wijze waarop de huidige Tweede Kamerfractie invulling geeft aan haar politieke opdracht. Ze vraagt aandacht voor het actiever feedback ophalen. Deze feedback kan dan input zijn voor het opstellen van nieuwe verkiezingsprogramma's.
 - ▶ Het HB onderstreept de waarde van deze feedback en roept op om gebruik te maken van de mogelijkheid om op de partijdag politieke moties in te dienen. Door middel van moties kunnen afdelingen/kiesverenigingen hun opvattingen actief kenbaar maken en hierover het gesprek aangaan binnen de partij. Het Hoofdbestuur staat sympathiek tegenover de gedachte om feedback op te halen bij afdelingen en kiesverenigingen om deze te gebruiken als input voor een nieuw verkiezingsprogramma en betreft deze suggesties bij de vaststelling van het proces om te komen tot een nieuw verkiezingsprogramma.

13. Sluiting morgengedeelte

Op verzoek van de partijvoorzitter besluit ds. A.A. Egas de morgenvergadering met het laten zingen van het Gebed des Heeren vers 5 en 9 en dankgebed, waarbij hij tevens een zegen vraagt voor de maaltijd.

14. Lunchpauze

Er wordt gepauzeerd van 12.30 - 13.15 uur.

15. Opening middag gedeelte

De voorzitter heet allen hartelijk welkom op het middag gedeelte van de partijdag waar we in het bijzonder ingaan op de verkiezingen voor het Europees Parlement. In het bijzonder de heer Rukhadze uit Georgië (vicevoorzitter ECPM) en Auke Minnema (directeur ECPM).

Ds. A. Vlietstra opent de middagvergadering. Hij laat zingen Psalm 116 vers 1, 7 en 8. Vervolgens leest hij Johannes 21:15-19 en gaat voor in gebed.

16. Uitslag van de (her)verkiezing van de leden van het Hoofdbestuur

De partijvoorzitter maakt de uitslag van de stemming voor de leden van het Hoofdbestuur bekend.

- ▶ Mr. L.G.I. Barth is aftredend en herkiesbaar. Tegenkandidaat is dhr. D. van Dijk. Er zijn 314 geldige stemmen uitgebracht en 1 blanco stem. Op dhr. Barth zijn 307 stemmen uitgebracht en op dhr. Van Dijk 7.
- ▶ Mr. M.J.W. Hoek is aftredend en herkiesbaar. Tegenkandidaat is mr. A.J.C. van Bommel. Er zijn 314 geldige stemmen uitgebracht en 1 blanco stem. Op dhr. Hoek zijn 263 stemmen uitgebracht en op dhr. Van Bommel 51.
- ▶ Ing. B. van de Weerd is aftredend en herkiesbaar. Tegenkandidaat is G.D. Roeland. Er zijn 313 geldige stemmen uitgebracht en 2 blanco stemmen. Op Van de Weerd zijn 282 stemmen uitgebracht en op dhr. Roeland 31.
- ▶ Ds. G.W.S. Mulder is aftredend en herkiesbaar. Tegenkandidaat is ds. R.A.M. Visser. Er zijn 314 geldige stemmen uitgebracht en 1 blanco stem. Op ds. Mulder zijn 308 stemmen uitgebracht en op ds. Visser 6.

De uitslag betekent dat alle vier aftredende en herkiesbare HB-leden zijn herkozen. De partijvoorzitter deelt mee dat de herkozen leden bij hun kandidatuur reeds bewilligd hebben in hun herverkiezing en wenst hen van harte sterkte en Gods zegen toe.

17. Verkiezingen voor het Europees Parlement

a. Korte inleiding over 'Strong values, Strong nations, Strong Europe'

Ardjan Boersma (beleidsmedewerker Tweede Kamerfractie SGP en betrokken bij ECPYouth) houdt een inleidende speech, die hieronder integraal is opgenomen.

Partijgenoten,

'Europees Parlement verbant christelijk kruis'. Het was een opvallend berichtje, een aantal jaar geleden in het Reformatorisch Dagblad. Wat was er aan de hand?

Sinds oktober 2014 stond er een kruis, op een centrale plek in het Europees Parlement tussen de vergaderzalen. Iedereen kwam er langs. Politici, medewerkers, journalisten. Niemand kon eraan voorbij gaan. Anderhalf jaar later. Het kruis was verdwenen. Verplaatst naar de bovenste verdieping van één van de gebouwen. „In een rommelkamer, ingeperst tussen een vluchtdeur, oude telefoon en brandblusser”, zo las ik. Ik weet niet hoe u over christelijke symbolen in de publieke ruimte denkt. Maar volgens mij zegt dit voorval iets over de geringe betekenis van het christelijk geloof in het Europees Parlement. Helaas. Tegelijk moet het in de hoek zetten van het kruis ons des te meer motiveren om juist daar aanwezig te zijn en een Bijbels, christelijk geluid te laten horen. Dat is méér dan ooit nodig.

Vanmiddag mag ik u toespreken namens de European Christian Political Movement, de Europese christelijke beweging waarbij sinds een aantal jaar ook de SGP is aangesloten. Misschien kent u ECPM niet. Dan is het goed om vandaag kennis te maken. Op dit moment is de ECPM actief in 17 Europese landen en zijn er meer dan zestig nationale parlementariërs en zes Europarlementariërs bij ECPM aangesloten. Bij de komende verkiezingen ondersteunt ECPM kandidaat-Europarlementariërs met hun campagne. ECPM heeft ook een wetenschappelijk instituut en een jongerenorganisatie, ECPYouth. Ikzelf was namens SGP-jongeren ruim drieënhalve jaar bestuurslid van deze jongerenorganisatie. Ik heb de afgelopen jaren veel door Europa gereisd en christelijke politici uit allerlei landen ontmoet. Die ontmoetingen hebben mij doordrongen van het besef hóé belangrijk het is dat we als christenen in de Europese politiek samenwerken.

Waarom?

Allereerst, samenwerken is belangrijk omdat onze boodschap zelf is het waard om zo krachtig mogelijk gebracht te worden! ECPM is er vast van overtuigd dat Bijbelse principes goed zijn voor iedereen. Daarom moet er onvervalst christelijk geluid klinken, niet alleen in Eerste en Tweede Kamer, niet alleen in de gemeenteraden in Barneveld of Sliedrecht, maar óók in de vergaderzalen in Brussel en Straatsburg. Het is onze roeping om daar te zijn. Om samen op te trekken met christelijke politici uit heel Europa die elkaar herkennen in dezelfde Bijbelse principes.

Er is nog een andere reden om als christenen in Europa samen op te trekken. We zien dat er in heel Europa een krachtige lobby wordt gevoerd vóór seculiere rechten en vrijheden. Er wordt druk uitgeoefend op Oost-Europese EU-lidstaten om progressieve normen en waarden te aanvaarden. Ook in ontwikkelingssamenwerking speelt dit. Denk aan abortus, de genderideologie, het homohuwelijk.

Ik heb helemaal niets met zo'n missionaire COC-mentaliteit. We moeten als christenen in Europa één front vormen om dit tegen te gaan en het debat in de goede richting te sturen.

Dat is niet makkelijk. Er bestaat een grote druk om onze boodschap maar in te slikken of af te zwakken. De ECPM doet dat niet. De ECPM gaat deze verkiezingen in met een voluit christelijke boodschap. Hiermee staan we achter al die kandidaat-Europarlementariërs van onze ledenorganisaties, waaronder ook de SGP-kandidaat, Bert-Jan Ruissen. Onze campagneslogan ziet u hier achter mij op het scherm. In gewoon Nederlands staat er: 'Sterke waarden, sterke natiestaten, sterk Europa.' Wat wordt hiermee bedoeld? Waar staat de ECPM voor?

Sterke waarden

ECPM meent dat een samenleving slechts opbloeit als zij geworteld is in Bijbelse, christelijke waarden ('strong values'). Een samenleving waar het leven van begin tot eind wordt beschermd. Waar de economie dienstbaar is aan mensen en goed is voor de schepping. Een samenleving waar het gezin de hoeksteen van de samenleving vormt. En waar het huwelijk als levenslang verbond tussen een man en een vrouw in hoog aanzien staat. Hier maken parlementariërs van ECPM zich sterk voor. In hun eigen nationale parlementen, maar ook op Europees niveau.

Sterke natiestaten

De ECPM staat voor sterke, soevereine lidstaten ('strong nations'). De ECPM ziet de EU heel nadrukkelijk als een Europese gemeenschap van volkeren. Europese samenwerking is nuttig en nodig. Maar de natiestaten vormen het hart van die samenwerking. Zij moeten de touwtjes in handen houden. Dat nationaal kan worden geregeld, moet nationaal. Ethische vraagstukken, onderwijs en gezinsbeleid bijvoorbeeld. De EU trekt op dit terrein een veel te grote broek aan. Er moet ook meer respect komen voor de verschillen tussen de lidstaten. Politieke, economische, culturele verschillen. Lidstaten die zich

willen laten leiden door klassiek-christelijke waarden en normen, moeten daar alle ruimte voor krijgen. Geen one-size-fits-all benadering, maar nuchtere omgang met diversiteit.

Sterk Europa

Een Europa van natiestaten die gestempeld worden door christelijke waarden. De volgorde van de slogan betekent dat het één uit het ander volgt. Sterke waarden in sterke, soevereine natiestaten. Alleen zó is er sprake van een werkelijk sterk Europa. En nee, dat is niet de 'sterke' superstaat-EU van Frans Timmermans of Sophie in 't Veld. Zij rekenen genadeloos af met die christelijke waarden én met die sterke lidstaten. Een sterk Europa betekent een bescheiden EU. Een EU die een Europese gemeenschap van volkeren vormt. Een EU die rekenschap geeft van haar christelijke erfgoed. Alleen zó heeft Europese samenwerking toekomst.

Ik begon met dat kruis in het Europees Parlement. Wat is het waardevol dat we aanstaande donderdag in het stembokje mensen kunnen kiezen voor wie het kruis niet in een hoekje staat. Maar voor wie het kruis centraal staat. Centraal in hun leven. Centraal in hun omgang met anderen. Centraal in hun politieke werk. Ik zou zeggen, steun onze SGP-kandidaten. Steun Bert-Jan Ruissen. Met uw gebed. Maar ook met uw stem. En draag zo bij aan een helder christelijk geluid in de Europese politiek.

Ik dank u.

b. Gesproken Column: George Rukhadze - vicevoorzitter ECPM

De gesproken column van George Rukhadze is hieronder in het Nederlands integraal opgenomen.

Het is een eer en groot plezier voor mij om de Europees Christelijke Politieke Beweging (ECPM) hier te vertegenwoordigen. Wij zijn een Europese partij met een uniek Christelijk profiel, net zoals uw partij, de SGP, heeft in de Nederlandse politiek. Wij zijn openlijk Christelijk en zijn niet bang om te zeggen dat we naar een Christelijk Europa streven.

Het is een eer voor mij om deze partij toe te spreken, die een van de oprichters van de ECPM is. Wij zijn inmiddels al meer dan 15 jaar een netwerk van Christelijke partijen en organisaties. Sinds onze registratie als officiële Europese politieke partij zijn wij gegroeid zowel binnen als buiten de Europese Unie. Op dit moment hebben wij 6 Europarlementariërs, 19 lid partijen, 30 geassocieerde organisaties en meer dan 40 leden van nationale en regionale parlementen.

Zoals ik al zei hebben wij leden uit verschillende Europese landen, van Nederland, Duitsland en Frankrijk tot Slowakije, Polen, Kroatië en zelfs Georgië, waar ik vandaan kom. Het is niet verassend dat er zoveel verschillen zijn tussen hen, omdat ze allemaal van een verschillende achtergrond, geschiedenis en huidige realiteit komen en verschillende problemen kennen. Het belangrijkste echter is niet wat ons scheidt, maar wat ons verenigt. Dit zijn onze sterke Christelijke waarden, de waarden waarmee de Europese Unie is opgericht, de waarden waar wij onze campagne op baseren en de waarden die wij nooit zullen laten verwateren.

De Europese Unie is niet langer de unie waar de Christelijke politici de fundering voor hebben gelegd. Wij hebben een plan om de EU te hervormen en terug te brengen naar zijn Christelijke wortels. Het plan is dat sterke naties Europa herscheppen op zo'n manier dat het minder dicteert maar meer faciliteert, zodat het geen superstaat wordt maar een sterke Europese gemeenschap die innige samenwerking met sterke natiestaten nastreeft.

Economie gaat over leven, en het doel van alle economische activiteiten is om het leven te ondersteunen en te streven naar welzijn voor iedereen. Wij streven naar een economie die mensen centraal zet in plaats van financiën. De principes van vrijhandel en een open markt zijn erg belangrijk voor de Europese economieën maar alleen met adequate controle daarbij. Wij geloven in een hervorming die een positieve impact heeft op alle belanghebbenden in de economie, en met nadruk op het milieu en de rol van families.

Wij geloven dat de mens geschapen is naar het beeld van God. Dit wordt uitgedrukt in de menselijke waardigheid van iedereen. Daarom is menselijke waardigheid onaanastbaar en moet het gerespecteerd en beschermd worden. EU instituties moeten zich niet mengen in bio-ethische discussies of de definitie

van het leven, maar juist het leven promoten en verdedigen. Daarbij moeten ze het principe van menselijke waardigheid hooghouden, van conceptie tot natuurlijke dood.

Gezonde gezinnen zijn de basis voor bloeiende samenlevingen, net als dat stabiele, liefdevolle relaties tussen ouders cruciaal zijn voor het welzijn van kinderen. Het gezin is de belangrijkste sociale entiteit, voor de staat en elke andere gemeenschappen of groepen. Wij roepen de Europese Unie op om het gezin te respecteren en zich daar niet mee te bemoeien. Integendeel, wij vragen om wetgeving te promoten en te steunen die de mogelijkheden van individuen om levenslange en toegewijde relaties te creëren - in huwelijk en gezin.

Mensenhandel is een ultiem onmenselijk en grenzeloos misdrijf die mensen behandelt als goederen en hen berooft van hun waardigheid als mensen. Om hier tegen te vechten is het nodig dat er internationaal wordt samengewerkt en dat informatie over werkende methoden op nationaal niveau wordt uitgewisseld. Onze oplossing voor het stoppen van mensenhandel is het opheffen van straffeloosheid. Vaak zijn er toereikende en goede Europese en nationale wetten maar worden ze niet gehandhaafd. Ons doel is om het juridische systeem in de hele EU te versterken en te hervormen; en er voor te zorgen dat de 2011 Richtlijn over het tegengaan van mensenhandel op nationaal niveau adequaat wordt geïmplementeerd.

De EU staat voor een aantal serieuze problemen - massa immigratie en terrorisme - die vaak hun wortels buiten de EU hebben. Het is niet goed om alleen maar in de EU te kijken naar oplossingen als de problemen daarbuiten liggen. Wij vinden dat Buitenlandse zaken een competentie van de lidstaten is en dat het veel meer naar buiten gericht moet zijn om de problemen op te lossen waar ze beginnen. De EU moet niet wachten op de VS, Rusland of China met reageren, maar moet beginnen met het verspreiden, steunen en handhaven van menselijke waardigheid, fundamentele vrijheden en de cultuur van vrijheid.

Ik ben geboren in Georgië, een christelijk land wat voor vele jaren bezet door de Sovjet-Unie. Het Christelijk geloof was verboden en Christenen werden vaak vervolgd. Ik herinner mij de koude januari morgen waarop mijn vader mijn zus en mij meenam naar een van de kerken in het buitengebied, om in het geheim gedoopt te worden. Als iemand hier achter zou komen, zou mijn vader in het beste geval zijn baan verliezen en in het slechtste geval in de gevangenis terechtkomen of het land worden uitgezet. We werden gedoopt en gelukkig gebeurde niets van dit alles.

Aan het eind van de jaren '80, begin jaren '90, toen ik een tiener was, vochten wij allemaal voor onafhankelijkheid en vrijheid van geloof, wat we gewonnen hebben. De Berlijnse muur viel, de Sovjet-Unie stortte ineen en heel Centraal- en Oost-Europa werd bevrijd. Vrijheid en het Christendom leken te hebben getriomfeerd over de tirannieke communistische regimes. We dachten allemaal dat de strijd over was. Maar toen ik meer en meer te weten kwam over Europese politiek realiseerde ik mij dat ik fout zat. Wat ik nu zie is een continue heftig gevecht, niet zozeer publiek maar achter de schermen, waarin Christelijke waarden aangevallen worden zowel van links als van rechts, vaak in de naam van de waarden waar we voor gevochten hebben. Het is duidelijk dat we terug moeten vechten, maar de vraag is: hoe?

Er is een oud Georgisch verhaal, waarin een wijs man op zijn sterfbed zijn familie bij zich roept en hen vraagt om hem een stel pijlen te brengen om hen iets bij te brengen. De les van dit oude verhaal is erg eenvoudig: als wij, Christenen, verdeeld zijn, het maakt niet uit voor welke reden, is het eenvoudig voor onze vijanden om ons aan te vallen en te breken zoals de ene pijl. Maar als we samenwerken, zoals de pijlen samen, ook al zijn er verschillen, zal het onmogelijk zijn voor onze vijanden, hoe sterk ze ook zijn, om ons te bevechten en te overwinnen.

De ECPM is hier om de Christenen in Nederland te verenigen, in de Europese Unie en in de rest van Europa, om er zeker van te zijn dat ze actief worden in de politiek, dat ze gaan stemmen en Christelijk stemmen! Want meer Christenen in de lokale, nationale en Europese politiek betekent meer invloed op de wetten die ons leven beïnvloeden.

Dank u wel en Gods Zegen!

c. Interactieve debatten

Er worden twee debatrondes gehouden o.l.v. Corianne Nieuwenhuis, lid campagnecommissie Europees Parlement.

- ▶ Voor hulp - over ontwikkelingssamenwerking, m.m.v. Evert-Jan Brouwer (politiek adviseur Woord en Daad) en Hans van 't Land.
- ▶ Voor het leven - over medische ethiek, m.m.v. Henk van den Berge (adjunct-hoofdredacteur RD) en Diederik van Dijk (directeur NPV).

d. Voor Israël en geloofsvrijheid

- ▶ Geert Kraaijeveld interviewt Europarlementariër Bas Belder die 20 jaar lang als Europarlementariër een christelijk geluid heeft laten horen. Belder was 20 jaar lid van de commissie buitenlandse zaken, schreef 4 rapporten over de verhouding van de EU met China, een rapport over Iran en was 15 jaar onderdeel van de Israël-delegatie als voorzitter en later vicevoorzitter. En daarnaast actief op vele andere beleidsterreinen. Hij besteedde permanent aandacht aan geloofsvervolg. Al die jaren heeft hij een warme band onderhouden met Israël en het Joodse volk en vroeg hij voortdurend aandacht voor hun veiligheidssituatie. Hij hoopt dat zijn opvolger Ruissen in een politieke groep komt waarin het mogelijk is de standpunten van de SGP in alle vrijheid uit te dragen in spreken en stemmen en wenst hem van harte wijsheid en Gods zegen toe.
- ▶ Gonda van den Heuvel-van t' Zelfde en Walter van Luik leveren vervolgens een terugblik op hun werk als fractiemedewerkers van Bas Belder en op zijn twintigjarig Europarlementariërschap. Ze bedanken Belder hartelijk voor zijn inzet en wensen zijn opvolger Ruissen Gods zegen toe.

Allen die deze middag een bijdrage hebben geleverd, ontvangen als blijk van waardering op het podium bloemen en een envelop. Vervolgens is er een fotomoment.

e. Voor Nederland

Kandidaat-Europarlementariër voor de SGP, Bert-Jan Ruissen, houdt een speech die hieronder integraal is opgenomen.

Beste partijgenoten,

In uw programmaboekje ziet u nu staan 'Voor Nederland'. Dat zou zo aan het eind van deze partijdag weleens een hele chauvinistische, zo niet nationalistische uitsmijter kunnen worden. Volgens mannen als Juncker, Verhofstadt en Timmermans doen er volgende week donderdag namelijk maar twee typen partijen mee aan de verkiezingen. Je hebt nationalist, partijen die Europa willen afbreken. En je hebt eurofielen, partijen die Europa willen opbouwen. Brekers dus en bouwers. En ja, met een titel als 'Voor Nederland' zit je dan al gauw in het nationalistische afbrekende kamp. Etiketje erop en klaar is Kees.

U snapt dat we ons niet in zo'n frame mee laten slepen. Wij zijn geen nationalist. Wij zijn evenmin eurofielen.

'Voor Nederland'. Wat bedoelen we daarmee? En wat bedoelen we er niet mee? Eerst maar de vraag: wat bedoelen we ermee?

Deel 1: De lidstaten aan het roer

Om te beginnen bedoelen we ermee dat de lidstaten weer aan de roer moeten komen. Peter van Dalen en ik, wij zijn allebei van de Ridderkerkse school. Onze leermeester, Leen van der Waal, heeft ons geleerd met vier woorden te spreken: Samenwerking ja, Superstaat nee. De Europese samenwerking moet beperkt blijven tot een aantal grensoverschrijdende onderwerpen, zoals handel, klimaat en migratie. En verder moet Brussel zich niet teveel met ons bemoeien.

Momenteel is de voorzitter van de Europese Commissie, de heer Juncker oppermachtig. Hij is de enige die - zoals dat heet - beschikt over het initiatiefrecht. Dat betekent dat als hij weigert met een voorstel te komen, de lidstaten helemaal niets kunnen doen, ook al willen de lidstaten zelf wel iets veranderen. Het omgekeerde is ook het geval. Als Juncker iets bedenkt, hoe zinloos misschien ook, en op tafel legt bij de lidstaten, zijn we in beginsel verplicht dat in behandeling te nemen. Denk aan het voorstel om aan de zomer- en wintertijden te gaan rommelen. Een voorstel waar Juncker in zijn laatste maanden nog even mooie sier mee dacht te kunnen maken.

Dit recht op initiatief moet weg bij de Europese Commissie wat ons betreft. De Commissie gebruikt het namelijk te vaak om steeds maar meer bevoegdheden naar zich toe te trekken en om echt noodzakelijk hervormingen tegen te houden. Het recht van initiatief moet daarom naar de Europese Raad. Naar de regeringsleiders van de lidstaten dus, zodat de landen zelf weer aan het roer komen.

Wij willen de nationale parlementen ook een veel grotere invloed geven op de Europese besluitvorming. Daarom pleiten wij voor de invoering van een zogenaamde rode kaart procedure. Daarbij is een Europees voorstel automatisch verworpen als 50% van de nationale parlementen bezwaar maakt. Dan hoeven we er geen ellenlange discussies over te gaan voeren en kan het voorstel direct van tafel.

En verder zeggen we: weg met het hele idee van 'Spitzenkandidaten'. Wij willen niet dat het Europees Parlement bepaalt wie de voorzitter wordt van de Commissie. Dat is aan de Raad van regeringsleiders. De Commissie is wat ons betreft geen regering, maar slechts een ambtelijke uitvoeringsdienst van de Raad.

De Tweede Kamer heeft de motie van Roelof Bisschop aangenomen over het schrappen van de zinsnede 'ever closer Union'. We moeten stoppen met het noodgedwongen streven naar een 'steeds hechtere Europese Unie'. Als ik verkozen word tot Europarlementariër, dan zal ik er alles aan doen om dit onderwerp ook op de agenda te krijgen in het Europees Parlement. Rutte heeft op de top van Sibiu nog niets met de motie gedaan (daar wordt nog steeds ingezet op steeds verdere integratie). Rutte mag dit duidelijke signaal van het Nederlandse parlement niet naast zich neerleggen.

Dat is wat we bedoelen met 'Voor Nederland'. De lidstaten weer aan het roer.
Wat bedoelen we er nog meer mee?

Deel 2: Opkomen voor Nederlandse belangen

We zeggen er ook mee dat als ik straks gekozen mag worden, ik daar zit als Nederlands volksvertegenwoordiger met een mandaat van de Nederlandse kiezer. Dat betekent dat ik daar primair zit om de belangen van de Nederland te dienen. Een Europarlementariër uit Cyprus of Frankrijk zal dat niet doen. Dat zullen we toch echt zelf moeten doen.

De SGP staat erom bekend een ondernemersvriendelijke partij te zijn. Daar schamen we ons niet voor. Integendeel, daar zijn we trots op. Ondernemers zijn immers de steunpilaren van onze economie. Niet voor niets heb ik de afgelopen weken tientallen bedrijven bezocht: vissers, fruittelers, boomkwekers, veredelingsbedrijven, melkveehouders, handelaren, schippers, het Rotterdamse havenbedrijf, ICT bedrijven en nog veel meer.

Ik zie het als mijn taak om in Brussel te zorgen voor goede werkbare regels waar ons bedrijfsleven mee uit de voeten kan. De signalen die ik heb gekregen over bureaucratische rompslomp, onlogische regels, nog steeds grote verschillen tussen lidstaten als het gaat over eisen en handhaving, met alle oneerlijke concurrentie van dien, heb ik goed in mijn oren geknoopt. Ze gaan allemaal mee naar Brussel en we gaan er wat mee doen. Dat verzeke ik u.

Wij blijven ons ook inzetten voor een duurzame visserij: toegang tot de Britse wateren, terugdraaien van de aanlandplicht en het onzinnige pulskorverbod zijn daarbij belangrijke speerpunten. Hoe moeilijk dat laatste ook zal worden, daar moeten we eerlijk in zijn. Wij blijven ons ook inzetten voor een duurzame en toekomstbestendige land- en tuinbouw. De telersprijzen en daarmee de inkomens staan enorm onder druk. Wij willen de marktmacht van de boeren vergroten door samenwerking te bevorderen en ze ruimte te geven prijs- en marktafspraken te maken. En zolang er geen sprake is van eerlijke prijzen, blijven inkomenssubsidies noodzakelijk. Groot probleem momenteel is ook de beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen. Het één na het andere middel wordt verboden, terwijl de toelating van nieuwe groene middelen enorme vertraging oploopt. Dit leidt tot zeer ongewenste situaties, zoals nu bij het verbod op neonicotinoïden bij zaadbehandeling in de suikerbietenteelt. Omdat deze middelen nu niet langer in de zaadcoating mogen worden gebruikt, neemt de insectendruk in de teelt enorm toe.

Daardoor worden landbouwers genoodzaakt volvelds en met breedwerkende insecticiden te gaan werken die veel schadelijker zijn voor het milieu. Dat is het paard achter de wagen spannen.

'Voor Nederland' Dat betekent dus voor mij: de lidstaten weer aan het roer en op een verstandige manier opkomen voor onze Nederlandse belangen.
Maar wat betekent het niet?

Deel 3: Verantwoordelijkheid nemen

Het betekent in elk geval niet: laten we er maar uithalen wat er inzit en over de effecten op het milieu en toekomstige generaties bekommeren we ons niet. Dat is korte termijn denken. Het betekent ook niet: goed zorgen voor onszelf, en de rest van de wereld moet het maar zelf uitzoeken. Afgelopen zondag werd bij ons gepreekt over Lukas 12 vers 48:

'En een iegelijk, wien veel gegeven is, van dien zal veel geëist worden.'

Als ik dat op de Nederlandse situatie mag toepassen. Wat is ons veel gegeven! Kennis, welvaart, vrijheid. Ligt er dan ook niet een extra grote verantwoordelijkheid bij ons om dat wat ons geschonken is, te gebruiken om de Heere te eren en te delen met anderen? Bas Belder maakte het mogelijk, samen met de VGS, jaarlijks in het Europees Parlement een conferentie om onze ervaringen op het vlak van christelijk onderwijs te delen met anderen in andere landen. Dat is toch fantastisch. Ik wil daar graag mee doorgaan. Dat is dan zomaar één voorbeeld.

Maar er is natuurlijk veel meer te noemen. Wat te denken van Wageningen Universiteit. Toonaangevend kenniscentrum in de wereld op het vlak van voedselproductie. Het is toch geweldig om die kennis in te kunnen zetten om ontwikkelingslanden te helpen hun voedselproductie op peil te brengen. Hiervoor moeten ook vanuit het EU-budget voldoende middelen beschikbaar worden gesteld.

En wat te denken van vervolgde christenen wereldwijd, terwijl wij hier in vrijheid mogen leven. Ligt er niet een duidelijke roeping bij ons om hen te helpen en voor hen te bidden. Bij de uitgang zullen er kaarten worden uitgereikt die u, met een persoonlijke bemoediging, kunt sturen naar vervolgde christenen. Het is belangrijk, denk ik, om ook op deze wijze mee te leven met hen die niet die vrijheid kennen die wij hier in Nederland wel mogen hebben.

We maken ons ernstig zorgen over de verslechterde situatie in China bijvoorbeeld, waar voorgangers tijdens de preek van de preekstoel worden gehaald als ze zeggen dat de Heere Jezus de belangrijkste persoon is Die gediend moet worden. Ik verwijs naar het jongste nummer van de Stem van vervolgde Christen van de SDOK. De handelsakkoorden die de EU heeft met tal van landen, zijn momenteel zeer eenzijdig economisch aangedreven. Wij pleiten ervoor in dergelijke handelsakkoorden duidelijke afspraken te maken over de bescherming van mensenrechten en godsdienstvrijheid. Dat is één van onze speerpunten de komende periode.

Afsluiting

Zo hopen wij ons de komende jaren in te mogen zetten voor Nederland. Dat vanuit het besef dat we als Nederland ook internationaal veel te bieden hebben. Een jaar geleden stond ik hier ook, door u aangewezen als nr. 1 voor de EP-verkiezingen. Ik heb toen gezegd dat het EP-lidmaatschap niet een soort eenmansbedrijfje mag worden en u uitgedaagd met ons mee te denken. Die oproep bleek niet aan dovemansoren gezegd. De afgelopen maanden ben ik bij heel wat plaatselijke afdelingen langs geweest. Ook van de buitengewoon actieve SGP-jongeren. Dank voor jullie betrokkenheid, aanvullingen, tips en suggesties. En niet in de laatste plaats voor uw gebed en overdenkingen over de gelezen Bijbelgedeelten. Wat is het een zegen om altijd weer terug te kunnen vallen op het levende Woord van de levende God.

Volgende week donderdag, 23 mei, zullen als alles goed gaat, de stembussen weer open gaan... Ga stemmen, voor een christelijk geluid in Europa, en benut de komende dagen om mensen in uw omgeving te activeren hetzelfde te doen. Uw stem doet er toe!

18. Dankwoord partijvoorzitter

De voorzitter bedankt allen voor hun bijdrage aan het middagprogramma, in het bijzonder ook de European Christian Political Movement (ECPM), Cornel van Beek en Corianne Nieuwenhuis voor de organisatie en leiding. Vervolgens richt hij zich tot de heer Belder die sinds 1999 Europarlementariër is en binnenkort zijn parlementaire werkzaamheden beëindigt. Hij bedankt hem hartelijk voor zijn tomeloze inzet. Op 28 juni 2019 komt er nog een afscheidssymposium voor genodigden. De voorzitter bedankt een ieder voor de komst en de inbreng. De leden van het stembureau, de organist, fotograaf, het personeel van NBC, de medewerkers van het partijbureau (in het bijzonder Lianne Weerheim) en allen die in wat voor opzicht dan ook een bijdrage hebben geleverd aan het welslagen van de vergadering. Na afloop is er nog een hapje en een drankje.

19. Slotwoord door ds. M. Klaassen

Ds. M. Klaassen besluit de vergadering. Hij leest Jesaja 53:10-11 en spreekt naar aanleiding van vers 10b een slotwoord uit: "Het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan." Ds. Klaassen gaat kort in op de inhoud van twee boeken waardoor hij de achterliggende periode getroffen werd. Het boek van de Amerikaanse schrijver David Wallace-Wells, getiteld 'De onbewoonbare aarde'. In dit boek legt de auteur de vinger bij de grote dreiging die hij verwacht als gevolg van de wereldwijde klimaatproblemen. Het tweede boek is van dr. W. Aalders met als titel 'De hemel is rood'. In dit boek waarschuwt Aalders voor drie boze machten en krachten die de mensheid in deze tijd bedreigen. De macht en ongebreidelde dominantie van wetenschap en techniek (1), de moderne massa-mens, dat zijn mensen zonder enige religieuze of geestelijke binding, in de greep van moderne media, in de waan van de dag (2), het gevaar van de totalitaire staat, die zich steeds verder indringt in organisaties, scholen en gezinnen door het opleggen van seculiere normen, denk aan de vaccinatieplicht, de bedreiging van de onderwijsvrijheid en het opleggen van gelijke rechten voor homo's en lhtb'ers (3). Verontrustende zaken. Maar we mogen er ook op een andere manier naar kijken. Als de hemel rood wordt en God met Zijn oordelen komt, dan betekent dit voor Gods Kerk dat de verlossing nabij is. Voor wie de Heere verwacht, kan de situatie wel ernstig zijn, maar nooit hopeloos. Het gaat zoals God het wil. En hoe die omstandigheden ook zijn, Hij ziet in gunst op wie Hem vrezen. We hebben het gelezen in Jesaja 53. Christus heeft van de Vader de belofte gekregen als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, nageslacht. En dat is een belofte die geldt voor alle tijden. Het betekent dat Christus Zijn arbeidsloon krijgt en dat het welbehagen, het raadsplan van God, door Zijn hand gelukkiglijk, gelukkend, succesvol zal voortgaan. Hoe de satan ook woedt en woelt, Zijn huis zal vol worden. En daarom heeft het zin om door te gaan met politiek bedrijven, met het evangelie en het Woord van God te verkondigen. Wij leven in de laatste der dagen. Maar de Heere heeft gezegd het zal zijn in het laatste der dagen dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees en uw zonen en uw dochteren zullen profeteren, de grote werken Gods verkondigen. De hemel is niet alleen rood, de hemel is ook open. Want Christus heeft hem geopend voor allen die in hun zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden. En een ieder die de naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden. Die belofte geldt nog steeds. Christus leeft en de Heilige Geest werkt. Want het welbehagen van de Heere zal door Zijn hand gelukkend voortgaan. Vervolgens laat ds. Klaassen zingen Psalm 72 vers 3 en 9 en eindigt met gebed.

14. Afsluiting met een hapje en een drankje

Bijlage C - Jaarverslag 2019

Inleiding	22
1. Staatkundig Gereformeerde Partij.....	23
1.1 Bestuur & Organisatie	23
1.2 Ondersteuning van afdelingen en kiesverenigingen	24
1.3 Ondersteuning van politici	26
1.4 Communicatie en informatievoorziening	27
1.5 Organisatie verkiezingen	29
2. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP	30
2.1 Missie, visie en doelstellingen	30
2.2 Bestuur, directie en personeel.....	30
2.3 Projecten	31
2.4 Publicaties en tijdschrift Zicht.....	31
2.5 Activiteiten en communicatie.....	33
2.6 Donateurs en abonnees	34
2.7 Voornemens voor 2020	34
2.8 Ten slotte.....	35
3. SGP-jongeren	36
3.1 Bestuur.....	36
3.2 Commissies	37
3.3 Tijdschriften	38
3.4 Politiek Platform	39
4. Tweede Kamer	40
4.1 Inleiding	40
4.2 Kamerleden en medewerkers	40
4.3 Samenwerking parlement en partij	41
4.4 Activiteiten in het parlement	42
4.5 Activiteiten buiten het parlement.....	47
4.6 Ten slotte.....	47
5. Eerste Kamer	48
5.1 Verwondering	48
5.2 Principieel en opbouwend	48
5.3 Schalk	48
5.4 Van Dijk.....	49
5.5 Richtingwijzer.....	50
6. Eurofractie.....	51
6.1 Buitenlandse Zaken	51
6.2 Israël en Joodse gemeenschappen in Europa.....	52
6.3 Landbouw.....	52
6.4 Visserij	53
6.5 Overige zaken	53
7. Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (Stichting VOE)	54
7.1 Bestuur en personeel.....	54
7.2 Activiteiten.....	54
7.3 Internationaal Secretariaat.....	56
7.4 Stuurgroep.....	56
Afsluiting	57

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag over het jaar 2019. Het geeft een overzicht van tal van activiteiten in SGP-verband.

Voor de SGP was 2019 enerzijds een jaar om dankbaar voor te zijn, maar anderzijds was het ook een jaar dat diepe sporen heeft getrokken in de partij als geheel en in het leven van partijgenoten.

Wat de activiteiten betreft, geeft het verslag u een goed beeld van allerlei gebeurtenissen die binnen de SGP en de geledingen hebben plaatsgevonden.

Het SGP-geluid mag nog steeds gehoord worden. Tegelijkertijd zien we in de samenleving ook weerstand tegen een boodschap gebaseerd op Bijbelse uitgangspunten. Denk alleen maar aan de commotie na het verschijnen van de Nashvilleverklaring. Toch blijft ons uitgangspunt om ons aloude gedachtengoed te blijven uitdragen. De titel van de eerste partijrede van ds. H.G. Abma in 1962 was “Tot welzijn van het volk”. Hij was er op Bijbelse gronden vast van overtuigd dat het onderhouden van Gods geboden heilzaam is voor overheid en onderdaan. Hij zegt in 1975: “Het gaat om de juiste weg voor land en volk. Onverkort handhaven wij het zogenoemd burgerlijk gebruik van de Tien Geboden. Gods Woorden waarborgen welzijn”.

Dat was toen zo en dat geldt nog steeds.

1. Staatkundig Gereformeerde Partij

1.1 Bestuur & Organisatie

Bestuur

In de op 18 mei 2019 gehouden algemene vergadering zijn mr. L.G.I. Barth, mr. M.J.W. Hoek, ds. G.W.S. Mulder en ing. B. van de Weerd herkozen als lid van het hoofdbestuur. Er werd tevens aandacht besteed aan het afscheid van M.F. van Leeuwen, die op 12 september 2018 is teruggetreden als partijvoorzitter. In zijn plaats benoemde het hoofdbestuur ds. P.A. Zevenbergen. Het hoofdbestuur moest in november 2019 het pijnlijke besluit nemen aan de heer Zevenbergen te vragen zijn voorzitterschap neer te leggen. De publieke discussie over zijn wachtgeld trok een zware wissel op de partij. De rechtmatigheid van het wachtgeld stond voor het hoofdbestuur niet ter discussie, maar zijn functioneren als partijvoorzitter kwam al te zeer onder druk te staan. Een lange tijd heeft hij zijn kwaliteiten op diverse plaatsen in de partij ingezet. Het hoofdbestuur benoemde M.F. van Leeuwen als partijvoorzitter a.i. De hoofdbestuursleden mr. P.J. den Boef (secretaris) en ds. A. Vlietstra konden zich met de besluitvorming niet verenigen en traden terug. Het hoofdbestuur spreekt zijn waardering uit voor het goede werk dat Zevenbergen, Den Boef en ds. Vlietstra voor de partij hebben gedaan. Mr. L.G.I. Barth is benoemd als waarnemend secretaris.

Het hoofdbestuur bestaat op 31 december 2019 uit de volgende personen:

▶ M.F. van Leeuwen	partijvoorzitter a.i.
▶ ds. G.W.S. Mulder	plv. partijvoorzitter
▶ mr. L.G.I. Barth	wnd. secretaris
▶ J.W. Keuken MBA	penningmeester
▶ vacature	algemeen adjunct
▶ drs. ing. G.H. Aversch	
▶ J.W. Benschop	
▶ ds. A.A. Egas	
▶ mr. M.J.W. Hoek	
▶ ds. M. Klaassen	
▶ ir. L. de Kragt	
▶ dr. H.F. Massink	
▶ ing. B. van de Weerd	

Het dagelijks bestuur van de SGP kwam in 2019 acht keer bij elkaar, het hoofdbestuur vergaderde tien keer. Als adviseur waren bij de vergaderingen van het hoofdbestuur aanwezig de heren mr. C.G. van der Staaij (voorzitter Tweede Kamerfractie van de SGP) en ds. J.W. van Berkum (directeur partijbureau).

Personeel

De totale personele bezetting is op 31 december 2019 als volgt:

- ▶ dhr. ds. J.W. van Berkum, 1,0 fte (directeur)
- ▶ mw. H.W. Buurveld-Boer, 0,25 fte (interieurverzorgster)
- ▶ mw. B.B. van der Elst-de Weerd, 0,4 fte (secretarieel-administratief medewerker)
- ▶ dhr. W. Goudriaan, 1,0 fte (adviseur afdelingen/kiesverenigingen)
- ▶ dhr. V.M. Holleman, 1,0 fte (adviseur bestuurdersvereniging)
- ▶ mw. C.J. Mourits-Nieuwenhuis MA, 1,0 fte (strategisch communicatieadviseur)
- ▶ dhr. C.W. Kodde, 0,4 fte (medewerker partijbureau)
- ▶ mw. H.M. Neeleman, 0,9 fte (secretarieel-administratief medewerker)
- ▶ mw. ds. S. Paul-Cammeraat, 0,5 fte (controller)
- ▶ mw. C.W. Pors-de Visser, 0,5 fte (secretarieel-administratief medewerker)
- ▶ dhr. J.S. van der Ree Doolaard, 0,9 fte (eindredacteur *De Banier*)
- ▶ mw. A. Roos, 0,8 fte (communicatiemedewerker)
- ▶ mw. A.C. Weerheim, 1,0 fte (management assistente)
- ▶ mw. M. Westerhout, 1,0 fte (administrateur)

In het verslagjaar zijn drie nieuwe collega's benoemd:

- ▶ Per 1 februari 2019 dhr. V.M. Holleman als adviseur bestuurdersvereniging.
- ▶ Per 1 februari 2019 mw. A. Roos als communicatiemedewerker.
- ▶ Per 1 juli 2019: dhr. C.W. Kodde als medewerker partijbureau.

Het managementteam, bestaande uit de heren J.A. Schippers, N. Bakker en J.W. van Berkum, vergadert in beginsel een keer per maand, terwijl er een maandelijks werkoverleg is met de medewerkers die in dienst zijn van de partij. Twee keer per jaar is er een overleg met de partijvoorzitter en de medewerkers van alle partijgeledingen die werkzaam zijn op het partijbureau.

Overleg met de Partijadviesraad

Het hoofdbestuur heeft in 2019 één keer vergaderd met de Partijadviesraad. De Partijadviesraad fungeert voor het hoofdbestuur als representatief adviesorgaan en klankbordgroep uit de achterban van de partij. De Partijadviesraad bestaat uit negentien personen uit verschillende geledingen van de partij. De leden zijn: prof.dr.ir. H. Boersma, drs. M. Bossers, dr.ir. S.M. de Bruijn, C.C. Cornet, A.J. Flach, L. Kisteman, G.R. van Leeuwen, J.J. Luteijn, drs. D. van Meeuwen, Th.A. Meijboom, C. Oomen, T.A. Stoop, L. van der Tang, W.L. Verweij en H.J. van der Wind. Er zijn vier vacatures waarvoor de afdelingen/pkv's en de SGP-Bestuurdersvereniging namen van potentiële kandidaten hebben voorgedragen. Na consultatie van de Partijadviesraad vindt in 2020 herbenoeming plaats.

Commissies

Het afgelopen jaar waren diverse commissies/werkgroepen actief:

- ▶ **Strategiecommissie.** Deze commissie bewaakt de uitvoering van het door het hoofdbestuur vastgestelde Integraal Strategisch Beleidsplan. Bestuursleden en medewerkers van de partij, de Bestuurdersvereniging, het Wetenschappelijk Instituut, SGP-jongeren, de Eerste en Tweede Kamerfractie en de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE) zijn in deze commissie vertegenwoordigd.
- ▶ **Internationaal secretariaat.** Het hoofdbestuur heeft deze werkgroep, waarin diverse partijgeledingen participeren, opdracht gegeven met voorstellen te komen voor een nieuwe structuur voor de internationale activiteiten van de SGP. De implementatie van de nieuwe structuur zal in 2020 plaatsvinden.
- ▶ **Structuurcommissie.** Het hoofdbestuur heeft een commissie ingesteld om met voorstellen te komen tot aanpassing van de bestuursstructuur, waaronder de verkiezing van de voorzitter, de bestuurstermijnen, het herijken en opstellen van bestuursprofielen.

Overleg met Landelijk Bestuur van de ChristenUnie

Elk jaar wordt overleg gevoerd met het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie. In 2019 is er zeven keer een overleg geweest. Tijdens deze overleggen zijn onder andere afspraken gemaakt met betrekking tot de verkiezingen voor en de samenwerking in het Europees Parlement. De voorzitters van beide besturen houden tussentijds bilateraal informeel contact. Een afgevaardigde van het hoofdbestuur woont zo mogelijk de algemene vergaderingen van de ChristenUnie bij om mede daardoor blijk te geven van wederzijds meeleven.

Integraal Strategisch Beleidsplan

In 2019 is gewerkt aan de uitvoering van het Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) 2018-2021. In het ISB zijn de volgende strategische thema's opgenomen:

- ▶ rekrutering en ontwikkeling talent;
- ▶ positionering en profilering;
- ▶ levendige partij en verbinding met elkaar;
- ▶ activering en ondersteuning van ambassadeurs;
- ▶ versterking internationale netwerken.

Per thema zijn strategische doelen en acties geformuleerd. De belangrijkste acties worden in de volgende paragrafen genoemd.

1.2 Ondersteuning van afdelingen en kiesverenigingen

Omvorming van kiesvereniging tot afdeling

Per 1 januari 2015 kent de partij een duale partijstructuur die bestaat uit afdelingen en kiesverenigingen. In de nieuwe structuur zijn de gemeentelijke kiesverenigingen en provinciale verenigingen omgevormd tot gemeentelijke afdelingen en provinciale afdelingen. Op plaatselijk niveau kent de partij zowel plaatselijke kiesverenigingen als afdelingen. Plaatselijke kiesverenigingen kunnen zich vrijwillig omvormen tot afdeling.

In 2019 hebben de kiesverenigingen Scherpenzeel en Drenthe/Hoogeveen aangegeven per 1 januari 2020 als afdeling verder te willen gaan. Vanuit het partijbureau zijn deze kiesverenigingen bij de omvorming ondersteund.

In 2019 is door herindeling de gemeente Hoeksche Waard ontstaan. In deze burgerlijke gemeente waren de pkv's Binnenmaas, 's Gravendeel, Korendijk, Puttershoek, Strijen, de afdelingen Cromstrijen, Oud-Bijerland en de gemeentelijke afdeling Binnenmaas actief. Per 1 januari 2020 zijn de vijf pkv's en de (gemeentelijke) afdelingen opgeheven en is de nieuwe afdeling Hoeksche Waard opgericht. Per 1 januari 2020 is de afdeling Enschede opgeheven vanwege een teruglopend ledental en het niet kunnen vervullen van de bestuursfuncties.

Per 1 januari 2020 zijn er 69 plaatselijke afdelingen (ca. 50% van de SGP-leden behoort tot een afdeling): Achterhoek, Albrandswaard, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Apeldoorn, Barendrecht, Beekbergen, Bennekom, Benschop-Polsbroek, Breukelen/Maarssen, Bunschoten, Dirksland, Drenthe/Hoogeveen, Elburg (Doornspijk), Epe, Giessenlanden, Goedereede (Ouddorp), Goes, Gorinchem, Gouda, Haarlemmermeer, Hardenberg, Harderwijk (Hierden), Giessendam, Heerde-Wapenveld, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Kampen, Kapelle (Biezeling), Katwijk, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Kruiningen, Leiderdorp e.o., Leusden, Liesveld, Middelburg, Middelharnis/Sommelsdijk, Nijkerk e.o., Noord-Beveland, Noordoostpolder, Nunspeet/Hulshorst, Oldebroek, Oostflakkee, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Ronde Venen, Rotterdam, Scherpenzeel, Schouwen-Duiveland, Sliedrecht, Soest/Baarn/Eemnes, Sprang-Capelle, Terneuzen, Veenendaal, Veere, Voorne Putten, Voorst (Teuge/Terwolde), Waddinxveen, Woerden, Woudenberg, Yerseke, Zaanstad e.o., Zaltbommel, Zeist, Zoetermeer, Zuidplas en Zwijndrecht.

Nieuwe ledenadministratie

De SGP heeft in 2018 een nieuwe ledenadministratie geïmplementeerd. Jaarlijks wordt - mede op basis van de wensen en behoeften van secretarissen - het systeem doorontwikkeld en nieuwe functionaliteiten toegevoegd. Met het oog op de Algemene Verordening Gegevensbescherming is in het bijzonder aandacht gegeven aan de beveiliging van de persoonsgegevens. Uitgangspunt is dat gegevens van leden zo min mogelijk per e-mail worden verzonden. Daarom hebben de secretarissen van afdelingen en kiesverenigingen ook toegang gekregen tot het ledensysteem.

Financiële administratie afdelingen

Het partijbureau verzorgt de contributie-inning van de landelijke leden die zijn toegewezen aan een afdeling. Om deze contributie-inning zo efficiënt mogelijk te organiseren, wordt de contributie zoveel mogelijk digitaal geïnd. Dit proces verloopt goed. Het aantal leden dat het e-mailadres heeft doorgegeven om de contributie digitaal te innen, neemt nog steeds toe.

Vitalisering kiesverenigingen/afdelingen

In 2019 is er weer een zogeheten inspiratietour gehouden. In vijf plaatsen is een avondprogramma aangeboden: Amersfoort, Apeldoorn, Goes, Gorinchem en Gouda. De avonden voorzien in een behoefte. Er kon worden gekozen uit de volgende workshops:

- ▶ Stip op de horizon
- ▶ Ledenwerving tot kandidaatselectie
- ▶ Relatie bestuur-raadslid-wethouder
- ▶ Online campagnevoeren
- ▶ Financiële administratie
- ▶ Ledenadministratie
- ▶ AVG

Op verzoek van kiesverenigingen en (provinciale) afdelingen is ondersteuning geboden bij vitaliseringsvraagstukken. In Friesland heeft dit ertoe geleid dat de SGP met een eigen lijst is uitgekomen bij de Provinciale Statenverkiezingen. De SGP heeft geen zetel behaald in de Provinciale Staten, maar de vitalisering heeft wel geleid tot een versterking van de bestuurskracht van de provinciale afdeling en nieuw elan.

Ledenwerving

Per 1 januari 2019 had de partij 30.081 leden. Op 31 december 2019 waren dat er 29.655. Per saldo is dat een verlies van 426 leden. Om het teruglopend ledenaantal om te buigen wordt in 2020 een ledenwerfactie georganiseerd. Veel afdelingen en kiesverenigingen zetten zich in om nieuwe leden te werven. Het verdient aanbeveling om in het bestuur iemand aan te wijzen die verantwoordelijk is voor ledenwerving. De SGP zet zich in het bijzonder in om ook jongeren te stimuleren om lid te worden van de partij. Daarvoor is het zogeheten combilidmaatschap geïntroduceerd. Jongeren t/m 18 jaar kunnen dan tegen een gereduceerd tarief zowel lid zijn van de partij als SGP-jongeren. Op dit moment zijn er nog veel jongeren alleen lid van SGP-jongeren. Op het moment dat deze jongeren 18 jaar worden, kunnen ze geen lid meer zijn van SGP-jongeren. Wanneer jongeren al in een eerder stadium tevens lid zijn van de SGP blijft hun band met de partij ook behouden vanaf het moment dat ze 18 jaar worden. Naast leden kent de SGP ook begunstigers. Het begunstigerschap is bedoeld voor personen die sympathie hebben voor de SGP, de partij willen steunen, maar de grondslag niet kunnen onderschrijven.

Publicatieplatform

Op dit platform kunnen besturen van kiesverenigingen en afdelingen allerlei documenten, pr-materialen en drukwerk aanpassen en bestellen in de huisstijl van de SGP. Door middel van dit publicatieplatform is een uniforme uitstraling van lokale SGP-uitingen geborgd en zijn de kosten voor de kiesverenigingen en afdelingen laag, omdat zij alleen drukkosten betalen en geen vormgevingskosten. Ook voor de gemeenten waar een lijstverbinding is met de ChristenUnie zijn templates ontwikkeld. Er wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het systeem. Een van de doelen voor de komende periode is dat nog meer afdelingen en kiesverenigingen gebruikmaken van het systeem. Om dat te bevorderen, worden zij betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe templates.

Documentatiebeheer

Binnen het ledenadministratiesysteem wordt gewerkt aan de implementatie van de module 'Documentenbeheer'. Binnen deze module kunnen afdelingen en kiesverenigingen hun archief en bestuursdocumenten AVG-bestendig opslaan.

1.3 Ondersteuning van politici

De ondersteuning van politici is een belangrijke taak van de SGP-bestuurdersvereniging.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur van de SGP-bestuurdersvereniging was in 2019 als volgt:

- mr. drs. P. Verhoeve, functie: burgemeester Oudewater (voorzitter tot 26 november 2019)
- drs. E.J. Nieuwenhuis, functie: burgemeester Waddinxveen (voorzitter vanaf 26 november 2019)
- A. de Kruijf, functie: wethouder gemeente Barneveld (vicevoorzitter)
- J. Kloosterman MBA, functie: raadslid gemeente Apeldoorn
- G. van Leeuwen, functie: wethouder gemeente Zaltbommel
- B.J. van Vreeswijk, functie: heemraad waterschap Vallei & Veluwe
- A.J. Flach, functie: wethouder gemeente Hendrik-Ido-Ambacht (secretaris)
- ing. C. Verloop, functie: raadslid gemeente Tholen/bestuurslid waterschap Scheldestromen (penningmeester)
- drs. W.J. van Duijn, functie: raadslid gemeente Katwijk
- ing. J.J. van Burg, functie: Statenlid Zeeland

Het bestuur heeft het afgelopen jaar vijf keer vergaderd. De vereniging werd afgelopen jaar ondersteund door de adviseur V.M. Holleman.

Activiteiten

Het laatste weekend van januari organiseerde de SGP-bestuurdersvereniging een congres op Landgoed Vanenburg. Tijdens deze tweedaagse waren er diverse sprekers en workshops.

Op 28 juni vond de jaarvergadering en een congres plaats op Hoeve de Beek in Woudenberg. Sprekers waren Marianne Zwagerman en secretaris-generaal Schurink (BZK).

Op 1 juli werd er een avond over de invulling van de Regionale Energiestrategie (RES) georganiseerd. In sessies werd hierover o.l.v. experts nagedacht. Chris Stoffer was aanwezig voor het politieke aspect.

In oktober organiseerde de bestuurdersvereniging mediatraining inzake lhbt i.s.m. externe mediatrainers. Deze training vond op vier locaties in het land plaats.

Op 1 november werd een werkbezoek gebracht aan burgemeester Aboutaleb van Rotterdam en het Rotterdams Havenbedrijf.

Op 26 november was er een extra ledenvergadering. Evert Jan Nieuwenhuis werd verkozen tot nieuwe voorzitter. Kees van der Staaij was deze avond aanwezig om in gesprek te gaan over de stikstofproblematiek.

Op 12 december werd er een werkbezoek naar het Europees Parlement in Brussel georganiseerd. Bestuurders werden hier ontvangen door Bert-Jan Ruissen. De bestuurdersvereniging heeft, in samenwerking met het hoofdbestuur, een notitie over zondagsrust opgesteld. Deze notitie is in 2020 op een regiotour besproken met SGP-bestuurders en bestuursleden van kiesverenigingen en afdelingen.

Bestuurdersdag

De bestuurdersdagen worden georganiseerd voor de SGP-burgemeesters, SGP-wethouders en de gedeputeerden. In 2019 is twee keer een bestuurdersdag gehouden.

Op 24 mei waren de SGP-bestuurders te gast in de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Op vrijdag 15 november in de nieuwe gemeente West Betuwe.

Verkiezingen

In 2019 vonden de verkiezingen voor de Provinciale Staten plaats. Na deze verkiezingen waren er minder SGP-Statenleden. Daarnaast heeft er in andere bestuurderscategorieën een aantal mutaties plaatsgevonden. De SGP heeft nu 248 raadsleden, 44 wethouders, 10 burgemeesters, 14 Statenleden, 12 waterschappers en 2 gedeputeerden.

Dienstverlening

De adviseur van de bestuurdersvereniging heeft ondersteund in allerlei vraagstukken. Het aantal vragen van bestuurders nam gedurende het jaar sterk toe. De adviseur heeft zorggedragen voor het organiseren van de activiteiten van de bestuurdersvereniging. Het bestuur van de bestuurdersvereniging heeft bestuurders bijgestaan in verschillende vraagstukken en processen. Het bestuur heeft meerdere malen bijgedragen in een selectieproces van een wethouder.

Externe contacten

Bestuursleden en de adviseur van de bestuurdersvereniging hebben deelgenomen in diverse externe overleggen en netwerken. De voorzitter en de adviseur zijn tweemaal aanwezig geweest bij het ambtelijk overleg van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarnaast was er participatie in onder andere het Netwerk Weerbaar Bestuur en het samenwerkingsprogramma Democratie in Actie.

Coördinatie scholing en vorming

De SGP heeft capaciteit beschikbaar gesteld om de diverse scholings- en vormingsactiviteiten tussen de geledingen te coördineren. De SGP is toegetreden tot het Netwerk Politieke Opleiders. Hierin participeren vrijwel alle politieke partijen. Dit netwerk heeft van het ministerie van Binnenlandse Zaken subsidie gekregen om partijoverstijgend aan de slag te gaan met scholing. Er vinden netwerkbijeenkomsten plaats tussen de politieke partijen, er worden ideeën uitgewisseld en er is een drietal expertsessies georganiseerd. De scholingsmedewerkers van de politieke partijen worden bijgepraat door experts op specifieke thema's (zoals e-learning en 'leren leren'). Gelijktijdig loopt er een onderzoek onder raadsleden hoe partijen het best tegemoet kunnen komen aan hun individuele leerbehoefte.

Bij de coördinatie van de scholingsactiviteiten staan de volgende vragen centraal: welke doelgroepen willen we scholen? Met welk doel? Met welke middelen? En met welke inhoud?

Op 11 mei vond een bijeenkomst plaats voor de nieuwe Statenleden en waterschappers. Het wordt door deelnemers gewaardeerd dat er gelegenheid is voor ontmoeting, uitwisseling en professionele inbreng.

1.4 Communicatie en informatievoorziening

Communicatieplan

De SGP heeft als doelstelling om zoveel mogelijk mensen te bereiken met de standpunten en activiteiten van de partij. Hiervoor worden diverse middelen ingezet, zoals advertentiecampaagnes, folders, video's en sociale media. De sociale media ziet de SGP als een belangrijk middel om te communiceren met de samenleving. Op basis van een doelgroepenanalyse wordt een communicatieactieplan opgesteld.

Website

Vanuit het partijbureau en de Tweede Kamerfractie wordt er continu aan gewerkt om de website van de SGP zo actueel en toegankelijk mogelijk te houden. Het aantal websites van lokale afdelingen/kiesverenigingen neemt toe. Vanuit het partijbureau zijn gebruikershandleidingen samengesteld en worden cursussen gegeven voor webmasters.

Nieuwsbrieven

Er verschijnen drie soorten digitale nieuwsbrieven.

1. een algemene nieuwsbrief om leden en andere belangstellenden op de hoogte te houden van politiek nieuws.
2. een nieuwsbrief voor afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen om besturen te motiveren, te inspireren en handvatten te geven voor hun bestuurlijke activiteiten.
3. een nieuwsbrief voor politici om hen te ondersteunen in hun politieke activiteiten.

De Banier

In het afgelopen jaar is het partijblad *De Banier* tien keer verschenen. Alle nummers zijn gratis aan alle leden toegezonden. Daarnaast zijn er zo'n 300 abonnees (niet-leden) op het partijblad. Door de toezending van het blad aan alle leden van de partij wordt geprobeerd de betrokkenheid van de leden bij de partij te vergroten. De direct voor besturen van afdelingen/kiesverenigingen en politici bestemde informatie wordt gecommuniceerd door middel van digitale nieuwsbrieven. *De Banier* wordt verzonden via Erdee Distributie.

In 2019 zijn de volgende themanummers verschenen: de provincie, het waterschap, Provinciale Staten en waterschapsverkiezingen, Europa (landbouw), Europese verkiezingen, technologie en politiek, de Biblebelt, het Nederlandse landschap, week voor het leven en eenzaamheid.

Beurzen

In februari heeft de SGP deelgenomen aan de Familiedagen in Hardenberg. In het kader van de EP-campagne was de SGP samen met de ChristenUnie op de NL-Zingtdag aanwezig. In september was er de 50PlusBeurs. Een geslaagde beurs met goede gesprekken. Er was volop gelegenheid om SGP-standpunten toe te lichten. In oktober waren de Familiedagen in Gorinchem waar de SGP met een stand vertegenwoordigd was.

Bijeenkomsten

- ▶ Op zaterdag 16 februari is een extra algemene vergadering gehouden om het verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement vast te stellen.
- ▶ Op zaterdag 18 mei was de jaarlijkse algemene ledenvergadering (partijdag). Tijdens het middag gedeelte stonden de Europese verkiezingen centraal. De organisatie van het middag gedeelte heeft in nauwe samenwerking met ECPM (European Christian Political Movement) plaatsgevonden.
- ▶ Op vrijdag 28 juni organiseerde de SGP een symposium ter gelegenheid van het afscheid van B. Belder als Europarlementariër. Vanaf 1999 maakte Belder deel uit van het Europees Parlement. Thema van het symposium was "Israël's meerwaarde voor Europa". Israël was een belangrijk speerpunt van Belders werkzaamheden.
- ▶ Op zaterdag 12 november heeft er weer een Open dag plaatsgevonden in de Tweede Kamer.
- ▶ In 2019 is gestart met de voorbereidingen voor de SGP-familiedag in Archeon te Alphen aan den Rijn. De familiedag staat gepland voor zaterdag 26 september.

Overige bijeenkomsten

- ▶ Er is een SGP-ondernemersplatform dat moet zorgen voor een goede informatie-uitwisseling tussen de SGP en het bedrijfsleven. Inmiddels zijn ca. 150 ondernemers lid van het platform. Elk jaar worden één of meerdere bijeenkomsten georganiseerd. In oktober heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden met minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- ▶ Ook in 2019 hebben afdelingen, kiesverenigingen, jeugdverenigingen, kerkelijke gemeenten en scholen gebruik gemaakt van het door de SGP en SGP-jongeren opgestelde aanbod om themabijeenkomsten te organiseren.

1.5 Organisatie verkiezingen

Gemeenteraadsverkiezingen

In 2019 waren er geen gemeenteraadsverkiezingen of herindelingsverkiezingen.

Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen

Op 20 maart 2019 waren de verkiezingen voor de Provinciale Staten en waterschappen. Doordat er geen horizontale lijstverbindingen meer mogelijk waren, daalde het aantal Statenleden van 18 naar 14. Twaalf SGP'ers zijn actief in de waterschappen. Bij deze verkiezingen was het ook in Friesland weer mogelijk om op de SGP te stemmen. In Noord-Holland koos de ChristenUnie ervoor om zonder de SGP aan de verkiezingen deel te nemen. De verkiezingsuitslag voor de Provinciale Staten is opgenomen in de volgende tabel.

Provincie	Aantal zetels PS2015	Aantal zetels PS2019
Groningen	-	-
Friesland	-	0
Drenthe	0	0
Overijssel	2	2
Flevoland	2	1
Gelderland	3	3
Utrecht	2	1
Noord-Holland (CU-SGP)	1	-
Zuid-Holland	3	2
Zeeland	6	5
Noord-Brabant CU-SGP	1	1
Limburg	-	-
Totaal	18 SGP / 2 CU-SGP	14 SGP / 1 CU-SGP

Verkiezing Europees Parlement

Op 23 mei 2019 waren de verkiezingen voor het Europees Parlement. De ChristenUnie en de SGP zijn bij deze verkiezingen met een gezamenlijke kandidatenlijst uitgekomen. Ir. H.J.A. Ruissen is de eerste SGP'er op de gezamenlijke kandidatenlijst. Op 16 februari is een partijcongres gehouden om het verkiezingsprogramma te bespreken en vast te stellen. Er is actief campagne gevoerd om de bekendheid van Ruissen (die Belder is opgevolgd) te vergroten. De campagnecommissie, waarin zowel medewerkers van de ChristenUnie als de SGP participeerden, heeft ervoor gezorgd dat de ChristenUnie-SGP goed zichtbaar was. De ChristenUnie-SGP-lijst behaalde twee zetels. De opkomst was met 42% een stuk hoger dan voorgaande EP-verkiezingen. Na de verkiezingen is de ChristenUnie toegetreden tot de EVP-fractie en de SGP tot de ECR-fractie, waarbij is afgesproken om zoveel mogelijk met elkaar te blijven samenwerken.

Tweede Kamerverkiezingen

De Tweede Kamerverkiezingen worden op 17 maart 2021 D.V. gehouden. In 2019 is een verkiezingsprogramma commissie ingesteld. Deze commissie heeft als opdracht een conceptverkiezingsprogramma op te stellen. De selectieadviescommissie en de campagnecommissie zullen in 2020 worden opgestart.

Eerste Kamerverkiezingen

Op 27 mei zijn de verkiezingen voor de Eerste Kamer gehouden. Namens de SGP zijn P. Schalk en D.J.H. van Dijk opnieuw gekozen. Dat de SGP weer met twee leden in de Eerste Kamer is vertegenwoordigd, was niet vanzelfsprekend. Op basis van de stemwaarde van alle SGP-Statenleden zou de SGP maar een zetel behalen. De stem van een Statenlid van Forum voor Democratie heeft geleid tot een tweede zetel voor de SGP. Vanuit het partijbureau is in de aanloop naar deze verkiezingen in kaart gebracht wat de effecten zijn van afspraken tussen politieke partijen op de verkiezingsuitslag.

2. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

2.1 Missie, visie en doelstellingen

De Guido de Brès-Stichting is het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP dat kennis en inzicht wil verwerven en die vanuit het gereformeerd belijden dienstbaar wil maken voor politiek en samenleving.

In politiek en samenleving vraagt de stichting aandacht voor cruciale Bijbelse waarden, het openleggen van – al dan niet verzwegen – levensbeschouwelijke of ideologische uitgangspunten en het belang van identiteit en zingeving. Ook wil de stichting bijdragen aan een kritische reflectie op het handelen van overheid, burgers en maatschappelijke instellingen.

Voor de realisatie van de voorgaande missie en visie stelt de Guido de Brès-Stichting zich de volgende vier strategische doelen:

- ▶ het maatschappelijke en politieke debat beïnvloeden op basis van de reformatorische levensbeschouwing;
- ▶ het verrichten van onderzoek op wetenschappelijk niveau;
- ▶ het bevorderen van de bezinning op actuele ontwikkelingen;
- ▶ het streven naar bredere bekendheid binnen onze netwerksamenleving.

2.2 Bestuur, directie en personeel

Bestuur

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Het bestuur is per 31 december 2019 als volgt samengesteld (tussen haakjes staat evt. de bestuursfunctie):

- ▶ Mr. A. Klaassen (voorzitter), Barneveld, 41 jaar;
- ▶ Dr. ir. J.S. van den Brink (secretaris), Meteren, 51 jaar;
- ▶ Dhr. J.J. Zoeteman RA (penningmeester), Ermelo, 53 jaar;
- ▶ Dr. R. Bisschop, Veenendaal, 63 jaar;
- ▶ Mr. drs. J. van den Brink, Werkendam, 31 jaar;
- ▶ Prof. dr. A. Goudriaan, Dordrecht, 50 jaar;
- ▶ Ir. L. de Knecht, Barneveld, 50 jaar;
- ▶ Prof. dr. ir. W. de Vries, Veenendaal, 60 jaar;
- ▶ Mevr. dr. H. Westerman-Dannenberg, Lisse, 43 jaar.

Per 1 januari 2020 is bestuurslid De Knecht herbenoemd voor een periode van vier jaar. Bestuurslid De Vries heeft zijn bestuurslidmaatschap op 31 december 2019 beëindigd. Het bestuur heeft op 5 februari 2020 de heer dr. A. van der Linden (30 jaar) uit Maartensdijk tot bestuurslid benoemd.

Het bestuur vergaderde in 2019 vijf keer: op 7 februari, 8 april, 19 juni, 2 oktober en 4 december. Verder heeft op 10 mei in Rotterdam de jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel plaatsgevonden.

Het bestuur houdt toezicht op het (beheer van het) Wetenschappelijk Instituut, stelt de jaarbegroting en het jaarverslag vast, bespreekt de voortgangsrapportages van de projecten en houdt jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur.

Directie en personeel

Per 1 januari 2019 had het Wetenschappelijk Instituut (WI-SGP) één personeelslid in dienst. Per 31 december twee personeelsleden (1,8 fte).

- ▶ De functie van directeur (1,0 fte) wordt vervuld door drs. J.A. Schippers. Op 1 januari 2019 was hij 12½ jaar in dienst bij de Guido de Brès-Stichting.
- ▶ Per 7 januari 2019 is de heer dr. J.O. van de Breevaart in dienst getreden als wetenschappelijk medewerker (0,8 fte).

In 2019 hebben drie studenten hun stage bij het WI-SGP afgerond:

- ▶ Karel van der Linden verrichtte onderzoek naar de consequenties van het relationele mensbeeld voor de SGP-visie op de omvang van de overheidstaak, in het bijzonder in het sociale domein; verder adviseerde hij over de mogelijke activiteiten van het WI-SGP ten behoeve van christenstudenten;
- ▶ Jacoline Waaijbergen voerde een onderzoek uit naar het populisme in drie lidstaten van de Europese Unie, om na te gaan of en in hoeverre populistische partijen in hun uitgangspunten, visie en stellingnames overeenkomsten vertonen met christelijke partijen;

- Madeleine van Heerd deed onderzoek naar de voorstellen over staatkundige vernieuwing door populistische partijen en op welke manier zich deze verhouden tot de SGP-visie over volkssoevereiniteit.

Verder volgden twee enthousiaste vwo-leerlingen, te weten Derrick Flach uit Hendrik-Ido-Ambacht en Nees den Ouden uit Katwijk, een korte stage bij het Wetenschappelijk Instituut voor hun beroepsoriëntatie.

Voor twee masterstudenten, Frans Hazeleger (theologie) en Geertruida Verschoor (fiscale economie), heeft de directeur gefungeerd als medebegeleider van hun afstudeerscriptie. Frans deed onderzoek naar de visie van vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie op de overheidstaak ten aanzien van godsdienst. Geertruida analyseerde de toepassing van het draagkrachtbeginsel bij de behandeling van het gezin in de inkomstenbelasting.

Voor administratieve ondersteuning van het Wetenschappelijk Instituut is in 2019 gebruik gemaakt van de dienstverlening van personeel dat in dienst is van de partij. De secretariële ondersteuning, alsook de donateurs- en abonnementenadministratie werd verzorgd door mevrouw B.B. van der Elst-de Weerd. Zij heeft ook de advertentiewerving voor het kwartaaltijdschrift *Zicht* behartigd. Mevrouw drs. S. Paul-Cammeraat en mevrouw M. Westerhout hebben in 2019 zorg gedragen voor de financiële administratie en verslaglegging.

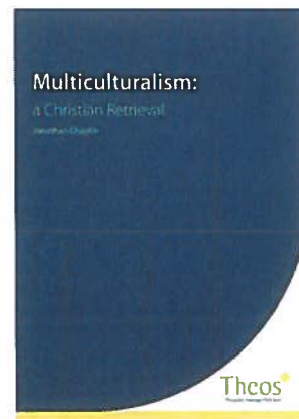
2.3 Projecten

In 2019 is met name gewerkt aan de projecten 'populisme' (i.s.m. Sallux) en 'lhbti-emancipatie'. In 2020 zal over het thema populisme een publicatie van het WI-SGP verschijnen. Een bezinnende notitie over lhbti-emancipatie zal in digitale vorm worden gepubliceerd.

2.4 Publicaties en tijdschrift *Zicht*

Publicaties

1. Op verzoek van de redactie van het wetenschappelijk tijdschrift *Radix*, een uitgave van Forum-C, schreef Jan Schippers het artikel 'Politieke partijen en het gezin'. Op 31 december 2019 werd dit artikel gepubliceerd in het themanummer 'Familie en gezin in beweging' van het tijdschrift *Radix*.
2. De redactie van de bundel *Theocratie en Populisme. Staatkundig gereformeerden en de stem van het volk* verzocht Jan Schippers een evaluerende slotbeschouwing te schrijven onder de titel 'Is de SGP populistisch?' Het boek is op 11 februari 2020 bij Labarum Academic te Apeldoorn verschenen.
3. De Stichting Christelijke Filosofie nam het initiatief om een Nederlandse vertaling van het boek *Multiculturalism: a Christian Retrieval* geschreven door Jonathan Chaplin uit te brengen. In de Nederlandstalige editie wordt het betoog van Chaplin aangevuld met een aantal reflecties, onder meer van de wetenschappelijke instituten voor het CDA, de SGP en van de ChristenUnie. Voor de bijdrage van het WI-SGP tekende Hans van de Breevaart. Deze wordt onder de titel 'Tussen multiculturalisme en monocultuur' in deze bundel opgenomen. Het boek staat onder redactie van de hoogleraren dr. Renée van Riessen en dr. Jan Hoogland en zal in het voorjaar van 2020 bij uitgeverij Buijten en Schipperheijn te Amsterdam verschijnen.

Tijdschrift *Zicht*

Zicht is het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP. De oplage van dit magazine ligt rond de 1.000 exemplaren per editie. De opmaak en het drukwerk worden verzorgd door Grafisch centrum De Toren bv te Nijkerk.

De redactie vergaderde in 2019 vier maal, te weten op 27 maart, 26 juni, 12 september en 21 november. Per 31 december 2019 is de redactie van *Zicht* als volgt samengesteld:

- ▶ dr. J.O. van de Breevaart te Hendrik-Ido-Ambacht;
- ▶ dhr. A. van Dijk MA te Veenendaal;
- ▶ dhr. H. Krooneman MA te Veenendaal;
- ▶ dhr. B. Provoost MA te Woudenberg;
- ▶ drs. J.A. Schippers te Rotterdam, secretaris/eindredacteur;
- ▶ dr. K. van der Zwaag te Barneveld, voorzitter.

De redactie wordt ondersteund door een adviesraad, die per 31 december 2019 als volgt is samengesteld: ing. J.J. van Burg MSc te Axel, dhr. J.M. ten Hove MA te Alblasterdam; dr. ir. H. Kievit te Barneveld; drs. J.D. Veldman te Dordrecht en drs. P.J. Verheij RA te Alblasterdam. Verschillende leden van de adviesraad hebben de redactievergadering van 12 september bijgewoond.

In 2019 verscheen de 45^e jaargang van *Zicht*. In de vier edities van deze jaargang zijn de volgende thema's aan de orde gesteld.

▶ Nr. 1: Europa door populisme uitgedaagd

Kort na de Tweede Wereldoorlog leek meer eenheid in Europa de enige weg naar vrede. Al decennialang droomt een politieke elite van een Europese superstaat. Maar inmiddels is het helemaal geen vraag meer of een meerderheid van de kiezers in Europa zich in een dergelijke superstaat thuis voelt. Het populisme geeft stem aan sterker wordende gevoelens van vervreemding. En deze beweging groeit, omdat Europese instellingen gerechtvaardigde kritiek niet willen horen en de toenemende onvrede niet opmerken. De SGP pleit bij monde van Bert-Jan Ruissen daarom voor een grondige hervorming van de Europese Unie.

De redactie van het tijdschrift *Zicht* heeft in kaart gebracht waar het populisme voor staat en in hoeverre haar kritiek op de Europese Unie valide is. Ze werd daarbij gesteund door Sallux (ECPM-Foundation), een internationale organisatie die zich beijert voor versterking van het christelijk geluid in de Europese politiek.

▶ Nr. 2 Emanciperen: beter balanceren

Ooit stond emancipatie voor bevrijding van politieke en maatschappelijke dwang. Tegenwoordig is er sprake van het omgekeerde: emancipatiedwang, zo constateert Hans van de Breevaart in deze editie van het tijdschrift *Zicht*. Het gaat om een vorm van dwang die gelegitimeerd wordt door een materialistische levensbeschouwing, waarin de identiteit van mensen in toenemende mate wordt gedefinieerd in termen van bezit, een glanzende carrière buitenshuis en... seks. Ook het overheidsbeleid gaat uit van dit wereldbeeld. Gelukkig komen hier en daar mondige burgers op voor de positieve waarde van moederschap, het gezin en allerlei maatschappelijke verbanden die ons helpen in vrijheid vorm te geven aan een (geloofs-)leven dat generaties overstijgt en nog altijd de basis vormt voor onze beschaving.

► **Nr. 3 Het perfecte leven en de goede dood**

In deze editie signaleert Kees van der Staaij een enorme spanning tussen het beleid van de overheid om het aantal zelfmoorden terug te dringen en de initiatiefwet van Pia Dijkstra om voltooid leven te 'regelen'. "De SGP is er heel beducht voor dat je door de maatschappelijke acceptatie van voltooid leven ook acceptatie van suïcide krijgt. Het lijntje tussen voltooid leven en suïcide is flinterdun, als het al bestaat."

Jan Schippers interviewt hoogleraar Paul Frissen, tevens decaan van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur. In 2018 verscheen van zijn hand het boek *Staat en taboe. Over de politiek van de goede dood*. Daarin stelt hij voor om de huidige toetsing achteraf, die door regionale commissies wordt gedaan, te wijzigen in een toetsing vóóraf door de rechter, zodat duidelijk is dat het geweldsmonopolie bij de staat ligt. Frissen: "Euthanasie vindt nu uiteindelijk plaats op basis van een autonome beslissing van de arts, die uiteraard de patiënt heeft gesproken en daarbij een collega consulteert. Mijn voorstel brengt symbolisch tot uitdrukking dat de staat hierin besluit namens de politieke gemeenschap."

► **Nr. 4 Cultuurchristendom: waardeloos of waardevol?**

In veel opzichten heeft het christendom de westerse cultuur gestempeld. "Het negeren van die erfenis is een enorme vergissing", zegt Yvonne Zonderop in dit nummer van *Zicht*. In 2018 publiceerde zij haar boek *Ongelofelijk. Over de verrassende comeback van religie*. Welke betekenis heeft cultuurchristendom voor de samenleving? Kun je er in politieke zin iets goeds mee bereiken? Is het waardeloos of waardevol? Over deze vragen moeten (christen)politici grondig nadenken, zo vindt de redactie van *Zicht*. Een gebeurtenis in 2019 illustreert het belang hiervan. Op maandag 15 april 2019 stond de Notre Dame, de kathedraal van Parijs, in brand. Ondanks de strikte scheiding van kerk en staat in Frankrijk en in weerwil van het seculiere en mondaine imago van Parijs, was er geen inwoner te vinden die niet geraakt was door deze brandende kerk. Daags na de brand zochten verdrietige Parijzenaren steun en troost bij elkaar. Jan Schippers: "De reacties op brandende kerken in Parijs en in Nederlandse dorpen zoals Hoogmade, Limmen en Hoek, tonen dat ook vele niet-gelovigen de kerk van hun stad of dorp waardevol vinden. Al zegt het geloof hen niet zo veel, toch blijkt het christendom hun identiteit mee te bepalen. Ze spannen zich in en geven soms gul voor herstel van de kerk. Laten we dit niet als waardeloos wegwimpelen, maar koesteren. En erover in gesprek gaan."

2.5 Activiteiten en communicatie

Guido-conferenties

In 2019 heeft het Wetenschappelijk Instituut de volgende zes conferenties (mede) georganiseerd:

- Interactieve sessie 'Gezin in Nederland' (15 februari te Soest) i.s.m. Tweede Kamerfractie SGP, met circa 25 deelnemers;
- Guido Academy over Tolerantie (31 mei en 1 juni te Bunnik) met 12 studenten en 8 sprekers;
- Bezoek tentoonstelling 'Bij ons in de Biblebelt' (13 september te Utrecht) met circa 40 donateurs;
- Internationale conferentie 'Migratie: stemmen met de voeten?' (11 oktober te Goes) in samenwerking met de Stichting VOE-SGP, met 55 deelnemers, van wie ruim 25 uit het buitenland;
- Studiemiddag 'Populisme' (14 november te Brussel) i.s.m. Sallux en Eurofractie SGP met 25 deelnemers;
- Guidolezing 'Duurzame landbouw' (20 november, Kasteel Woerden) door prof. dr. ir. W. de Vries, met ongeveer 120 deelnemers.

Opiniebijdragen en lezingen

In 2019 publiceerden medewerkers en bestuursleden van het WI-SGP circa 30 opiniërende bijdragen. Ook werden er interviews gegeven die verschenen in kranten, tijdschriften of op de website van het WI-SGP werden gepubliceerd. Verder verzorgden de directeur en de wetenschappelijk medewerker zes lezingen of workshops, onder meer bij SGP-afdelingen en een studentenvereniging.

Website en database

Het Wetenschappelijk Instituut beheert een eigen website: wi.sgp.nl. De website wordt actueel gehouden door regelmatig (opinie)artikelen, persberichten en nieuwe publicaties te plaatsen.

Vrijwel alle publicaties van het Wetenschappelijk Instituut zijn via het digitale documentatiebeheersysteem van Digibron toegankelijk (digibron.nl). In deze database kan op trefwoord worden gezocht binnen alle uitgaven van het Wetenschappelijk Instituut, te vinden onder 'brochures SGP'. De database is ook toegankelijk via onze website wi.sgp.nl. In Digibron zijn ook alle (oude en recente) jaargangen van het kwartaaltijdschrift *Zicht* te vinden en te doorzoeken. De lopende jaargang zal met een tijdsvertraging van circa een jaar op het internet worden geplaatst.

Netwerken

In 2019 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende netwerkorganisaties:

- ▶ Sallux (ECPM Foundation);
- ▶ Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen;
- ▶ Platform Waarden en Normen;
- ▶ Platform Zorg voor leven;
- ▶ European Federation 'One of Us'.
- ▶ Stichting Wetenschappelijke biografie Groen van Prinsterer.

Overige activiteiten

- ▶ De directeur maakt deel uit van het Management Team van het SGP-bureau.
- ▶ De bestuursvoorzitter en de directeur participeren in de strategiecommissie van de SGP. Dit beraad begeleidt de uitvoering van het partijbrede Integraal Strategisch Beleidsplan voor de periode 2018-2022.
- ▶ Voor raadsleden en Statenleden van de SGP fungeert het Wetenschappelijk Instituut als adviseur bij specifieke, principiële of beleidsmatige vraagstukken.
- ▶ De directeur participeert in het overleg van het internationaal secretariaat van de SGP en in de verkiezingsprogrammacommissie 2021-2025 van de SGP.
- ▶ Het WI-SGP beheert een bibliotheek ten behoeve van de ondersteuning van het eigen onderzoek. Partijgeledingen en externe onderzoekers kunnen hier ook gebruik van maken.

2.6 Donateurs en abonnees

Het aantal donateurs en vrienden van de Guido de Brès-Stichting is in 2019 per saldo met zestien personen afgenomen naar 336. Het aantal losse abonnementen op het kwartaalblad *Zicht* vertoont een daling van elf en bedraagt nu 317. De bijdragen van donateurs en abonnees vormen ongeveer tien procent van het budget en verruimen de mogelijkheden van het WI-SGP om activiteiten te ontplooiën.

Ook op deze plaats willen we onderstrepen dat het steunen van het werk van de stichting een diepte-investering is in de partij. Het gaat erom dat SGP-politici argumenten krijgen aangereikt waardoor zij steviger staan in het politieke debat, dat uiteindelijk ook een strijd der geesten is. We hopen daarom dat veel meer dan de 'Guido's-bende' van twee procent van de leden van de SGP het belang van steun aan de Guido de Brès-Stichting gaan inzien en donateur, abonnee of vriend worden!

2.7 Voornemens voor 2020

In 2020 ontvangt de Stichting via de SGP extra overheidssubsidie, die voor ruim de helft besteed zal worden aan een extra tijdelijk medewerker (0,6 fte) t.b.v. coördinatie en redactie van het tijdschrift *Zicht* en de vernieuwing van de website. De andere helft wordt besteed voor:

- ▶ externe freelance onderzoekers t.b.v. projecten;
- ▶ communicatie en werving van donateurs en abonnees;
- ▶ digitalisering en betere vindbaarheid en toegankelijkheid van de database met uitgebrachte publicaties (incl. tijdschrift *Zicht*);
- ▶ de organisatie van de jaarlijkse Guidolezing met een internationale spreker;
- ▶ een speciale editie van het tijdschrift *Zicht*.

2.8 Ten slotte

We gaan dit 45e jaarverslag van de Guido de Brès-Stichting afronden. Het stemt ons dankbaar dat in 2019 de eerste Guido Academie werd gehouden. De enthousiaste reacties van deelnemers en sprekers vragen om een vervolg van deze vormende activiteit, gericht op de jongere generatie SGP'ers. Ook vond de vijfde Guidolezing plaats in een overvolle zaal van Kasteel Woerden met ons bestuurslid Wim de Vries als spreker. We zijn hem erkentelijk voor de achter ons liggende jaren waarin hij zich heeft ingezet voor de doelen van onze stichting.

In politiek en maatschappelijk opzicht was 2019 een bewogen jaar, met name door de terroristische aanslag in een Utrechtse tram, de schokkende moord op een Amsterdamse advocaat en de protesten van onderwijzers, bouwers en boeren in het najaar. Wat ook zorgen baart, is de uitspraak van de rechter in de zogenoemde Urgendazaak. Blijkbaar kan een pressiegroep haar belang via de rechter doordrukken. Dit strijdt met het concept van de Trias Politica; want juist aan de wetgevende macht komt de bevoegdheid toe politieke belangen af te wegen. De gevolgen van activistische rechtspraak had de SGP al eerder, in de jaren 2005 en volgende, ondervonden. Hopelijk gaat de wetgever hier iets tegen doen, met het oog op een stabiele en goed functionerende rechtsstaat.

In onze tijd treden ontwrichtende cultuurveranderingen op en dringen indringende, morele vraagstukken zich op. Voor de SGP en haar achterban is van het grootste belang om waakzaam en nuchter te zijn, naar het woord van de apostel Petrus. Want uiteindelijk leven en werken wij in het licht van de eeuwigheid. Dat maakt bescheiden en het vereist standvastigheid. Die eigenschappen wensen wij iedere lezer toe.

Dr. ir. Johan van den Brink
Secretaris

Drs. Jan Schippers
Directeur

3. SGP-jongeren

3.1 Bestuur

Bestuur algemeen

In 2019 hebben we afscheid genomen van onze voorzitter Willem Pos. Arie Rijneveld, die eerst een half jaar onze ad-interimvoorzitter was, is sinds november onze voorzitter. Verder namen we afscheid van Maarten van Nieuw-Amerongen, hij werd opgevolgd door Geraldine Aversch. Als nieuw bestuurslid communicatie is in november Leander Tramper gekozen. Aan het eind van 2019 hadden we een vacature voor bestuurslid Leden & Lokaal en hadden we twee bestuursleden communicatie. De taken die horen bij Leden & Lokaal zijn onder verschillende bestuursleden verdeeld.

Voorzitter - Arie Rijneveld

Het afgelopen jaar was wel rumoerig te noemen. Allereerst omdat er voor het eerst in de geschiedenis van SGP-jongeren een interim-voorzitter werd aangesteld. Later werd ik na sollicitatie de vaste voorzitter van SGP-jongeren. Daarmee namen we afscheid van Willem Pos. Daarnaast waren er interne spanningen bij de SGP. Dat leidde helaas ook tot externe uitbarstingen. Inmiddels zijn de verhoudingen genormaliseerd. Het is nu mede aan ons als jongeren om te werken aan het positieve imago van de SGP. Zodat we tot zegen kunnen zijn en onze partij daarvoor niet in de weg hoeft te staan. Wij zullen er richting de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 alles aan doen om zoveel mogelijk jongeren naar de stembus te krijgen. Daardoor willen we met elkaar op een constructieve wijze het geluid van de SGP kunnen versterken.

Binnen het bestuur is hard gewerkt om zowel politiek als organisatorisch alles zo soepel mogelijk te laten verlopen. We werken volgens een beleidsplan en dat houdt ons scherp. Binnen het bestuur heerst een leuke en open sfeer. Daarnaast is onze hr-afdeling weer op volle sterkte en is er heel veel achterstallig werk verricht. We zetten in op het binden en boeien van vrijwilligers. Politiek gezien richten we ons op de kernthema's en op thema's die jongeren aangaan. We zijn daarvoor regelmatig te zien en te horen geweest en jullie zijn daar elke 'infomail' van op de hoogte gesteld. Ook was er veel media-aandacht voor de voorzitterswissel.

We zijn blij met de vele vrijwilligers die er zijn, zodat we ook het achterliggende jaar onze standpunten naar voren konden brengen. Ik wil besluiten met de wens uit psalm 115: "Niet ons, o HEERE! Niet ons, maar Uw Naam geef eer, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil."

Vicevoorzitter - Anne-Ruth Overduin

Het verslag over het jaar 2019 is een reden om terug te kijken op de activiteiten, prestaties, dan wel hoogtepunten van het afgelopen jaar. God heeft ons afgelopen jaar weer de kracht gegeven om het werk te kunnen doen wat van ons gevraagd werd. En daarom start deze terugblik met dank aan God voor Zijn zegen die Hij ons afgelopen jaar gegeven heeft.

Binnen het bestuur hebben enkele wisselingen plaatsgevonden. We hebben nieuwe bestuursleden mogen verwelkomen en van enkelen afscheid genomen. In het achterliggende jaar hebben we ook weer veel nieuwe vrijwilligers mogen verwelkomen. En samen met alle vrijwilligers konden we afgelopen jaar weer verder bouwen aan een mooie organisatie.

Het jaar 2019 zijn we gestart met een hr-commissie welke door allerlei omstandigheden de ondersteuningsvraag vanuit de organisatie onvoldoende kon leveren. Afgelopen jaar is er veel aandacht geweest en zijn er verschillende activiteiten ondernomen om deze vraag weer op de juiste manier te kunnen beantwoorden. Het resultaat is een commissie die de organisatie ondersteunt op het terrein van werving en selectie, maar ook nadenkt over en activiteiten uitvoert met betrekking tot het binden en boeien van vrijwilligers. Concreet is dit te zien in het aantal vacatures wat afgelopen jaar is gevuld en nu nog openstaat. In het komende jaar zullen we hier verdere aandacht aan geven.

Ook heeft God mij persoonlijk gezegend afgelopen jaar. Samen met Henri, mijn man, mochten we in april Judah verwelkomen in ons gezin. Een prachtige zegening waar we iedere dag weer van mogen genieten. Ondanks dat het soms wat druk is, kijk ik terug op een mooi 2019 waarin ik heb mogen meebouwen en -werken aan een prachtige organisatie.

Secretaris - Josefien de Jong

Vorig jaar schreef ik in het jaarverslag nog een stukje als Josefien Verschuure. Dit jaar doe ik dat als Josefien de Jong. Op 15 november mocht ik trouwen met Wouter de Jong. Voor mij was dat een van de hoogtepunten van 2019.

2019, voor mij het laatste volledige jaar waarin ik secretaris was bij SGP-jongeren. Het was een jaar waarin ik weer een heel aantal vergaderingen heb voorbereid. Ook hebben we twee ledenvergaderingen gehad. Ook dat vroeg de nodige voorbereidingen. Dit jaarverslag afmaken is een van de laatste taken die ik als secretaris nog doe.

Nu ik erover nadenk, vraag ik me af wat ik verder heb gedaan het afgelopen jaar. Het waren vooral een heleboel kleine dingen, achter de schermen - nuttig, maar niet het vermelden waard. Ook het afgelopen jaar heb ik weer als waardevol ervaren!

Beleidsadviseur - Niek Bakker

Voor het jaar 2019 gold voor de beleidsadviseur een benoemingsomvang van 0,5 fte. De capaciteit was daarmee beperkter en de werkzaamheden moesten daar min of meer mee in overeenstemming worden gebracht.

De belangstelling voor gastlessen blijft onverminderd groot. In 2019 werden er 75 gastlessen en presentaties gegeven. Daarmee is het totaal aantal presentaties echter niet gedaald: afgelopen jaar hebben we een begin gemaakt met de verdergaande overdracht (waar mogelijk) van gastlessen aan vrijwilligers, omdat de hoeveelheid aanvragen te groot is om door één persoon uit te laten voeren.

Aan het begin van dit jaar heeft de beleidsadviseur deelgenomen aan het campagneteam voor de Europese Verkiezingen. Onderdeel daarvan was het jongerenevent #IkStemChristelijk in Barneveld en de campagne voor de jonge kandidaten. We zien terug op een mooie campagne met een prachtig resultaat. In navolging van het beleidsplan is er afgelopen jaar meer aandacht geweest voor vorming en verdieping. Zo is er een tweedaagse Guido Academy georganiseerd (i.s.m. het Wetenschappelijk Instituut) en is er een studiekring van start gegaan.

Afgelopen jaar was best tumultueus, ook op het partijbureau. Dat vroeg regelmatig tijd, maar vooral energie. We hopen dat komend jaar de positieve lijn die nu is ingezet, ook door mag zetten.

Human resources (hr)

Hr is sinds 2019 weer opgestart en gelukkig ook weer zichtbaar geworden in de organisatie. Met ons team hebben wij ons het afgelopen jaar vooral op de basis gericht, zodat we de komende tijd wat breder kunnen gaan kijken. Iets waar wij ons heel erg mee bezig hebben gehouden, is het binden en boeien van vrijwilligers. Een aantal concrete dingen worden hieronder puntsgewijs weergegeven:

- ▶ Herstructureren PP
- ▶ Ontwerpen van kaartjes (van harte gefeliciteerd, van harte welkom, bedankt en sterkte in deze moeilijke tijd)
- ▶ Indienen van een voorstel voor een welkomstposter en 'onboardingsavonden' (*onboarding*: begeleid laten integreren van nieuwe leden) De implementatie daarvan volgt nog.
- ▶ Bezoeken van commissievergaderingen
- ▶ Up-to-datemaken van vrijwilligersadministratie, van zowel lokaal als landelijk

Daarnaast zijn we erg druk geweest met het voeren van sollicitatiegesprekken: elke maand hebben we een aantal nieuwe sollicitanten mogen aannemen! Vacatureteksten schrijven en de nazorg voor nieuwe vrijwilligers horen hier vanzelfsprekend ook bij. Ten slotte hebben wij het afgelopen jaar veel mogen samenwerken met het bestuurslid Communicatie.

Als hr-commissie zijn wij enthousiast over het commissiewerk en daarom zijn we er ook erg druk mee geweest. Het is heel erg fijn om alle waardering te merken vanuit de vrijwilligers en het bestuur. Dat werkt ontzettend motiverend en het is fijn om te weten dat hr weer een significante bijdrage levert in de organisatie!

3.2 Commissies

Adviescommissie - Arthur Polder

In 2019 was de commissie betrokken bij alle sollicitatieprocedures voor bestuursfuncties. Het ging hierbij om de functies van Voorzitter, Bestuurslid Politiek, Bestuurslid Communicatie en Bestuurslid Leden & Lokaal. Daarnaast heeft de adviescommissie op verschillende momenten gevraagd en ongevraagd advies gegeven. Rondom de 'VOE-kwestie' heeft de adviescommissie aan het bestuur gevraagd of zij voortdurend kon letten op de bestuurstermijnen binnen de SGP, etc. Verder heeft de adviescommissie het bestuur geadviseerd om binnen het bestuur functioneringsgesprekken in te voeren.

Ledenwerving - Jos van de Breevaart

In 2019 ben ik gestart als interim-voorzitter bij de commissie Ledenwerving, omdat Arie overstapte naar de voorzittersfunctie. Ledenwerving is altijd een grote uitdaging, omdat de resultaten direct zichtbaar zijn. Dat als interim-voorzitter op te pakken is niet altijd eenvoudig. Gelukkig werkte de commissie ontzettend goed mee. Ledenwerving is daarnaast een belangrijke commissie, omdat SGP-jongeren bestaat bij de gratie van haar leden. Het afgelopen jaar is het ledenaantal van SGP-jongeren iets teruggelopen. Het resultaat van onze inzet op het combilidmaatschap is nog niet zichtbaar. Wel hebben

we te maken met een grote uitdaging rondom de AVG. De eerste resultaten wijzen uit dat dit effect groter is dan verwacht. Zoals in de beleidsnota is verwoord, is het onze inzet om het 'gewone' ledenaantal stabiel te houden en daarnaast in te zetten op combi-leden.

Aan de inzet zal het niet liggen, want er wordt hard gewerkt om de 'ledenmomenten' te organiseren en in te vullen. We zijn op veel beurzen aanwezig, zoals de Duikenburgse Dagen, de Familiedagen in Gorinchem, de Terdege Zomerfair etc. Daarnaast worden ook de jongerendagen van de diverse kerkelijke verenigingen frequent door ons bezocht. Er is een aantal mensen dat vaker meehelpt aan ledenwerfmomenten. Daar zijn we erg blij mee!

We hopen ook in het komende jaar op de betrokkenheid van actieve vrijwilligers te kunnen rekenen.

Relaties - Jos van de Breevaart

We mogen als commissie Relaties terugzien op een succesvol jaar. In 2019 hebben we als commissie de samenwerking met sponsors gezocht voor vier items van *InContact*. In deze exemplaren hebben we weer een flink aantal sponsors een podium gegeven, in ruil voor een financiële bijdrage aan SGP-jongeren. Naast sponsoring voor de *InContact* heeft de commissie gezocht naar sponsors die hun steentje wilden bijdragen aan de beide congressen en de geplande SGP-jongerendag. Dit is in ruil voor het aanwezig zijn op de dag zelf, met een promotiestand, in een programmaboekje, in een speech of in de presentatie.

Organisatie - Jos van de Breevaart

We mogen als commissie Organisatie terugzien op een succesvol jaar. We hebben als commissie mooie activiteiten georganiseerd. Te denken valt aan de SGPJ-café's met verschillende sprekers op verschillende locaties, maar ook de congressen waren mooie activiteiten voor onze leden, vrijwilligers en andere belangstellenden.

Op 11 januari organiseerden we een nieuwjaarsbijeenkomst bij een van onze sponsors in Barneveld. 30 maart was het voorjaarscongres in de Driestar in Gouda. Een mooi congres, een mooie locatie en interessante sprekers. Deze activiteit was bijzonder voor de commissie Organisatie omdat we een live-uitzending aanboden en livevertaling voor het Engelstalige gedeelte.

Vlak voor de verkiezingen voor Europa organiseerden we op 17 mei een SGPJ-café in Utrecht, over Europa.

Op 27 september organiseerden we weer een SGPJ-café, dit keer in Rotterdam, met Cor Verkade.

1 en 2 november stonden in het teken van het najaarscongres. Buitenplaats Kameryck was de locatie van dit congres, dat in het teken stond van het thema stress en onrust.

Op 28 november organiseerden we samen met SGP Leiden een SGPJ-café in Leiden over de grondwet.

Jongerendagcommissie - Jos van de Breevaart

In de tweede helft van 2019 is de jongerendagcommissie weer begonnen, in aanloop naar de SGP-jongerendag in maart 2020.

We zijn begonnen met een aantal avonden die in het teken van brainstormen stonden, maar al snel konden we het meer concreet maken. Het thema was een van de eerste dingen die we vrij concreet hadden staan: 'De tijd van je leven?!'. We hopen op de jongerendag stil te staan bij een aantal facetten uit het leven, in een politieke context, maar persoonlijk toegepast. We denken onder andere na over thema's als abortus, ouderenzorg, hulpverlening en psychische gesteldheid.

Na een aantal vergaderavonden kunnen we nu wel zeggen dat het programma van de SGP-jongerendag vrij concreet staat. De datum wordt 21 maart 2020 D.V. De locatie wordt het Beatrixtheater in Utrecht. En als sprekers hebben we bijvoorbeeld Minister Hugo de Jonge en Staatssecretaris Paul Blokhuis.

Lokale commissies

Er zijn ruim 25 lokale commissies. Er is door deze commissies veel werk verzet. Dit heeft gezorgd voor veel mooie avonden door het land heen.

3.3 Tijdschriften

InContact

Er zijn in 2019 vier mooie, nieuwe *InContact*'s uitgekomen met de thema's 'Criminaliteit', 'China', 'Reizen' en 'Rijkdom'. In januari was de overgang naar een nieuwe vormgever en die is naar wens verlopen. Het contact en de samenwerking met de vormgever is uitstekend en we zetten dat graag voort in de komende jaren. Er zijn binnen het blad ook rubrieken en inhoud veranderd. Er zijn ook vernieuwde afspraken gemaakt met het Politiek Platform en andere partijen die meewerken aan de inhoud van het blad. Zo zijn er ook twee pagina's speciaal ingeruimd voor de jaarthema's die vanuit het bestuur worden bepaald.

De bedoeling is dat deze twee pagina's creatief worden ingericht. Er liggen nog voldoende uitdagingen voor de komende jaren, waar we ons voor gaan inzetten.

Klik - Nellieke Oudijn

Als *KLIK*-commissie hebben we in 2019 drie keer een *KLIK* geschreven en evenzovaak vergaderd. Er zijn drie mooie producten afgeleverd. Het waren de eerste drie nummers bij onze nieuwe vormgever en drukker De Groot. Het contact verliep wat stroef, maar het nieuwe jaar zijn we met goede voornemens begonnen om dit te verbeteren. We zijn heel tevreden over het nieuwe uiterlijk van *KLIK*!

De *KLIK* is een mooi politiek blad, met in 2019 geïntroduceerde series zoals Loodsen van het Land (over Nederlandse kabinetten van Drees tot Rutte), Buitenlandse Bazen (over bekende buitenlandse politici) en de minder politieke serie De werkweek van..., waarin we een bijzonder beroep onder de aandacht brengen.

3.4 Politiek Platform

Politiek Platform - Geraldine Aversch en Pieter Meijers

In 2020 is er weer veel gebeurd in het Politiek Platform (PP) van SGP-jongeren. Op 30 maart vond het voorjaarscongres plaats. Naast de ledenvergadering en de voorzitterswissel had dit congres ook een politiek inhoudelijk gedeelte over de toekomst van de NAVO. Amerikaanse ambassadeur Pete Hoekstra en staatssecretaris van Defensie Barbara Visser waren te gast. Het najaarscongres had het thema 'Over bezorgd en onrustig'. We dachten met verschillende sprekers na over onrust, stress en werkdruk. Ook werden in 2019 de voorbereidingen gestart voor de SGP-jongerendag, die gaat over 'de tijd van je leven' en het voorjaarscongres van 2020, dat over Europa zal gaan.

Tijdens het jaar werden verschillende opinië artikelen in landelijke dagbladen geschreven, bijvoorbeeld over het promoten van alternatieven voor abortus, over dankbaarheid voor boeren die elke dag weer ons voedsel produceren en over de kwetsbare positie van zzp'ers. Daarnaast werden er *statements* en columns geschreven voor de sgpj-website, cip.nl, *De Banier* en *InContact*.

Daarnaast is er in verschillende commissies hard geschreven aan manifesten en rapporten. Zo publiceerde commissie Internationaal een visiedocument over de NAVO, waarin werd gepleit voor het investeren in en herwaarderen van dit samenwerkingsverband. Commissie SEZ verwoorde haar visie op zzp'ers. Commissie DOL hield zich bezig met kernenergie. Commissie Zorg hield zich bezig met CRISPR-Cas en de maakbaarheid van het leven en Commissie Binnenland met tbs en de dubbele nationaliteit. Tijdens het najaarscongres werden de Kernideeën 3.0 van SGP-jongeren gepresenteerd, waarin SGP-jongeren haar visie op Nederland neerzet.

4. Tweede Kamer

4.1 Inleiding

Het jaar 2019 kende een turbulente start voor onze fractie in de Tweede Kamer vanwege het verschijnen van de zogenoemde Nashvilleverklaring in het Nederlands.

Deze verklaring geeft op een actueel en veelbesproken thema klassiek-christelijke noties weer over relaties en seksualiteit. Noties die over grenzen van kerken en landen worden gedeeld. Hoewel de verklaring niet ondertekend was door de SGP, was die indruk wel ontstaan en hebben we vervolgens wel aangegeven ons te kunnen vinden in de strekking van deze verklaring. Tot die mening kwamen wij mede vanwege het uitvoerige nawoord, waarin de grote verantwoordelijkheid wordt benadrukt voor een zorgvuldige omgang met mensen die indringende vragen hebben bij hun seksuele gerichtheid en geslacht.

Een grote stroom van reacties kwam op gang. Kritische, maar vooral ook veel ondersteunende en warme reacties. Het leidde tot Kamervragen en een Kamerdebat. Dat debat werd pas in de maand mei gevoerd.

Al met al een ingrijpende periode, omdat hierdoor duidelijk werd dat de klassieke, Bijbelse noties over huwelijk en gezin op hevig verzet stuiten. Het heeft er zelfs toe geleid dat aangifte werd gedaan tegen mensen, onder wie Kees van der Staaij, die hun steun hebben betuigd aan de verklaring.

Het jaar 2019 stond verder voor de partij in het teken van verkiezingen voor de Provinciale Staten, de waterschappen, en de Eerste Kamer, alsmede het Europees Parlement. De Kamerleden hebben hun bijdrage geleverd aan de verkiezingsbijeenkomsten. Het is verblijdend dat zowel Peter Schalk als Diederik van Dijk weer beëdigd konden worden als lid van de Eerste Kamer. Zij wonen zo mogelijk een deel van de wekelijkse fractievergadering van de Tweede Kamer bij.

Meer dan gemiddeld was Den Haag het toneel van protesten. Leerkrachten, boeren, klimaatactivisten en bouwers wisten de weg naar het Malieveld te vinden om hun ongenoegen te uiten over (het uitblijven van) maatregelen van het kabinet.

4.2 Kamerleden en medewerkers

In de loop van 2019 hebben we afscheid genomen van Eline Nieuwland-van den Bosse, vanwege haar benoeming bij het ministerie van Financiën per 1 april 2019. Zij is opgevolgd door Sander Bossenbroek. Op 1 juli 2019 hebben we afscheid genomen van Wilhelm Doeleman, die als parttime medewerker vanuit het partijbureau als communicatieadviseur werkzaam was. Het team is vanaf die datum als volgt samengesteld:

Kamerleden

1. Kees van der Staaij, lid van de Tweede Kamer sinds 19 mei 1998, fractievoorzitter per 17 juni 2010, voorzitter van de Stichting Fractiebijstand SGP
Portefeuilles: Algemene Zaken, Buitenlandse Zaken, Justitie en Veiligheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Constitutionele Zaken
2. Roelof Bisschop, lid van de Tweede Kamer sinds 20 september 2012, secretaris van de Stichting Fractiebijstand SGP
Portefeuilles: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Europese Zaken, Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, Landbouwbouw, Natuur en Visserij, Politie, Vreemdelingenzaken en Migratie
3. Chris Stoffer, lid van de Tweede Kamer sinds 12 april 2018, penningmeester van de Stichting Fractiebijstand SGP
Portefeuilles: Financiën, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Infrastructuur en Waterstaat, Economische Zaken en Klimaat, Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Medewerkers

1. Cornel van Beek, in dienst sinds 1 april 2017 (persvoorlichter)
2. Ardjan Boersma, in dienst per 1 januari 2019 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Volksgezondheid, Welzijn en Sport, medische ethiek en Vreemdelingenzaken en Migratie
3. Sander Bossenbroek, in dienst sinds 1 april 2019 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Financiën, AOW en Pensioenen, Wonen en Rijksdienst
4. Menno de Bruyne, in dienst sinds 1 juni 1984 (persvoorlichter)
Portefeuille als beleidsmedewerker: Algemene Zaken en Koninklijk Huis
5. Janie de Jong, in dienst sinds 1 september 1998 (medewerker secretariaat)
6. Henri Krooneman, in dienst sinds 1 november 2015 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Defensie, Europese Zaken
7. Gijsbert Leertouwer, in dienst sinds 1 september 2007 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Integratie en Inburgering en Jeugd en Gezin
8. Hans Maljaars, in dienst sinds 1 september 2007 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Economische Zaken en Klimaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat, Omgevingswet
9. Jenny Romijn-van Wingerden, in dienst sinds 1 september 2018 (medewerker secretariaat)
10. Willem de Wildt, in dienst sinds 14 mei 2002 (beleidsmedewerker)
Portefeuilles: Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie en Veiligheid, Winkeltijdenwet

Stagiairs

De fractie heeft in de eerste helft van 2019 een stagiair gehad op het terrein van landbouw, energie en klimaat: Pieter Meijers.

Vanaf de zomer van 2019 heeft Wenneke de Ruijter onderzoek gedaan naar meerouderschap en draagmoederschap.

4.3 Samenwerking parlement en partij

Kamerleden en medewerkers hebben zitting in een bestuur of zijn op andere wijze betrokken bij diverse activiteiten in partijverband, namelijk:

- ▶ Kees van der Staaij: adviseur hoofdbestuur SGP
- ▶ Roelof Bisschop: bestuurslid Guido de Brès-Stichting
- ▶ Chris Stoffer: bestuur Ondernemersplatform SGP
- ▶ Kees van der Staaij en Cornel van Beek: strategiecommissie SGP
- ▶ Henri Krooneman: lid van de redactie Zicht en lid Internationaal Secretariaat SGP
- ▶ Gijsbert Leertouwer: voorzitter Groenkring SGP

ISB

In samenwerking met alle geledingen heeft de partij een Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) SGP opgesteld voor de periode 2018-2021, getiteld 'Samen Sterker'. In dat plan ligt voor de genoemde periode vast wat we willen doen om de boodschap van de SGP zo krachtig mogelijk door te laten klinken in de samenleving. In het verslagjaar is de voortgang van de acties bewaakt door de strategiecommissie waar de fractie onderdeel van uitmaakt.

Open Dag in de Tweede Kamer

Samen met de partij is een open dag in de Tweede Kamer georganiseerd voor (nieuwe) leden en hun gezinnen. Ongeveer 500 personen, van jong tot oud, vonden hun weg naar Den Haag om te worden rondgeleid door het Kamergebouw. Daarnaast stonden een vragenuurtje op de agenda in de plenaire zaal, met alle parlementariërs van de SGP in vak-K (het vak waar de regering altijd zit), alsmede een politiek bingospel onder leiding van de SGP-jongeren.

SGP, oudste politieke partij uit de Nederlandse geschiedenis

1 november 2019 stonden we stil bij het feit dat de SGP de oudste politieke partij uit de Nederlandse geschiedenis is geworden. Ter gelegenheid van dit feit werden op deze dag door Kamerleden en medewerkers door heel het land stroopwafels uitgedeeld op onder meer scholen, stations, bij bejaardenhuizen en rond de Tweede Kamer.

4.4 Activiteiten in het parlement

Algemeen

Een belangrijk en steeds weerkerend thema was het klimaatbeleid van het kabinet. De SGP-fractie heeft de Klimaatwet niet gesteund. Het uitgangspunt voor onze fractie is dat de maatregelen die voorgesteld worden om de Klimaatdoelen te halen voor iedereen haalbaar en betaalbaar moeten zijn. Daar schort het in de plannen echter nog steeds aan.

Een tweetal bewindspersonen zag zich genoodzaakt op te stappen.

Staatssecretaris Harbers stapte op als staatssecretaris van Vreemdelingenzaken, omdat op zijn ministerie fouten zijn gemaakt bij de presentatie van cijfers over delicten die door asielzoekers worden gepleegd. Daarbij kwam nog dat hij de Kamer verkeerd geïnformeerd heeft over de toedracht. Hij werd opgevolgd door oud-voorzitter van de Eerste Kamer, mevrouw Broekers-Knol.

Staatssecretaris Snel van Financiën stapte op vanwege de toeslagenaffaire. Hij kwam onder vuur te liggen na wanbeleid bij de Belastingdienst. Daar werden honderden ouders onterecht aangemerkt als fraudeur. Hij werd in 2020 opgevolgd door mevrouw Van Huffelen en de heer Vijlbrief.

Debatten en algemene overleggen

Het overgrote deel van de tijd die we als Kamerfractie hebben, wordt besteed aan het voeren van debatten en algemene overleggen. Daarnaast zijn er de rondetafelgesprekken ter voorbereiding, en gesprekken, al dan niet in commissieverband.

Deelname door onze Kamerleden in 2019 aan:

- ▶ 147 plenaire debatten
- ▶ 18 wetgevingsoverleggen (te vergelijken met een plenair debat, maar dan over één wetsvoorstel)
- ▶ 107 algemeen overleggen
- ▶ 9 notaoverleggen

Van alle debatten worden letterlijke verslagen, de zogenoemde Handelingen, gemaakt die na een paar dagen al voor iedereen gepubliceerd worden. Ook zijn alle debatten live te volgen.

We lichten er in dit verslag enkele uit.

- ▶ De algemene beschouwingen hadden ook dit jaar een thema uit de Bijbel: 'De liefhebbende Vader en de terugkeer van de verloren zoon', naar een schilderij van Rembrandt. Lijnen werden doorgetrokken naar de praktische politiek.
- ▶ Pulsakorverbod: De SGP vindt het onverteerbaar dat Nederlandse vissers als gevolg van EU-beleid aan banden worden gelegd en heeft daarom het kabinet opgeroepen om al het mogelijke te doen en dat de premier zich in Europa sterk blijft maken voor deze toch al zo geplaagde sector. Ook is op initiatief van de SGP een brief namens een Kamermeerderheid gestuurd aan visserijeuocommissaris Vella.
- ▶ Een voorstel van de SGP om aan alle ouders van minderjarigen kinderbijslag te verstrekken, ook al studeren de kinderen al in het hbo/wo, haalde het in eerste instantie niet, maar later in het jaar kwam de regering, mede door de druk van SGP en SP, zelf met een voorstel waarin dat eindelijk geregeld werd.
- ▶ Na jarenlang onderhandelen werd op 5 juni het Pensioenakkoord gepresenteerd. Aan dat akkoord zat ook een SGP-tintje, waardoor mensen met lage inkomens geen hoge belastingheffing krijgen als ze drie jaar eerder willen stoppen met werken.
- ▶ Samen met GL werd een manifest 'Ruimte voor rouw' opgesteld. Op de werkvloer is in veel gevallen te weinig aandacht voor rouw. In tegenstelling tot geboorteverlof bestaat hiervoor geen wettelijke regeling. Meer verlofmogelijkheden zijn nodig, om de tijd te kunnen nemen om stil te staan bij het verlies en praktische zaken te regelen.

Wetsvoorstellen

In 2019 behandelde de Tweede Kamer 214 wetsvoorstellen, waarvan er 106 werden aangenomen zonder stemming, de zogenoemde hamerstukken. Totaal werden er 211 aangenomen en slechts drie verworpen. Van de 108 wetsvoorstellen waarover werd gestemd, werden er 97 gesteund door de SGP. Maar op cruciale onderdelen van het wetgevingsprogramma van de regering kon de SGP geen steun verlenen. In totaal ging dat om elf wetsvoorstellen.

Een aantal opvallende punten:

- ▶ De SGP steunde het wetsvoorstel rond wietexperimenten (34997) niet.

- ▶ De Wet straffen en beschermen (35122) kreeg onze steun, al had het onze voorkeur om, zoals in ons eigen initiatiefwetsvoorstel, te komen met een verdergaande inperking van de mogelijkheid voor voorwaardelijke invrijheidstelling.
- ▶ Hogere strafmaxima voor onder meer misbruik van seksueel beeldmateriaal en het hinderen van hulpverleners (35080) hebben we gesteund.
- ▶ De Wet strafbaarstelling verblijf in een door een terroristische organisatie gecontroleerd gebied (35125) - een aanscherping van de wet naar aanleiding van een motie van VVD, CDA en SGP die dit aan de regering opdroeg.
- ▶ De SGP is zeer kritisch op de voorgenomen plannen van de regering om te komen tot meer ruimte voor commercieel draagmoederschap en deelgezag voor meer dan twee ouders per kind. Datzelfde geldt voor het voornemen om te komen tot wettelijke goedkeuring voor alternatieve vormen van lijkbezorging, zoals resumeren. Ook het wetsvoorstel, dat de regering in consultatie heeft gegeven, om niet langer verplicht te stellen dat een deskundigenverklaring wordt gegeven om van geslacht te veranderen, is een verkeerde keuze.
- ▶ Het is opvallend dat een aantal wetsvoorstellen al heel lang geleden beloofd is, maar nog nooit tot stand gekomen zijn.
De al sinds tien jaar beloofde wetsvoorstellen om te komen tot aanscherping van het prostitutiebeleid liggen nog steeds op de plank. De regering maakt geen haast met dit thema. Datzelfde geldt voor het, als gevolg van inspanningen van de SGP, voorgestelde verbod voor exploitanten van winkelcentra om winkeliers te verplichten hun winkel op zondag open te hebben.
Het door ons gewenste vervallen van notariskosten voor stellen die in volledige gemeenschap van goederen willen trouwen, laat ook op zich wachten.
- ▶ We stemden verder onder andere tegen:
 - de wijziging van de Participatiewet in verband met het opheffen van discriminatoir onderscheid tussen bloedverwanten in de tweede graad en anderen die een gezamenlijke huishouding voeren, waarbij sprake is van zorgbehoefte.
 - de wijziging van de Meststoffenwet in verband met tijdelijke verhoging van het afromingspercentage bij overgang van een fosfaatrecht.
 - de wijziging van BW boek 7 (Burgerlijk Wetboek), de Jeugdwet en enkele andere wetten ter verbetering van patiëntgerichte zorg en het opnemen van een wettelijke regeling voor het inzagerecht in het medisch dossier van een overleden patiënt. Onzes inziens werd het nabestaanden te moeilijk gemaakt om inzage te krijgen in het medisch dossier.

Initiatiefwetsvoorstellen

Naast de regering, kunnen ook leden van het parlement initiatief(wets)voorstellen indienen. Van dit recht wordt door de SGP in toenemende mate, en niet zonder succes, gebruik gemaakt.

1. Initiatiefvoorstel-Van der Staaij (30874 (R1818)) dat al in 2006 werd ingediend, namelijk het regelen dat voor EU-Verdragen een tweederdemeerderheid vereist is, is aanvaard in de Tweede Kamer. De behandeling in de Eerste Kamer vond plaats op 24 januari 2017, maar werd aangehouden totdat de staatscommissie Bezinning Parlementair Stelsel, de commissie-Remkes, haar onderzoek had afgerond. Dat vond plaats in december 2018. Over ons initiatief werd het volgende vermeld: "De staatscommissie adviseert, evenals de commissie-Thomassen heeft gedaan, tot een ruimere uitleg van artikel 91, derde lid, Grondwet in die zin dat niet alleen de inhoud van een concrete Grondwetsbepaling relevant is, maar ook de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten en de strekking ervan. Wanneer dit advies niet wordt overgenomen, adviseert de staatscommissie het voorstel-Van der Staaij tot uitgangspunt te nemen. (...)". Het voorstel werd in april behandeld in de Eerste Kamer, maar kreeg daar helaas geen meerderheid.
2. Initiatiefvoorstel-Van der Staaij ter afschaffing van de voorwaardelijke invrijheidstelling en aanpassing van de voorwaardelijke veroordeling (34975) werd eind 2017 ter advies voorgelegd aan de betreffende instanties. Met dit voorstel wordt beoogd de automatische strafkorting van een derde deel van de gevangenisstraffen af te schaffen. Vanwege het hierboven genoemde wetsvoorstel van de regering hebben we de behandeling van dit voorstel opgeschort.
3. Initiatiefvoorstel-Van der Staaij 'Keuzehulp onbedoeld zwangere vrouwen' (35338): in dit voorstel wordt geregeld dat ongewenst zwangere vrouwen al vanaf het eerste contact met de arts, zowel schriftelijk als mondeling, moeten worden geïnformeerd over de alternatieven voor een abortus. Het voorstel is voor advies voorgelegd aan de Raad van State.
4. Initiatiefvoorstel-Ellemeet (GroenLinks) en Van der Staaij 'Wijziging van de Aanbestedingswet 2012 in verband met het schrappen van de verplichte aanbesteding binnen het sociaal domein' (35338). Het voorstel voorziet in een wijziging van de Aanbestedingswet 2012 waardoor gemeenten niet meer verplicht zijn aan te besteden in het sociale domein.
5. Initiatiefvoorstel-Bisschop en Kwint (SP) (35145) in verband met het afschaffen van het lerarenregister. De inhoudelijke voorbereiding is in 2019 afgerond. De plenaire behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is in 2020 gestart.

6. Initiatiefwetsvoorstel-Kuiken, Van Toorenburg, Van Wijngaarden, Van der Graaf en Van der Staaij 'Wet bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties' (35079) is in behandeling in de Tweede Kamer. Dit voorstel moet het makkelijker maken om bijvoorbeeld criminele motorbendes te verbieden.

Commissies en werkgroepen

In de Tweede Kamer is een aantal vaste commissies, gerelateerd aan de departementen. Daarnaast zijn er werkgroepen met een bijzondere opdracht. Een zo'n werkgroep is die ten behoeve van 'Herziening reglement van Orde'. Deze commissie staat onder leiding van Kees van der Staaij, en is op 3 april 2018 van start gegaan en op 30 oktober 2019 is het eindrapport overhandigd aan Kamervoorzitter Khadija Arib. De werkgroep komt tot een groot aantal technische en inhoudelijke wijzigingsvoorstellen die in 2020 behandeld zullen worden.

Chris Stoffer maakte deel uit van de voorbereidingsgroep voor en later van de Parlementaire Ondervragingscommissie Ongewenste Beïnvloeding (POCOB). Deze commissie gaat over de ongewenste financiering van moskeeën uit het buitenland. De openbare verhoren vinden plaats in 2020. Aan deze commissie ligt een motie ten grondslag van de SGP en de SP, ingediend bij debat over Grondrechten in een pluriforme samenleving, waarin het presidium van de Tweede Kamer verzocht wordt een voorstel voor te bereiden voor een parlementaire ondervraging.

Amendementen en moties

Tijdens de plenaire debatten kunnen fracties bij wetsvoorstellen amendementen (wetswijzigingen) en moties waarin een Kameruitspraak wordt gevraagd indienen.

- ▶ amendementen die in stemming werden gebracht: 36, waarvan er 18 werden aanvaard
- ▶ moties: 92, waarvan er 56 werden aangenomen

Waar gingen de ingediende amendementen en moties zoal over?

De amendementen gingen over:

- ▶ het onder voorwaarden instellen van een vrijstelling voor anbi's (algemeen nut beogende instellingen);
- ▶ middelen voor psychische en geestelijke zorg aan geloofsvervolgden;
- ▶ herroeping van voorwaardelijke invrijheidsstelling in alle gevallen bij schending van voorwaarden.

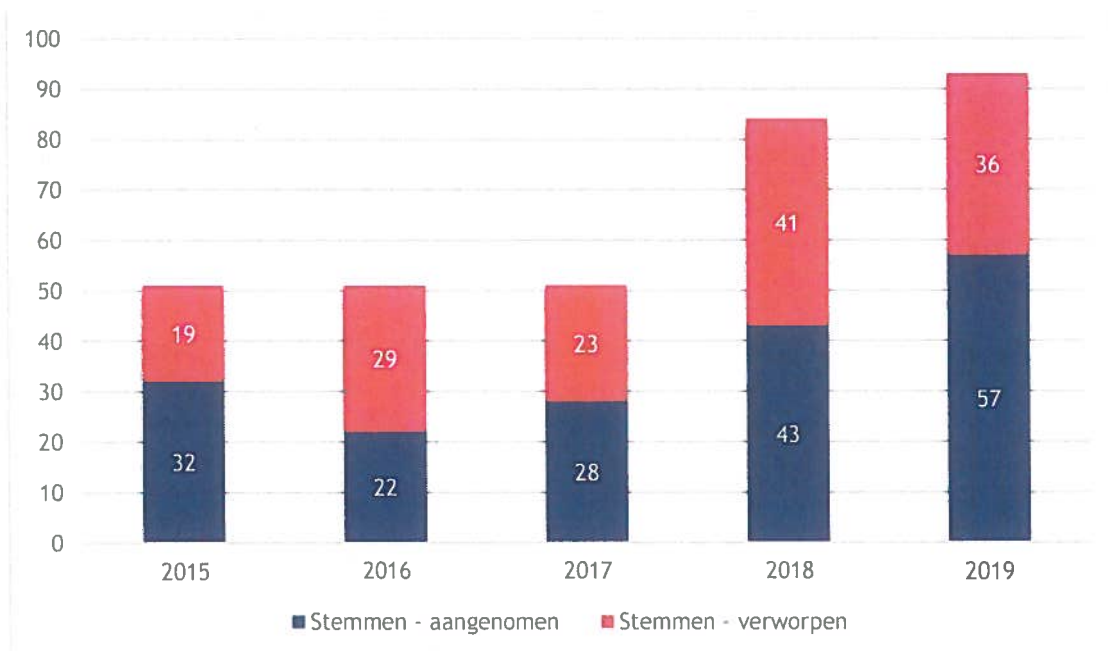
De ingediende moties gingen onder meer over:

- ▶ het inrichten van de oude vergaderzaal in de oorspronkelijke stijl;
- ▶ het verder aan banden leggen van de verkoop van vuurpijlen en zwaar knalvuurwerk;
- ▶ het leerlingen kennis laten maken met de Joodse gemeenschap en haar geschiedenis;
- ▶ discriminatie van Papoea's aan de kaak blijven stellen;
- ▶ het bevriezen van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting;
- ▶ de langjarige continuering van het Deltaplan Dementie;
- ▶ een nationaal verbod op vrachtwagenverkeer op zondag;
- ▶ het tegengaan van verdere stapeling van zorgkosten;
- ▶ een hardere opstelling tegenover China;
- ▶ het inzetten op een hogere vliegbelasting;
- ▶ het stimuleren van lokale energiecoöperaties;
- ▶ de ondersteuning van projecten ter bevordering van de vrijheid van religie en levensovertuiging in het Midden-Oosten;
- ▶ de uitzondering voor gemoedsbezwaarden ook toepassen voor zzp'ers;
- ▶ een voorzitter van de Europese Commissie die oog heeft voor de zorgen van burgers over bemoeienis van 'Brussel';
- ▶ het uitwisselen van informatie over delicten en risico's zonder hinder van een beroep op privacy van de dader;
- ▶ bekostigings sancties als jihadisten of terroristen invloed op scholen uitoefenen;
- ▶ het zich in EU-verband inzetten voor het behoud van de pulskorvisserij.

Amendementen per kalenderjaar:

Behandeljaar	Stemmen - Aangenomen	Stemmen - Verworpen
2015	5	12
2016	12	33
2017	6	6
2018	9	15
2019	18	18

Moties per kalenderjaar:

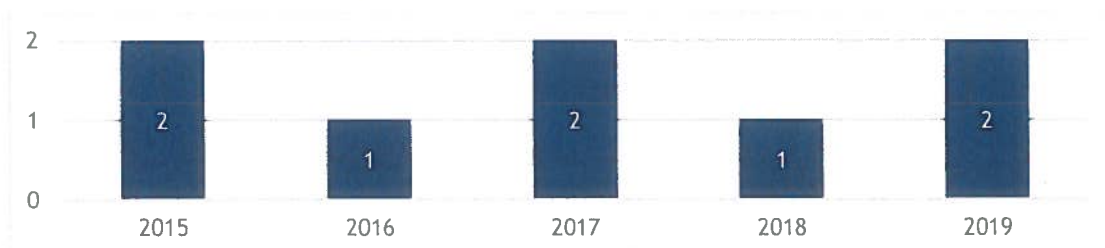
Vragen: mondeling en schriftelijk

Tot de controle-instrumenten van de Kamer behoort ook het stellen van mondelinge en schriftelijke vragen. Op die manier kun je als fractie over een specifiek actueel onderwerp feitelijke informatie boven tafel krijgen. Een aantal onderwerpen passeert in dit verslag de revue.

► mondelinge vragen

Iedere fractie krijgt de gelegenheid om onderwerpen aan te melden voor het mondelinge vragen uur op dinsdagmiddag. Voor elk vragen uur worden maximaal slechts vijf vragen gehonoreerd. Tweemaal werd een vraag aan de SGP toegekend, te weten over de verdubbeling van het aantal verkeersdoden door alcohol en over genderneutraal speelgoed. Deze vragen werden gesteld naar aanleiding van het feit dat de minister van emancipatie speelgoedfabrikanten oproept rolbevestigend speelgoed in hun collectie 'onder de loop te nemen'.

Mondelinge vragen per kalenderjaar:

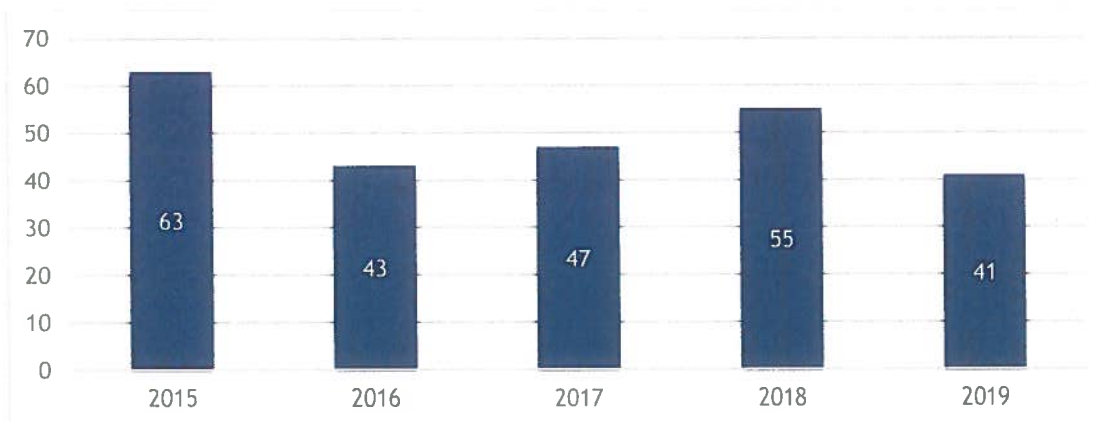
► schriftelijke vragen

In totaal werden 41 schriftelijke vragenseries gesteld over tal van kwesties, zoals:
de sluiting van de Hoenderloo Groep;

- het bericht 'Wie beschermt onze fragiele Oude Kerk' (Amsterdam) ;
- het bericht dat coffeeshops sportverenigingen sponsoren;
- het bericht 'Lesmethodes seksuele voorlichting onder de loep';
- het rapport 'Briefing on the Situation of Religious Persecution of Christians and Muslims in India' van Jubilee Campaign;
- het bloedvergieten op Papoea;
- de uitspraak van de rechtbank Den Haag inzake de specialist ouderengeneeskunde die verdacht werd van onzorgvuldige euthanasie op een demente patiënte;
- het niet handhaven van het boerkaverbod in het openbaar vervoer;
- de uitgedeelde boetes op grond van de Meststoffenwet;
- het bericht 'Te veel beperkingen voor Bijbelstudie in azc';
- het aanvallen door radicale moslims op christenen in Nigeria;
- het bericht 'IND schendt godsdienstvrijheid Chinese christenen';
- het bericht 'Rouwbegeleiding op het werk vaak onvoldoende';
- de twijfels van het bedrijfsleven over de kosten van het klimaatbeleid;
- het besluit van het Openbaar Ministerie om abortusklinieken CASA en medisch diagnostisch centrum STAR niet strafrechtelijk te vervolgen;
- de erkenning van de Golanhoogten als deel van Israël;
- het bericht dat christenvervolging in China verviervoudigd is;
- de banden tussen BDS en terroristen.

Aan het eind van deze opsomming geven we weer hoeveel mondelinge en schriftelijke vragen, moties en amendementen er ingediend zijn sinds 2015.

Schriftelijke vragen per kalenderjaar:

Expositie Statenbijbel in de Staten-Generaal

In het jaar dat het 400 jaar geleden was dat de Staten-Generaal opdracht verleende tot het vertalen van de Bijbel in de Nederlandse taal, kreeg de SGP de gelegenheid om een expositie in te richten die geheel gewijd is aan de Statenvertaling. Kamervoorzitter Khadija Arib opende de expositie op 26 november 2019 in de Statenpassage van de Tweede Kamer.

"De Statenvertaling is voor veel gelovigen nog steeds zeer belangrijk", zei de Kamervoorzitter bij de opening van de expositie. "Deze heeft de afgelopen vier eeuwen een stevig stempel gedrukt op de Nederlandse taal en cultuur." Zij noemde een reeks van woorden en uitdrukkingen die aan de Statenbijbel zijn ontleend en ook nog regelmatig in Kamerdebatten worden gebruikt.

Roelof Bisschop nam het initiatief tot de expositie. Met hulp van onder andere het Dordts Museum, het Catharijneconvent en het Statenbijbelmuseum in Leerdam heeft de SGP-fractie de expositie gerealiseerd.

4.5 Activiteiten buiten het parlement

Ook dit jaar waren er veel activiteiten die buiten het reguliere werk in de Tweede Kamer de aandacht vroegen. Kamerleden en medewerkers gingen op pad voor werkbezoeken, het houden van lezingen voor SGP-kiesverenigingen, SGP-jongeren, kerkelijke verenigingen, congressen et cetera.

Ook laten we ons van tijd tot tijd informeren tijdens de zogenoemde lunchlezingen op dinsdag, aansluitend aan de fractievergadering, en de Groenkring, namelijk:

- ▶ 29 januari: Cornel Vader van het Leger des Heils over de positie van kwetsbaren
- ▶ 2 april: Harry Paul over de toekomst van de landbouw
- ▶ 16 april: Pieter van 't Veer over duurzaamheid
- ▶ 23 april: Arjan de Jong over wat het CBS kan betekenen voor de SGP?
- ▶ 18 juni: Laura Geest van het CPB over de houdbaarheid overheidsfinanciën
- ▶ 26 november: Techthics over 5G
- ▶ 10 december: Han ten Broeke over de EU

Een à twee keer per jaar komt de 'Groenkring' bijeen. Op 25 juni was mevrouw E.A. Schouten te gast, auteur van de roman 'Zoveel liefde'. Zij vertelde ons over het leven van Betsy, de vrouw van Groen van Prinsterer.

De jaarlijkse fractiedagen aan het begin van het parlementaire jaar werden dit jaar gewijd aan 'Groen van Prinsterer', met onder andere een lezing van Dr. Jelle Bijl, en een 'Groentoer' op de fiets langs plaatsen waar Groen gewoond en gewerkt heeft.

(buitenlandse) Werkbezoeken

- ▶ In het kader van de EP-verkiezingen werd, samen met (toen nog kandidaat) Bert-Jan Ruissen, een werkbezoek afgelegd bij het Hof van Justitie in Luxemburg.
- ▶ Op de landelijke vrijwilligersdagen van NL Doet in maart hebben Kamerleden en medewerkers de handen uit de mouwen gestoken in Beth San in Moerkapelle, Parousie in Scherpenzeel, Gezinsvervangend Tehuis Tarah in Barneveld, en Kroonheim in Uddel.
- ▶ In de zomer legden Roelof Bisschop en Chris Stoffer een oriënterend bezoek af in Israël en werden daarbij vergezeld door de medewerkers Cornel van Beek (pr), Hans Maljaars en Henri Krooneman. Er is onder anderen gesproken met het Palestijns bestuur in Bethlehem, bij christelijke Palestijnen, maar ook werden er agrarische kenniscentra en technologiebedrijven bezocht.
- ▶ In maart bezocht Kees van der Staaij op uitnodiging van UN-Watch Israël een bijeenkomst in Genève.
- ▶ Kees van der Staaij was, samen met medewerker Gijsbert Leertouwer, aanwezig op het World Congress of Families in Verona in maart.
- ▶ Met de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking werd Colombia bezocht.
- ▶ In juni was Kees van der Staaij aanwezig bij het Jerusalem Prayer Breakfast.
- ▶ Met de vaste commissie VWS werden in het herfstreces enkele Scandinavische landen bezocht om te bezien hoe de (ouderen)zorg daar georganiseerd is.

4.6 Ten slotte

We kijken met dankbaarheid terug op het jaar 2019 waarin we de kracht en gezondheid ontvingen om ons werk te doen, waarbij we ons gesteund weten door velen die met ons meeleven en meedenken.

5. Eerste Kamer

5.1 Verwondering

Verwondering! Dat blijft over als we terugzien op 2019. De eerste maanden stonden in het teken van de verkiezingen voor de Provinciale Staten en in het verlengde daarvan voor de Eerste Kamer. Op 20 maart bleek dat de SGP bij de Provinciale verkiezingen stemmen had gewonnen. Een prachtig resultaat, dat echter niet leidde tot zetelwinst door de hoge kiezersopkomst. In diverse provincies moest de SGP een zetel inleveren. Dat betekende dat er voor de verkiezingen van de Eerste Kamer op 27 mei geen twee zetels op eigen kracht behaald konden worden. Forum voor Democratie (FvD) gaf echter de voorkeur aan het geven van haar reststemmen aan de SGP, zodat deze reststemmen niet bij een linkse fractie zouden belanden. Zo zijn uiteindelijk de twee zetels in de Eerste Kamer behouden.

5.2 Principieel en opbouwend

Ook in de Eerste Kamer mag een Bijbels genormeerde, constructieve stem klinken. Het is een grote verantwoordelijkheid om van die ruimte serieus gebruik te maken. Vanuit die verantwoordelijkheid hebben de senatoren van de SGP, Peter Schalk en Diederik van Dijk, zich ingespannen om een bijdrage te leveren aan een adequate invulling van de rol van de Eerste Kamer. Die rol betreft primair het toetsen van de kwaliteit van voorgestelde wetgeving. Deze toets spitst zich toe op drie hoofdcriteria: rechtmatigheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Hoewel de Eerste Kamer uiteraard ook een politiek orgaan is, ligt de toegevoegde waarde van de Eerste Kamer vooral in het stevig vasthouden aan deze rol aan het einde van het wetgevingsproces.

In het vervolg van dit verslag wordt een aantal activiteiten van beide SGP-senatoren belicht.

5.3 Schalk

Op de fractiekamer van de SGP in de Eerste Kamer ligt de Bijbel en er staat een schaakspel. Beiden komen aan de orde als iemand onze kamer bezoekt. Maar ook in de debatten zijn het bekende zaken. Zo was er een debat over integriteit, waarin Schalk verteld heeft dat bij onze afwezigheid nogal eens schaakstukken worden verzet. Dat was als voorbeeld voor integer handelen.

De Bijbel komt vaker aan de orde. Zo waren de Algemene Politieke Beschouwingen gecentreerd rond Psalm 34:15, waar staat: “Wijk af van het kwade en doe het goede, zoek de vrede en jaag die na”. Dat was toepasselijk als het gaat om de thema's die benoemd werden, zoals het gezin, de kwesties rond leven en dood, defensie en dergelijke.

Natuurlijk kwam het Woord van God ook aan de orde bij een debat over de rechtspositie van transgenderpersonen en intersekspersonen. Dat is een zeer gevoelig thema, waarbij aangeduid mocht worden dat God de mens heeft geschapen: ‘man en vrouw schiep Hij hen’.

Natuurlijk zijn er ook allerlei algemene onderwerpen, zoals een uitvoerig debat met de minister van Economische Zaken over de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab). Bijzonder dat daarbij de positie van gewetensbezwaarden kon worden beschermd, door te vragen om gewetensbezwaar niet mee te laten wegen bij de stapeling van ontslaggronden. Je kunt niet gedeeltelijk gewetensbezwaarde zijn. Die stelling werd door de minister erkend en de wet zal worden aangepast.

Veel aandacht, ook van de Eerste Kamer, gaat uit naar zaken rond het klimaat en de klimaatverandering. Terwijl de politiek nog natrilde door het zogenoemde 'Urgendavonnis', waardoor duidelijk werd dat allerlei percentages in de wetgeving tot onmogelijke situaties kunnen leiden, werd er een initiatiefwet in de Eerste Kamer behandeld, de Klimaatwet. Daarin is vastgelegd, bij wet nota bene, dat er in 2030 een reductie van CO₂-uitstoot gerealiseerd moet zijn. In de wet staat nu dat dit ten opzichte van 1990 met 49% moet zijn afgenomen, en in 2050 met 95%. Dit lijken onhaalbare doelstellingen. Dat is de reden waarom de SGP gewaarschuwd heeft om juist geen percentages in de wet te noteren. Inmiddels is immers bekend wat dit teweeg kan brengen. De boeren en de bouwers kunnen erover meepraten.

Overigens heeft de Eerste Kamer ook een Spoedwet aanpak stikstof goedgekeurd. Dat was noodzakelijk om de bouw weer los te trekken. Bij dat debat is de toezegging gevraagd dat er voor de boeren ook in de toekomst ontwikkelruimte moet blijven bestaan. Die toezegging werd gedaan. Een motie die opriep tot openheid en toegankelijkheid van de onderbouwing voor stikstofrekenmodellen werd aanvaard.

Een andere belangrijke motie die werd aanvaard, was over het stopzetten van een wetgevingsproces dat de verkiezingen van de Eerste Kamer zou terugbrengen naar de periode voor 1983. Destijds werd elke drie jaar de helft van de Eerste kamer gekozen. Dat zou echter een verhoging van de kiesdrempel betekenen, hetgeen funest kan zijn voor de kleinere partijen. Deze motie-Schalk werd door 51 van de 75 Kamerleden gesteund. Dat betekent dat er eerst een debat moet komen over het rapport van de staatscommissie-Remkes. Pas daarna zal de regering het wetgevingsproces hervatten. Hopelijk zal in 2020 blijken dat deze motie zijn nut heeft gehad, ten behoeve van de plaats die de SGP mag innemen in het parlement.

5.4 Van Dijk

Over de omvang van de overheidstaak zijn boekenkasten volgeschreven. Het aanbieden van kansspelen en daaraan ook nog eens geld verdienen, is in de ogen van de SGP in ieder geval geen taak voor de overheid. De overheid moet gokzucht ook niet vrijgeven, maar indammen. Helaas was dit bepaald niet de insteek van de wetgeving die in de Eerste Kamer is behandeld. Om die reden is met overtuiging tegen deze wetgeving gestemd. Wel werd een motie van Van Dijk aanvaard om te bezien in hoeverre beperkingen aan reclame voor gokken kunnen bijdragen aan het tegengaan van gokzucht.

Tijdens de voortzetting van een debat over de rechtsstaat legde Van Dijk de vinger bij een doorgeslagen vorm van rechtsbescherming voor terroristen. Hij noemde het ridicul dat als het Nederlanderschap van een terrorist wordt afgenomen, de minister vervolgens zelf zijn eigen beslissing ambtshalve moet gaan aanvechten. Eind 2018 schaarde een meerderheid van deze Kamer zich achter een SGP-motie om te zoeken naar alternatieven voor deze bijzondere constructie. Helaas bleek er uiteindelijk geen meerderheid in de Eerste Kamer om op dit punt door te bijten en daadwerkelijk een alternatief hiervoor te beproeven.

Een geheel ander wetsvoorstel betrof het voorstel om het verbod op majesteitsschennis uit te kleden. Een Oranjegezinde partij als de SGP heeft geen enkele behoefte aan een dergelijke stap. Het koningschap staat of valt met de waardigheid die aan het ambt is verbonden. Die waardigheid, zo vindt de SGP, verdient bescherming en is ook gediend met enige mysterie, magie en bijzondere voorrechten. De SGP stemde tegen dit wetsvoorstel.

Een bijzonder moment was de afronding van het wetsvoorstel-Van der Staij. Een wetsvoorstel dat een einde maakt aan de knagende onevenwichtigheid dat het Nederlandse parlement met een eenvoudige meerderheid kan besluiten tot vergaande overdracht van nationale bevoegdheden, tot uitholling van onze soevereiniteit. Hier lag een kans om ook echt iets te doen aan het brede onbehagen in onze samenleving over die voortdurende overdracht van nationale bevoegdheden naar Europa. Het was buitengewoon spijtig om te moeten constateren dat een meerderheid van de senaat hier anders over dacht en het voorstel verwierp.

Tijdens de Algemene Europese beschouwingen riep Van Dijk op om terug te keren tot de kern. Dan gaat het allereerst over de Kern met een hoofdletter K: een EU die zich richt op datgene wat in de diepste zin van het woord ter zake doet, namelijk de fundamentele Bijbelse waarden en principes. Laat de EU geen inbreuk maken op de beleidsvrijheid van lidstaten om te bepalen hoe ze omgaan met vraagstukken van leven en dood, met zorg, gezin, seksualiteit en onderwijs. In geen geval mag de EU de waardigheid van het leven ondermijnen, of het nu gaat om het ongeboren of het oudere leven. En laat de EU ook echt opkomen voor en een speerpunt maken van vervolgte christenen en voor een rechtvaardige behandeling van Israël in internationale gremia.

Een bijzonder wetsvoorstel betrof het verbod op asbestdaken. In de Tweede Kamer werd dit voorstel aanvaard met alleen de stemmen van de SGP tegen. In de Eerste Kamer bleken meer fracties in te zien dat het voorgestelde verbod onhaalbaar en disproportioneel was. Het voorstel werd verworpen.

Drugs werkt verslavend en kan meer kapotmaken dan je lief is. Als uitvloeisel van het regeerakkoord kwam er echter een wetsvoorstel dat linksom of rechtsom juist leidt tot een zekere normalisering van drugsgebruik; een wetsvoorstel dat informatie moet opleveren om de zogenoemde achterdeur van de coffeeshop beter te reguleren. De SGP heeft zich met kracht verzet tegen dit wetsvoorstel, maar uiteindelijk bleken alleen PVV en SGP op een tegenstem uit te komen.

5.5 Richtingwijzer

In 2019 mochten beide senatoren herkozen worden in de Eerste Kamer. Dat is een reden tot dankbaarheid. Graag willen beide Kamerleden hun taak ook in 2020 uitvoeren. Met als richtingwijzer artikel 36 van de Nederlandse geloofsbelijdenis, dat de taak van de overheid in het licht van de Bijbel omschrijft.

“De relevantie van artikel 36 NGB wordt duidelijk, enkel wanneer we het zien en behandelen als de geloofsuitdrukking die het is - en niet als een sociaal-politieke uitspraak. De theologische en ethische betekenis van dit artikel is dusdanig krachtig dat het nog steeds kan dienen als algemene richtingwijzer voor de opdracht van het politieke bedrijf. De diepste oorzaak van de blijvende relevantie van artikel 36 ligt niet in een verheven inzicht van Calvijn en Guido de Brès, maar komt doordat men, net als in de hele confessie, beoogde de Heilige Schrift na te spreken.” (Prof. dr. Patrick Nullens)

6. Eurofractie

2019 stond in het teken van de vijfjaarlijkse verkiezingen voor het Europees Parlement (EP). De lijstcombinatie ChristenUnie-SGP ontving op 23 mei 375.660 stemmen, een stijging van ongeveer 10.000 stemmen ten opzichte van de vorige verkiezingen in 2014. Vanwege de hogere opkomst daalde het percentage stemmen echter met bijna 1 procent naar 6,83%. Toch was het nog voldoende om de twee zetels te behouden. Het SGP-smaldeel van de Eurofractie ChristenUnie-SGP was zowel voor als na de verkiezingen lid van de politieke fractie van Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) in het Europees Parlement (EP).

Drs. Bas Belder nam in juli 2019 na 20 jaar afscheid van het EP. Belder was in zijn laatste termijn lid van de commissie Buitenlandse Zaken. Daarnaast was hij plaatsvervangend lid van de Landbouwcommissie en van de Begrotingscommissie. Voorts was hij vicevoorzitter van de delegatie voor de betrekkingen met Israël en lid van de delegatie voor de betrekkingen met Iran. In juli 2019 werd Belder opgevolgd door ir. Bert-Jan Ruissen. Ruissen is lid van de Landbouwcommissie en plaatsvervangend lid in de commissie Buitenlandse Zaken en de Visserijcommissie. Tevens is hij vicevoorzitter van de delegatie voor de betrekkingen met Israël, lid van de Delegatie in de Parlementaire Vergadering van de Unie voor het Middellandse Zeegebied en plaatsvervangend lid van de Indiadelegatie. De meeste vergaderingen in commissie- en delegatieverband vinden plaats in Brussel. Daarnaast wordt er twaalf keer per jaar plenair vergaderd in Straatsburg.

De volgende medewerkers waren in 2019 in dienst van het SGP-smaldeel van de Eurofractie:

- ▶ Elise Abbey - van Doorn MA (tot juli 2019)
- ▶ Leonard den Boef MA
- ▶ Mr. Kees Bos (vanaf oktober 2019)
- ▶ Hans van de Breevaart PhD (parttime, vanaf december 2019)
- ▶ Christine van Dijk LLM
- ▶ Gonda van den Heuvel-van 't Zelfde MA
- ▶ Walter van Luik MSc.

6.1 Buitenlandse Zaken

Op het terrein van het buitenlands beleid beheerste de situatie in de Arabische wereld, evenals in voorgaande jaren, regelmatig de parlementaire agenda. Zowel Bas Belder als Bert-Jan Ruissen hebben actief deelgenomen aan de hierover gevoerde debatten. De Eurofractie heeft zich met grote regelmaat ingezet voor godsdienstvrijheid wereldwijd. Er is aandacht gevraagd voor de positie van christenen in onder meer China, Iran, Syrië en Turkije. Bert-Jan Ruissen was schaduwrapporteur op een adviesrapport over het vrijhandelsakkoord tussen de EU en Vietnam.

In januari organiseerde Belder samen met Christian Solidarity Worldwide en enkele Europarlementariërs van andere politieke fracties een conferentie over godsdienstvrijheid in China, met als hoofdspreker dr. Bob Fu, directeur van de Amerikaanse organisatie ChinaAid. De focus lag op de situatie van protestanten, rooms-katholieken en Oeigoeren in het land.

In mei sprak Bas Belder over de rol van de EU in het bevorderen van godsdienstvrijheid op het Taiwan International Religious Freedom Forum in Hsinchu (Taiwan). Bert-Jan Ruissen investeerde eveneens in de contacten met Taiwan en bracht in het najaar met de Taiwan Friendship Group een bezoek aan dat land.

In juli organiseerde Bert-Jan Ruissen een conferentie over Iran met als gastspreker dr. Dan Schueftan van de universiteit van Haifa.

In september was Ruissen gastheer op een conferentie over godsdienstvrijheid in China, georganiseerd in samenwerking met Christian Solidarity Worldwide, Open Doors en Bitter Winter.

In november werd samen met European Center for Law and Justice een seminar belegd waar dominee Andrew Brunson sprak over godsdienstvrijheid in Turkije. Brunson is een Amerikaanse pastor die enkele jaren onterecht gevangen zat in de Turkse cel en eind 2018 werd vrijgelaten.

6.2 Israël en Joodse gemeenschappen in Europa

De Eurofractie heeft zich in het afgelopen jaar ingezet voor een verbetering van de relatie tussen de EU en de Joodse staat Israël, alsook voor het welzijn van de Joodse gemeenschappen in Europa. Dat welzijn staat onder druk door een klimaat van toenemend antisemitisme en destabilisering.

Als vicevoorzitter van de Israëldelegatie van het Europees Parlement en als voorzitter van de caucus in het Europees Parlement van de Israel Allies Foundation reisden Belder en Ruissen diverse keren naar Israël voor gesprekken met politici, academici en het brede maatschappelijk veld.

Ook in de plenaire debatten en teksten wees de Eurofractie op het belang van veiligheid en stabilisatie in de regio. Ruissen was daarnaast gastspreker op een conferentie over handelsbetrekkingen tussen de EU en Israël, georganiseerd door de Kamer van Koophandel Nederland-Israël en op een conferentie over 40 jaar diplomatieke betrekkingen tussen de EU en Israël, belegd door de European Coalition for Israel.

In december werd, in samenwerking met onder andere de European Christian Political Movement (ECPM), de jaarlijkse conferentie over de toekomst van EU-Israëlrelaties belegd, dit keer gefocust op de wederzijdse handelsbetrekkingen.

In aanloop naar de EP-verkiezingen op 23 mei startten ChristenUnie en SGP in samenwerking met onder andere het CIDI een petitie tegen antisemitisme. De petitie zal in 2020 verder internationaal verspreid worden alvorens aangeboden te worden aan de Europese Commissie.

6.3 Landbouw

De eerste maanden van 2019 stonden in het teken van onderhandelingen over het nieuwe landbouwbeleid (GLB), waar de Eurofractie nauw bij betrokken was. Tijdens de verkiezingscampagne ging Bert-Jan Ruissen veelvuldig in overleg met de landbouwsector via werkbezoeken, debatten en gesprekken, onder meer rondom de groente-, fruit-, akkerbouw- en (melk)veehouderijsector en over gewasbescherming, veredeling, GLB, Natura 2000, inkomenspositie en handel.

Na zijn verkiezing kreeg Ruissen een plaats als stemgerechtigd lid in de EP-landbouwcommissie, waarmee de SGP-inzet voor de sector gecontinueerd wordt. Binnen de ECR werd Ruissen benoemd tot vicecoördinator voor het werk in de landbouwcommissie.

Ruissen werd aangewezen als medeonderhandelaar voor het dossier over de GLB Strategische Plannen. In de tweede helft van 2019 is een aanvang gemaakt met heronderhandeling van delen van het dossier, ter voorbereiding op de plenaire stemming en de onderhandelingen met de Raad en de Europese Commissie. De inzet van de SGP blijft gericht op vereenvoudiging, sterkere inkomenspositie, innovatie en een betere aansluiting op de praktijk door flexibiliteit.

De plannen van de nieuwe Europese Commissie voor een Europese 'Green Deal', zoals gepubliceerd in december, hebben potentieel verstrekkende impact voor onder andere de landbouwsector en het landbouwbeleid. In eerste debatten en artikelen hierover is de inzet van de SGP-Eurofractie, gericht op balans tussen economische, ecologische en sociale duurzaamheid, tot uitdrukking gebracht.

Ruissen was medeauteur van een resolutie tegen het verlenen van patenten op plantmateriaal, welke met grote meerderheid door het EP werd aangenomen. Als schaduwrapporteur op de opinie over het mededingingsbeleid vroeg Ruissen aandacht voor de zwakke onderhandelingspositie van primaire producenten, de noodzaak van juridische zekerheid voor producentenorganisaties en de rol van interbrancheorganisaties.

Ruissen nam als spreker deel aan diverse bijeenkomsten, onder meer inzake circulaire landbouw. Ruissen continueerde ook het overleg en de werkbezoeken in de sector, waaronder een werkbezoek aan het Partridgeproject. In het nieuwe mandaat is de SGP-Eurofractie ook weer betrokken bij de organisatie van de landbouwbijschikkingen samen met de Nederlandse Europarlementariërs in de landbouwcommissie, waarvan de eerste editie plaatshad in november 2019.

6.4 Visserij

Als plaatsvervangend lid in de visserijcommissie zette Ruissen zich in voor de belangen van de Nederlandse visserijsector. Aan het begin van het mandaat is Ruissen schaduwrapporteur geworden op het belangrijke visserijdossier over de controleverordening. Belangrijke punten die in dit rapport besproken worden zijn onder andere: aanlandverplichting en een *level playing field* creëren als het gaat om sancties die opgelegd worden door lidstaten aan vissers.

Verder was Ruissen namens de ECR-fractie schaduwrapporteur (medeonderhandelaar) van een rapport dat de belangen van de (Nederlandse) visserijsector moeten beschermen na de 'brexit'.

Helaas was er in het afgelopen half jaar weinig positieve aandacht voor de pulsvisserij. Hoewel dit onderwerp voor de SGP niet van de radar is, is wel duidelijk geworden dat in het EP pulsvissen geen goede naam heeft.

In 2019 heeft Ruissen diverse experts uitgenodigd in het EP om te komen spreken in de visserijcommissie over de aanlandplicht en de rol van camera's aan boord van vissersschepen. Het doel hiervan was niet alleen om de Nederlandse situatie voor het voetlicht te brengen, maar ook om te laten zien dat ons land vooroploopt met innovaties. Ook als het gaat om de aanlandverplichting werd een expert uitgenodigd die sprak over de onwerkbaarheid van deze verplichting. Opvallend was dat de gedeelde kritiek op het verbod om vis terug te gooien in zee een partijoverkoepelende consensus genoot. Bevestigd werd dat de aanlandplicht onwerkbaar is en slecht is voor de visbestanden.

6.5 Overige zaken

In juni 2019 werd, ter gelegenheid van het afscheid van Bas Belder als Europarlementariër, door het hoofdbestuur van de SGP een symposium aangeboden met als titel: "Israël's meerwaarde voor Europa. Een historische, diplomatieke, politieke en religieuze beschouwing." De sprekers, onder wie de Israëlische Ambassadeur bij de EU, Zijne Excellentie dhr. A. Leshno-Yaar, opperrabbijn Jacobs, dr. B. Wallet, alsook vertegenwoordigers van onder meer de Kamer van Koophandel Nederland-Israël, spraken bijzondere waardering uit voor de grote inzet van Belder voor de betrekkingen met de Joodse staat Israël.

Voor de Dag van de Ondernemer op 15 november bezocht Bert-Jan Ruissen een innovatief slagersbedrijf en een moderne veehouderij in Alblasterdam. Met een bloemetje stak hij ondernemers een hart onder de riem, vanwege de belasting van de regeldruk.

In het Europees Parlement in Brussel en Straatsburg ontvingen Belder en Ruissen meerdere belangstellende bezoekersgroepen uit Nederland. Met hen spraken ze over de rol van de Europese Unie en de SGP in het Europees Parlement.

7. Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (Stichting VOE)

De Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (voortaan: Stichting VOE) is 'de internationale poot' van de SGP en houdt zich bezig met het organiseren van politieke bewustwordingsactiviteiten in landen grenzend aan de Europese Unie in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De Stichting VOE werkt daarvoor samen met christelijke politieke partijen en/of politieke organisaties in die landen. Het doel van de activiteiten is om betrokkenheid van christenen bij/in de politiek te stimuleren en bij te dragen aan democratisering en opbouw van de rechtsstaat in de betreffende landen.

Deze activiteiten worden financieel mogelijk gemaakt door subsidie voor politieke partijen in het kader van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) en het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP). Het NFRP bestaat uit het Matra-programma, gericht op Oost-Europa, en het Shiraka-programma, gericht op de Arabische regio.

Behalve de reguliere activiteiten met buitenlandse partners geeft de Stichting VOE, samen met de andere geledingen van de SGP, vorm aan het Internationaal Secretariaat. Doel daarvan is onder meer om relevante internationale contacten van de diverse geledingen met elkaar te delen en vragen van buitenaf snel en adequaat te kunnen beantwoorden.

In dit jaarverslag vindt u een terugblik op de werkzaamheden die door de Stichting VOE in 2019 zijn verricht.

7.1 Bestuur en personeel

In het verslagjaar 2019 telde het bestuur van de Stichting VOE zeven bestuursleden.

De samenstelling van het bestuur en personeel was per 31 december 2019 als volgt:

- ▶ Dhr. E. van Voorden (voorzitter)
- ▶ Dhr. W. Jongsma (secretaris)
- ▶ Dhr. G.A. van der Waal (penningmeester)
- ▶ Dhr. G.A.R. Kraaijeveld (lid)
- ▶ Dhr. H.F. Massink (lid)
- ▶ Dhr. H.J. van Schothorst (lid)
- ▶ Dhr. J.C. Bazen (lid)

Personeel:

- ▶ Mw. M. van Oost-Mitocaru (coördinator) 0,2 fte
- ▶ Dhr. C.W. Kodde van 1 januari 2019 tot 1 juli 2019 voor 0,4 fte en van 1 juli tot 1 oktober voor 0,2 fte.

Wijzigingen:

Per 1 oktober is het dienstverband van dhr. Kodde beëindigd. De lopende werkzaamheden zijn overgenomen door de huidige coördinator en de bestuursleden.

Het bestuur vergaderde in 2019 negen keer.

Behalve de werkzaamheden van de coördinatoren werden alle activiteiten en projecten uitgevoerd door vrijwilligers. In veel gevallen waren deze vrijwilligers bestuursleden en door de Stichting VOE uitgenodigde experts uit de achterban van de SGP, gemeenteraadsleden, de Tweede Kamerfractie, de Eurofractie en leden van de SGP-jongeren.

7.2 Activiteiten

In het verslagjaar is gewerkt aan een aantal projecten. Deze projecten zijn uitgevoerd volgens het projectplan dat in het najaar van 2018 is goedgekeurd door het bestuur van de Stichting VOE. Projecten en trainingen worden altijd uitgevoerd op basis van aanvragen van de partners van de Stichting VOE in Oost-Europa of de Arabische wereld en zijn derhalve vraaggestuurd.

Albanië

Van 4 tot 7 september werd in samenwerking met de Wilberforce Foundation een zomerschool georganiseerd. Veel aandacht ging uit naar de vorming van christelijke leiders. Hierbij werd grote betekenis gehecht aan de christelijke waarden en normen in de politiek. Als thema was dit jaar door de Albanezen gekozen 'Who Is My Digital Neighbour?'. Hiermee werd bedoeld, wat het betekent om licht en

zout te zijn in een wereld die beheerst wordt door de sociale media. Er werd door 54 personen aan deelgenomen.

Oekraïne

In Oekraïne werkt de Stichting VOE samen met twee partners. Een is de Christian Democrats Ukraine (CDU). Tussen 25 - 27 juli 2019 hebben we samen met de CDU en de Belarussian Christian Democrats (BCD) een zomerschool georganiseerd. De Nederlandse delegatie bestond uit Alice Middelkoop - Stijsiger, Arnoud Proos en Wilco Kodde. Het programma was gericht op lokale politiek, op de vraag hoe om te gaan met maatschappelijke vraagstukken in de moderne tijd en op de rol van christelijk onderwijs. Verder had het programma een sterk bezinnend karakter. Zo werden dagelijks Bijbelstudies gehouden en werd er gebeden met elkaar. De tweede partner met wie we samenwerken is de Transcarpathian Reformed Church (Union of Hungarians in Ukraine). Met hen hebben we op 23-24 november een conferentie georganiseerd.

Egypte

Ook in Egypte organiseerde de Stichting VOE in 2019 een zomerschool, van 2-8 juli in Cairo. Het thema was "Moving Forward Together: Christians and Muslims Together in Egyptian Society". De Stichting VOE werkte hierbij samen met het Centre for Arab-West Understanding en de Heliopolis Universiteit. In Egypte is het niet eenvoudig voor christenen om ruimte te vinden voor het uitdragen van hun principes en dat geldt zeker het domein van de politiek.

Georgië

In Georgië heeft de SGP twee partners, een is The Evangelical Baptist Church of Georgia. Met deze partner hebben we twee conferenties georganiseerd, de eerste op 7 en 8 juni onder de titel, 'Religion, State and Democracy'. Tijdens deze conferentie werden verschillende lezingen werden gehouden door Maria van Oost, Wouter van den Berg en Merab Gaprindashvili. Er waren ongeveer 25 deelnemers in de leeftijd tussen 20 en 65 jaar. De participanten waren leden uit de kerk met verschillende maatschappelijke functies. Sommigen waren predikanten, anderen maatschappelijk werkers of raadsleden van de lokale gemeentes.

De tweede conferentie droeg de titel 'Integrity in the Public Sphere', gehouden op 18 en 19 oktober. De conferentie was informatief van aard en had als doel om de aanwezigen te trainen over integriteit in de publieke sfeer, zowel maatschappelijk als politiek. De tweede partner uit Georgië is de Christian Democratic People's Party. In 2019 hebben we een zomerschool georganiseerd met de jongerenorganisatie van deze partij. Doel van de jaarlijkse zomerschool en jaarvergadering is driedelig: het terugblikken op en afleggen van verantwoording over het afgelopen jaar, het vooruitblikken en plannen maken voor het komende jaar en een inhoudelijk bezinnend gedeelte rondom een thema. Dit jaar was het thema 'Tell the Truth'.

Moldavië

Hier werken we samen met de Academy for Integrity in Leadership. In 2019 hebben we een zomerschool georganiseerd van 25 tot 27 juli over 'Christian values in Democratic Governance'. Er waren 40 deelnemers. Doel van de zomerschool was om kennis over te dragen aan jongeren over theorieën van overheidsbeleid en ook het trainen van christelijke jonge leiders om de joods-christelijke traditie toe te passen in hun professionele leven.

Montenegro

Samen met het Centrum voor gelijkheid, integratie en immigratie hebben we een training op 9 en 10 april georganiseerd over de effectiviteit en efficiëntie van plannen en beleidsmaatregelen die momenteel worden uitgevoerd. Het doel was niet alleen om een algemene discussie te houden over regionale ontwikkeling en hoe menselijk kapitaal in de regio te houden, maar ook vooral over de vraag hoe gemarginaliseerde groepen in de samenleving te integreren op de arbeidsmarkt en gebruik te maken van het tot nu toe onbenutte reservoir aan menselijke kapitaal. Er waren 30 tot 35 deelnemers. De meesten van hen waren lokale politici, ondernemers, docenten en studenten.

Jordanië

In 2019 waren we in Jordanië betrokken bij de organisatie van twee events met verschillende partners. De eerste vond plaats op 10 en 11 april. Naast de inleidende lezingen werd het thema 'TOEKOMST' door verschillende sprekers benaderd vanuit diverse invalshoeken, waaronder een religieuze, politieke en sociale. Het doel was om samen naar de toekomst te kijken gericht op een leven in harmonie van moslims met christenen. Het verzoek vanuit de christelijke gemeenschap in Jordanië tot het organiseren van een interreligieuze conferentie stuitte op gevoeligheden. Jordanië is een land met een moslimmeerderheid en een kleine christelijke minderheid. Het was duidelijk dat de bereidheid van moslimleiders nodig was voor het organiseren van een dergelijke interreligieuze conferentie. De verschillende besprekingen verliepen moeizaam. Toch werd uiteindelijk overeenstemming bereikt over een concept waaraan zowel de verschillende kerken als de moslim- gemeenschappen bereid waren deel te nemen.

Het tweede event werd georganiseerd met de ECPYouth en de Arab Center for Consulting and Training Services, een Political Academy. Dit evenement was gericht op het toerusten van christelijke jongeren in Jordanië. Christenen in Jordanië bevinden zich in een achtergestelde situatie. De vraag is hoe ze toch een positieve bijdrage kunnen leveren aan de bredere samenleving door hun maatschappelijke en politieke betrokkenheid? Deze vraag stond centraal in de conferentie.

Egypte

Uit veiligheidsoverwegingen is de zomerschool, georganiseerd met Eagle Ministry, van 6 tot 20 juli in Libanon gehouden. De 25 deelnemers kwamen allemaal, uit Egypte. Het betrof bijna allemaal getrouwde stellen die een leidinggevende taak hebben in de samenleving. Ze vertegenwoordigden verschillende maatschappelijke beroepen. Onder hen waren er twee evangelische dominees en twee Koptische orthodoxe priesters. Een van hen was priester in de grote kathedraal in Cairo die heeft meer dan 9000 gezinnen als leden. Zijn invloed in de maatschappij, vooral voor de christenen, is van heel grote betekenis.

Servië

In Novi-Sad is op 6 en 7 december samen met BiznisNova, een tweedaagse conferentie georganiseerd over 'Involvement of Christians in the practical and political life'. Er waren rond de 40 deelnemers, zowel studenten als ondernemers.

Wit-Rusland

Op 14 maart vond in Wit Rusland een conferentie plaats met zo'n 100 (voornamelijk) agrariërs over het thema duurzame landbouw in samenwerking met de Wit-Russische Christen-Democraten (BCD). Het evenement werd mede gefinancierd door de Britse ambassade. De BCD wil een publicatie uitbrengen mede n.a.v. de conferentie. Verder streeft BCD ernaar om dit jaar ook meer te gaan doen met het thema pro-life.

Nederland

Op 11 oktober organiseerde de Stichting VOE in samenwerking met het Internationaal Secretariaat en het Wetenschappelijk Instituut de jaarlijkse Internationale Conferentie. Dit jaar over het thema "Migration: Voting with the feet." Tijdens deze conferentie hebben we met betrokkenen uit Oost-Europa en het Midden-Oosten nagedacht over de gevolgen van emigratie voor deze gebieden. De uitgenodigde internationale gasten waren in hun werk direct of indirect betrokken bij deze migratieproblematiek. We hebben met hen van gedachten gewisseld en hen ook de mogelijkheid geboden om met Nederlandse SGP-leden in contact te komen.

7.3 Internationaal Secretariaat

Eenheid en afstemming van de internationale samenwerking binnen de diverse geledingen van de partij is het kerndoel van het Internationaal Secretariaat. Nederland is onderdeel van een steeds verder globaliserende wereld waarbij Nederland m.b.t. regelgeving, economische betrekkingen, handel en geopolitiek slechts een klein onderdeel is van een veel groter geheel. Het Internationaal Secretariaat heeft als doel het in kaart brengen en onderhouden van internationale contacten en met deze contacten samen te werken aan het verspreiden van het christelijke politieke gedachtegoed.

Het Internationaal Secretariaat is het centrale aanspreekpunt voor alle internationale politieke aangelegenheden binnen de partij. Het secretariaat wordt aangestuurd door een stuurgroep waaruit een afgevaardigde vanuit alle partijgeledingen deelneemt. Het Internationaal Secretariaat valt uiteindelijk onder de verantwoordelijkheid van de Stichting VOE.

7.4 Stuurgroep

De samenstelling van de stuurgroep was per 31 december 2019 als volgt:

Afgevaardigden:

- ▶ Dhr. G.A.R. Kraaijeveld (Stichting VOE, voorzitter stuurgroep)
- ▶ Mw. G. van den Heuvel (Eurofractie)
- ▶ Dhr. J. van Berkum (partijbureau)
- ▶ Dhr. A. Rijneveld (SGP-Jongeren, ad interim)
- ▶ Dhr. H. Krooneman (Tweede Kamerfractie)
- ▶ Dhr. J. Schippers (Wetenschappelijk Instituut)

De stuurgroep van het Internationaal Secretariaat vergaderde in 2019 vier keer.

Afsluiting

Allen die hebben bijgedragen aan het werk van onze partij willen we heel hartelijk dankzeggen. In het bijzonder noemen we hen die vaak op eenzame posities de partij vertegenwoordigen in het openbaar bestuur: onze parlementariërs in Brussel en Den Haag, onze leden van Provinciale Staten, waterschappen, gemeenteraden en onze bestuurders. Daarbij denken we ook aan onze burgemeesters.

Daarnaast dank aan de medewerkers op het partijbureau voor hun onmisbare en professionele steun en inzet. Ook de vele vrijwilligers zeggen we dank voor het vele werk dat door hen, veelal achter de schermen, is verricht.

We zijn in alles afhankelijk van de zegen van de Heere.

*“Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs
arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan”*
Psalm 127:1

Rotterdam, april 2020

mr. L.G.I. Barth,
secretaris

M.F. van Leeuwen,
voorzitter a.i.

Bijlage D - Financieel jaarverslag 2019

D.1 Verslag van de penningmeester

(toelichting op de samengestelde staat van baten en lasten over het jaar 2019)

1. Algemeen

Na 100 jaar SGP

Een jaar na het eeuwfeest van de SGP kwam het 'normale' bestuurlijke- en politieke leven weer op gang. We kijken terug op een bijzonder jubileumjaar waarin veel activiteiten werden georganiseerd met als hoogtepunt het jubileumcongres in het NBC te Nieuwegein. Voor een politieke partij ook een bijzonder duur jaar, maar door de enorme betrokkenheid van leden en ondernemers was het mogelijk financieel uit te komen. Daar zijn we u allen nog steeds dankbaar voor en toont nog eens aan dat er een hechte band bestaat tussen de SGP en haar leden.

De tijd gaat voort, inmiddels zijn we met onze partij een nieuwe eeuw ingetreden en ligt het verslag over het 101ste verenigingsjaar voor u. Over het resultaat mogen we tevreden zijn. Er is sprake van ruim overschot en voldoende reserves om tegenvallers op te vangen. Daar komt bij dat we van het ministerie van BZK voor 2020 een extra subsidie hebben ontvangen van € 364.322. Deze verhoging is het gevolg van een door de Tweede Kamer aangenomen motie waarin de regering verzocht is om de subsidie aan politieke partijen tot en met 2024 met 9 miljoen euro per jaar en daarna structureel met 5 miljoen euro te verhogen. Van het in 2020 door de SGP ontvangen budget is € 50.000 toegekend aan het Wetenschappelijk Instituut (WI) en € 25.000 aan de SGP-Jongeren. De extra subsidie is verwerkt in de begroting 2020 voor de partijdag.

Als gevolg van het coronavirus houden we er rekening mee dat de advertentie-inkomsten voor De Banier zullen teruglopen. Ook het rendement op de effecten staat onder druk. Wat de feitelijke gevolgen zullen zijn, kunnen we thans nog niet overzien. Over de ontwikkeling van de beleggingsportefeuille wordt door de bank periodiek gerapporteerd.

Sinds de ingebruikname van het pand aan de Dinkel 7 is in de jaarrekening een voorziening voor groot onderhoud gevormd. Op basis van een meerjarenonderhoudsplan werd berekend welke jaarlijkse dotatie aan de voorziening nodig is. In de praktijk is gebleken dat veel onderhoud dat in het meerjarenonderhoudsplan is opgenomen eigenlijk niet in aanmerking komt voor dotatie in de voorziening groot onderhoud. Daarom is besloten te stoppen met de voorziening groot onderhoud. Voortaan wordt groot onderhoud geactiveerd en vervolgens afgeschreven gedurende de resterende levensduur. Tegelijkertijd zijn de afschrijvingstermijnen en de restwaardes van de materiële vaste activa herzien. In de jaarrekening van 2019 is deze stelselwijziging verwerkt. De vergelijkende cijfers 2018 in de jaarrekening zijn hierop ook aangepast.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen is gestegen naar € 4.481.560 (was € 4.391.078 per 31-12-2018). Deze stijging komt grotendeels door het positieve resultaat over 2019 (€ 80.377).

Beleggingsportefeuille

In 2019 is een deel van de beleggingsportefeuille omgezet van obligaties in aandelen. De bank had al eerder het signaal afgegeven om vanwege het negatieve effect van de lage rentestand op de obligaties een gedeeltelijke conversie te doen naar aandelenfondsen. Voor zowel de obligaties als de aandelen wordt voldaan aan het beleggingsstatuut waarin is bepaald dat de beleggingen MVO-proof dienen te zijn. De beleggingsportefeuille heeft uiteindelijk een positief koersresultaat gerealiseerd van € 192.232. De marktwaarde van de effecten bedroeg eind 2019 € 2.353.913 (was € 1.944.525 per 31-12-2018).

Overigens is de waardering van de effectenportefeuille in 2019 ook aangepast. Van kostprijs naar beurswaarde. In de jaarrekening van 2019 is deze stelselwijziging verwerkt. De vergelijkende cijfers 2018 in de jaarrekening zijn hierop ook aangepast. De risicoreserve beleggingsportefeuille is met € 85.158 toegenomen en bedraagt per einde van het boekjaar € 235.391 (was € 150.233 per 31-12-2018). De reserve is vastgesteld op 10% van de hoogte van de beurswaarde.

Afdelingen

Niet alle afdelingen leveren voor de financiële verantwoording op tijd en volledig informatie aan. Dat is wel noodzakelijk voor het tijdig opstellen en controleren van de jaarrekening. De besturen van de afdelingen worden opgeroepen zich aan de reglementaire afspraak te houden.

2. Baten

De totale baten over het jaar 2019 bedragen € 2.069.327. Begroot was € 1.528.776. Er is sprake van een positief verschil van € 540.551. Dit is enerzijds toe te schrijven aan hogere giften (+ € 113.676) en waardevermeerdering effecten (+ € 190.227), anderzijds laat de verwerking van de geldstromen naar de afdelingen een grote plus zien (+ € 242.153).

Subsidie

De ontvangen subsidie is circa € 1.300 minder dan begroot.

Giften en legaten

In het boekjaar zijn weer veel giften ontvangen. In totaal kwam er € 210.076 binnen, geraamd was € 96.400. Aan reguliere giften mocht het mooie bedrag van € 107.700 worden geboekt, geraamd was € 55.000. Via het ondernemersplatform zijn donaties ontvangen van € 46.725, geraamd was € 41.400. Voor het project Statenbijbel met een expositie in het gebouw van de Tweede Kamer werd een bedrag van € 54.860 aan giften ontvangen. Hiervoor was geen post in de begroting opgenomen.

Rentebaten en waardeverandering effecten

Door de lage rentestand staan de rentebaten onder druk. Er werd € 13.695 aan spaar- en obligatierente ontvangen, geraamd was € 15.700. Op de effecten werd een koersresultaat behaald van € 192.232.

Opbrengsten afdelingen

In de begroting wordt voor de opbrengsten van de afdelingen uitgegaan van het aantal afdelingsleden x het bedrag per lid dat de afdelingen aan retributie ontvangen. De opbrengsten van afdelingen zijn hoger, omdat de afdelingen ook zelf inkomsten genereren. In de jaren voorafgaand aan de verkiezingen sparen de afdelingen voor de verkiezingscampagne. Dit resultaat wordt in de jaarrekening van de partij toegevoegd aan de bestemmingsreserve afdelingen. In verkiezingsjaren zullen aan deze reserve grote bedragen worden onttrokken. In 2019 is een bedrag van € 399.653 aan opbrengsten geboekt. Dit bedrag is samengesteld uit giften, retributie donateurs en leden, overbetalingen, collectes, sponsoring en renteopbrengst. Begroot was totaal € 157.500. Dit bedrag vindt zijn grondslag in het aantal leden (15.000 leden) dat is toegewezen aan afdeling x de retributie van € 7,50 per lid. En het totaal aantal leden x € 1,50 per lid als provinciale retributie (€ 112.500 resp. € 45.000).

3. Lasten

De totale lasten over het jaar 2019 bedragen € 1.988.951. Begroot was € 1.735.148, waardoor er sprake is van een nadelig verschil van € 253.803. Dit is in hoofdzaak toe te schrijven aan de hogere personeelskosten, hogere kosten ledenwerving, en de kosten afdelingen.

Personeelskosten

De stijging van de personeelskosten is een gevolg van tijdelijke uitbreiding van de personeelscapaciteit en mutatie reservering vakantiedagen.

Bestuurskosten

De bestuurskosten ad € 53.457 liggen hoger dan de begroting (€ 37.100). Deze stijging is als volgt te verklaren: afscheid van Europarlementariër drs. B. Belder inclusief symposium, commissie wachtgeld en extra bestuursvergaderingen in verband met kwesties rond de SVOE en het wachtgeld dossier. Het betreft dus incidentele uitgaven.

Huisvestingskosten

De huisvestingskosten (€ 53.136) liggen in lijn met de begroting (€ 52.193).

Kosten afdelingen

In de begroting is een bedrag opgenomen van € 157.500. De samenstelling van dit bedrag is opgenomen in de toelichting 'opbrengsten afdelingen'. De kosten afdelingen komen in werkelijkheid uit op € 387.858.

4. Resultaat en resultaatbestemming

Resultaat

In de begroting was een resultaat geraamd van € 206.372 negatief. Het werkelijke resultaat kwam uit op € 80.377 positief. Hierin is het positieve koersresultaat meegenomen. Wanneer deze post buiten beschouwing wordt gelaten dan ligt het resultaat op circa € 112.000 negatief.

Resultaatbestemming

De resultaatbestemming over 2019 is als volgt:

► Continuïteitsreserve werkorganisatie

De hoogte van deze reserve is in 2019 herijkt en vastgesteld op 1,5 x de kosten van de werkorganisatie wat neerkomt op € 915.270. Vanuit de resultaatbestemming is € 315.270 hieraan toegevoegd.

► Risicoreserve terugval aantal zetels

De reserves en de jaarlijkse subsidie van de SFB is van zodanige omvang dat terugval in zetels de komende vijf jaar zelf kan worden opgevangen, De reserve is met € 600.635 verlaagd, bestaande uit € 515.000 SFB en € 85.635 aanpassing termijn terugval aantal zetels van tien naar vijf jaar bij WI, SGP-J en SVOE.

► Risicoreserve beleggingsportefeuille

Vanwege de negatieve ontwikkeling van de beurswaarde van obligaties in 2018 is in 2018 een bedrag onttrokken aan deze risicoreserve. Met de positieve koersresultaten van 2019 kon de risicoreserve weer aangevuld worden tot het gewenste bedrag van 10% van de beurswaarde.

► Bestemmingsreserve huisvesting

Ten gunste van het resultaat is een bedrag van € 40.000 ten laste van de bestemmingsreserve huisvesting geboekt. Deze reserve is in het verleden gevormd uit de boekwinst na verkoop van het ds. G.H. Kerstenhuis. Vanaf 2013 wordt voormeld bedrag jaarlijks ter dekking aangewend voor (een deel van) de afschrijving van het huidige kantoorpand. Na verwerking van deze mutatie bedraagt het saldo ultimo 2019 € 920.000. Deze methodiek kan nog gedurende 23 jaar worden toegepast.

► Bestemmingsreserve ICT

Er is een bedrag van € 20.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve ICT. Na verwerking ervan bedraagt het saldo per ultimo 2019 € 195.000.

► Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen

Er is een bedrag van € 500 onttrokken uit en € 1.546 toegevoegd aan de bestemmingsreserve vitalisering afdelingen, zodat per saldo € 1.046 is gemuteerd via de resultaatbestemming. Het saldo ultimo 2019 bedraagt € 16.935.

► Bestemmingsreserve afdelingen

Er is een bedrag van € 11.795 toegevoegd aan de bestemmingsreserve afdelingen. Vanuit de nieuw gevormde afdelingen is een bedrag van € 10.106 direct toegevoegd, waardoor het saldo per ultimo 2019 € 766.681 bedraagt.

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt ultimo 2019 € 777.917. Als gevolg van een mutatie vanuit de resultaatbestemming is de algemene reserve met € 327.742 toegenomen.

5. Tot slot

Het jaar Anno Domini 2019 ligt weer achter ons. Zoals gewoonlijk wordt de balans opgemaakt. In dit verband is het de financiële balans en de rekening van baten en lasten.

Als partij mogen we dankbaar zijn dat na een duur jubileumjaar in 2018 het afgelopen jaar positief kon worden afgesloten. Materieel hebben we niets te klagen. Toch zien we soms met lede ogen aan hoe de verlies- en winstrekening immaterieel steeds dieper in de rode cijfers wegzakt.

Nog steeds worden in ons land meer dan dertig duizend ongeboren kinderen in de moederschoot gedood. Kom niet op voor de rechten van het ongeboren kind, het is een recht van de moeder om haar eigen kind weg te laten nemen. Steeds vaker zien we dat ouderen een keuze maken om waardig te sterven en zelf een moment kiezen om het leven met hulp van een arts te beëindigen. In toenemende mate komt het voor dat niet alleen ouderen maar ook jongeren voor zelfdoding kiezen. Om over de ontkerkelijking nog maar niet te spreken, Er is overigens nog veel meer aan te wijzen dan dat waardoor het hart soms ineenkrimpt. Maar wie merkt het op?

Momenteel verkeert de wereld in een grote crisis of anders gezegd in grote nood. Het coronavirus wordt beschouwd als de grootste crisis na de Tweede Wereldoorlog. Wie had ooit kunnen denken dat een onzichtbare vijand als het coronavirus de wereld zo hard zou treffen. Aan de fundamenteën van het menselijk bestaan wordt geschud, zekerheden vallen weg, angst slaat toe en de samenleving is geheel uit balans. De wereldeconomie wankelt. Over de hele wereld zijn in een relatief korte tijd tienduizenden doden te betreuren. Wie zou niet vrezen als we hierin Gods slaande hand zien?

*Al 't godd'loos volk verdoet G' als schuim van d' aard'
Dies zal ik Uw getuigenissen vrezen.
Het heeft mijn ziel verschrikkingen gebaard,
Ja, zelfs is mij het haar te berg' gerezen,
Als ik op Uw gerichten heb gestaard;
Uw oordeel, HEER', kan niet dan vrees'lijk wezen.
Psalm 119 : 60*

Ochten, april 2020
J.W. Keuken MBA

D.2 Balans per 31 december 2019

Bedragen in euro's Na resultaatbestemming	31-12-2019	31-12-2018
ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Terreinen	476.364	476.364
Gebouwen	857.959	889.285
Installaties	45.316	48.778
Inventaris	104.121	97.060
Automatisering	211.731	218.008
	<u>1.695.491</u>	<u>1.729.496</u>
Financiële vaste activa		
Effecten	2.353.913	1.944.525
Spaargelden	1.301.593	1.525.015
	<u>3.655.507</u>	<u>3.469.541</u>
Vorderingen		
Rekening-courant		
Stichting Fractiebijstand SGP	1.886	600
Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa	748	31.998
SGP Bestuurdersvereniging	26.729	74.878
Rente	167	206
Subsidies	106.194	124.770
Overige vorderingen	59.477	66.287
	<u>195.202</u>	<u>298.739</u>
Liquide middelen		
Liquide middelen	888.056	815.587
	<u>888.056</u>	<u>815.587</u>
	<u>6.434.256</u>	<u>6.313.362</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen		
Continuïteitsreserve	1.805.026	2.005.233
Bestemmingsreserves	1.131.936	1.190.889
Bestemmingsreserve afdelingen	766.681	744.780
Algemene reserve	777.917	450.175
	<u>4.481.560</u>	<u>4.391.078</u>
Voorzieningen		
Verkiezingsfonds	1.704.648	1.741.430
	<u>1.704.648</u>	<u>1.741.430</u>
Kortlopende schulden		
Rekening-courant		
Guido de Brès-Stichting, WI-SGP	5.600	50.642
SGP-jongeren	72.782	22.975
Partijblad De Banier	16.123	22.769
Overige schulden	153.541	84.468
	<u>248.046</u>	<u>180.853</u>
	<u>6.434.256</u>	<u>6.313.362</u>

D.3 Staat van baten en lasten over het jaar 2019

	Uitkomst 2019	Begroting 2019	Uitkomst 2018
BATEN			
Partijbijdragen	522.841	528.836	530.307
Subsidie	550.439	551.740	545.920
Giften en legaten	210.076	96.400	242.283
Partijblad De Banier	169.223	151.500	163.728
Rentebaten en waardeverandering effecten	205.927	15.700	30.600-
Overige opbrengsten	11.169	27.100	36.656
Opbrengsten afdelingen	399.653	157.500	455.654
	2.069.327	1.528.776	1.943.948
LASTEN			
Directe kosten:			
Politieke vorming en scholing	2.462	5.000	3.066
Informatievoorziening	251.078	283.700	305.537
Contact zusterpartijen buitenland	-	-	-
Politiek-wetenschappelijke activiteiten	20.000	20.000	20.000
Politieke participatie jongeren	5.000	-	-
Ledenwerving	64.219	24.000	24.200
Betrekken niet-leden bij activiteiten	69.521	102.500	43.284
Werving/begeleiding politieke ambtsdragers	-	-	-
Verkiezingscampagnes	178.918	176.900	174.910
Indirecte kosten:			
Personeelskosten	658.262	594.132	508.821
Afschrijvingen	83.111	97.702	93.534
Huisvestingskosten	53.136	52.193	51.014
Bestuurskosten	53.457	37.100	42.932
Bureau- en ICT kosten	161.929	184.420	411.741
Kosten afdelingen:	387.858	157.500	573.679
	1.988.951	1.735.148	2.252.718
RESULTAAT	80.377	206.372 -	308.770 -
Resultaatbestemming:			
Continuïteitsreserve werkorganisatie	315.270	-	-
Risicoreserve terugval aantal zetels	600.635 -	-	-
Risicoreserve beleggingsportefeuille	85.158	-	44.757 -
Bestemmingsreserve huisvesting	40.000-	40.000 -	40.000 -
Bestemmingsreserve 100 jaar SGP	-	-	96.361 -
Bestemmingsreserve ICT	20.000 -	23.000 -	20.000 -
Bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	1.046	14.000 -	6.440 -
Bestemmingsreserve afdelingen	11.795	-	118.025 -
Algemene reserve	327.742	129.372 -	16.813
	80.377	206.372 -	308.770 -

De belangrijkste grondslagen die in de jaarrekening zijn gehanteerd zijn als volgt:

- ▶ De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.
- ▶ De effecten worden gewaardeerd tegen beurswaarde.
- ▶ De voorziening verkiezingsfonds wordt gevormd door middel van een dotatie op basis van de verwachte kosten (directe en extra personele kosten) voor de verschillende verkiezingen vanuit de landelijke SGP. De voorziening is bestemd ter egalisering van de verkiezingskosten, waarbij rekening is gehouden met 1 x in de drie jaar Tweede Kamerverkiezingen, te allen tijde 1 acute Tweede Kamerverkiezing en een inhaaleffect tot en met 2033.
- ▶ De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidie is afhankelijk van het aantal gesubsidieerde partijen, het aantal leden van deze partijen en het aantal zetels in de Tweede Kamer. De verantwoorde subsidie betreft het voorschot subsidie van het huidige boekjaar en de afrekening van de subsidie van het voorgaande jaar. Giften en legaten worden verantwoord in het jaar van ontvangst. De opbrengsten afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar ontvangen giften, overbetalingen, retributies, sponsoring, rente etc. De kosten van de afdelingen betreffen door de afdelingen in het boekjaar betaalde kosten.

D.4 Accountantsverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij te 's-Gravenhage is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2019 van de Staatkundig Gereformeerde Partij op basis van de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevatte balans per 31 december 2019;
2. de samengevatte staat van baten en lasten over 2019;
3. de belangrijkste gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van de Staatkundig Gereformeerde Partij en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 3 april 2020.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2019 van Staatkundig Gereformeerde Partij in onze controleverklaring van 3 april 2020.

Die controleverklaring bevat ook een benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkers met als doel de Staatkundig Gereformeerde Partij in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij, verbonden partijen, leden, donateurs en subsidieverstrekkers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de door het bestuur van de vereniging gekozen en beschreven grondslagen.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Nieuwegein, 13 mei 2020

Van Ree Accountants

w.g.

Bijlage E - Begroting en activiteitenplan SGP 2020

Bedragen in euro's Kostensoorten	Begroting 2020	Prognose 2019	Begroting 2019
LASTEN			
Directe kosten:			
a. Politieke vorming en scholing	10.000	1.000	5.000
b. Informatievoorziening	359.450	256.940	283.700
c. Contact zusterpartijen buitenland	10.000	-	-
d. Politiek-wetenschappelijke activiteiten	70.000	20.000	20.000
e. Politieke participatie jongeren	25.000	5.000	-
f. Ledenwerving	39.000	9.500	24.000
g. Betrekken niet-leden bij activiteiten	102.500	48.900	102.500
h. Werving/begeleiding politieke ambtsdragers	35.000	-	-
i. Verkiezingscampagnes	251.500	182.420	176.900
	902.450	523.761	612.100
Indirecte kosten:			
1. Personeelskosten	683.618	598.150	594.132
2. Afschrijvingskosten	120.886	84.857	87.495
3. Huisvestingskosten	57.150	65.404	62.400
4. Bestuurskosten	37.500	49.080	37.100
5. Bureau- en ICT kosten	164.210	148.022	184.420
6. Afdelingskosten	150.750	157.500	157.500
	1.214.114	1.103.014	1.123.047
Totaal lasten	2.116.565	1.626.776	1.735.147
BATEN			
7. Inkomsten van leden	676.961	675.015	686.336
8. Giften	125.000	118.010	96.400
9. De Banier	155.500	162.230	151.500
10. Overige opbrengsten	21.500	11.170	27.100
11. Rentebaten	18.000	20.308	15.700
Totaal baten	996.961	986.733	977.036
RECAPITULATIE			
Totaal lasten	2.116.565	1.626.776	1.735.147
Totaal baten	996.961	986.733	977.036
Saldo	1.119.604 -	640.042 -	758.111 -
Subsidie Ministerie	924.322	530.971	551.740
Bestemmingsreserves			
Onttrekking bestemmingsreserve ICT	123.600 -	20.000 -	23.000 -
Onttrekking bestemmingsreserve huisvesting	40.000 -	40.000 -	40.000 -
Onttrekking continuïteitsreserves		328.365 -	
Onttrekking bestemmingsreserve vitalisering afdelingen	3.475 -	14.000 -	14.000 -
Algemene reserve	28.207 -	293.294	129.371 -
EINDSALDO	-	-	-

Voor een toelichting op de activiteiten a t/m i (onder directe kosten), zie het hierna opgenomen activiteitenplan.

Activiteitenplan SGP 2020

1. Inleiding

Het activiteitenplan van de SGP over 2020 is opgebouwd overeenkomstig de subsidiabele activiteiten die in de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) worden onderscheiden. Daarbij wordt uitgegaan van de 9 in de Wfpp genoemde categorieën (a t/m i). De SGP heeft onder deze categorieën verschillende activiteiten benoemd.

De doelstelling van de SGP is om Bijbelse beginselen op staatkundig terrein te bevorderen. Daarvoor zetten veel volksvertegenwoordigers en bestuurders zich in. Ook individuele SGP'ers weten zich goede ambassadeurs van de partij. Via diverse communicatiemiddelen beoogt de partij met haar boodschap zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen activiteiten wordt op diverse terreinen samengewerkt met de Tweede Kamerfractie, het Wetenschappelijk Instituut, de Bestuurdersvereniging, de SGP-Jongeren, de Stichting voor de internationale activiteiten en de Eurofractie.

2. Integraal Strategisch Beleidsplan 2018-2021

In 2018 is een nieuw Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) opgesteld voor de periode 2018-2021. In dit ISB zijn vijf strategische thema's geformuleerd. Deze thema's zijn hieronder (A t/m E) benoemd. De uitwerking in acties is opgenomen in het activiteitenplan voor zover deze gepland staan in het jaar 2020.

A. Recruteren en ontwikkelen talent

De SGP wil continuïteit in kwalitatieve politici/bestuurders/bestuursleden. Dat is te realiseren door betere rekrutering, ontwikkeling en toerusting van talent. Enerzijds gaat het hier om scouten, selecteren en aantrekken van degene die over 4 jaar actief zullen zijn. Hierbij is aandacht nodig voor degenen die zelf de SGP opzoeken en andersom. Anderzijds gaat het om het ontwikkelen en toerusten van zittende politici/bestuurders/bestuursleden.

B. Positionering en profilering

Een stevige positionering geeft de SGP een grotere herkenbaarheid, een sterkere identiteit, meer begrip waar de SGP voor staat en de mogelijkheid om meer invloed uit te oefenen. De SGP dient zich duidelijk en positief te onderscheiden in het politieke speelveld. Daarmee vermindert de SGP het negatieve effect van media op de beeldvorming rond de SGP. Zowel naar de trouwe achterban als naar de relevante maatschappelijke doelgroepen wil de SGP bekend staan door de Bijbelse waarden. Deze groepen kunnen - bij inzet van de juiste taal, boodschap en middelen - de SGP stemmen opleveren en laten behouden. Maar minstens zo belangrijk: ook meer maatschappelijke sympathie opwekken voor de SGP-standpunten.

C. Levendige partij en verbinding met elkaar

De SGP wil op alle niveaus binnen de partij haar belangrijke boodschap delen en uitdragen. Daartoe is een in de breedte actieve partij nodig. Een partij die gekenmerkt wordt door een effectieve en prettige samenwerking tussen:

- ▶ de geledingen op landelijk en lokaal niveau,
- ▶ landelijke, regionale/lokale en internationale SGP-vertegenwoordigers,
- ▶ lokale en regionale vertegenwoordigers onderling.

Dit leidt tot meer begrip, onderlinge betrokkenheid en steun, het voorkomen van eilandjes, maar ook tot synergie, efficiency én resultaat. Het gaat om fris elan, een vitale partij.

D. Activering en ondersteuning van ambassadeurs

SGP-stemmers activeren en ondersteunen om mondig en vrijmoedig op een goede manier het SGP-geluid te laten horen in politieke en maatschappelijke thema's, relevant voor de SGP. De SGP wil hiertoe 'opinieleiders' inzetten om in de breedte de SGP-stemmer te inspireren, het goede voorbeeld te geven en uit te dagen om zelf ook 'op te staan'. Door het activeren en ondersteunen van ambassadeurs willen we bereiken: meer invloed en meer het SGP-geluid laten horen in het maatschappelijk debat.

E. Versterking internationale netwerken

Vergroten van professionaliteit, samenwerking en wisselwerking tussen en met alle SGP-geledingen in de internationale politiek. Het gaat om een gemeenschappelijke internationale agenda waarbij de inspanningen en middelen onderling afgestemd of gebundeld worden. Denken vanuit SGP-brede thema's, waarvan de belangrijkste zijn:

- ▶ pro-life,
- ▶ pro-family,

- ▶ pro-Israël,
- ▶ Godsdienstvrijheid (Christenvervolging),
- ▶ Ondersteunen van Christelijke politieke partijen/politici.

Op deze thema's willen we kennis en ervaringen uitwisselen met buitenlandse politici en organisaties.

3. Activiteiten

Politieke vorming en scholing (a)

▶ a.1 Opleidingen en trainingen

De vorming en toerusting van politici, bestuurders en bestuursleden van afdelingen en kiesverenigingen is van belang om ervoor te zorgen dat zij in staat zijn hun werk zo goed mogelijk te doen.

De vorming en toerusting van politici en bestuurders is een verantwoordelijkheid die ondergebracht is bij de SGP-bestuurdersvereniging. De werkzaamheden voor deze vereniging worden gedaan door een medewerker die in dienst is van de SGP. De vorming en toerusting van bestuursleden van afdelingen en kiesverenigingen en afdelingen wordt ook vanuit het partijbureau verzorgd. Zowel voor besturen als bestuurders komt er in 2020 een regiotour over het thema zondagsrust.

De SGP investeert in de coördinatie van een integraal aanbod van scholing en vorming waarbij diverse partijgeledingen betrokken zijn. Hiervoor is in 2019 een coördinator Scholing & Vorming benoemd. In 2020 wordt een scholingsprogramma opgezet en uitgevoerd.

Informatievoorziening (b)

▶ b.1 Ledenmagazine De Banier

De SGP geeft tien keer per jaar een magazine voor haar leden uit. In elk nummer van De Banier staat een politiekrelevant thema centraal.

▶ b.2 Informatie via internet

Voor de informatievoorziening is het internet een belangrijk medium. De partij communiceert via de site www.sgp.nl en nieuwsbrieven met de samenleving en haar leden. Ook veel afdelingen en kiesverenigingen hebben een subsite van de SGP. Het partijbureau biedt ondersteuning aan webmasters. Het internet vervult een belangrijke rol om informatie te verspreiden over de SGP-standpunten over actuele politieke thema's. Op de website van de SGP verschijnen regelmatig nieuwsberichten over het werk van SGP-parlementariërs. Publicaties van de SGP zijn online te lezen via www.digibron.nl. Voor de informatievoorziening naar bestuursleden van afdelingen en politieke ambtsdragers worden onder meer het SGP-intranet en nieuwsbrieven gebruikt. De planning is om in 2020 een nieuwe website te ontwikkelen.

▶ b.3 Partijbijeenkomsten

De reguliere algemene vergadering van de SGP wordt gehouden op D.V. zaterdag 26 mei 2020 te Nieuwegein. Tijdens het morgengedeelte staan huishoudelijke zaken centraal. 's Middags is er ruimte voor actuele politieke en bestuurlijke vraagstukken.

▶ b.4 Ondersteuning afdelingen en kiesverenigingen

De SGP ondersteunt besturen van afdelingen en kiesverenigingen in hun bestuurswerk. Een belangrijke doelstelling van de SGP is: vitale afdelingen en kiesverenigingen. Om besturen hierbij te ondersteunen wordt gebruik gemaakt van de handleiding vitalisering. Jaarlijks wordt een regiotour gehouden waarbij bestuursleden kunnen inschrijven op workshops over bestuurlijke thema's. In 2020 wordt in kaart gebracht in welke gemeenten de SGP nog niet in de gemeenteraad is vertegenwoordigd, maar deelname aan de verkiezingen in 2022 wel kansrijk is.

▶ b.5 Ondernemersplatform

De SGP heeft een ondernemersplatform om de contacten tussen ondernemers en de politiek te verstevigen. De SGP wil graag zo goed mogelijk worden geïnformeerd door ondernemers. Voor ondernemers is het nuttig om te horen wat er speelt in de politiek. Voor deze informatie-uitwisseling en de ruimte om te netwerken worden door het ondernemersplatform jaarlijks twee bijeenkomsten georganiseerd. De contributies die via het ondernemersplatform binnenkomen, worden gebruikt voor verkiezingscampagnes.

Contact zusterpartijen buitenland (c)

▶ c.1 Stichting voor internationale activiteiten

In 2019 is de SGP gestart met de integratie van de werkzaamheden van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE) en de werkzaamheden van het Internationaal Secretariaat

in één Stichting. De Stichting VOE houdt zich bezig met het organiseren van politieke bewustwordingsactiviteiten in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De SGP levert een bijdrage aan de internationale conferentie die jaarlijks wordt georganiseerd. Per 1 januari 2020 wil de SGP de activiteiten van de Stichting VOE en het Internationaal Secretariaat onderbrengen in een nieuwe stichting.

► c.2 Internationaal Secretariaat

Het Internationaal Secretariaat is het eerste aanspreekpunt voor internationaal opererende christelijke hulporganisaties en politieke zusterpartijen in het buitenland. Daarmee beogen we om vanuit de expertise vanuit de SGP een bijdrage te leveren aan de christelijke politiek wereldwijd. Het Internationaal Secretariaat wordt gevormd door een stuurgroep waarin de SGP en alle geledingen van de partij vertegenwoordigd zijn. De SGP wil het internationale netwerk versterken op belangrijke SGP-thema's, zoals: pro-family, pro-life en pro-Israël.

► c.3 ECPM en ECPF

De SGP is lid van de Europese partij, European Christian Political Movement (ECPM) en de politieke denktank van de ECPM, de Christian Political Foundation for Europe (CPFE).

Politiek-wetenschappelijke activiteiten (d)

► d.1 Activiteiten via Guido de Brès-Stichting, wetenschappelijk instituut SGP

De Guido de Brès-Stichting is het wetenschappelijk instituut voor de SGP (WI-SGP). De stichting levert een bijdrage leveren aan de doordenking van maatschappelijke ontwikkelingen vanuit staatkundig gereformeerd perspectief. De SGP steunt het werk van het WI met een jaarlijkse financiële bijdrage. De stichting is gehuisvest in het partijkantoor van de SGP te Rotterdam.

Politieke participatie jongeren (e)

► e.1 Activiteiten via vereniging SGP-jongeren

De Vereniging SGP-jongeren is de politieke jongerenorganisatie van de SGP. De SGP-J is gehuisvest in het partijkantoor van de SGP te Rotterdam. De SGP-Jongeren zijn nauw betrokken bij de vorming en toerusting van (kandidaat) politici en bestuursleden.

Ledenwerving (f)

► f.1 Ledenwerfacties

Ledenwerving heeft voor de SGP hoge prioriteit. Het ledenaantal groeit langzaam. Door natuurlijk verloop is nieuwe aanwas nodig om niet terug te zakken. De partij start daarom in 2020 een ledenwerfcampagne waarbij afdelingen, kiesvereniging en de SGP-J worden gestimuleerd en ondersteund om actief bezig te zijn met ledenwerving. Om jongeren aan de partij te binden, heeft de SGP het zogeheten combilidmaatschap ontwikkeld. Jongeren in de leeftijd van 18 tot 28 jaar kunnen tegen gereduceerd tarief zowel lid zijn van de SGP als de SGP-J. Doelstelling is dat de SGP in 2021 32.000 leden heeft.

► f.2 Ledenbinding

Ledenwerving en ledenbinding liggen wat de SGP betreft in elkaars verlengde. De eerste pijler van een vitale afdeling is volgens het SGP-vitaliteitsplan het vinden, binden, boeien en betrekken van leden. Om leden aan de partij te binden organiseert de SGP diverse activiteiten, zoals een Open dag in de Tweede Kamer en een familiedag. De familiedag wordt tweejaarlijks gehouden. De eerstvolgende keer is op D.V. zaterdag 26 september 2020. Daarnaast staat in 2020 weer een ledenexcursie naar Straatsburg gepland.

Betrekken niet-leden bij activiteiten van de partij (g)

► g.1 Promotie

De SGP heeft als doelstelling om zoveel mogelijk mensen te bereiken met de standpunten en activiteiten van de partij. Hiervoor worden diverse middelen ingezet, zoals advertentiecampaagnes, folders, video's, social media campagne. De social media ziet de SGP als een belangrijk middel om te communiceren met de samenleving. Daarom wordt hier extra in geïnvesteerd. Voor een herijking van de positionering van de SGP is in 2019 een doelgroepenanalyse verricht. Op basis hiervan wordt in 2020 een communicatieactieplan opgesteld.

► g.2 Beurzen

De SGP is vertegenwoordigd op diverse beurzen/evenementen om het gesprek aan te gaan met mensen over de standpunten van de partij. Elk jaar staat de SGP onder meer op de 50plus-beurs en de familiedagen in Hardenberg en/of Gorinchem.

Werving, begeleiding politieke ambtsdragers (h)

► h.1 Selectie ambtsdragers

Voor de opstelling van kandidatenlijsten voor verkiezingen dienen potentiële kandidaten geselecteerd te worden. In 2020 zijn er geen verkiezingen. Wel wordt in dat jaar een selectieadviescommissie ingesteld die een conceptkandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen 2021 opstelt. De Algemene Vergadering van de SGP kiest in 2020 de lijsttrekker van de SGP voor de Tweede Kamerverkiezingen. De SGP investeert in samenwerking met de SGP-bestuurdersvereniging in het scouten van kandidaten. Hiervoor wordt een scoutingscommissie ingesteld.

De SGP heeft een zogeheten wethouderspool waar een beroep op kan worden gedaan om te voorzien in vacatures voor wethoudersposten.

► h.2 Ondersteuning (kandidaat) politieke ambtsdragers

De ondersteuning van politieke ambtsdragers door middel van advisering en het organiseren van ontmoetingen voor specifieke doelgroepen is een belangrijke taak van de SGP-bestuurdersvereniging. Deze vereniging heeft een eigen jaarplan en begroting. Informatievoorziening en informatie-uitwisseling vindt plaats via het zogeheten intranet.

Partijbreed wordt gewerkt aan een integraal programma voor de vorming en toerusting van bestuursleden en politieke ambtsdragers (zie a.1 opleidingen en trainingen).

Verkiezingscampagnes (i)

De SGP heeft een verkiezingsfonds waaruit de kosten die te maken hebben met verkiezingen worden onttrokken. Het verkiezingsfonds wordt gevuld door een jaarlijkse dotatie door de partij (i.1), met de opbrengst van de donaties van het ondernemersplatform (i.2) en met de opbrengst van giftenacties voor verkiezingen (i.3).

- Op D.V. 17 maart 2021 worden de verkiezingen voor de Tweede Kamer gehouden. In 2020 wordt hiervoor een campagnecommissie ingesteld.

Bijlage F - Voorstellen

a. Aanbeveling lijsttrekker verkiezingen Tweede Kamer

De algemene vergadering van de partij kiest ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer in het jaar, voorafgaande aan het jaar waarin vermoedelijk Tweede Kamerverkiezingen zullen worden gehouden, bij vrije stemming de lijsttrekker. De kandidaat voor het lijsttrekkerschap is ten minste twee jaar lid van de partij. In bijzondere gevallen kan op de voorwaarde over de duur van het lidmaatschap een uitzondering worden gemaakt. Het Hoofdbestuur kan een gemotiveerde aanbeveling doen. Deze aanbeveling wordt op de agenda voor de jaarvergadering vermeld. De aanbeveling behoeft niet meer dan één naam te bevatten (art. 19 lid 1 t/m 3 van het Algemeen Reglement).

Het Hoofdbestuur beveelt de heer mr. C.G. van der Staaij (1968) opnieuw aan als lijsttrekker voor de Tweede Kamerverkiezingen die gepland staan op D.V. 17 maart 2021. De heer Van der Staaij is sinds 1998 lid van de Tweede Kamer en vanaf 2010 lijsttrekker. De heer Van der Staaij heeft zich bereid verklaard een verkiezing tot lijsttrekker te aanvaarden.

De heer Van der Staaij is een principiële, deskundig en ervaren politicus. Hij is het langstzittende lid van de Tweede Kamer. Zowel binnen als buiten de partij is er grote waardering voor de wijze waarop Van der Staaij zijn parlementaire werkzaamheden uitvoert en leiding geeft aan de SGP-fractie. Ook geniet hij veel vertrouwen binnen de hele partij.

Het Hoofdbestuur is verblijd dat de heer Van der Staaij zich opnieuw beschikbaar heeft gesteld om lijsttrekker te zijn voor de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen. Van der Staaij is gemotiveerd om de komende periode vanuit Bijbelse waarden een constructieve bijdrage aan het parlementaire debat te leveren. Het Hoofdbestuur beveelt hem daarom van harte aan als lijsttrekker.

b. Verkiezing leden Commissie van Beroep

In artikel 27 van de partijstatuten is bepaald dat er een Commissie van Beroep is die bestaat uit een voorzitter en twee andere leden. De commissieleden en hun plaatsvervaarders dienen lid te zijn van de SGP en worden op voordracht van het Hoofdbestuur benoemd door de algemene vergadering voor een periode van vijf jaar.

De Commissie van Beroep neemt kennis van en doet een bindende uitspraak in beroep tegen besluiten tot:

- a. opzegging van het lidmaatschap door de partij;
- b. ontzetting uit het lidmaatschap.

Op dit moment zijn de heren mr. P.M.D. Weijers, mr. A.J.C. van Bommel en mr. A. Klaassen lid van de commissie en de heren mr. G. Zwerus, mr. A.Th. de Haan en mr. W. Bouman plaatsvervangend lid.

De voorzitter en de plv. voorzitter van de Commissie van Beroep zijn aftredend en herbenoembaar. Het betreft respectievelijk mr. P.M.D. Weijers (Capelle aan den IJssel) en mr. G. Zwerus (Ridderkerk). Beiden zijn in 2015 benoemd door de algemene vergadering (ALV). Het Hoofdbestuur draagt beiden ter herbenoeming aan de ALV voor.

c. Voorstellen HB tot wijziging van de statuten en het Algemeen Reglement

Voorstel 1. De algemene ledenvergadering (ALV) benoemt de partijvoorzitter in functie (wijziging artikel 28 lid 1 en 2 statuten)

Op dit moment kiest het Hoofdbestuur uit zijn midden een voorzitter. Het Hoofdbestuur telt maximaal 15 leden. Voor diverse functies zijn profielen opgesteld, zoals voor voorzitter, plv. voorzitter, secretaris, penningmeester en internationaal secretaris. Het aantal HB-leden dat voldoet aan het profiel van voorzitter is beperkt. Het Hoofdbestuur stelt daarom voor de procedure van verkiezing van een voorzitter te verbreden en het mogelijk te maken dat ook personen van buiten het HB tot voorzitter kunnen worden gekozen. Omdat de voorzitter het boegbeeld is van de partij, vindt het HB het belangrijk dat de ALV de voorzitter in functie benoemt.

- ▶ De huidige tekst van art. 28 lid 1 en 2 statuten luidt:
 1. Het Hoofdbestuur bestaat uit ten minste negen en ten hoogste vijftien leden. Bij de samenstelling van het Hoofdbestuur moet sprake zijn van een evenwichtige vertegenwoordiging van personen met politieke en/of bestuurlijke ervaring en deskundigheid in het publieke of private domein en van predikanten. In een door het Hoofdbestuur vast te stellen bestuursreglement worden nadere regels gesteld ten aanzien van deze evenwichtige vertegenwoordiging. Het Hoofdbestuur stelt ten aanzien van elke categorie een functieprofiel op.
 2. De leden van het Hoofdbestuur worden door de algemene vergadering benoemd. Het totale aantal leden van het Hoofdbestuur wordt door de algemene vergadering vastgesteld.
- ▶ Het Hoofdbestuur stelt de volgende tekst voor:
 1. Het Hoofdbestuur bestaat uit een door de algemene vergadering vast te stellen aantal van ten minste negen en ten hoogste vijftien leden, waaronder een partijvoorzitter. De leden van het Hoofdbestuur worden door de algemene vergadering benoemd. Ten aanzien van de partijvoorzitter geldt dat hij in die functie wordt benoemd.
 2. Bij de samenstelling van het Hoofdbestuur moet sprake zijn van een evenwichtige vertegenwoordiging van personen met politieke en/of bestuurlijke ervaring en deskundigheid in het publieke of private domein en van predikanten. In een door het Hoofdbestuur vast te stellen bestuursreglement worden nadere regels gesteld ten aanzien van deze evenwichtige vertegenwoordiging. Het Hoofdbestuur stelt ten aanzien van elke categorie een functieprofiel op.

Voorstel 2. Bindende voordracht van één kandidaat voor vacature partijvoorzitter (wijziging artikel 28 lid 4 statuten)

Het Hoofdbestuur stelt een open sollicitatieprocedure voor waarbij belangstellenden (SGP-leden) van binnen en buiten het HB de mogelijkheid hebben om te solliciteren naar de functie van partijvoorzitter. De werving en selectie van de partijvoorzitter wordt begeleid door een commissie van drie HB-leden aangevuld met twee personen van buiten het HB. De wervings- en selectiecommissie laat zich professioneel adviseren. Een assessment maakt deel uit van de procedure. Het HB wordt door de commissie geïnformeerd over de procedure en de gemaakte (personele) afwegingen en beslist of de geselecteerde kandidaat ter benoeming wordt voorgedragen aan de algemene vergadering. De sollicitatieprocedure wordt in het bestuursreglement vastgelegd. Artikel 28 lid 4 statuten dient wel aangepast te worden in de zin dat in de zin dat het HB voor het voorzitterschap aan de ALV een bindende voordracht doet van één kandidaat.

- ▶ De huidige tekst van art. 28 lid 4 statuten luidt:
 4. Ter vervulling van elke vacature doet het Hoofdbestuur een bindende voordracht van twee kandidaten, die ten minste twee jaar lid zijn van de partij. Deze bindende voordracht wordt bij de oproeping voor de vergadering meegedeeld.
- ▶ Het Hoofdbestuur stelt de volgende tekst voor:
 4. Ter vervulling van een vacature voor de partijvoorzitter doet het Hoofdbestuur een bindende voordracht van één kandidaat, die ten minste twee jaar lid is van de partij. Deze bindende voordracht wordt bij de oproeping voor de vergadering meegedeeld. Ter vervulling van elke andere vacature doet het Hoofdbestuur een bindende voordracht van twee kandidaten, die ten minste twee jaar lid zijn van de partij. Ook deze bindende voordracht wordt bij de oproeping voor de vergadering meegedeeld.

► Amendement afdeling Zeist:

In de door het bestuur voorgestelde redactie wordt eerst de uitzondering (enkelvoudige voordracht) en daarna de regel (twee kandidaten) genoemd. De Afdeling stelt voor dit om te draaien, en de tekst als volgt te laten luiden:

Ter vervulling van elke vacature doet het Hoofdbestuur een bindende voordracht van twee kandidaten, die ten minste twee jaar lid zijn van de partij. Deze bindende voordracht wordt bij de oproeping voor de vergadering meegedeeld. Ter vervulling van een vacature voor de partijvoorzitter doet het Hoofdbestuur een bindende voordracht van één kandidaat, die ten minste twee jaar lid is van de partij. Ook deze bindende voordracht wordt bij de oproeping voor de vergadering meegedeeld.

Preadvies HB

Het is niet ongebruikelijk om in statuten eerst de voorzitter te noemen en vervolgens die van de overige bestuursleden. De door Zeist voorgestelde tekst klopt door de wijziging van de volgorde niet meer. Het Hoofdbestuur doet niet ter vervulling van elke vacature een bindende voordracht van twee kandidaten. Voor de vacature van partijvoorzitter doet het Hoofdbestuur namelijk een enkelvoudige voordracht. Er zou dan moeten staan: 'Ter vervulling van elke vacature - niet zijnde de partijvoorzitter - doet het Hoofdbestuur een bindende voordracht van twee kandidaten.' De notaris heeft de door het HB voorgestelde tekst geadviseerd. Het Hoofdbestuur adviseert de door de notaris geadviseerde tekst aan te houden. Het Hoofdbestuur ontraadt dit amendement.

► Amendement PKV Barneveld:

Na de tweede zin van de door het HB voorgestelde wijziging van art. 28 lid 4 wordt de volgende zin toegevoegd:

Een kandidaat die middels een enkelvoudige voordracht is voorgedragen heeft een tweederdemeerderheid van de uitgebrachte stemmen om verkozen te worden.

Toelichting

Het HB vindt het belangrijk dat een voorzitter in functie wordt benoemd omdat hij ook boegbeeld van de partij is. Nu kan het gebeuren dat een persoon wordt voorgedragen die op weinig draagvlak kan rekenen binnen de partij, waardoor hij maar net iets meer dan de helft van de stemmen krijgt. In dat geval is hij gekozen, maar heeft hij zeker geen breed draagvlak binnen de partij.

Daarom wordt voorgesteld om bij een enkelvoudige voordracht de eis te stellen dat iemand dan met ten minste tweederdemeerderheid gekozen moet worden.

Als we terugzien op enkelvoudige voordrachten in de afgelopen jaren (denk aan lijsttrekker voor de Tweede Kamer en leden van de commissie van beroep) dan zien we dat die personen overweldigende meerderheden gehaald hebben en dus rekenen kunnen op een zeer groot draagvlak.

Preadvies HB

Het is gebruikelijk dat verkiezingen van personen plaatsvinden op basis van een volgestrekte meerderheid van stemmen (de helft + 1). Op dit moment wordt de voorzitter door het HB uit hun midden gekozen. Ieder HB-lid wordt gekozen uit een tweetal. Voor dit tweetal geldt dat een volgestrekte meerderheid (de helft + 1) voldoende is om gekozen te worden. Alle voorzitters zijn tot op heden op deze basis voorzitter geworden. Het HB ziet niet in waarom in de nieuwe structuur voor de verkiezing van de voorzitter een zwaardere meerderheid zou moeten gaan gelden. Het Hoofdbestuur vindt het belangrijk dat er breed draagvlak is voor de voorgedragen kandidaat. Dit draagvlak kan worden bevorderd door diverse geledingen van de partij in een adviescommissie te betrekken bij de selectie tot de voordracht. Het Hoofdbestuur ontraadt dit amendement.

Voorstel 3a. Een HB-lid niet zijnde de partijvoorzitter is tweemaal (voor een periode van vier jaar) herbenoembaar (wijziging artikel 28 lid 5 statuten)

Het Hoofdbestuur stelt voor de maximale bestuursperiode van een HB-lid (niet zijnde de partijvoorzitter) te verkorten van zestien naar twaalf jaar (van driemaal naar tweemaal herbenoembaar). Dit met het oog op de eisen die vanuit good governance worden gesteld aan de maximale zittingstermijn van bestuursleden. In een partij met ongeveer 30.000 leden mag verwacht worden dat er voldoende kandidaten beschikbaar zijn om de bestuursposities te vullen. Met drie termijnen van vier jaar (totaal twaalf jaar) wordt naar de mening van het HB een balans gevonden tussen zowel continuïteit als vernieuwing. Met elk HB-lid vindt een functioneringsgesprek plaats halverwege elke bestuurstermijn van vier jaar. Indien gewenst kan dit worden herhaald voordat betrokkene aan het HB wordt voorgedragen voor herkandidering.

► Amendement afdeling Zeist:

Bij voorstel 3a wordt gesproken over het voeren van functioneringsgesprekken en (impliciet) het mede op basis daarvan voordragen van een bestuurslid voor herkandidering. In de gewijzigde tekst van lid 5 van Artikel 28 komt dit op geen enkele manier terug en staat dat een aftredend lid terstond herbenoembaar is. Dit automatisme strookt o.i. niet met het houden van functioneringsgesprekken en is ook niet meer van deze tijd. Datzelfde geldt voor de herbenoeming van de partijvoorzitter (zoals beschreven in het nieuwe lid 6 van Artikel 28).

In beide gevallen moet - naar het oordeel van de Afdeling - op zijn minst worden bepaald dat het Hoofdbestuur bepaalt of een aftredend bestuurslid (c.q. aftredende voorzitter) dat zich weer beschikbaar stelt, voor een herbenoeming aan de ledenvergadering zal worden voorgedragen.

Preadvies HB

Met 'terstond herbenoembaar' wordt bedoeld dat een aftredende kandidaat direct na het aflopen van zijn termijn voorgedragen mag worden ter herbenoeming. Terstond herbenoembaar betekent niet dat herbenoeming een automatisme is. Aan een herbenoeming gaat altijd een besluit van het Hoofdbestuur om iemand voor te dragen ter herbenoeming vooraf. Het HB heeft in dit besluitvormingsproces een functioneringsgesprek opgenomen. Het houden van functioneringsgesprekken staat niet op gespannen voet met de bepaling 'terstond herbenoembaar' in de statuten. Het HB ziet dus geen aanleiding om dit amendement over te nemen en ontraadt dit amendement.

Voorstel 3b. Een HB-lid neemt op het rooster van aftreden niet de plaats in van zijn voorganger, maar krijgt een nieuwe en volledige bestuurstermijn (wijziging artikel 28 lid 5 statuten)

Het Hoofdbestuur stelt voor de bepaling 'Wie in een tussentijdse vacature wordt benoemd, neemt op het rooster de plaats van zijn voorganger in.' te schrappen. De maximale bestuurstermijn van HB-leden wordt verkort van zestien naar twaalf jaar. Handhaving van de hiervoor genoemde bepaling kan betekenen dat een HB-lid die in een tussentijdse vacature wordt benoemd maar negen jaar HB-lid kan zijn. De eerste termijn van een HB-lid dat de vacature vervult van een HB-lid dat in het derde jaar van zijn termijn van vier jaar stopt, beslaat dan namelijk maar één jaar. Na één jaar zou betrokkene al herbenoemd moeten worden en daarna is nog één keer herbenoeming mogelijk. Omdat de maximale bestuurstermijn wordt verkort naar twaalf jaar vindt het HB het vanuit het oogpunt van continuïteit wenselijk dat alle HB-leden in geval van herbenoeming ook de twaalf jaar kunnen volmaken.

De voorstellen 3a en 3b vragen om een aanpassing van art. 28 lid 5 statuten.

► De huidige tekst luidt:

5. Elk lid van het Hoofdbestuur treedt uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af, volgens een door het Hoofdbestuur op te maken rooster, waarbij ieder jaar uit elk van de in dit artikel, eerste lid, genoemde categorieën één lid aftredend moet zijn. Het aftredende lid van het Hoofdbestuur is terstond doch ten hoogste driemaal herbenoembaar. Wie in een tussentijdse vacature wordt benoemd, neemt op het rooster de plaats van zijn voorganger in.

► Het Hoofdbestuur stelt de volgende tekst voor:

5. Een lid van het Hoofdbestuur, niet zijnde de partijvoorzitter, treedt vier jaar na zijn benoeming af volgens een door het Hoofdbestuur op te maken rooster, waarbij zo mogelijk ieder jaar uit elk van de in dit artikel, tweede lid, genoemde categorieën één lid aftredend moet zijn. Een aftredend lid van het Hoofdbestuur, niet zijnde de partijvoorzitter, is als zodanig terstond doch ten hoogste tweemaal (voor een periode van vier jaar) herbenoembaar.

Voorstel 4a. De partijvoorzitter treedt vier jaar na zijn herbenoeming af en is eenmaal voor een periode van vier jaar herbenoembaar

Het voorzitterschap is een verantwoordelijke functie. De voorzitter is het boegbeeld van de SGP. De maatschappelijke en politieke ontwikkelingen veranderen snel. Mede vanwege de dynamische omgeving waarin een voorzitter participeert, stelt het HB voor de maximale termijn voor een voorzitter op acht jaar te stellen (éénmaal herbenoembaar).

Voorstel 4b. Een persoon die ten tijde van zijn benoeming tot partijvoorzitter reeds meer dan acht jaar deel uitmaakte van het Hoofdbestuur is niet herbenoembaar
(nieuw artikel invoegen als art. 28 lid 6 en huidige artikel 28 lid 6 vernummeren tot art. 28 lid 7 statuten)

Het Hoofdbestuur heeft hiervoor al het voorstel gedaan de maximale zittingsduur van HB-leden te stellen op twaalf jaar. Het kan zijn dat een HB-lid tot voorzitter wordt benoemd die bezig is met zijn laatste termijn als HB-lid (dus al tussen de acht en twaalf jaar HB-lid is). In dat geval stelt het HB voor dat betrokkene slechts één termijn voorzitter kan zijn. Anders zou de maximale bestuurstermijn uitkomen op $12 + 8 = 20$ jaar.

- ▶ Het Hoofdbestuur stelt de volgende tekst voor als nieuw artikel 28 lid 6 (waarbij het huidige artikel 28 lid 6 wordt vernummerd tot 28 lid 7):

6. De partijvoorzitter treedt vier jaar na zijn benoeming af. Een aftredende partijvoorzitter is als zodanig terstond doch ten hoogste eenmaal (voor een periode van vier jaar) herbenoembaar, met dien verstande dat indien een persoon die ten tijde van zijn eerste benoeming tot partijvoorzitter reeds meer dan acht jaren deel uitmaakt van het Hoofdbestuur niet herbenoembaar is.

Voorstel 5. Schrapen Overgangsregeling (art. 47 statuten)

In 2014 zijn de partijstatuten aangepast en is in de statuten opgenomen dat Hoofdbestursleden maximaal 3 maal herbenoembaar zijn. Dat betekent een maximale zittingstermijn van zestien jaar (vier bestuursperiodes van vier jaar). Daarvoor waren Hoofdbestursleden onbeperkt herbenoembaar. Om te voorkomen dat binnen enkele jaren de meeste Hoofdbestursleden statutair zouden moeten terugtreden en de continuïteit onder druk zou komen te staan, is in artikel 47 een overgangsregeling opgenomen. Deze overgangsregeling is nu niet meer van toepassing waardoor deze bepaling uit de statuten kan worden geschrapt. Een nieuwe overgangsregeling is ook niet nodig, omdat het huidige rooster van aftreden niet voor continuïteitsproblemen zorgt.

- ▶ De huidige tekst van artikel 47 statuten luidt:
In afwijking van het bepaalde in de tweede volzin van artikel 28, vijfde lid, zijn tot één januari tweeduizend twintig degenen die op één januari tweeduizendvijftien deel uitmaken van het Hoofdbestuur bij hun aftreden terstond en onbeperkt herbenoembaar.
- ▶ Het Hoofdbestuur stelt voor:
Het Hoofdbestuur stelt voor art. 47 van de statuten te schrappen.

Voorstel 6. Schrapen van de bepaling dat het Hoofdbestuur uit zijn midden een partijvoorzitter aanwijst (wijziging artikel 31 lid 1 statuten)

Wanneer de voorzitter door de ALV in functie wordt benoemd, wordt hij niet meer uit het midden van het Hoofdbestuur aangewezen. Dat vraagt om een aanpassing van art. 31 lid 1 statuten waarin nu nog staat dat het Hoofdbestuur uit zijn midden een partijvoorzitter benoemt.

- ▶ De huidige tekst luidt:
 1. Het Hoofdbestuur wijst uit zijn midden een partijvoorzitter, een secretaris, een penningmeester, een plaatsvervangend partijvoorzitter en een algemeen adjunct aan, die tezamen het dagelijks bestuur vormen. De functie van de partijvoorzitter wordt in beginsel vervuld door een persoon met politieke en/of bestuurlijke ervaring en deskundigheid in het publieke of private domein. De functie van de plaatsvervangend partijvoorzitter wordt in beginsel door een predikant vervuld.
- ▶ Het Hoofdbestuur stelt de volgende tekst voor:
 1. Het Hoofdbestuur wijst uit zijn midden een secretaris, een penningmeester, een plaatsvervangend partijvoorzitter en een algemeen adjunct aan, die tezamen met de partijvoorzitter het dagelijks bestuur vormen. De functie van de plaatsvervangend partijvoorzitter wordt in beginsel door een predikant vervuld.

Voorstel 7. Schrappen leeftijdseis voor kandidaten Partijadviesraad (wijziging artikel 11 lid 6 Algemeen Reglement)

In de statuten en het Algemeen Reglement van de SGP wordt nergens meer een leeftijdseis gesteld. Ook oudere SGP'ers kunnen met hun ervaring en deskundigheid een waardevolle bijdrage in de partijadviesraad leveren. Bij de benoeming van leden van de Partijadviesraad houdt het Hoofdbestuur rekening met o.a. de leeftijdsverspreiding.

- ▶ De huidige tekst luidt:
Artikel 11. Partijadviesraad
6. De kandidaten zijn niet ouder dan zeventig jaar.
- ▶ Het Hoofdbestuur stelt voor:
Het Hoofdbestuur stelt voor dit artikellid te schrappen en de overige leden van het artikel te hernoemen.
- ▶ Amendement afdeling Zeist
Een inmiddels overleden SGP-prominent, Ir. H. van Rossum, zei altijd van zijn vader de wijze les te hebben geleerd dat je voor je 75^e jaar van al je openbare functies af moet zijn. Dat bracht hij zelf ook in praktijk. De Afdeling Zeist stelt daarom voor de leeftijdsgrens niet te schrappen, maar juist te handhaven, en gaat dus niet akkoord met het voorstel. Hetzelfde dient te worden overwogen voor andere functies binnen de partij.

Preadvies HB

De algemene vergadering heeft in 2018 besloten op diverse plaatsen maximale leeftijdscriteria uit de statuten en reglementen te schrappen. Voor de partijadviesraad is dat nog niet gebeurd. De motivatie om geen leeftijdscriterium op te nemen is dat ook oudere SGP'ers een waardevolle inbreng kunnen leveren in de partijadviesraad. Zij beschikken vaak over veel kennis en ervaring. In de praktijk blijkt dat er in toenemende mate vitale ouderen zijn die zich voor de SGP willen inzetten. Het Hoofdbestuur streeft naar een evenwichtige leeftijdsopbouw van de partijadviesraad. Met het schrappen van het leeftijdscriterium van zeventig jaar kan hieraan invulling worden gegeven. Het Hoofdbestuur ontraadt dit amendement.

d. Voorstellen PKV Barneveld en Lunteren

Wijzigingsvoorstel van PKV Barneveld en PKV Lunteren voor artikel 20.4 van de partijstatuten en artikel 7.4 van het Algemeen Reglement. Toevoeging aan het einde van de artikelen onderstreept:

- ▶ Statuten
20.4. Het Hoofdbestuur roept een algemene vergadering bijeen door de toezending van een agenda, die tijd en plaats van de vergadering en de te behandelen onderwerpen vermeldt, op een termijn van ten minste twee maanden voor de datum van de algemene vergadering, met dien verstande dat de agenda voor de partijdag uiterlijk eind februari toegezonden wordt aan de besturen van de afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen.
- ▶ Algemeen Reglement
7.4. Het Hoofdbestuur zendt uiterlijk twee maanden vóór de dag waarop de betreffende algemene vergadering wordt gehouden, de voor behandeling in aanmerking komende voorstellen, voorzien van een preadvies, toe aan de besturen van de afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen, met dien verstande dat de voorstellen voor de partijdag uiterlijk eind februari toegezonden worden aan de besturen van de afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen.

Toelichting:

De eerstkomende partijdag staat gepland voor D.V. zaterdag 16 mei 2020. Volgens de huidige bepaling van artikel 20.4 van de statuten moet de uitnodiging voor deze vergadering ten minste 2 maanden voor die vergadering toegezonden worden; in dit geval dus uiterlijk 16 maart 2020. Volgens artikel 3.3.a van het Algemeen Reglement dient een ledenvergadering van een plaatselijke afdeling uiterlijk 3 maanden na afloop van het kalenderjaar gehouden te worden; dus uiterlijk 31 maart 2020. Een soortgelijke bepaling van 3 maanden is eveneens gebruikelijk bij plaatselijke kiesverenigingen. Volgens artikel 3.3.d van het Algemeen Reglement dient een oproeping voor het bijwonen van een ledenvergadering van een plaatselijke afdeling ten minste 14 dagen voor de vergadering te geschieden; in dit geval dus uiterlijk 17 maart 2020.

Dit houdt in dat het bestuur de stukken mogelijk pas op 16 maart 2020 ontvangt en uiterlijk op 17 maart 2020 de uitnodiging voor haar eigen ledenvergadering moet versturen. Er is dus feitelijk geen tijd om als bestuur hierover te vergaderen en een inhoudelijke agenda voor de eigen ledenvergadering voor te bereiden waarin o.a. de namen van de kandidaat Hoofdbestuursleden vermeld staan en de voorstellen waarover gestemd moet worden.

Daarom wordt voorgesteld om de statuten aan te passen zodat er voldoende tijd beschikbaar is om als plaatselijk bestuur over de agenda van de partijdag te beraadslagen en een inhoudelijke agenda voor de eigen ledenvergadering voor te bereiden.

Preadvies Hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur steunt deze voorstellen. In overleg met de notaris is het voorstel om de tekst in de Statuten en het Algemeen Reglement als volgt aan te passen (wijzigingen onderstreept).

► **Statuten**

20.4. Het Hoofdbestuur roept een algemene vergadering bijeen door de toezending van een agenda, die tijd en plaats van de vergadering en de te behandelen onderwerpen vermeldt, op een termijn van ten minste twee maanden voor de datum van de algemene vergadering, met dien verstande dat de agenda voor de partijdag vóór één maart moet worden toegezonden aan de besturen van de plaatselijke kiesverenigingen en afdelingen.

► **Algemeen Reglement**

7.4. Het Hoofdbestuur zendt uiterlijk twee maanden vóór de dag waarop de betreffende algemene vergadering wordt gehouden, de voor behandeling in aanmerking komende voorstellen, voorzien van een preadvies, toe aan de besturen van de plaatselijke kiesverenigingen en afdelingen, met dien verstande dat de voorstellen voor de partijdag vóór één maart moeten worden toegezonden.

Bijlage G - Moties

a. Motie afdeling Leiden-Leiderdorp e.o. - 'gezinskorting'

De Algemene Vergadering van de SGP, bijeen op 5 september 2020,

constaterend

- ▶ dat binnen veel gezinnen maar één persoon lid is van de SGP, terwijl meerdere gezinsleden het staatkundig gereformeerde gedachtegoed een warm hart toedragen;
- ▶ dat voor bijvoorbeeld echtgenotes van leden vaak niet duidelijk is wat het nut is van een tweede lidmaatschap binnen een huishouden;
- ▶ dat het totaal aantal leden van politieke partijen in 2019 is toegenomen, waardoor het aandeel in het subsidiebudget per lid kleiner wordt;

overwegend

- ▶ dat een groter ledenaantal zorgt voor meer financiële steun, door zowel contributie als extra subsidie, en dus voor meer slagkracht;
- ▶ dat lidmaatschap bovendien de betrokkenheid bij de SGP en, met name lidmaatschap van meerderjarige kinderen, de mogelijkheid om in de toekomst vacatures te vullen, vergroot;
- ▶ dat korting op een tweede lidmaatschap niet alleen echtgenotes, maar ook meerderjarige kinderen kan stimuleren om lid te worden van de SGP;
- ▶ dat de SGP zich graag profileert als een gezinspartij;

verzoekt het Hoofdbestuur te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor een korting op de contributie in het geval meerdere echtelieden of andere gezinsleden lid van de SGP zijn, en bij de begroting van het jaar 2021 met een voorstel hiertoe te komen.

Toelichting op de motie

Elk extra lid levert de SGP niet alleen meer contributie op, maar ook extra overheidssubsidie. Dit nog afgezien van de grotere betrokkenheid bij de partij als gezinsleden samen lid zijn en het perspectief voor de toekomst als meerderjarige kinderen van leden ook lid worden. Korting op de contributie kan gezinsleden over de streep trekken, niet alleen door de financiële prikkel maar ook door de symbolische werking ervan.

De statuten geven het Hoofdbestuur ruimte om de leden voor de contributie in verschillende categorieën in te delen. Deze ruimte wordt momenteel al gebruikt voor een combinatiekorting als één persoon lid is van zowel de SGP-jongeren als de SGP. Zonder deze motie op een bepaalde uitvoering vast te pinnen, zouden de indieners de suggestie willen doen om deze ruimte ook te benutten voor een gezinskorting. Dit zou bijvoorbeeld uitgevoerd kunnen worden doordat uit de ledenadministratie eenvoudig is te achterhalen dat op één adres meerdere leden wonen. Deze categorie leden zou dan een voordeliger tarief aan contributie kunnen krijgen.

Preadvies HB

De motie van AFD Leiderdorp e.o. is zeer sympathiek, vanwege de beoogde groei van het aantal SGP-leden door middel van de introductie van een gezinslidmaatschap. Helaas is de uitvoering van de motie in verband met de duale partijstructuur problematisch. De SGP kent plaatselijke kiesverenigingen (pkv) en afdelingen. De kiesverenigingen bepalen zelf hun contributievormen en de hoogte van hun contributie. Door deze duale partijstructuur is de ledenadministratie van de SGP al erg complex. Implementatie van een nieuwe lidmaatschapsvorm maakt de administratie nog complexer. De technische aanpassing van de ledenadministratie brengt hoge kosten met zich mee. Ook neemt de foutgevoeligheid van administratieve verwerkingen toe. Daarbij komt dat de contributie bij de SGP laag is. Wanneer een echtgenoot en echtgenote beide lid zijn van de SGP bedraagt de contributie $2 \times €26,50 = €53,00$. Bij de ChristenUnie kost een hoofdlidmaatschap €58,00 en een extra gezinslid €29,50. De contributie voor een echtpaar bedraagt dus bij de ChristenUnie €87,50. Invoering van het gezinslidmaatschap van de SGP vraagt idealiter om opheffing van de duale partijstructuur en of verhoging van de contributie van het hoofdlidmaatschap. Het Hoofdbestuur ontraadt daarmee deze motie.

b. Moties afdeling Zeist

Motie 1: Wenselijkheid van een governance code goed bestuur en borging daarvan in Statuten en Algemeen Reglement

Overwegende dat:

- a. De Bijbelse notie dat de gevallen mens niet op God en de naaste is gericht, maar op zichzelf (zonde), vraagt erom dat de SGP als partij ernst maakt met de volgende noties*:
 - Openheid en integriteit, inhoudend dat het bestuur open en integer is en duidelijk maakt wat het daaronder verstaat: Het bestuur geeft in zijn gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.
 - Lerend en zelfreinigend vermogen: Het bestuur verbetert zijn prestaties en die van de organisatie, en richt de organisatie hierop in.
 - Verantwoording: Het bestuur is bereid zich regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.
- * ontleend aan de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur.*
- b. Het Hoofdbestuur heeft uitgesproken in de toekomst een transparanter beleid te willen voeren;
 - c. Geconstateerd is dat het beleid binnen de SGP op dit punt in het verleden te wensen overliet;
 - d. Het komen tot een transparant(er) beleid een cultuurverandering binnen de partij betekent;
 - e. Veranderingen van cultuur in de praktijk moeizame processen zijn;
 - f. Het daartoe gewenst is voor het Hoofdbestuur en alle andere geledingen van de partij een governance code op te stellen, die als instrument zal dienen voor een goed en integer bestuur, adequaat toezicht en transparante verantwoording;
 - g. Deze code alle facetten van het besturingsproces dient te omvatten, waaronder het voorkomen van stapeling van functies en vermenging van verantwoordelijkheden, beleid(sontwikkeling), besluitvorming, toezicht en verantwoording;
 - h. Het vervolgens noodzakelijk is dat Statuten en Algemeen Reglement in overeenstemming worden gebracht met de governance code,

roept de SGP Afdeling Zeist het Hoofdbestuur op aan de ledenvergadering het voorstel ter stemming voor te leggen om:

- een brede, onafhankelijke commissie van ter zake deskundigen te benoemen die
- Een governance code opstelt zoals hierboven beschreven, daarbij gebruik makend van bestaande codes*;
 - Voorstellen doet om daar waar de Statuten en het Algemeen Reglement niet in overeenstemming zijn met deze code, deze documenten daarmee wel in overeenstemming te brengen;
 - Voor zover zij dit wenselijk acht, voorstellen aan het Hoofdbestuur doet voor aanpassing van de partijorganisatie**.

** Er zijn in de achterliggende jaren voor tal van sectoren gedragscodes opgesteld die weliswaar niet specifiek voor politieke partijen zijn opgesteld, maar wel alle elementen bevatten om een op de SGP toegesneden code op te stellen. We verwijzen o.a. naar de gedragscode voor Kamerleden, de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur, codes goed bestuur voor diverse niveaus in het onderwijs en verschillende codes die zijn ontwikkeld voor de lokale democratie. Verder noemen we de gedragscode voor politici en bestuursleden e.a. van de ChristenUnie (te downloaden via: <https://www.christenunie.nl/reglementen>)*

*** Hierbij wordt met name gedacht aan het eventueel instellen van een commissie Integriteit.*

Preadvies HB

In 2015 heeft de SGP de brochure 'Bewust geloofwaardig. Handleiding voor integere politiek' gepubliceerd. In deze publicatie is een Bijbels en maatschappelijk kader voor integriteit opgenomen. Op basis hiervan zijn kernwaarden geformuleerd. Door middel van een integriteitsverklaring die SGP-politici tekenen, verbinden zij zich aan het Bijbels kader, de kernwaarden en de in de verklaring genoemde gedragsregels. De brochure 'Bewust geloofwaardig' is niet primair geschreven voor besturen, maar biedt wel aanknopingspunten om een gedragscode voor besturen te ontwikkelen.

Het Hoofdbestuur heeft al een commissie ingesteld met de opdracht de partijstructuur tegen het licht te houden. Dit heeft al geleid tot een voorstel om de wijze van benoeming van de partijvoorzitter aan te passen en de maximale zittingstermijn van bestuursleden te verkorten. De commissie wordt in dit proces geadviseerd door een afvaardiging uit de partijadviesraad (D. van Meeuwen: onderwijs, T.A. Stoop: zorg en J.J. Luteijn: openbaar bestuur). Het Hoofdbestuur wil deze commissie geadviseerd door de partijadviesraad ook de opdracht geven om een gedragscode voor besturen op te stellen en de instelling van een integriteitscommissie voor te bereiden. De commissie zal ook worden gevraagd te bezien in hoeverre de partijstatuten of het algemeen reglement en de modelstatuten van kiesverenigingen aanpassing behoeven. Hierover laat het HB zich adviseren door een extern bureau en de notaris. Het

Hoofdbestuur gaat ook aan de slag met de doorwerking van de governance naar de geledingen binnen de partij. Het Hoofdbestuur ziet de motie van Zeist als een stimulans om op de hiervoor beschreven ingeslagen weg verder te gaan en geeft een positief preadvies om de weg op de door het Hoofdbestuur voorgestelde wijze te vervolgen.

Motie 2: integrale kennisname jaarstukken van a) Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa en b) de SGP-bestuurdersvereniging

- ▶ Overwegende dat de betreuwenswaardige ontwikkelingen binnen de gelederen van de SGP in het achterliggende jaar een sterke impuls hebben gegeven aan de behoefte tot meer transparantie binnen de partij,
en
- ▶ Onderkennend dat de juridische structuur van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa en de SGP-bestuurdersvereniging zodanig is dat deze instellingen geen verantwoording verschuldigd zijn over het gevoerde beleid dan wel toestemming behoeven voor het voorgenomen beleid van de ledenvergadering van de SGP,
- ▶ acht de Afdeling Zeist van de SGP het gewenst dat
 - a. het inhoudelijk jaarslag en het financieel jaarverslag, alsook de begroting en beleidsplannen van deze instellingen ter kennis worden gebracht van afdelingen en kiesverenigingen van de SGP;
 - b. in de algemene ledenvergadering van de SGP hierover een informatieve en opiniërende bespreking plaatsvindt;
 - c. de vergaderingen van genoemde instellingen waarin de bij a. genoemde stukken ter goedkeuring worden geagendeerd, plaatsvinden na de partijdag, en dat daarin wordt gereflecteerd op het besprokene in de algemene ledenvergadering van de SGP.
- en
- ▶ verzoekt zij het Hoofdbestuur deze motie ter behandeling en stemming aan de Algemene Ledenvergadering van 2020 voor te leggen.

Preadvies HB

Het Hoofdbestuur onderschrijft van harte het belang van transparantie. Daarom wordt het inhoudelijke jaarverslag van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa (VOE) en de SGP-bestuurdersvereniging (BSV) al diverse jaren opgenomen in het jaarverslag van de SGP en meegestuurd met de vergaderstukken voor de partijdag, zodat de vergadering hiervan kennis kan nemen. De beleidsplannen van VOE en BSV staan op de website van de SGP en kunnen daar worden gedownload. Dat geldt ook voor de jaarrekeningen van beide stichtingen. De accountantscontrole van de BSV en VOE vindt later plaats dan die van de partij en kan daardoor niet ter informatie aan de vergadering worden aangeboden. De transparantie is er doordat de jaarcijfers op de website van de SGP staan, maar het is niet de bedoeling dat de financiële cijfers van andere partijgeledingen op de partijdag worden besproken. De begrotingen en activiteitenplannen van de SGP en de partijgeledingen dienen voor 1 november bij het ministerie ingediend te worden. De goedkeuring daarvan kan dus niet plaatsvinden nadat de partijdag heeft plaatsgevonden. Een dergelijke bepaling zou ook geen recht doen aan de bestuursverantwoordelijkheid van de betreffende geleding. De BSV is een vereniging, het jaarverslag en de jaarrekening van de BSV worden vastgesteld door de ledenvergadering van de BSV. Samengevat onderschrijft het Hoofdbestuur het belang van transparantie. Die transparantie is er doordat de jaarverslagen ter informatie aan de algemene vergadering worden verstrekt. Sommige stukken zijn niet tijdig voor de partijdag beschikbaar. Alle genoemde stukken staan in ieder geval op de website van de SGP. De motie is dus gedeeltelijk overbodig en gedeeltelijk onuitvoerbaar. Daarmee ontraadt het Hoofdbestuur deze motie.

c. Moties Hien-Dodewaard

Motie 1

De algemene ledenvergadering, in vergadering bijeen op 5 september 2020, gehoord de beraadslaging:

Constateernde dat:

- ▶ Artikel 23 lid 3 Statuten SGP het lidmaatschap van de bestuurdersvereniging verplicht stelt voor onder meer raadsleden en wethouders;
- ▶ Het lidmaatschapsgeld van de bestuurdersvereniging fors is te noemen;

Overwegende dat:

- ▶ SGP-bestuurders niet en/of onvoldoende zijn voorgelicht over de invoering van de bestuurdersvereniging en de kosten die de vereniging voor hen met zich meebrengt;
- ▶ De huidige bestuurdersvereniging als gevolg van de gebrekkige communicatie omtrent het verplichte lidmaatschap ernstige frustratie heeft gewekt bij een aantal leden;
- ▶ Sinds de oprichting van de BSV er op lokaal niveau nauwelijks aantoonbaar nut van deze vereniging is gebleken in al die jaren

Verzoekt het bestuur:

- ▶ De volgende algemene ledenvergadering van de SGP een statutenwijziging aan de vergadering voor te leggen, inhoudende een voorstel tot niet-verplichtstelling van het lidmaatschap bij de bestuurdersvereniging voor de doelgroepen zoals genoemd in artikel 23 lid 3 Statuten SGP.

Preadvies HB

Alle politieke partijen hebben een bestuurdersvereniging (BSV) waarvan alle politici en bestuurders lid zijn. In 2015 is de nieuw partijstructuur geëffectueerd. Een van de onderdelen daarvan was de oprichting van een BSV waarvan alle SGP-bestuurders en -politici lid zijn. Alle kiesverenigingen waren destijds bij de besluitvorming betrokken en de algemene vergadering heeft met de voorstellen ingestemd. Besloten is dat alle SGP'ers op de kandidatenlijsten een verklaring tekenen dat ze bewilligen in het lidmaatschap van de BSV. Een werkgroep heeft vervolgens de oprichting van de SGP-bestuurdersvereniging voorbereid. In 2017 heeft de oprichtingsvergadering plaatsgevonden. De SGP-bestuurdersvereniging heeft een contributiemodel opgesteld, lager dan dat van andere politieke partijen, dat door de leden zelf is vastgesteld. Ook het jaarplan wordt door de ledenvergadering van de bestuurdersvereniging vastgesteld. Binnen de BSV is ruimte voor de inbreng van leden. Over de communicatie zijn de afgelopen periode diverse gesprekken gevoerd. Ook met enkele raadsleden uit Neder-Betuwe (waarvan Hien-Dodewaard deel uitmaakt). De meerwaarde van een BSV en het verplichte lidmaatschap staan voor het Hoofdbestuur niet ter discussie. De afgelopen periode is deze meerwaarde onder andere aangetoond doordat het HB en de BSV een notitie over zondagsrust hebben opgesteld en deze op een regiotour is besproken met bestuurders en bestuursleden. Binnen de BSV kan toerusting en vorming van politici en bestuurders plaatsvinden. Ook kan de BSV een netwerk vormen voor onderling contact, kennisuitwisseling, etc. Het gaat nu om de vraag hoe de BSV zoveel mogelijk toegevoegde waarde kan bieden. Over de activiteiten van de BSV kan binnen de BSV het gesprek worden aangegaan. Alle SGP-bestuurders en -politici worden voor de jaarvergaderingen van de BSV uitgenodigd. Het is belangrijk dat het gesprek over de dienstverlening binnen de BSV wordt gevoerd. Het Hoofdbestuur ontraadt deze motie.

Motie 2

De algemene ledenvergadering, in vergadering bijeen op 5 september 2020, gehoord de beraadslaging:

Constateernde dat:

- ▶ Artikel 23 lid 3 Statuten SGP het lidmaatschap van de bestuurdersvereniging verplicht stelt voor onder meer raadsleden en wethouders;

Overwegende dat:

- ▶ De deelnamegraad aan activiteiten van de bestuurdersvereniging zeer laag is;
- ▶ Het wenselijk is te weten of bestuurders behoefte hebben aan en draagvlak bestaat voor:
 - een bestuurdersvereniging;
 - landelijke (opleidings-)activiteiten;
- ▶ Nu de bestuurdersvereniging enige jaren actief is, het tijd is voor een evaluatie van het functioneren van de bestuurdersvereniging;

Verzoekt het bestuur:

- ▶ Onder de SGP-bestuurders een onderzoek te doen naar:
 - de behoefte aan een bestuurdersvereniging met bijbehorende taken,
 - de wijze van financiering van de diverse activiteiten
 - het functioneren van de bestuurdersvereniging over de afgelopen jaren te evalueren.

Preadvies HB

De partij heeft in 2014 besloten tot de oprichting van een bestuurdersvereniging (BSV). Voor het Hoofdbestuur staat de meerwaarde van een BSV niet ter discussie. Binnen de BSV kan toerusting en vorming van politici en bestuurders plaatsvinden. Ook kan de BSV een netwerk vormen voor onderling contact, kennisuitwisseling, etc. Het gaat nu om de vraag hoe de BSV zoveel mogelijk toegevoegde waarde kan bieden.

Elke professionele organisatie zal periodiek de dienstverlening evalueren, zeker enkele jaren nadat een vereniging is opgericht. Door middel van een enquête kan bijvoorbeeld onderzoek worden gedaan naar de wijze waarop de BSV aan de verwachtingen voldoet en welke concrete wensen er zijn in het veld. Het Hoofdbestuur heeft van het bestuur van de BSV begrepen dat ze dit willen oppakken. Van alle SGP-bestuurders en -politici mag worden verwacht dat ze bereid zijn mee te denken over de vraag op welke wijze de ondersteuning, toerusting en vorming van SGP-bestuurders en -politici zo goed mogelijk kan worden ingevuld. Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur van de BSV om dit onderzoek te doen en het gesprek hierover met de leden van de BSV aan te gaan. Het Hoofdbestuur zal deze motie daarom doorgeleiden naar het bestuur van de BSV. Als deze motie wordt gelezen als een oproep aan het Hoofdbestuur om de BSV (nogmaals) te vragen de dienstverlening te evalueren dan steunt het Hoofdbestuur deze motie. Als deze motie bedoeld is als opdracht aan het Hoofdbestuur om dit onderzoek te doen dan ontraadt het deze.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Guido de Brès-Stichting per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Rjk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019 ;
2. de rekening van baten en lasten over 2019 ; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het rapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het rapport andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 4 maart 2020
Van Ree Accountants

Guido de Brès-stichting
Wetenschappelijk instituut SGP

Jaarrekening 2019

RAPPORT BETREFFENDE DE JAARREKENING 2019

	<u>Pag.</u>
<u>INHOUDSOPGAVE</u>	1
BESTUURSVERSLAG	2
 JAARREKENING 2019	
Balans per 31 december 2019	6
Rekening van baten en lasten over 2019	7
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
Toelichting op de balans	10
Toelichting op de rekening van baten en lasten	13
 OVERIGE GEGEVENS	
Controleverklaring	16

De Guido de Brès Stichting is feitelijk gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam NL, is statutair gevestigd in 's-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41149964.

BESTUURSVERSLAG 2019 – GUIDO DE BRÈS-STICHTING

Bestuur

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Het bestuur is per 31 december 2019 als volgt samengesteld [tussen haakjes staat evt. de bestuursfunctie]:

Mr. A. Klaassen [voorzitter], Barneveld, 41 jaar;
Dr. ir. J.S. van den Brink [secretaris], Meteren, 51 jaar;
Dhr. J.J. Zoeteman RA [penningmeester], Ermelo, 53 jaar;
Dr. R. Bisschop, Veenendaal, 63 jaar;
Mr. drs. J. van den Brink, Werkendam, 31 jaar;
Dr. A. Goudriaan, Dordrecht, 50 jaar;
Ir. L. de Knegt, Barneveld, 50 jaar;
Prof. dr. ir. W. de Vries, Veenendaal, 60 jaar;
Mevr. dr. H. Westerman-Dannenberg, Lisse, 43 jaar.

Per 1 januari 2020 is bestuurslid De Knegt herbenoemd voor een periode van vier jaar. Bestuurslid De Vries heeft zijn bestuurslidmaatschap op 31 december 2019 beëindigd. Het bestuur heeft op 5 februari 2020 de heer dr. A. van der Linden (30 jaar) uit Maartensdijk tot bestuurslid benoemd.

Het bestuur vergaderde in 2019 vijf keer: op 7 februari, 8 april, 19 juni, 2 oktober en 4 december. Verder heeft op 10 mei in Rotterdam de jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel plaatsgevonden.

Het bestuur houdt toezicht op het (beheer van het) Wetenschappelijk Instituut, stelt de jaarbegroting en het jaarverslag vast, bespreekt de voortgangsrapportages van de projecten en houdt jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur.

Directie en personeel

Per 1 januari 2019 had het Wetenschappelijk Instituut één personeelslid in dienst.

- De functie van directeur (1,0 fte) wordt vervuld door drs. J.A. Schippers. Op 1 januari 2019 was hij 12½ jaar in dienst bij de Guido de Brès-Stichting.
- Per 7 januari 2019 is de heer dr. J.O. van de Breevaart in dienst getreden als wetenschappelijk medewerker (0,8 fte).
- In 2019 vervulden vijf personen een kortdurende stage (maximaal 10 weken) bij het WI-SGP.

Missie

De Guido de Brès-Stichting is het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP dat kennis en inzicht wil verwerven en die vanuit het gereformeerd belijden dienstbaar wil maken voor politiek en samenleving.

Visie

De Guido de Brès-Stichting vraagt in politiek en samenleving aandacht voor cruciale Bijbelse waarden, het openleggen van – al dan niet verzwegen – levensbeschouwelijke of ideologische uitgangspunten, het belang van identiteit en zingeving en wil bijdragen aan een kritische reflectie op het handelen van overheid, burgers en maatschappelijke instellingen.

Strategische doelen

Voor de realisatie van voorgaande missie en visie stelt de Guido de Brès-Stichting zich de volgende vier strategische doelen:

- het maatschappelijke en politieke debat beïnvloeden op basis van de reformatorische levensbeschouwing;
- het verrichten van onderzoek op wetenschappelijk niveau;
- het bevorderen van de bezinning op actuele ontwikkelingen;
- het streven naar bredere bekendheid binnen onze netwerksamenleving.

Projecten

In 2019 is met name gewerkt aan de projecten Populisme (i.s.m. Sallux) en lhbt-emanipatie. In 2020 zullen hierover publicaties verschijnen.

Publicaties

De redactie van de bundel *Theocratie en Populisme. Staatkundig gereformeerden en de stem van het volk* verzocht Jan Schippers een evaluerende slotbeschouwing te schrijven onder de titel 'Is de SGP populistisch?' Het boek verschijnt op 11 februari 2020 bij Labarum Academic te Apeldoorn. Op verzoek van de redactie van het wetenschappelijk tijdschrift *Radix*, een uitgave van Forum-C, schreef Jan Schippers het artikel 'Politieke partijen en het gezin'. Op 31 december 2019 werd dit artikel gepubliceerd in het themanummer 'Familie en gezin in beweging' van het tijdschrift *Radix*. De Stichting Christelijke Filosofie nam het initiatief om een Nederlandse vertaling van het boek *Multiculturalism: a Christian Retrieval* geschreven door Jonathan Chaplin uit te brengen. In de Nederlandse editie wordt het betoog van Chaplin aangevuld met een aantal reflecties, onder meer van de wetenschappelijke instituten voor het CDA, de SGP en van de ChristenUnie. Voor de bijdrage van het WI-SGP tekende Hans van de Breevaart. Deze wordt onder de titel 'Tussen multiculturalisme en monocultuur' in deze bundel opgenomen. Het boek staat onder redactie van de hoogleraren dr. Renée van Riessen en dr. Jan Hoogland en zal in het voorjaar van 2020 bij uitgeverij Buijten en Schipperheijn te Amsterdam verschijnen.

Tijdschrift Zicht

In 2019 verscheen de 45e jaargang van *Zicht*. In de vier edities (oplage circa 1.000 stuks) van deze jaargang zijn de volgende thema's aan de orde gesteld.
Nr. 1 Europa door populisme uitgedaagd
Nr. 2 E emanciperen: beter balanceren
Nr. 3 Het perfecte leven en de goede dood
Nr. 4 Cultuurchristendom: waardeloos of waardevol?

Conferenties

In 2019 heeft het Wetenschappelijk Instituut de volgende zes conferenties (mede) georganiseerd:
- Interactieve sessie 'Gezin in Nederland' (15 februari te Soest) i.s.m. Tweede Kamerfractie SGP;
- Guido Academy over Tolerantie (31 mei en 1 juni te Bunnik) met 12 studenten en 8 sprekers;
- Bezoek tentoonstelling 'Bij ons in de Biblebelt' (13 september te Utrecht) met plm. 40 donateurs;
- Internationale conferentie 'Migratie: stemmen met de voeten?' (11 oktober te Goes) in samenwerking met de Stichting VOE-SGP;
- Studiemiddag 'Populisme' i.s.m. Sallux (14 november te Brussel) i.s.m. Sallux en Eurofractie SGP;
- Guidolezing 'Duurzame landbouw' (20 november te Woerden) door prof. dr. ir. W. de Vries.

Opiniebijdragen en lezingen

In 2019 publiceerden medewerkers en bestuursleden van het WI-SGP circa 30 opiniërende bijdragen of werden interviews gegeven die verschenen in kranten, tijdschriften of op de website van het WI-SGP werden gepubliceerd. Verder verzorgden de directeur en wetenschappelijk medewerker zes lezingen of workshops, onder meer bij SGP-afdelingen en een studentenvereniging.

Netwerken

In 2019 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende netwerkorganisaties:
- Sallux (ECPM Foundation);
- Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen;
- Platform Waarden en Normen;
- Platform Zorg voor leven;
- European Federation 'One of Us'.
- Stichting (i.o.) Wetenschappelijke biografie Groen van Prinsterer.

Overige activiteiten

- De directeur participeert in het Management Team van het SGP-bureau.
- De bestuursvoorzitter en de directeur participeren in de strategielcommissie van de SGP die vijf keer per jaar bijeenkomt. Dit beraad begeleidt de uitvoering van het partijbrede Integraal Strategisch Beleidsplan voor de periode 2018-2022.
- Voor raadsleden en statenleden van de SGP fungeert het Wetenschappelijk Instituut als adviseur bij specifieke, principiële of beleidsmatige vraagstukken.
- De directeur participeert in het overleg van het internationaal secretariaat van de SGP en in de verkiezingsprogrammacommissie van de SGP.
- Het WI-SGP beheert een bibliotheek ten behoeve van de ondersteuning van het eigen onderzoek. Partijgeledingen en externe onderzoekers kunnen hier ook gebruik van maken.

Omvang en functie eigen vermogen

De omvang van het eigen vermogen van de Stichting bedraagt per 31 december 2019 €104.560. Hiervan heeft het bestuur € 40.000 aangemerkt als continuïteitsreserve. De hoogte van deze reserve is gebaseerd op drie maanden salariskosten van het personeel dat in dienst is van de stichting. De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers, voor het aantrekken van freelance onderzoekers of tijdelijk personeel om een bijdrage te leveren aan een onderzoeksproject of voor overige eenmalige activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de stichting.

Voornemens voor 2020

In 2020 ontvangt de Stichting een extra subsidie van € 50.000 die voor ruim de helft besteed zal worden aan een extra tijdelijk medewerker (0,6 fte) t.b.v. coördinatie en redactie van het tijdschrift Zicht en de vernieuwing van de website. De andere helft wordt als volgt besteed (indicatieve bedragen):

- € 7.500 voor externe freelance onderzoekers t.b.v. projecten;
- € 6.000 voor communicatie en werving van donateurs en abonnees;
- € 3.600 voor een speciale editie van het tijdschrift Zicht;
- € 3.000 voor de organisatie van de jaarlijkse Guidolezing met een internationale spreker;
- € 4.000 voor digitalisering en betere vindbaarheid en toegankelijkheid van de database met uitgebrachte publicaties (incl. tijdschrift Zicht).

Rotterdam, 12 februari 2020,
Dr.ir. J.S. van den Brink, *secretaris*
Drs. J.A. Schippers, *directeur*

Begroting Guido de Brès-Stichting

	<i>begroting</i>		<i>begroting</i>
Baten	2020		2019
1. Overheidssubsidie	167.194		163.950
2. Bijdrage SGP	70.000		20.000
3. Abonnementen	13.225		13.750
4. Donaties/giften	12.290		12.750
5. Overige Inkomsten	6.400		14.000
Totaal baten	269.109		224.450
Lasten	2020		2019
6. Personeelskosten	186.049		165.061
7. Projectkosten	7.500		0
9. Vergaderkosten	15.000		11.500
10. Bureaunkosten	12.060		12.700
11. Publiciteitskosten	48.500		34.500
Totaal lasten	269.109		213.761
Saldo	0		10.689
12. Subsidie BZK voorgaande jaren	0		0
13. Bestemmingsreserve	0		0
Eindsaldo	0		10.689

GUIDO DE BRÈS-STICHTING,
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT SGP
'S-GRAVENHAGE

BALANS PER 31 DECEMBER 2019

(Bedragen in euro's)

(Na resultaatbestemming)

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
ACTIVA		
Materiele vaste activa (1)		
Automatisering	415	631
Vorraden (2)	225	165
Vorderingen (3)		
Ministerie van Binnenlandse Zaken	32.791	36.988
Rekening-courant SGP	5.600	50.642
Rekening-courant SGPJ	-	-
Rekening-courant SVOE	1.708	-
Overige	3.042	12.708
Liquide middelen (4)	<u>92.796</u>	<u>7.954</u>
	<u>136.579</u>	<u>109.089</u>
PASSIVA		
Eigen Vermogen (5)		
Stichtingskapitaal	45	45
Continuïteitsreserve	40.000	0
Algemene reserve	64.515	82.542
Kortlopende schulden (6)		
Overige schulden	<u>32.018</u>	<u>26.501</u>
	<u>136.579</u>	<u>109.089</u>

REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019
(Bedragen in euro's)

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
BATEN			
Subsidie (7)	170.021	163.950	165.892
Bijdrage SGP (8)	20.000	20.000	20.000
Abonnementen (Zicht) (9)	13.614	13.750	14.013
Donaties/giften (10)	13.736	12.750	12.584
Overige baten (11)	11.508	14.000	7.668
	<u>228.879</u>	<u>224.450</u>	<u>220.158</u>
LASTEN			
Personeelskosten (12)	148.367	146.281	130.682
Projectkosten (13)	-	-	-
Doorbelaste kosten vanuit SGP (14)	9.138	8.780	9.720
Vergaderkosten (15)	12.053	11.500	9.774
Bureaunkosten (16)	12.887	12.700	10.479
Publiciteitskosten (17)	24.463	34.500	34.898
	<u>206.907</u>	<u>213.761</u>	<u>195.553</u>
Resultaat	<u>21.972</u>	<u>10.689</u>	<u>24.605</u>
Resultaatbestemming:			
Continuïteitsreserve	40.000	-	-
Algemene reserve	18.028	10.689	24.605
	<u>21.972</u>	<u>10.689</u>	<u>24.605</u>

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Algemene waardering

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld conform de richtlijnen van de Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende vereniging is verbonden met de rechtspersoon:

- Staatkundig Gereformeerde Partij

WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:

Automatisering 33%

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

RESULTAATBEPALING

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De subsidie is afhankelijk van het aantal gesubsidieerde partijen en het aantal zetels van de gesubsidieerde partijen in de Tweede Kamer, conform artikel 8 van de Wet Financiering Politieke Partijen. De verantwoorde subsidie betreft het voorschot subsidie van het huidige boekjaar en de afrekening van de subsidie van het voorgaande boekjaar.

Bijdrage SGP

Met het hoofdbestuur van de SGP is afgesproken dat de hoogte van de SGP-bijdrage aan het WI structureel € 20.000 per jaar bedraagt.

Giften

De giften betreffen de in het boekjaar ontvangen giften.

TOELICHTING OP DE BALANS

(bedragen in euro's)

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
<u>Materiele vaste activa (1)</u>		
Automatisering		
Aanschafwaarde	1.116	1.303
Cumulatieve afschrijvingen	485-	1.303-
Boekwaarde per begin boekjaar	631	-
Investerings		649
Afschrijvingen	216-	18-
Desinvesteringen		836-
Afschrijvingen desinvestering	-	836
	216-	631
Aanschafwaarde	1.116	1.116
Cumulatieve afschrijvingen	701-	485-
Boekwaarde per einde boekjaar	415	631
<u>Voorraden (2)</u>		
Nota's/Katernen/VVV-bonnen	225	165
<u>Vorderingen (3)</u>		
Ministerie van Binnenlandse Zaken		
Saldo per begin boekjaar	36.988	31.839
Subsidie voorgaand boekjaar	4.762-	4.762
Ontvangen afrekening voorgaand boekjaar	32.226-	31.839-
Ontvangen voorschotten boekjaar	131.166-	128.904-
Voorlopige beschikking boekjaar	163.957	161.130
Saldo per einde boekjaar	32.791	36.988
Rekening-courant SGP		
Stand per begin boekjaar	50.642	30.108
Subsidies	174.218	160.743
Bijdrage SGP	20.000	20.000
Opnamen	225.000-	150.000-
Doorbelaste kosten SGP	10.938-	11.520-
Overige verrekeningen	3.322-	1.311
Stand per einde boekjaar	5.600	50.642
Rekening-courant SGPJ		
Stand per begin boekjaar	-	1.812
Overige verrekeningen	-	1.812-
Stand per einde boekjaar	-	-
Rekening-courant SVOE		
Stand per begin boekjaar	-	
Overige verrekeningen	1.708	
Stand per einde boekjaar	1.708	-

GUIDO DE BRÈS-STICHTING,
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT SGP
'S-GRAVENHAGE

	31-12-2019	31-12-2018
Overige vorderingen		
Advertenties	353	355
Abo'nementen/donaties	5	317
Vooruitbetaalde bedragen	365	11.808
Publicaties	71	96
Rente	1	0
Diversen	2.246	132
	<u>3.042</u>	<u>12.708</u>
<u>Liquide middelen (4)</u>		
Kas	703	993
Rabo NL23 RABO 0304 5620 84	6.064	4.490
Rabo NL04 RABO 0310 5325 82	1.029	1.405
Rabo NL75 RABO 3294 3165 85	85.000	1.066
	<u>92.796</u>	<u>7.954</u>
<u>Eigen Vermogen (5)</u>		
Stichtingskapitaal		
Stand per begin boekjaar	45	45
Mutatie	-	-
Stand per einde boekjaar	<u>45</u>	<u>45</u>
Continuïteitsreserve		
Stand per begin boekjaar	0	0
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	40.000	-
Stand per einde boekjaar	<u>40.000</u>	<u>0</u>
Algemene reserve		
Stand per begin boekjaar	82.542	57.938
Mutatie vanuit de resultaatbestemming	18.028-	24.605
Stand per einde boekjaar	<u>64.515</u>	<u>82.542</u>

De omvang van het eigen vermogen van de Stichting bedraagt per 31 december 2019 € 104.560. Hiervan heeft het bestuur € 40.000 aangemerkt als continuïteitsreserve. De hoogte van deze reserve is gebaseerd op drie maanden salariskosten van het personeel dat in dienst is van de stichting.
De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers, voor het aantrekken van freelance onderzoekers of tijdelijk personeel om een bijdrage te leveren aan een onderzoeksproject of voor overige eenmalige activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van de stichting.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
<u>Kortlopende schulden (6)</u>		
Overige schulden		
Reservering vakantiedagen	11.401	11.961
Uitbetaling vakantiedagen 2019	5.238	
Loonheffing	3.415	2.636
Vakantietoelag	5.481	3.776
Vooruitontvangen donaties/abonnementen	22	43
Salarisadministratie	127	39
Druk- en verzendkosten	4.087	4.232
Accountant- en advieskosten	1.900	1.900
Diversen	347	1.914
	<u>32.018</u>	<u>26.501</u>

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen in euro's)

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
<u>Baten</u>			
Subsidie (7)			
Subsidie 2017			4.762
Subsidie 2018	6.064		161.130
Subsidie 2019	163.957	163.950	
	<u>170.021</u>	<u>163.950</u>	<u>165.892</u>
Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) subsidieert op basis van de Wet Financiering Politieke Partijen.			
<u>Subsidievaststelling 2018</u>			
Bij beschikking van 22 oktober 2019, nummer 2019-0000028926 is de subsidie voor het boekjaar 2018 vastgesteld op € 167.194. In 2019 resulteert dit voor het Wetenschappelijk Instituut (WI) in een nabetaaling van € 6.064.			
Bijdrage SGP (8)			
Vaste bijdrage	20.000	20.000	20.000
	<u>20.000</u>	<u>20.000</u>	<u>20.000</u>
Abonnementen (Zicht) (9)			
Abonnementen	13.747	14.000	14.085
Abonnementen onlinbaar	308-	450-	262-
Overbetalingen abonnementen	175	200	190
	<u>13.614</u>	<u>13.750</u>	<u>14.013</u>
Donaties/giften (10)			
Donaties (incl. overbetalingen)	10.385	11.000	10.279
Donaties onlinbaar	221-	550-	127-
Giften	3.573	2.300	2.431
	<u>13.736</u>	<u>12.750</u>	<u>12.584</u>
Overige baten (11)			
Advertenties	2.520	2.000	2.260
Verkoop publicaties	1.487	2.000	5.408
Rente spaarrekening	1		0
Overige opbrengsten	7.500	10.000	-
	<u>11.508</u>	<u>14.000</u>	<u>7.668</u>

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
<u>Lasten</u>			
Personeelskosten (12)			
Salarissen	97.376	99.362	84.917
Pensioenpremies	10.370	10.523	9.043
Sociale lasten	16.465	16.223	14.852
Vakantietoeslag/eindejaarsuitkering	16.248	15.998	13.516
Uitbetaling vakantiedagen	5.238		
Mutatie reservering vakantiedagen	560-		2.339
Vaste reiskostenvergoedingen	1.511	2.223	808
Salarisbureau	595	630	416
Vrijwilligers	50	250	-
Overige personeelskosten	1.073	1.072	4.791
	<u>148.367</u>	<u>146.281</u>	<u>130.682</u>

Aantal dienstverbanden

Het aantal dienstverbanden (exclusief stagiaires) bedroeg in 2019: 1,8 (2018: 1,47) op basis van fulltime dienstverbanden.

Doorbelaste kosten vanuit SGP (14)

Personeelskosten partijbureau	<u>9.138</u>	<u>8.780</u>	<u>9.720</u>
-------------------------------	--------------	--------------	--------------

GUIDO DE BRÈS-STICHTING,
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT SGP
'S-GRAVENHAGE

	2019		2018
	uitkomst	begroting	uitkomst
Vergaderkosten (15)			
Vergaderingen	12	200	17
Variabele reiskostenvergoedingen	1.994	2.500	2.089
Onkostenvergoedingen bestuursleden	2.458	2.600	2.426
Bijeenkomsten	6.770	4.950	3.769
Attenties	819	1.250	1.473
	<u>12.053</u>	<u>11.500</u>	<u>9.774</u>
Bureaunkosten (16)			
Abonnementen	1.506	1.500	1.842
Contributies	979	1.000	979
Literatuur	1.805	1.500	2.220
Cursussen	2.023	2.100	437
Accountantskosten	3.272	2.900	2.621
Advieskosten	-	100	-
Afschrijvingen inventaris	216	-	18
Kosten betalingsverkeer	1.063	1.000	1.133
Portkosten	1.765	2.000	1.780
Overige bureaunkosten	258	600	324
	<u>12.887</u>	<u>12.700</u>	<u>10.479</u>
Publiciteitskosten (17)			
Drukkosten	16.489	21.000	23.806
Auteursvergoedingen	2.275	4.500	2.400
Advertentiekosten	725	1.800	1.870
Publicatievergoedingen	463	-	-
Vergoedingen vertalers	-	250	-
Beurskosten	-	100	-
Portkosten publicaties	2.572	4.000	3.361
Opmaakkosten	-	750	877
Promotie-artikelen	-	100	-
Overige publiciteitskosten	1.939	2.000	2.583
	<u>24.463</u>	<u>34.500</u>	<u>34.898</u>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwagein@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit rapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Guido de Brès-Stichting per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019 ;
2. de rekening van baten en lasten over 2019 ; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Guido de Brès-Stichting, Wetenschappelijk Instituut voor de SGP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het rapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het rapport andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

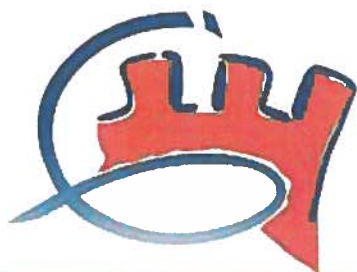
Nieuwegein, 4 maart 2020
Van Ree Accountants

w.g.

Jaarverslag 2019

Guido de Brès-Stichting
Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Guido de Brès-Stichting
Wetenschappelijk Instituut SGP

Versie d.d. 4 februari 2020

1. Inleiding

De Guido de Brès-Stichting, het Wetenschappelijk Instituut voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (WI-SGP), is de 'denktank' ten behoeve van de SGP. Het instituut onderzoekt zelfstandig politieke en maatschappelijke vraagstukken, met als doel kennis en inzicht te verwerven met het oog op een voortdurende ontwikkeling van de staatkundig-gereformeerde visie op alle relevante beleidsterreinen. De resultaten van het onderzoek communiceert het instituut met politici, partijleden, SGP-stemmers en extern publiek.

Bezinning op actuele ontwikkelingen en reflectie ten aanzien van maatschappelijke en politieke veranderingen verdienen continue aandacht. Ontwikkelingen en standpunten behoeven telkens kritische toetsing aan de Bijbel en aan de staatkundig gereformeerde uitgangspunten. Op deze manier kan de SGP een inspirerende en opbouwende bijdrage leveren aan het bestuur van ons land. Daarbij mag de partij zich niet laten meevoeren door de waan van de dag of verstarren in oudbakken standpunten. Het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP stimuleert daarom bezinning, debat en opinievorming in de volle breedte van het kiezerspotentieel van de partij en wil meer mensen op zijn activiteiten attenderen. Ook wordt het debat aangegaan met andersdenkenden. Het achterliggende doel is dat de Guido de Brès-Stichting een bijdrage levert aan het streven van de partij om meer mensen te brengen tot de erkenning van het gezag van Gods Woord in politiek en samenleving.

De Guido de Brès-Stichting is opgericht op 21 maart 1974 en statutair gevestigd te 's-Gravenhage. De feitelijke huisvesting was tot augustus 2006 ook in Den Haag, aan de Laan van Meerdervoort. Daarna was het WI-SGP gevestigd aan de Burgemeester van Reenensingel in Gouda. Tezamen met het partijbureau en de SGP-jongeren is het Wetenschappelijk Instituut sinds december 2012 gehuisvest aan de Dinkel in de Rotterdamse wijk Zevenkamp.

In dit jaarverslag van de Guido de Brès-Stichting wordt teruggeblikt op de werkzaamheden die in 2019 door het Wetenschappelijk Instituut zijn verricht. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de samenstelling van het bestuur (2) en personeel (3), verschenen en in voorbereiding zijnde publicaties (4), het kwartaaltijdschrift *Zicht* (5), georganiseerde conferenties (6), communicatie (7), organisatie (8), een financieel overzicht (9), de ontwikkeling in het aantal donateurs en abonnees (10) en een uitleiding (11). Met dit verslag willen bestuur en directeur verantwoording afleggen aan donateurs en vrienden van de Stichting, aan de leden en het hoofdbestuur van de SGP over de activiteiten van het instituut in het jaar 2019.

2. Bestuur

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Het bestuur is per 31 december 2019 als volgt samengesteld [tussen haakjes staat evt. de bestuursfunctie]:

- *Mr. A. Klaassen [voorzitter]*, Barneveld, 41 jaar, advocaat, specialist in arbeidsrecht bij BVD Advocaten te Barneveld;
- *Dr. ir. J.S. van den Brink [secretaris]*, Meteren, 51 jaar, Principal Scientist bij Philips Healthcare te Best en raadslid van de gemeente Geldermalsen;
- *Dhr. J.J. Zoeteman RA [penningmeester]*, Ermelo, 53 jaar, registeraccountant en partner bij Lentink De Jonge te Harderwijk;
- *Dr. R. Bisschop*, Veenendaal, 63 jaar, historicus, lid van de SGP-fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
- *Mr. drs. J. van den Brink*, Werkendam, 31 jaar, advocaat, gespecialiseerd in bestuursrecht, onderwijsrecht en aanbestedingsrecht bij BVD Advocaten te Hardinxveld-Giessendam;
- *Dr. A. Goudriaan*, Dordrecht, 50 jaar, universitair hoofddocent geschiedenis van het christendom, Faculteit Religie en Theologie, Vrije Universiteit Amsterdam;
- *Ir. L. de Knecht*, Barneveld, 50 jaar, softwareconsultant bij Philips VitalHealth, raadslid van de gemeente Barneveld en lid van het SGP-hoofdbestuur;
- *Prof. dr. ir. W. de Vries*, Veenendaal, 60 jaar, onderzoeker globale milieuvraagstukken en buitengewoon hoogleraar milieusysteemanalyse aan Wageningen Universiteit en Research Centrum;
- *Mevr. dr. H. Westerman-Dannenberg*, Lisse, 43 jaar, huisvrouw en werkzaam geweest als algemeen chirurg.

Per 31 december 2019 zijn de bestuursleden L. de Knecht en W. de Vries aftredend. Per 1 januari 2020 is bestuurslid De Knecht herbenoemd voor een periode van vier jaar. Bestuurslid De Vries heeft zijn bestuurslidmaatschap beëindigd. Het bestuur is voornemens om in zijn plaats de heer dr. A. van der Linden (30 jaar) uit Maartensdijk te benoemen.

Het bestuur vergaderde in 2019 vijf keer: op 7 februari, 8 april, 19 juni, 2 oktober en 4 december. Verder heeft op 10 mei in Rotterdam de jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel plaatsgevonden.

Het bestuur houdt toezicht op het (beheer van het) Wetenschappelijk Instituut, stelt de jaarbegroting en het jaarverslag vast, bespreekt de voortgangsrapportages van de projecten en houdt jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur. Naast de bespreking van de voortgang van de inhoudelijke en organisatorische thema's, waren in 2019 belangrijke vergaderonderwerpen onder meer:

- bezinning op populisme en (neo)conservatisme;
- visievorming ten aanzien van de emancipatie van lhbtj-personen;
- vaststelling activiteitenplan en begroting voor 2020.

3. Personeel

Per 1 januari 2019 had het Wetenschappelijk Instituut één personeelslid in dienst. De functie van directeur (1,0 fte) wordt vervuld door drs. J.A. Schippers. Op 1 januari 2019 was hij 12½ jaar in dienst bij de Guido de Brès-Stichting. Per 7 januari 2019 is de heer dr. J.O. van de Breevaart in dienst getreden als wetenschappelijk medewerker (0,8 fte).

In 2019 hebben drie studenten hun stage bij het WI-SGP afgerond:

- Karel van der Linden verrichtte van 7 januari tot 16 maart onderzoek naar de consequenties van het relationele mensbeeld voor de SGP-visie op de omvang van de overheidstaak, in het bijzonder in het sociale domein; verder adviseerde hij over de mogelijke activiteiten van het WI-SGP ten behoeve van christenstudenten;
- Jacoline Waaijenberg voerde van 4 februari tot 13 april een onderzoek uit naar het populisme in drie lidstaten van de Europese Unie, met daarbij de vraag of en in hoeverre populistische partijen in hun uitgangspunten, visie en stellingnames overeenkomsten vertonen met christelijke partijen;
- Madeleine van Heerd deed van 15 april tot 21 juni een onderzoek naar de voorstellen over staatkundige vernieuwing (met name het referendum) door populistische partijen en op welke manier zich deze verhouden tot de SGP-visie over volkssoevereiniteit.

Voor twee masterstudenten, Frans Hazeleger (theologie) en Geertruida Verschoor (fiscale economie), heeft het WI-SGP gefungeerd als medebegeleider van hun afstudeerscriptie. Frans deed onderzoek naar de visie van vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie op de overheidstaak ten aanzien van godsdienst. Geertruida analyseerde de toepassing van het draagkrachtbeginsel bij de behandeling van het gezin in de inkomstenbelasting.

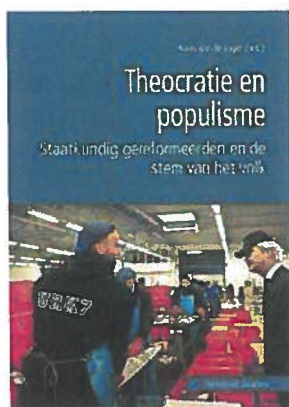
Verder volgden twee enthousiaste VWO-leerlingen, te weten Derrick Flach uit Hendrik Ido Ambacht en Nees den Ouden uit Katwijk, een korte stage bij het Wetenschappelijk Instituut voor hun beroepsoriëntatie.

Voor administratieve ondersteuning van het Wetenschappelijk Instituut is in 2019 gebruik gemaakt van de dienstverlening van personeel dat in dienst is van de partij. De secretariële ondersteuning, alsook de donateurs- en abonnementenadministratie verzorgd door mevrouw B.B. van der Elst-de Weerd. Zij heeft ook de advertentiewerving voor het kwartaaltijdschrift *Zicht* behartigd. Mevrouw drs. S. Paul-Cammeraat en mevrouw M. Westerhout hebben in 2019 zorg gedragen voor de financiële administratie en verslaglegging.

4. Publicaties

De Guido de Brès-Stichting heeft een overeenkomst gesloten met uitgeverij De Banier BV te Apeldoorn tot een meerjarige samenwerking bij het uitgeven en promoten van publicaties van het Wetenschappelijk Instituut. De uitgeverij heeft hiervoor de *ReflectorReeks* gecreëerd. In het verslagjaar zijn geen publicaties in deze serie verschenen.

Theocratie en Populisme

Eind 2018 belegden het *Dutch Biblebelt Studies Network* samen met het WI-SGP in de Trinitatiskapel te Dordrecht een studiedag over de staatkundig-gereformeerde politiek en haar relatie tot de Nederlandse kiezer. Aan de hand van recente opbrengsten van het academische onderzoek naar populisme werd de SGP onder de loep genomen. Ook al is de SGP eerst en vooral een uitgesproken christelijke partij, op veel kiezers komt zij (ook) over als een rechtse, conservatieve en nationalistische partij. Ze schuwt niet om kritiek te leveren op de islam, het immigratiebeleid of de Europese samenwerking. Zijn de staatkundig-gereformeerden inderdaad een tikkeltje populistisch, zoals VVD-leider Mark Rutte zich eens openlijk afvroeg?

De sprekersbijdragen van genoemde studiedag, o.a. van Peter Achterberg, Ernst van den Hemel, André Krouwel en Fred van Lieburg, zijn gebundeld in het boek *Theocratie en Populisme. Staatkundig gereformeerden en de stem van het volk* (Labarum Academic, Apeldoorn). Het boek bevat ook bijdragen van Kees van der Wal, Simon Otjes en een evaluerende slotbeschouwing van Jan Schippers. De verschijning van deze bundel wordt in februari 2020 verwacht.

Politieke partijen en het gezin

Op verzoek van de redactie van het wetenschappelijk tijdschrift *Radix*, een uitgave van Forum-C, schreef Jan Schippers het artikel 'Politieke partijen en het gezin'. Met het oog op deze bijdrage analyseerde hij de verkiezingsprogramma's van dertien politieke partijen die in maart 2017 meededen aan de Tweede Kamerverkiezingen. De programma's zijn onderzocht op de mate van aandacht voor huwelijk en gezin. Een kwantitatieve analyse laat zien dat vooral het kind in de belangstelling staat, niet zozeer het gezin. CDA, ChristenUnie en SGP vormen de uitzondering: zij wijden in hun programma's een apart hoofdstuk aan het gezin. Terwijl in Nederland zo'n 80% van de minderjarig kinderen bij hun vader en moeder opgroeit, strijden D66 en GroenLinks voor hervorming van het familierecht om meerouderschap juridisch mogelijk te maken. Met name de SGP opponeert hiertegen. Voor financiële steun aan gezinnen met kinderen opereren de drie christelijke partijen concrete

maatregelen, ook in de fiscale sfeer. Andere partijen, met name PvdA en VVD, steunen ouders die een beiden een betaalde baan hebben, terwijl DENK, GroenLinks en D66 ook armoede onder kinderen willen bestrijden. FvD en 50PLUS bevelen de woonvorm van generatiewoningen of familiehuizen aan.

Op 31 december 2019 werd dit artikel gepubliceerd. Het themanummer 'Familie en gezin in beweging' van het tijdschrift *Radix* is te bestellen via de volgende website: <https://www.forumc.nl/radix/recente-nummers/817-radix-nummer-4-2019>

Multiculturele gerechtigheid

De Stichting voor Christelijke Filosofie nam het initiatief voor de Nederlandse vertaling van het boek *Multiculturalism: a Christian Retrieval* geschreven door Jonathan Chaplin. In de Nederlandse editie wordt het betoog van Chaplin aangevuld met een aantal reflecties, onder meer van de wetenschappelijke instituten voor het CDA, de SGP en van de ChristenUnie. Voor de bijdrage van het WI-SGP tekende Hans van de Breevaart. Onder de titel 'Tussen multiculturalisme en monocultuur' wordt de visie van Chaplin besproken vanuit staatkundig gereformeerd perspectief. Enerzijds is de bijdrage van Chaplin aan het debat over de culturele samenleving indrukwekkend, omdat hij vanuit een christelijke levensovertuiging vertrekt en bewogenheid aan de dag legt met het welzijn van medemensen met een andere culturele achtergrond. Ook erkent Chaplin dat het multiculturalisme schaduwkanten heeft. Hij streeft daarom naar een 'realistische benadering' en put daarvoor uit de traditie van het christelijk sociale denken. Dat verdient onze

sympathie vanwege de bijbelse noties die erin doorklinken.

Het punt van kritiek is dat Chaplin, hoewel hij oog heeft voor de negatieve kanten die andere culturen wel degelijk kunnen hebben, weigert het multiculturalisme failliet te verklaren, terwijl toonaangevende politici als Angela Merkel, David Cameron en ook Tony Blair al eerder tot de conclusie kwamen dat het multiculturalisme heeft gefaald. Chaplin erkent wel dat deze ideologie hier en daar segregatie in de hand heeft gewerkt, maar gaat volledig voorbij aan het dramatische cultuurconflict dat zich in toenemende mate aftekent in de westerse wereld, gevoed door de tegenstelling tussen westerse en tribale culturen, die versterkt wordt door het islamisme. De realistische benadering die hij voorstaat is te verkiezen boven een ideologische, maar ziet bepaalde aspecten van de rauwe werkelijkheid – en de consequenties daarvan – over het hoofd.

Deze bundel verschijnt in het voorjaar van 2020 bij uitgeverij Buijten en Schipperheijn en staat onder redactie van de hoogleraren dr. Renée van Riessen en dr. Jan Hoogland.

5. Kwartaaltijdschrift *Zicht*

Zicht is het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP. De oplage van dit magazine ligt rond de 1.000 exemplaren per editie. De opmaak en het drukwerk worden verzorgd door Grafisch centrum *De Toren* bv te Nijkerk.

De redactie vergaderde in 2019 vier maal, te weten op 27 maart, 26 juni, 12 september en 21 november. Per 31 december 2019 is de redactie van *Zicht* als volgt samengesteld:

- dr. J.O. van de Breevaart te Hendrik Ido Ambacht;
- dhr. A. van Dijk MA te Veenendaal;
- dhr. H. Krooneman MA te Veenendaal;
- dhr. B. Provoost MA te Woudenberg;
- drs. J.A. Schippers te Rotterdam, secretaris/eindredacteur;
- dr. K. van der Zwaag te Barneveld, voorzitter.

De redactie wordt ondersteund door een adviesraad, die per 31 december 2019 als volgt is samengesteld: ing. J.J. van Burg MSc te Axel, dhr. J.M. ten Hove MA te Alblasserdam; dr. ir. H. Kievit te Barneveld; drs. J.D. Veldman te Dordrecht en drs. P.J. Verheij RA te Alblasserdam. Verschillende leden van de adviesraad hebben de redactievergadering van 12 september bijgewoond.

In de loop van 2019 hebben mw. E. Abbey-van Doorn MA uit Spijkenisse en mw. R.A. Hogendoorn-Heijboer uit Boskoop hun lidmaatschap van de adviesraad beëindigd.

In 2019 verscheen de 45^e jaargang van *Zicht*. In de vier edities van deze jaargang zijn de volgende thema's aan de orde gesteld.

Nr. 1: Europa door populisme uitgedaagd

Kort na de Tweede Wereldoorlog leek meer eenheid in Europa de enige weg naar vrede. Al decennialang droomt een politieke elite van een Europese superstaat. Maar inmiddels is het helemaal geen vraag meer of een meerderheid van de kiezers in Europa zich in een dergelijke superstaat thuis voelt. Het populisme geeft stem aan sterker wordende gevoelens van vervreemding. En deze beweging groeit omdat Europese instellingen gerechtvaardigde kritiek niet willen horen en de toenemende onvrede niet opmerken.

Waar staat het populisme voor?

De redactie van het tijdschrift *Zicht* heeft in kaart gebracht waar het populisme voor staat en in hoeverre haar kritiek op de Europese Unie valide is. Ze werd daarbij gesteund door Sallux (ECPM-Foundation), een internationale organisatie die zich beijvert voor versterking van het christelijk geluid in de Europese politiek. Een greep uit de conclusies van dit *Zicht*-nummer:

- Populisten willen geen superstaat, maar willen de soevereiniteit van de natiestaten versterken of zelfs volledig opeisen door de EU vaarwel te zeggen;
- Ontkenning van de christelijke wortels van Europa leidt tot moreel en politiek verval;

- Het risico op conflicten wordt met name door de groeiende aanhang van het islamisme binnen Europa steeds groter;
- De buitengrenzen van de EU dienen streng bewaakt te worden om te voorkomen dat niet alleen vluchtelingen, maar ook economische 'gelukszoekers' zonder controle Europa binnenkomen;
- Vanuit een sterk besef van eigen roeping, kiest christelijke politiek in Europa een middenweg tussen het streven naar een superstaat enerzijds en het verlaten van de Unie anderzijds.

Een paar treffende citaten uit deze Zicht-editie:

- 'De insteek moet zijn dat we de Europese Unie van binnenuit grondig gaan hervormen!' – Bert-Jan Ruissen.
- 'De publieke opinie in Australië rond migratie verschilt niet veel van die in Nederland. Maar er is daar veel meer rust rond het vraagstuk omdat er veel meer voorspelbaarheid en eigen keuzes in zitten. Het is geen migratie die burgers overkomt, maar waar ze zelf vorm aan geven.' – Paul Scheffer.
- 'Er ligt in Brussel en Straatsburg een belangrijke taak voor ons, want de inzet voor de vrijheid van godsdienst en het opkomen voor vervolgte christenen, is een essentieel onderdeel van ons Europese politieke werk. Als lid van het EP ben ik betrokken bij velen die op een andere manier niet of nauwelijks worden gehoord.' – Peter van Dalen.

Nr. 2: Emanciperen: beter balanceren

Ooit stond emancipatie voor bevrijding van politieke en maatschappelijke dwang. Tegenwoordig is er sprake van het omgekeerde: emancipatiedwang, zo constateert Hans van de Breevaart in deze editie van het tijdschrift *Zicht*. Het gaat om een vorm van dwang die gelegitimeerd wordt door een materialistische levensbeschouwing, waarin de identiteit van mensen in toenemende mate wordt gedefinieerd in termen van bezit, een glanzende carrière buitenshuis en... seks. Ook het overheidsbeleid gaat uit van dit wereldbeeld. Gelukkig komen hier en daar mondige burgers op voor de positieve waarde van moederschap, het gezin en allerlei maatschappelijke verbanden die ons helpen in vrijheid vorm te geven aan een (geloofs-)leven dat generaties overstijgt en nog altijd de basis vormt voor onze beschaving.

Couwenberg: Moralisering van de seksualiteit

In het interview met emeritus-hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Couwenberg komt de seksuele emancipatie aan de orde. Hij laat zien dat we van een seksualisering van de moraal zijn gegaan naar een moralisering van de seksualiteit. *Betekent dit dat er voor de oude taboes nieuwe in de plaats gekomen zijn?* "Ja. Seksuele intimidatie is een taboe. Zie de opgelaaide discussie over #metoo. Als het om seks gaat, moet alles geoorloofd blijven, onder de voorwaarde dat het met instemming of uit vrije wil gebeurt. Dat wringt. Je merkt dat bijvoorbeeld in de discussie over prostitutie, waar in de praktijk veel misstanden zijn en men van alles poogt te bewerkstelligen zonder de moderne moraal af te vallen." [...]

Hierbij past de ontwikkeling dat seksualiteit tegenwoordig als hoofdkenmerk van iemands identiteit wordt beleefd. Waar komt dit vandaan? Couwenberg: "Dat mensen hun seksualiteit als beslissend voor hun identiteit ervaren, heeft ook te maken met wat ik aanduid als de revolutie van het instinct. Dat is een ontwikkeling die zich in de laatste decennia heeft gemanifesteerd. Het gaat dan om de bevrijding en bewustwording van de emotionele aspecten van de menselijke persoon en erkenning van het recht op expressie daarvan. Het publiek uiting kunnen geven aan de seksuele identiteit wordt door mensen uit de LHBTI-gemeenschap daarom zo

belangrijk gevonden. Zij zijn ervan overtuigd dat je als mens pas helemaal jezelf kunt zijn als je onder alle omstandigheden en in elke situatie uiting kunt geven aan je seksuele identiteit.”

Evaluatie van lhbt-debat in Tweede Kamer

In een terugblik op het lhbt-debat van 16 mei 2019, mede naar aanleiding van de Nashville-verklaring, in de Tweede Kamer trekt Jan Schippers de conclusie dat de vrijheid van meningsuiting, geloofsovertuiging en geweten onder druk komen te staan door het eenzijdig benadrukken van de rechten van het individu. “Een individu moet het recht en de vrijheid hebben om een eigen identiteit te kiezen. Het individu moet daarbij vrij zijn van belemmeringen die krachtens natuur en cultuur gegeven zijn, zoals lichaam, leeftijd, ras of geslacht. Het individu creëert zichzelf, zijn eigen identiteit. [...] De omgeving moet zich aanpassen aan de gevoelens van het individu. Als anderen daar vragen bij hebben of kritiek uiten, dan mogen ze zich daarvoor niet beroepen op hun vrijheid van meningsuiting. Dan belemmeren zij anderen om hun diepste zelf te beleven. Dan beperken zij de ruimte van anderen om zelf te mogen bepalen wie ze zijn. Dit betekent dat woorden geven aan een traditionele opvatting een herdefinitie ondergaat: het is niet langer geven van commentaar op basis van een (godsdienstige) visie, maar het wordt nu opgevat als een uiting van agressie, waar de rechter een stokje voor moet steken. Men poneert daarbij het recht om niet door anderen gekwetst te worden.

Nr. 3: Het perfecte leven en de goede dood

In deze editie signaleert Kees van der Staaij een enorme spanning tussen het beleid van de overheid om het aantal zelfmoorden terug te dringen en de initiatiefwet van Pia Dijkstra om voltooid leven te ‘regelen’. “De SGP is er heel beducht voor dat je door de maatschappelijke acceptatie van voltooid leven ook acceptatie van suicide krijgt. Het lijntje tussen voltooid leven en suicide is flinterdun, als het al bestaat.” Van der Staaij doet een oproep om ‘normalisering van levensbeëindiging met alle macht’ tegen te gaan. Hij wijst op de zorgvuldige afwegingen in het rapport ‘Voltooid leven’ van de commissie onder leiding van toenmalig D66-senator prof. dr. Paul Schnabel. “Deze commissie kwam, na alle voor- en nadelen van mogelijke veranderingen in de huidige wetgeving te hebben afgewogen, tot de conclusie dat het niet wenselijk is om de huidige juridische mogelijkheden inzake hulp bij zelfdoding te verruimen. Ik hoop echt dat Pia

Dijkstra dit ter harte neemt”, aldus Kees van der Staaij.

Toetsen euthanasieverzoek vooraf, in plaats van achteraf

Jan Schippers interviewt hoogleraar Paul Frissen, tevens decaan van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur. In 2018 verscheen van zijn hand het boek *Staat en taboe. Over de politiek van de goede dood*. Daarin stelt hij voor om de huidige toetsing achteraf, die door regionale commissies wordt gedaan, te wijzigen in een toetsing vooraf door de rechter, zodat duidelijk is dat het geweldsmonopolie bij de staat ligt. Frissen: “Mijn voorstel is eigenlijk heel eenvoudig. Het komt hierop neer om dat wat nu de regionale toetsingscommissies achteraf doen, namelijk nagaan en vaststellen of de betrokken arts correct heeft gehandeld volgens de geldende procedures, in de tijd te verschuiven naar een moment voorafgaand aan de uitvoering van het euthanasieverzoek en te verleggen naar de reguliere rechter, die dan namens de staat optreedt. Euthanasie vindt nu uiteindelijk plaats op basis van een autonome beslissing van de arts, die uiteraard de patiënt heeft gesproken en daarbij een collega consulteert. Mijn voorstel brengt symbolisch tot uitdrukking dat de staat hierin besluit namens de politieke gemeenschap.”

Dirk De Wachter: 'Ikkigheid ontaardt in ledigheid'

Voor een goed gesprek over levensvragen in samenleving en politiek reisde Jan Schippers naar Antwerpen, waar psychiater Dirk De Wachter woont. Hij schreef in 2012 een boek waarin hij de diagnose van de *Borderline*-stoornis op de westerse maatschappij toepast. In oktober 2019 verschijnt *De kunst van het ongelukkig zijn*. De Wachter doet daarin een oproep om de tegenslagen van het leven mee aan boord te nemen. "Dat zijn de dagelijkse lastigheden van het leven. Die moeten we niet uit de weg gaan of wegmoffelen. Ook niet als anderen ze overkomen. Reik dan de helpende hand. Tegenslagen zorgen ook voor verbindingen en voor vriendschappen. Voor samenlevingsmanieren. Zelfs voor de liefde. De liefde definieert zich daarin", aldus De Wachter. "We durven ons verdriet en onze teleurstellingen niet te delen met anderen, omdat we sterk moeten zijn. Omdat tekorten evenzovele barsten zijn in onze fantastische opgezwollen ikkigheid. Door te zwijgen, zwelt de zaak nog verder op, tot ze helemaal ontploft. En dan komen we als een geruïneerd wrak bij de psychiater. Die staat dan vaak ook machteloos. Over deze situaties ben ik gaan denken. En schrijven. Om maatschappelijk iets te betekenen. Want ook al doe ik als psychiater mijn werk met hart en ziel, het is ook een maatschappelijk probleem – het is niet alleen een breinprobleem. Op dit punt wil ik toch sommige, vooral materialistische, neurobiologen een beetje counteren. Vaak werken zij bij hun wetenschappelijke onderzoeken met muizen. Ik werk met mensen, al heel m'n leven lang. Ik heb veel geluisterd."

Nr. 4: Cultuurchristendom: waardeloos of waardevol?

In veel opzichten heeft het christendom de westerse cultuur gestempeld. 'Negeren van die erfenis is een enorme vergissing', zegt Yvonne Zonderop in dit nummer van *Zicht*. In 2018 publiceerde Zonderop haar boek *Ongelofelijk. Over de verrassende comeback van religie*. Al is zij ex-katholiek, ze noemt zichzelf een cultuurchristen. Welke betekenis heeft cultuurchristendom voor de samenleving? Kun je er in politieke zin iets goeds mee bereiken? Is het waardeloos of waardevol? Over deze vragen moeten (christen)politici grondig nadenken, zo vindt de redactie van *Zicht*.

'Als je wilt geloven, oké, maar val mij er niet mee lastig'

Redacteur Klaas van der Zwaag interviewt Yvonne Zonderop. Zij ziet dat burgers beschroomd zijn om het onderwerp godsdienst bespreekbaar te maken.

'Tegenwoordig is het zo: Als je wilt geloven, oké, maar val mij er niet mee lastig. Daarmee ontstaat de opvatting dat religie iets privaats is. Maar dat is een vergissing, want religie heeft altijd een maatschappelijke component.' Zonderop: 'Is het taboe op religie daadwerkelijk zo groot geworden dat we een culturele erfenis liever laten kapen door een bedenkelijke stroming dan er zelf een serieus gesprek over te voeren? De ban op geloof en spiritualiteit als maatschappelijk thema maakt ons blind voor belangrijke politieke en culturele gevoeligheden. De tijd is rijp voor een gesprek over onze christelijke erfenis en haar doorwerking in de cultuur.'

De kerk: ziel van een stad of dorp

Op maandag 15 april 2019 stond de Notre Dame, de kathedraal van Parijs in brand. Een kerk van 850 jaar oud. Ondanks de strikte scheiding van kerk en staat in Frankrijk en in weerwil van het seculiere en mondaine imago van Parijs, was er geen inwoner te vinden die niet geraakt was door deze brandende kerk. Daags na de brand zochten verdrietige Parijzenaren steun en troost bij elkaar. Jan Schippers: 'De reacties op brandende kerken in Parijs en in Nederlandse dorpen zoals Hoogmade, Limmen en Hoek, tonen dat ook vele niet-gelovigen de kerk

van hun stad of dorp waardevol vinden. Ook al zegt het geloof hen niet zo veel, toch blijkt het christendom hun identiteit mee te bepalen. Ze spannen zich in en geven soms gul voor herstel van de kerk. Laten we dit niet als waardeloos wegwimpelen, maar koesteren. En erover in gesprek gaan.'

Interessante citaten uit deze Zicht-editie:

- 'In het Hollandse laagland is het geloof een keuze uit overtuiging, je staat daar achter of niet. Het gaat primair om het geloof en niet om de dingen daarom heen, de maatschappelijke aspecten en zoiets als een gedeeld cultureel patroon.' 'Wat het problematischer maakt, is dat het cultuurchristendom vandaag de dag vooral opkomt als een instrument om een wij/zij-tegenstelling te scheppen. Wij zijn van deze cultuur en anderen niet. Dus zij horen hier niet.' – prof. dr. James Kennedy
- In een tijd waarin christenen een minderheid zijn geworden, kunnen we en moeten we misschien wel als (lokale) politici samenwerken met het (on)bewuste cultuurchristendom. Dat is praktisch politiek handwerk, gericht op het resultaat. Tegelijkertijd moeten we ons niet door het cultuurchristendom laten overnemen of ons er door laten meeslepen om maar resultaten te behalen. – André Flach MSc
- 'Ik wil hier de stelling verdedigen dat de SGP in het huidige tijdsgewricht meer gemeen heeft met het cultuurchristendom dan met de doperse radicalen van vandaag. Laatstgenoemden streven 'in naam van de liefde naar afschaffing van de eeuwige scheppingsordeningen, natuurlijke gerechtigheid en grenzen' aldus dr. Willem Aalders, een van de meest anti-doperse theologen van de afgelopen eeuw. In de strijd daartegen zijn medestanders dun gezaaid.' – dr. Hans van de Breevaart
- Met zijn klassieke uilen zou Baudet moeten weten dat het verhaal van het christelijk geloof niet beperkt blijft tot Nederland, maar dat het veel rijker is. We kunnen verwijzen naar de Europese, Westerse en zelfs nog bredere traditie. De echte wedergeboorte van Europa begon toen Paulus geroepen werd om met het Evangelie over te steken vanuit Turkije. – dr. Roelof Bisschop
- Terwijl de overheid er volgens de Bijbel is om de ongebondenheid der mensen te bedwingen (artikel 36 NGB), lijken veel cultuurchristenen juist een ongezond vertrouwen in het volk en een ongezond wantrouwen jegens de overheid te koesteren. Kortom, cultuurchristenen zouden er goed aan doen de Bijbel eens écht te gaan lezen. – Pieter Meijers.

6. Guido-conferenties

In het verslagjaar zijn zes presentaties, symposia of conferenties (mede) georganiseerd door het Wetenschappelijk Instituut. Hieronder volgt een korte impressie.

➤ Interactieve sessie 'Gezin in Nederland' (15 februari te Soest)

Op vrijdagmorgen 15 februari werd in Soest i.s.m. de Tweede Kamerfractie van de SGP een interactieve sessie belegd over de concrete vormgeving van een pro-family platform dat het belang van het gezin voor de Nederlandse samenleving beter en krachtiger naar voren kan brengen, vooral in de richting van politici en beleidsmakers. Circa 25 deelnemers van verschillende organisaties en kerken namen hieraan deel.

➤ Guido Academy over Tolerantie (31 mei en 1 juni te Bunnik)

De Guido Academy ging dit jaar voor het eerst van start. En met het thema Tolerantie hadden we ook direct een fundamenteel concept te pakken dat aankomend SGP-talent kan helpen de huidige ontwikkelingen in de lokale, nationale en internationale politiek te begrijpen. De Academy werd georganiseerd in nauwe samenwerking met het vormingswerk van de SGP-Jongeren. Er hadden zich 12 studenten aangemeld, vanuit verschillende disciplines, waarvan enkelen reeds actief in de lokale politiek. Van hen werd gevraagd ter verdieping vooraf een aantal fundamentele teksten over tolerantie te bestuderen. Deze teksten waren deels geselecteerd door de sprekers die waren uitgenodigd om het thema toe te lichten. Prof. Arnold Huijgen (TUA) legde uit hoe tolerantie bij Calvijn functioneerde. Dr. Patrick van Schie (Teldersstichting) liet zijn licht schijnen over de liberale traditie van tolerantie van John Locke tot John Stuart Mill. Prof. Theo de Wit (Tilburg University) richtte zich op de ontsporingen van de tolerantie-idee in het postmoderne denken. Dr. Klaas van der Zwaag (RD-kerkredactie) legde uit hoe de bekende theoloog A.A. van Ruler tegenover tolerantie stond. Drs. Ton van der Schans (Driestar Educatief) vertelde over tolerantie in de multiculturele samenleving. Ook waren er stemmen uit de praktijk. Ir. Rinus Houtman vertelde over zijn ervaringen als burgemeester en statenlid. Wethouder Jan-Willem Rouwendal deelde zijn ervaringen als wethouder voor CU/SGP in de periode dat hij met het rumoer rond de Nashville-verklaring werd geconfronteerd. Drs. Bas Belder vertelde over zijn visie op tolerantie vanuit zijn ervaringen in het Europees Parlement. De Guido Academy werd door de aanwezigen als zeer verrijkend ervaren, en roept om een jaarlijks vervolg met elke keer een ander thema.

➤ Bezoek tentoonstelling 'Bij ons in de Biblebelt' (13 september te Utrecht)

De directeur Marieke van Schijndel van het Museum Catharijne Convent in Utrecht nodigde de Guido de Brès-Stichting uit om de tentoonstelling 'Bij ons in de Biblebelt' te bezoeken. In de loop van de zomer 2019 werd duidelijk dat deze tentoonstelling verrassend veel bezoekers trok, ruim 70.000 in totaal. Namens het museum vertelde conservator Frank van der Velden over de uitgangspunten en de hoofdgedachte van waaruit de tijdelijke tentoonstelling over de Biblebelt vorm was gegeven. Vervolgens werd het tijd om de tentoonstelling zelf te bekijken en vragen te stellen aan de medewerkers van het museum. Een groep van circa 40 deelnemers vanuit de achterban van de SGP maakte van dit ruimhartige aanbod gebruik.

➤ Internationale conferentie 'Migratie: stemmen met de voeten?' (11 oktober te Goes)

In samenwerking met de Stichting Vormingsactiviteiten in Oost-Europa werd op vrijdag 11 oktober de zevende internationale conferentie van de SGP belegd, met als thema 'Migratie: stemmen met de voeten?' Dit jaar was als locatie voor de provincie Zeeland gekozen, mede omdat deze regio ervaring heeft met een teruglopend

inwoneraantal. 's Morgens bezochten we met de gasten uit het buitenland het fraaie provinciehuis in Middelburg. 's Middags en 's avonds was de conferentie in het Hoornbeeck College te Goes. Senator Peter Schalk beet het spits af met een statement over het hoofdthema. Daarna kwam Minze Beuving aan het woord, lid van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken. Hij sprak over de vraag of migratiestromen beheerst kunnen worden. Hij ging in op het huidige beleid en toekomstige verwachtingen over migratiepatronen. Ook vertelde hij vanuit zijn ervaringen bij Frontex, een Europese organisatie die de gezamenlijke grensbewaking van het Schengengebied coördineert. Vervolgens verdeelden de deelnemers zich in twee workshops. Eén over migratie naar, vanuit en binnen Egypte die werd verzorgd door Kees Hulsman van het Centre for Arab-West Studies te Cairo. In de andere workshop belichtte Salam al-Gaim de situatie in Irak: hoe kun je een door oorlog getroffen natie weer opbouwen? Het middagprogramma werd afgesloten door Dick van der Wouw van het Onderzoeksbureau Zeeland die een boeiende presentatie verzorgde over het beleid van de provincie Zeeland met betrekking tot migratie, werkgelegenheid en volkshuisvesting.

Het avondprogramma omvatte twee boeiende presentaties van Florin Duma en Jacques Bazen over sociale en economische effecten van migratie voor Oost- en West-Europese landen. Daarna bracht de Zeeuwse SGP-fractievoorzitter Joan van Burg zijn visie naar voren. Er ontspon zich een boeiend vraaggesprek tussen de deelnemers en de inleiders.

Op zaterdag 12 oktober hebben de buitenlandse gasten een bezoek gebracht aan het Mauritshuis in Den Haag en de SGP-fractie in de Tweede Kamer. De zevende internationale conferentie telde circa 55 deelnemers, waarvan er zo'n 25 uit het buitenland kwamen.

➤ **Studiemiddag 'Populisme' i.s.m. Sallux (14 november te Brussel)**

Ongeveer 25 deelnemers gaven gehoor aan de uitnodiging voor een studiemiddag over het thema 'Populisme' die het WI-SGP in samenwerking met Sallux had georganiseerd. Als gastheer voor deze bijeenkomst sprak Bert-Jan Ruissen een welkomstwoord uit. Daarna volgde een presentatie door Hans van de Breevaart die verschillende facetten van het populisme de revue liet passeren en commentarieerde vanuit de uitgangspunten van christelijke politiek. Christel Ngnambi, die twaalf jaar lang de Europese Evangelische Alliantie in Brussel vertegenwoordigde, betoogde dat populisme een serieus probleem onthult. Sommige christenen kunnen zich aangetrokken voelen tot het populistische verhaal waarin het joods-christelijke erfgoed wordt gepresenteerd als de lijm die het probleem van onzekere identiteit en een gevoel van verlies kan oplossen. Maar het oppervlakkige christendom dat populistische voorstanders is ontdaan van geloof en spiritualiteit. Hierna volgden twee statements van de EP-leden Helmut Geuking (Familienpartei, Duitsland) en Bert-Jan Ruissen. Een levendig gesprek maakt duidelijk dat dit thema bij veel mensen een snaar raakt. De studie over de kenmerken van het populisme en de houding van christelijke politiek tegenover dit veelvormige fenomeen zal in het voorjaar van 2020 worden gepubliceerd. Een Nederlandstalige bewerking is in voorbereiding.

➤ **Guidolezing 'Duurzame landbouw' (20 november te Woerden)**

Zo'n 120 deelnemers kwamen in Kasteel Woerden luisteren naar de Guidolezing 2019 die werd uitgesproken door prof. dr. ir. Wim de Vries, als hoogleraar integrale stikstofanalyse verbonden aan Wageningen Universiteit en Researchcentrum. In de lezing stond de vraag centraal: 'Kunnen we tien miljard mensen duurzaam voeden?' De tekst van de lezing komt in het voorjaar van 2020 beschikbaar in brochurevorm en wordt toegezonden aan alle donateurs van de stichting.

7. Communicatie

Het Wetenschappelijk Instituut wil bekendheid geven aan zijn activiteiten en publicaties. Ter gelegenheid van een conferentie, de verschijning van een publicatie of een editie van het tijdschrift *Zicht* zijn persberichten verzonden. Ook wordt gebruik gemaakt van sociale media om het publiek te informeren over onze activiteiten en publicaties. Via aankondigingen en bijdragen in het ledenmagazine *De Banier* is de SGP-achterban op de hoogte gehouden. Daarnaast is in het verslagjaar zes keer een digitale nieuwsbrief verzonden. Via de website *wi.sgp.nl* kunnen personen zich aanmelden voor toezending van de digitale nieuwsbrief. De meeste publicaties van het Wetenschappelijk Instituut, waaronder alle vorige jaargangen van *Zicht*, zijn via het digitale documentatiebeheersysteem van Digibron toegankelijk (www.digibron.nl).

Opiniebijdragen, artikelen en persberichten

In onderstaand overzicht staan persberichten, berichten in de media over het WI-SGP en opiniebijdragen aan kranten en tijdschriften van het WI-SGP weergegeven.

<i>Datum</i>	<i>Auteur</i>	<i>Titel</i>	<i>Medium</i>
23 januari	Jan Schippers	God is liefde; liefde is god (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
27 februari	Jan Schippers	Provinciale opcenten moeten verdwijnen (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
3 april	Jan Schippers	Magnetische tegenpolen zonder deugdelijk kompas (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
10 april	Jan Schippers	Europese Unie door populisme uitgedaagd	<i>Persbericht WI-SGP</i>
10 april	Jan Schippers	Bert-Jan Ruissen: 'EU moet grondig worden hervormd!'	<i>Persbericht WI-SGP</i>
13-april	Piet H. de Jong	Eurokritische SGP flirt met populistten	<i>Nederlands Dagblad</i>
16-april	Hans van de Breevaart	De SGP flirt niet roekeloos met populistten	<i>Nederlands Dagblad</i>
8 mei	Jan Schippers	Laat die stempas niet ongebruikt liggen (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
10 mei	Coen Hermeten en Addy de Jong	CU en SGP kregen, na warme omhelzing, toch lat-relatie	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
21 mei	Jan Schippers	Zet rem op Europese begroting!	<i>Campagnewebsite CU-SGP</i>
3 juni	Theo de Wit	Tolerantie kan niet onze hoogste waarde zijn	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
12 juni	Jan Schippers	Versplinteren of verpinksteren (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
15 juni	Gerard Beverdam	SGP'ers te enthousiast over Forum	<i>Nederlands Dagblad</i>
15 juni	Gerard Beverdam	Vanwaar die grote SGP-sympathie voor Thierry Baudet?	<i>Nederlands Dagblad</i>
24 juni	Addy de Jong	Hoe verder? Dat is binnen CU en SGP her en der best een vraag	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
25 juni	Jan Schippers	Emancipatiestreven uit balans	<i>Persbericht WI-SGP</i>

26 juni	Politieke redactie	Couwenberg: Westen ondergaat 'revolutie van het instinct'	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
2 juli	Johan van den Brink	Christelijke politiek kan zich niet verbinden aan moderniteit (opiniebijdrage)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
24 juli	Jan Schippers	Zolang de zon er is... (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
10 augustus	Bart van den Dikkenberg	Aanslag Nederland door jihadist waarschijnlijker dan door rechts-extremist	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
10 september	Jan Schippers	Is 'Nederland gidsland' in moeras verzonken? (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
15 oktober	Jan Schippers	Koerden: woorden en daden (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
16 oktober	Jan Schippers	Van der Staaij: 'Tussen voltooid leven en suicide zit flinterdun lijntje'	<i>Persbericht WI-SGP</i>
11 november	Hans Vollaard	De SGP is zo'n praktisch-politieke partij geworden, ze kan zichzelf net zo goed opheffen	<i>Nederlands Dagblad</i>
19 november	Jan Schippers	We verklaren bij wet roze driehoek gelijk aan gouden cirkel (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
21 november	Michiel Kerpel	Guidolezing: Duurzame landbouw nodig om tien miljard monden te voeden	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
21 november	Wim de Vries	Kunnen we tien miljard mensen duurzaam voeden?	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
25 november	Jaco van den Brink	Er is voor de SGP meer dan praktische politiek	<i>Nederlands Dagblad</i>
16 december	Jan Schippers	'Godsdienst heeft per definitie een maatschappelijke component'	<i>Persbericht WI-SGP</i>
20 december	Piet H. de Jong	Liefde voor rechts zit diep bij SGP	<i>Nederlands Dagblad</i>
23 december	Hans van de Breevaart en Wilco Kodde	Buitenlandse bondgenoten zijn buitenkans voor SGP	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
27 december	Jan Schippers	Naar een gezond geestelijk klimaat (column)	<i>Reformatorisch Dagblad</i>
27 december	Jan Schippers	Cultuurchristendom: waardebos of waardevol?	<i>Nieuwsbrief WI-SGP</i>
31 december	Jan Schippers	Politieke partijen en het gezin	<i>Radix</i>

Lezingen en debatten

De directeur en wetenschappelijk medewerker hebben in 2019 de volgende lezingen en debatbijdragen verzorgd.

<i>Datum en plaats</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Spreker</i>	<i>Organisator</i>
1 februari, Vianen	Deelsessie over burgerschapsvorming en politiek	Hans van de Breevaart	WI-SGP i.s.m. VGS, EMG, RMU e.a.
17 mei, Den Haag	Paneldebat over Europese Verkiezingen en Caribische eilanden	Jan Schippers	Huis van Europa

18 mei, Nieuwegein	Presentatie WI-SGP	Jan Schippers	SGP
26 oktober, Rotterdam-Delfshaven	Deelsessie Xlle Iustrumcongres over Individualisering en politiek	Jan Schippers	CSFR-dispuut <i>Ichthus</i> te Rotterdam
2 november, Kamerik	Lezing najaarscongres SGP-jongeren over Rust en Onrust in politiek en samenleving	Jan Schippers	SGP-jongeren
27 november, Hendrik Ido Ambacht	Lezing over genderideologie	Jan Schippers	SGP-kiesvereniging Hendrik Ido Ambacht

Website

Het Wetenschappelijk Instituut beheert een eigen website: <https://wi.sgp.nl>. De website wordt actueel gehouden door regelmatig (opinie)artikelen te plaatsen, persberichten en nieuwe publicaties. In het voorjaar is door het WI-SGP een *Youtube*-kanaal aangemaakt, waarop inmiddels twee uitzendingen van *Family7* staan en twee filmpjes over het WI-SGP gemaakt door Cees van der Wal.

Vrijwel alle publicaties van het Wetenschappelijk Instituut zijn via het digitale documentatiebeheersysteem van Digibron toegankelijk (www.digibron.nl). Digibron is ontwikkeld door de Erdee Media Groep. In deze database kan op trefwoord worden gezocht binnen alle uitgaven van het Wetenschappelijk Instituut, te vinden onder 'brochures SGP'. Zo kan snel worden vastgesteld of over een bepaald onderwerp ooit iets door het WI-SGP is gepubliceerd. Op deze wijze kunnen mensen op gemakkelijke wijze kennisnemen van de uitgaven van het Wetenschappelijk Instituut. De database is ook toegankelijk via onze website wi.sgp.nl. In Digibron zijn ook alle (oude en recente) jaargangen van het kwartaaltijdschrift *Zicht* te vinden en te doorzoeken. De lopende jaargang zal met een tijdsvertraging van circa een jaar op het internet worden geplaatst.

Externe contacten

Namens het Wetenschappelijk Instituut onderhielden de directeur en de wetenschappelijk medewerker contacten met diverse organisaties, waaronder het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, de Raad van State, het Sociaal en Cultureel Planbureau, het Centraal Planbureau, de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, alsook diverse wetenschappelijke instituten van andere politieke partijen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste externe contacten en netwerkactiviteiten die door de directeur en/of de wetenschappelijk medewerker in het verslagjaar zijn onderhouden of bijgewoond.

<i>Datum en plaats</i>	<i>Omschrijving</i>
3 januari, Echteld	Nieuwjaarsbijeenkomst SGP
22 januari, Leiden	Boekpresentatie en symposium Bassam Tibi
6 februari, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer
8 februari, Rotterdam	Strategieberaad SGP
16 februari, Amersfoort	Europees verkiezingscongres SGP

27 maart, Ridderkerk	Stuurgroep Gezinsplatform
27 maart, Rotterdam	Internationaal Secretariaat SGP
5 april, Amersfoort	Startbijeenkomst verkiezingscampagne Europees Parlement
8 mei, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer
15 mei, Capelle aan den IJssel	Campagnebijeenkomst CU-SGP Europese Verkiezingen
18 mei, Nieuwegein	Partijdag en Algemene ledenvergadering SGP
20 mei, Den Haag	Bijeenkomst met besturen christelijke studentenverenigingen en TK-fractie
27 mei, Houten	Overleg met bestuur Stg VOE-SGP
29 mei Dordrecht	Stadsrondleiding met SGP-personeel t.g.v. 12,5 jarig jubileum directeur
7 juni, Amsterdam	Oratie prof. dr. Henk van den Belt
13-14 juni, Boedapest	Ledenvergadering Sallux en conferentie over gezin in parlamentsgebouw
25 juni, Den Haag	Groenkring
1 juli, Gouda	Duurzame energie, lokale aanpak. Bijeenkomst met BSV-SGP
4 juli, Utrecht	Opening tentoonstelling <i>Bij ons in de Biblebelt</i> , museum Catharijneconvent
16 juli, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer
2 september, Den Haag	Overleg over toekomst belastingstelsel (bij Ministerie van Financiën)
5 september, Antwerpen	Interview met Dirk De Wachter
11 september, Den Haag	Deelname met WI's VVD, CDA en D66 aan de Prinsjesdag PubQuiz
13 september, Den Haag	Prinsjesdagontbijt
25 september, Kamerik	Training met personeel SGP
26 september, Amsterdam	Overleg initiatiefgroep biografie Groen van Prinsterer
4 oktober, Rotterdam	Strategieeraad SGP
10 oktober, Amerongen	Stuurgroep Gezinsplatform
12 oktober, Den Haag	Open dag Tweede Kamerfractie SGP (met buitenlandse gasten van Stg VOE-SGP)
1 november, Rotterdam	Bezoek aan burgemeester A. Aboutaleb met BSV-SGP
8 november, Amerongen	Sessie over strategie Gezinsplatform
25 november, Den Haag	Verkiezingsprogramma commissie SGP
28 november, Rotterdam	Internationaal secretariaat SGP
29 november, Berkel en Rodenrijs	Strategieeraad SGP en gezamenlijke brainstormsessie partijgeledingen SGP
20 december, Ede	Symposium RMU t.g.v. afscheid Peter Schalk

Netwerken

In 2019 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende netwerkorganisaties:

- Sallux (ECPM Foundation);
- Duurzaamheidsoverleg Politieke Partijen;
- Platform Waarden en Normen;
- Platform Zorg voor leven;
- European Federation 'One of Us'.

Wetenschappelijke biografie Groen van Prinsterer

De directeur neemt deel aan de initiatiefgroep, bestaande uit historici en leden van CDA-, CU- en SGP-huize, die zich ten doel stelt het onderzoek en de publicatie van een wetenschappelijke biografie over Groen van Prinsterer (1801-1876) te realiseren. De initiatiefgroep heeft besloten om hiervoor in 2020 een stichting op te richten.

Advisering SGP

Voor raadsleden en statenleden van de SGP fungeert het Wetenschappelijk Instituut als adviseur bij specifieke, principiële of beleidsmatige vraagstukken. De wetenschappelijk medewerker en directeur participeren in het overleg van het internationaal secretariaat van de SGP.

8. Organisatie

Ook intern, binnen het verband van de partij, was het Wetenschappelijk Instituut actief. De directeur participeert in het Management Team van het SGP-bureau. De bestuursvoorzitter en de directeur participeren in de strategielcommissie van de SGP die vijf keer per jaar bijeenkomt. Dit beraad begeleidt de uitvoering van het partijbrede Integraal Strategisch Beleidsplan voor de periode 2018-2022.

Sinds 2016 is de Bestuurdersvereniging actief voor vertegenwoordigers van de SGP in gemeenteraden, provinciale staten en waterschappen. Er is informeel overleg met de beleidsadviseur van deze vereniging, zodat de dienstverlening vanuit het partijbureau zo doelmatig en doeltreffend als mogelijk georganiseerd kan worden. Daarnaast vonden afstemmingsvergaderingen plaats met besturen en personeel van de andere geledingen binnen de SGP, waaronder de fractie in de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Voor de interne ondersteuning van de werkzaamheden van het Wetenschappelijk Instituut is gebruik gemaakt van de diensten van het SGP-bureau. Het betreft hier in het bijzonder de financiële administratie, het beheren van de adressenbestanden van de donateurs en de abonnees van *Zicht* en het verzenden van publicaties die via de webshop zijn besteld.

De Guido de Brès-Stichting beschikt over een bibliotheek. De boeken, brochures en tijdschriften die daarin zijn opgenomen zijn onmisbaar voor het onderzoek. Jaarlijks worden nieuwe boeken aangeschaft, maar ontvangt het Wetenschappelijk Instituut ook boeken van uitgevers en particulieren. Het voornemen is om in 2020 de catalogus van de bibliotheek online te zetten zodat geïnteresseerden gebruik kunnen maken van de boekencollectie.

9. Financiën

Onderstaand overzicht toont de staat van baten en lasten over het afgelopen boekjaar. De inkomsten uit abonnementen en donaties zijn licht teruggelopen. Daar staan hogere inkomsten uit giften tegenover. Ook de nabetaling van de overheidssubsidie over 2018 valt gunstiger uit dan verwacht. Verder zijn de publiciteitskosten lager uitgevallen dan begroot. Dit kostenvoordeel valt echter weg tegen hogere personeelslasten. Per saldo valt het exploitatieresultaat € 11.000 hoger uit dan begroot.

Baten (in €)	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Overheidssubsidie	163.590	170.021
Partijbijdrage	20.000	20.000
Abonnementen <i>Zicht</i>	13.750	13.614
Donaties en giften	12.750	13.736
Overige inkomsten	14.000	11.508
Totaal baten	224.450	228.879

Lasten (in €)	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Personeelskosten	155.061	157.505
Publiciteitskosten	34.500	24.463
Bureaunkosten	12.700	12.887
Vergaderkosten	11.500	12.053
Totaal lasten	213.761	206.907
<i>Resultaat</i>	<i>10.689</i>	<i>21.972</i>

Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat in het boekjaar 2019 bedraagt € 21.972 (positief). Het bestuur heeft besloten om een continuïteitsreserve te verhogen met € 15.000. De vrij besteedbare algemene reserve neemt toe met € 6.972 en komt uit op € 64.515.

Vermogen en balans

De omvang van het eigen vermogen van de Stichting bedraagt per 31 december 2019 € 104.560. Hieronder staat de samengevatte balans van de Stichting per ultimo 2019 weergegeven. Ter vergelijking is de balans per ultimo 2018 vermeld.

Activa (in €)	31 december 2018	31 december 2019
Vaste activa	631	415
Vorraden	165	225
Te ontvangen bedragen	100.339	43.143
Liquide middelen (incl. spaarrekening)	7.954	92.796
Totaal activa	109.089	136.579

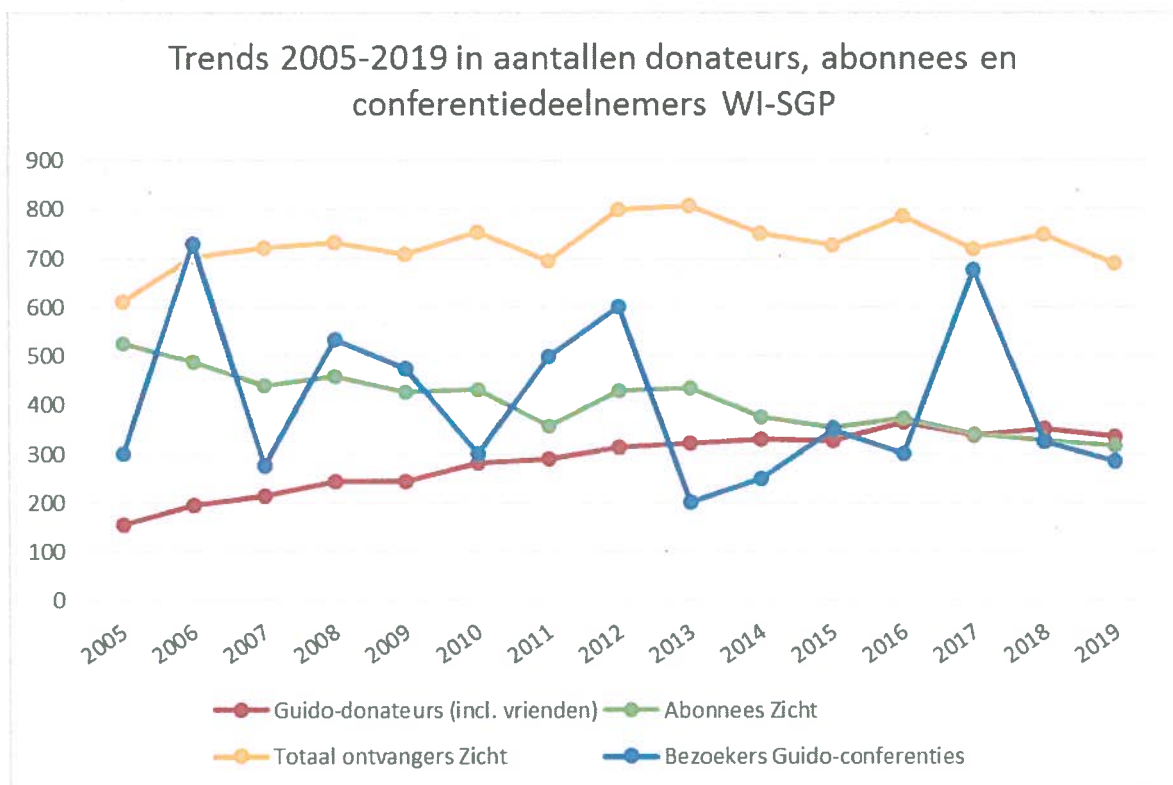
Passiva (in €)	31 december 2018	31 december 2019
Stichtingskapitaal	45	45
Algemene reserve	57.543	64.515
Continuïteitsreserve	25.000	40.000
Te betalen bedragen	26.501	32.018
Totaal passiva	109.089	136.579

10. Donateurs en abonnees

Het aantal donateurs en vrienden van de Guido de Brès-Stichting is in 2019 per saldo met 16 personen afgenomen naar 336 (-/- 4,5%). Het aantal losse abonnementen op het kwartaalblad *Zicht* vertoont een daling van 11 (-/- 3,3%) ten opzichte van het vorig jaar en bedraagt nu 317. Deze dalende tendens noopt in 2020 tot actie om de bekendheid van het WI-SGP te vergroten en de inkomsten op peil te houden. De bijdragen van donateurs en abonnees vormen ongeveer tien procent van ons jaarlijks budget en verruimen de mogelijkheden van het WI-SGP om activiteiten te ontplooiën.

Het steunen van het werk van de stichting is een diepte-investering in de SGP. De vruchten van de inspanningen om inzicht te verwerven en visie te ontwikkelen worden pas op langere termijn geoogst. Met het oog hierop is steun door leden en vertegenwoordigers van de SGP onontbeerlijk. Daarvoor is een ruim potentieel beschikbaar, want de SGP telt ruim 30.000 leden. Uiteraard zijn personen die geen lid zijn van de SGP ook van harte welkom als donateur of vriend van de Stichting.

De ontwikkeling in het aantal donateurs en abonnees, alsook het aantal bezoekers van de door het WI (mede) georganiseerde conferenties staan in het volgende overzicht weergegeven.

11. Uitleiding

We gaan dit 45e jaarverslag van de Guido de Brès-Stichting afronden. Het stemt ons dankbaar dat in 2019 de eerste Guido Academie werd gehouden. De enthousiaste reacties van deelnemers en sprekers vragen om een vervolg van deze vormende activiteit, gericht op de jongere generatie SGP'ers. Ook vond de vijfde Guidolezing plaats in een overvolle zaal van Kasteel Woerden met ons bestuurslid Wim de Vries als spreker. We zijn hem erkentelijk voor de achter ons liggende jaren waarin hij zich heeft ingezet voor de doelen van onze stichting.

In politiek en maatschappelijk opzicht was 2019 een bewogen jaar, met name door de terroristische aanslag in een Utrechtse tram, de schokkende moord op een Amsterdamse advocaat en de protesten van onderwijzers, bouwers en boeren in het najaar. Wat ook zorgen baart, is de uitspraak van de rechter in de zgn. Urgenda-zaak. Blijkbaar kan een pressiegroep haar deelbelang via de rechter doordrukken. Dit strijdt met het concept van de *Trias Politica*; want juist aan de wetgevende macht komt de bevoegdheid toe politieke belangen af te wegen. De gevolgen van activistische rechtspraak had de SGP al eerder, in de jaren 2005 en volgende, ondervonden. Hopelijk gaat de wetgever hier iets tegen doen, met het oog op een stabiele en goed functionerende rechtsstaat.

In onze tijd treden ontwrichtende cultuurveranderingen op en dringen indringende, morele vraagstukken zich sterk op. Dat vraagt om wijsheid en gebed, opdat we bij het licht van Gods Woord de juiste keuzes mogen doen. Voor de SGP en haar achterban is van het grootste belang om ook waakzaam en nuchter te zijn, naar het woord van de apostel Petrus. Want uiteindelijk leven en werken wij in het licht van de eeuwigheid. Dat maakt afhankelijk en bescheiden. En het vereist standvastigheid. Die gezindheid wensen wij iedere lezer toe.

Dr. ir. J.S. van den Brink, *secretaris*

drs. J.A. Schippers, *directeur*

Guido de Brès-Stichting
Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Dinkel 7
3069 HB ROTTERDAM
Telefoon 010 - 7200 785
E-mail: wi@sgp.nl
Internet: <https://wi.sgp.nl>

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de vereniging SGP-jongeren

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de vereniging SGP-jongeren te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vereniging SGP-jongeren per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de vereniging SGP-jongeren zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag een toelichting op de jaarcijfers 2019.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

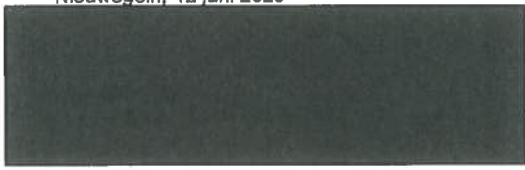
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 12 juni 2020

SGP-jongeren

Jaarrekening 2019

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de vereniging SGP-jongeren

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de vereniging SGP-jongeren te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de vereniging SGP-jongeren per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende Rjk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de vereniging SGP-jongeren zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag een toelichting op de jaarcijfers 2019.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 12 juni 2020
Van Ree Accountants

w.g.

Financieel jaarverslag vereniging SGP-jongeren

Hierbij vindt u het rapport betreffende de jaarrekening over het jaar 2019 van de vereniging SGP-jongeren, statutair gevestigd te Rotterdam. Achtereenvolgens zijn in dit rapport de volgende stukken opgenomen.

- Toelichting op de jaarcijfers 2019
- Balans per 31 december 2019
- Staat van Baten en Lasten 2019
- Grondslagen
- Specificatie van de Balans
- Specificatie van de Staat van Baten en Lasten 2019
- Controleverklaring
- Bijlagen:
 - o Specificatie van Staat van Baten en Lasten 2019 per commissie
 - o Begroting 2020
 - o Begroting 2020 per commissie

Toelichting op de Jaarcijfers

Algemeen

Statutaire doelstelling

Volgens artikel 2 van de statuten heeft de vereniging tot doel het bevorderen van de studie der politieke en maatschappelijke vraagstukken in nationaal en internationaal verband, daarbij uitgaande van de beginselen der Staatskundig Gereformeerde Partij.

SGP-jongeren is feitelijk en statutair gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam, en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40348001.

Bestuur

Op 31 december 2019 bestond het bestuur van de vereniging uit onderstaande personen:

Arie Rijnveld, voorzitter

Anne-Ruth Overduin-Voogt, vicevoorzitter en lokaal a.i.

Josefin Verschuure, secretaris

Kees Boer, penningmeester

Pieter Meijers, politiek bestuurslid

Geraldine Aversch, politiek bestuurslid

Dirk van Horssen, bestuurslid communicatie

Leander Tramper, bestuurslid communicatie

Jos van de Breevaart, bestuurslid organisatie & relaties en leden a.i.

Realisatie 2019

Het jaar 2019 is afgesloten met een positief resultaat. Het resultaat lager dan begroot, maar wel verbeterd ten opzichte van 2018. Gezien de daling van het aantal betalende leden is de subsidie voor 2019 met € 6.000 afgewaardeerd. Daarnaast vielen de personeelskosten hoger uit dan begroot, alhoewel de bestuurs- en commissiekosten lager waren ten opzichte van de begroting.

Ledenaantallen en subsidie

De subsidiebedragen zijn voor een groot deel afhankelijk van het aantal betalende leden in de leeftijd tot en met 27 jaar. De subsidiebedragen waren in 2017, 2018 en 2019 respectievelijk 3.302, 3.205 en 2.819.

Giften

Gedurende het boekjaar 2019 zijn er geen giften ontvangen groter dan € 4.500,- en ook geen anonieme giften groter dan € 1.000,-.

Schulden

Gedurende het boekjaar 2019 zijn er geen schulden aangegaan groter dan € 25.000,-.

Begroting 2020

In de begroting 2020 is qua activiteiten en de uitgaven daarvan de lijn van de afgelopen jaren doorgezet. Wel is hierbij rekening gehouden met een daling van het aantal leden, alhoewel ledenwerving de onverminderde aandacht van het bestuur heeft. In deze begroting is de verhoging van de subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken ad. € 25.000 meegenomen. Aangezien een deel van de subsidieverhoging in 2021 ongedaan wordt gemaakt door de reeds besloten bezuiniging is voor de invulling van de subsidie 2020 gekozen voor een combinatie van eenmalige en structurele uitgaven.

Impact COVID-19

Bij het opstellen van de begroting 2020 is geen rekening gehouden met de impact van de uitbraak van het COVID-19 virus en de daarop genomen overheidsmaatregelen om deze uitbraak te beheersen. Verwacht wordt dat de inkomsten uit lidmaatschappen, abonnementen en subsidie gelijk zullen blijven. Wel wordt er een afname van de inkomsten uit giften en advertenties verwacht. De verwachting is dat de kosten lager zullen uitvallen dan begroot, aangezien nagenoeg alle activiteiten zijn geannuleerd of op een digitale manier plaatsvinden. Wel zullen de kosten voor de SGP-jongerendag 2020 licht hoger uitvallen dan begroot doordat deze verplaatst moest worden naar het najaar van 2020. Door toezeggingen wordt verwacht dat de kosten voor de locatie van de SGP-jongerendag niet hoger zullen uitvallen. Overall wordt de impact van COVID-19 op de begroting van 2020 beperkt ingeschat.

Rotterdam, mei 2020

VA

JAARREKENING 2019

EN

BEGROTING 2020

SGP-jongeren

BALANS PER 31 DECEMBER 2019
in euro's, na resultaatbestemming

	<u>31 dec 2019</u>	<u>31 dec 2018</u>
<u>ACTIVA</u>		
Inventaris en automatisering	824	1.075
Vorderingen		
Nog te ontvangen subsidie Binnenlandse Zaken	9.859	29.680
Overige vorderingen en overlopende activa	8.229	13.036
Rekening-courant SGP	72.710	23.201
Liquide middelen	36.919	38.559
	<u>128.541</u>	<u>105.551</u>
<u>PASSIVA</u>		
Kapitaal	8.977	8.977
Bestemmingsreserve activiteiten	53.516	48.218
Bestemmingsreserve lokale commissies	29.099	27.691
	<u>91.592</u>	<u>84.886</u>
Voorzieningen		
Voorziening grootschalige activiteiten	13.000	-
Kortlopende schulden		
Overige schulden en overlopende passiva	23.949	20.665
	<u>128.541</u>	<u>105.551</u>

VAN

SGP-jongeren

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019

in euro's

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
BATEN			
Contributies en Lidmaatschappen	34.645	34.250	31.304
Giften/collecten	4.922	6.200	5.606
Abonnementen	13.550	16.300	14.663
Advertenties	9.745	10.000	3.791
Verkoop PR-materiaal/spons./boeken e.d.	260	750	4.394
Standverhuur/overige opbrengsten	-	100	75
Subsidie Binnenlandse zaken	78.878	80.000	95.286
Bijdrage SGP	-	-	7.500
Lokale commissies	25.779	9.500	25.320
TOTAAL BATEN	167.779	157.100	187.939
LASTEN			
Totaal Personeel	38.401	31.850	59.759
Totaal Afschrijvingskosten	251	750	179
Totaal Kantoorkosten	890	2.700	2.886
Totaal Algemeen	15.240	20.500	14.057
Totaal Publiciteit	81.920	76.980	92.386
Totaal Lokale commissies	24.371	9.500	25.253
TOTAAL LASTEN	161.073	142.280	194.520
SALDO	6.706	14.820	-6.581
Resultaatbestemming:			
Bestemmingsreserve activiteiten	5.298	14.820	-6.648
Bestemmingsreserve lokale commissies	1.408	-	67
	6.706	14.820	-6.581

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemene waardering

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met RJK C1 'Kleine organisaties zonder winststreven'. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beleidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende stichtingen en verenigingen zijn verbonden met de rechtspersoon:
- Staatkundige Gereformeerde Partij

Lokale commissies

De plaatselijke verenigingen die zijn omgevormd tot commissies zijn nu niet-zelfstandig onderdeel van de SGP-jongeren. De financiële gegevens van de commissies zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:
Inventaris en automatisering 20% tot 33%

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Bestemmingsreserve activiteiten

De bestemmingsreserve activiteiten betreft met name een reserve om in de toekomst activiteiten te kunnen blijven uitvoeren als door (externe) omstandigheden de financiering ervan in het betreffende jaar niet toereikend is.

Bestemmingsreserve lokale commissies

De bestemmingsreserve lokale commissies is een bestemmingsreserve die is gevormd voor de toekomstige directe kosten van de afdelingen.

Resultaatbepaling

Contributies

De contributies betreffen de gefactureerde en ontvangen contributies aan de leden van de SGP-jongeren.

Abonnementen

De abonnementen betreffen de gefactureerde en ontvangen abonnementsgelden voor de abonnees van In Contact en KLIK. Doorgaans gaat het daarbij om personen die 28 jaar en ouder zijn.

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De opbrengst bestaat uit de voorlopig vastgestelde subsidie over het boekjaar en het verschil tussen de definitieve en voorlopige subsidie vaststelling over het vorige boekjaar.

Advertentiewerving en Sponsoring

Dit betreft de opbrengsten uit hoofde van sponsoring van de activiteiten door middel van een eenmalige bijdrage of door middel van advertenties.

Giften

De giften betreffen de in het boekjaar ontvangen giften en overbetalingen.

Opbrengsten lokale commissies

De opbrengsten commissies betreffen door de commissies in het boekjaar ontvangen giften, overbetalingen, sponsoring, rente etc.

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE BALANS

In euro's

	31 dec 2019	31 dec 2018
<u>ACTIVA</u>		
Inventaris en automatisering		
Aanschafwaarde	1.254	714
Cumulatieve afschrijvingen	-179	-
Boekwaarde per 1 januari	<u>1.075</u>	<u>714</u>
Investeringen	-	540
Afschrijvingen	-251	-179
Totaal	<u>-251</u>	<u>361</u>
Aanschafwaarde	1.254	1.254
Cumulatieve afschrijvingen	-430	-179
Boekwaarde per 31 december	<u><u>824</u></u>	<u><u>1.075</u></u>
Ministerie van Binnenlandse Zaken		
Subsidie boekjaar	73.297	82.006
Ontvangen voorschot boekjaar	63.438	65.608
Subsidie vorig boekjaar	-	13.280
Nog te ontvangen	<u><u>9.859</u></u>	<u><u>29.680</u></u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
Advertenties	4.408	2.461
Abonnementen	1.484	948
Portidepot	1.350	1.350
Contributies	212	-
Pensioenpremie	153	104
Loonheffing / sociale lasten	-	6.875
Diversen	<u>622</u>	<u>1.298</u>
Totaal overige vorderingen en overlopende activa	<u><u>8.229</u></u>	<u><u>13.036</u></u>

Het portidepot heeft een looptijd van langer dan één jaar.

VA

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE BALANS

In euro's

	31 dec 2019	31 dec 2018
<u>ACTIVA</u>		
Rekening-courant SGP		
Stand per 1 januari	23.201	32.400
Mutaties ten laste van rekening-courant	<u>-35.911</u>	<u>-98.534</u>
	-12.710	-64.134
Afrekening vorig boekjaar	21.982	21.729
Subsidie boekjaar	<u>63.438</u>	<u>65.606</u>
Stand per 31 december	<u>72.710</u>	<u>23.201</u>
<u>PASSIVA</u>		
Kapitaal		
Stand per 1 januari	8.977	8.977
Mutatie	<u>-</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>8.977</u>	<u>8.977</u>
Bestemmingsreserve activiteiten		
Stand per 1 januari	48.218	54.866
Resultaatbestemming	<u>5.298</u>	<u>-6.648</u>
Stand per 31 december	<u>53.516</u>	<u>48.218</u>
Bestemmingsreserve lokale commissies		
Stand per 1 januari	27.691	27.624
Resultaatbestemming	<u>1.408</u>	<u>67</u>
Stand per 31 december	<u>29.099</u>	<u>27.691</u>
Voorziening grootschalige activiteiten		
Jongerendag	<u>13.000</u>	<u>-</u>
Totaal voorziening	<u>13.000</u>	<u>-</u>
Het verloop van de voorziening jongerendag is als volgt		
Stand per 1 januari	-	17.000
Bij: dotatie ten laste van commissie Organisatie	15.000	16.900
Af: kosten jongerendag	2.000	44.600
Bij: directe opbrengsten jongerendag	<u>-</u>	<u>10.700</u>
Stand per 31 december	13.000	-

VAN

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE BALANS

in euro's

<u>PASSIVA</u>	31 dec 2019	31 dec 2018
Overige schulden en overlopende passiva		
Vakantieuren	5.926	4.521
Vakantiegeld	1.840	1.550
Loonheffing / sociale lasten	1.219	-
Accountantskosten	2.778	3.431
Diversen	12.186	11.163
Totaal overige schulden en overlopende passiva	<u>23.949</u>	<u>20.665</u>

SGP-jongeren

SPECIFICATIE VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

in euro's

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
<u>BATEN</u>			
Contributies	34.516	33.000	30.134
Lidmaatschappen	129	1.250	1.170
	34.645	34.250	31.304
Giften/collecten	4.922	6.200	5.606
Abonnementen	13.550	16.300	14.663
Advertenties	9.745	10.000	3.791
Verkoop PR-materiaal	-	-	33
Boeken, brochures en lesbrieven	260	750	4.361
	260	750	4.394
Standverhuur	-	-	-
Overige opbrengsten	-	100	75
	-	100	75
Subsidie Ministerie Binnenlandse Zaken	73.297	80.000	82.006
Afrekening subsidie vorig boekjaar	5.581	-	13.280
	78.878	80.000	95.286
Bijdrage SGP	-	-	7.500
Lokale commissies	25.779	9.500	25.320
<u>TOTAAL BATEN</u>	167.779	157.100	187.939
<u>LASTEN</u>			
<u>Personeel</u>			
Salaris	48.618	17.000	35.329
Salarisadministratie	207	250	278
Overige personeelskosten	4.339	2.000	3.624
Doorbelasting naar SGP	-28.118	-	-
Doorbelasting vanuit SGP	13.355	12.600	20.528
Totaal Personeel	38.401	31.850	59.759

Het aantal FTE over 2019 bedraagt 0,9 (2018: 0,8)

Het pensioen is ondergebracht bij Rabobank Pensioenen.

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Afschrijvingskosten			
Afschrijvingskosten inventaris	143	750	143
Afschrijvingskosten automatisering	108	-	36
Totaal Afschrijvingskosten	251	750	179
Kantoorkosten			
Papier en enveloppen	-	500	929
Drukwerk	115	-	659
Betallingsverkeer	775	2.100	639
Overige kantoorkosten	-	100	659
Totaal Kantoorkosten	890	2.700	2.886
Algemeen			
Vergaderkosten	1.509	-	140
Bestuurs- en commissiekosten	7.495	14.700	6.331
Advertentiekosten	-	500	745
Frankeer- en portikosten	2.264	2.300	2.238
Accountantskosten	3.972	3.000	4.603
Totaal Algemeen	15.240	20.500	14.057
Publiciteit			
Bijeenkomsten	27.363	24.000	26.612
Druk-, opmaak-, verzendkosten e.d.	37.809	30.550	47.023
Promotiemateriaal en -activiteiten	7.961	12.930	8.771
Bijdrage lokale commissies	8.787	9.500	9.980
Totaal Publiciteit	81.920	76.980	92.386
Totaal Lokale commissies	24.371	9.500	25.253
TOTAAL LASTEN	161.073	142.280	194.520
SALDO	6.706	14.820	-6.581
Resultaatbestemming:			
Bestemmingsreserve activiteiten	5.298	14.820	-6.648
Bestemmingsreserve lokale commissies	1.408	-	67
	6.706	14.820	-6.581

VA [REDACTED] S

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP

A. Verklaring over de In het rapport opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2019 van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP te 's-Gravenhage in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de rekening van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen en subsidieverstrekkers met als doel de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP, verbonden partijen en subsidieverstrekkers en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het bestuur van de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

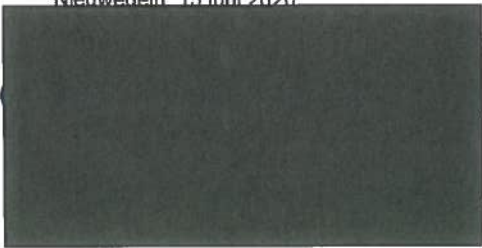
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 15 juni 2020

Stichting Vormingsactiviteiten
Oost-Europa SGP
Dinkel 7
3068 HB Rotterdam

Rapport betreffende de jaarrekening 2019

RAPPORT BETREFFENDE DE JAARREKENING 2019

INHOUDSOPGAVE

1. Algemeen
2. Subsidies
3. Uitkomsten

Pag.

1
2
2
2

JAAARREKENING 2019

Balans per 31 december 2019

3

Categoriale rekening van baten en lasten over 2019

4

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

6

Toelichting op de balans

7

Toelichting op de rekening van baten en lasten en functionele rekening van baten en lasten

9

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring

10

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

1. Algemeen

1.1. Statutaire doelstelling

Volgens artikel 3 van de statuten:

De stichting heeft ten doel het geven van voorlichting omtrent doeleinden en standpunten van de partij en het verzorgen van politieke scholings- en vormingsactiviteiten gericht op landen in Oost-Europa in overeenstemming met de in artikel 2 genoemde grondslag.

De Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa is feitelijk gevestigd op Dinkel 7, 3068 HB te Rotterdam NL, is statutair gevestigd in 's-Gravenhage en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41149229.

1.2. Bestuur

Per 31 december 2019 bestond het bestuur uit de volgende personen:

E. van Voorden (voorzitter)
Dr. W. Jongsma (secretaris)
Drs. G.A. van der Waal (penningmeester)
Drs. J.C. Bazen
G.A.R. Kraaijeveld
Dr. H.F. Massink
Drs. H.J. van Schothorst

De stichting heeft de volgende medewerkers en adviseurs:
M. van Oost - Mitocaru

2. Subsidies

Subsidievaststelling 2018

Bij beschikking van 22 oktober 2019, referentie 2019-0000354031, is de WFPP subsidie 2018 vastgesteld op € 81.861,00. Bij beschikking van 3 december 2019, referentie DEU-4000001587, is de subsidie van NRRP-Matra 2018 vastgesteld op € 36.000,00. Bij beschikking van 21 februari 2020, referentie 4000001434, is de subsidie van NRRP-Shiraka 2018 vastgesteld op € 43.973,00. De totale subsidie over 2018 bedraagt € 161.954.

Subsidieverantwoording 2019

De lasten over het jaar 2019 (incl. Jordanie 2018) bedragen € 197.085.

Giften

Gedurende het boekjaar 2019 zijn er geen giften ontvangen groter dan € 4.500.

Schulden

Gedurende het boekjaar 2019 zijn er geen verplichtingen aangegaan groter dan € 25.000.

Gedurende het boekjaar 2019 is de onderlinge rekening-courantverhouding met de SGP hoger dan € 25.000. Voor het verloop van de rekening-courantverhouding gedurende het jaar wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

te
VAN RE
ANTS

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

BALANS PER 31 DECEMBER 2019
(bedragen in euro's)

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
ACTIVA		
Materiele vaste activa		
Automatisering	677	1.015
Vorderingen		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken	10.486	5.886
Overige vorderingen	196	102
Liquide middelen	9.934	31.268
	<u>21.293</u>	<u>38.271</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	-	-
Voorzieningen		
Egalisatierekening subsidieverschillen	-	-
Overschotten voorgaande jaren	-	-
Kortlopende schulden		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken	6.027	-
Rekening-courant SGP	748	31.998
Rekening-courant WI	1.708	-
Overige schulden	12.809	6.273
	<u>21.293</u>	<u>38.271</u>

VAN RE...NTS

CATEGORIALE REKENING VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019
(bedragen in euro's)

	2019 uitkomst	2018 uitkomst
BATEN		
Subsidie		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2017-0000524275 (WFPP)		95.165
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000001587.2018 (Matra)		36.000
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2018.621156 (Shiraka)	8.075-	52.048
Niet besteed subsidie deel (WFPP)		13.184-
Af rondingsverschillen 2017/2018	1-	
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2018-0000863283 (WFPP)	82.320	
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000002429.2019 (Shiraka)	89.736	
Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000002420.2019 (Matra)	33.145	
Niet besteed subsidie deel (WFPP)	8.115-	
	<u>189.010</u>	<u>170.030</u>

Op 21 februari 2020 is de subsidie Shiraka 2018 € 8.075 lager vastgesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit betreft de kosten van een activiteit in Jordanië welke niet was opgenomen in de oorspronkelijke subsidie-aanvraag aan het Ministerie. Ter dekking van de kosten van deze activiteit zal worden verzocht aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties deze kosten als subsidibale kosten bij de WFPP verantwoording 2019 aan te merken. Dit verzoek is reeds in deze jaarrekening verwerkt.

Vrijval voorziening Dekking tekort	-	-
Totale baten	<u>189.010</u>	<u>170.030</u>
LASTEN		
Project personeelskosten		
311 Nederlands personeel / bestuur	-	-
312 Lokaal personeel	-	-
320 Dagvergoedingen	850	988
331 Internationale reiskosten	30.730	33.121
332 Lokale en Binnenlandse reiskosten	2.947	1.650
	<u>34.527</u>	<u>35.759</u>
Leverantie van diensten		
420 Kosten lokale vertalers	-	-
490 Diversen (organisatiekosten)	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>
Operationele kosten		
521 Kantooruitrusting in Nederland	-	-
531 Ned. reproductie-/telecommunicatiekosten	-	181
532 Lokale reproductie-/telecommunicatiekosten	-	-
533 Vergaderkosten	3.882	4.033
590 Diversen (financiële kosten)	5.725	6.127
	<u>9.607</u>	<u>10.341</u>

VAN RE
TS

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

	2019 uitkomst	2018 uitkomst
Training en cursussen		
600 Trainingen en cursussen	104.015	93.059
611 Ned. cursussen	-	-
612 Lokale cursussen	-	-
690 Diversen	-	-
	<u>104.015</u>	<u>93.059</u>
Algemene personeelslasten		
921 Salaries	28.888	17.584
931 Kosten bureau/mte (inrichting en functionering)	1.673	1.460
941 Reis- en verblijfskosten personeel	70	-
951 Diversen (m.n. vrijwilligersvergoedingen)	10.230	11.826
	<u>40.861</u>	<u>30.871</u>
Bovenstaande personeelskosten zijn voornamelijk de kosten van de coördinatoren.		
Totale lasten	<u>189.010</u>	<u>170.030</u>
Resultaat	<u>-</u>	<u>-</u>
Resultaatbestemming		
Mutatie algemene reserve	<u>-</u>	<u>-</u>

VAN RE
ANTS

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Algemene waardering

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Verbonden partijen

Van verbonden partijen is sprake wanneer een partij beëidsbepalende invloed kan uitoefenen op een andere partij dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het zakelijke en financiële beleid van de andere partij.

De volgende vereniging is verbonden met de rechtspersoon:

- Staatkundige Gereformeerde Partij

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingsprijs en jaarlijks verminderd met een lineaire afschrijving, rekening houdend met de verwachte economische levensduur en een eventuele restwaarde.

De afschrijvingspercentages, uitgedrukt als % van de verkrijgingsprijs, zijn als volgt:

Kantoorinrichting/apparatuur	33%
Automatisering	20%

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

RESULTAATBEPALING

Subsidies

Subsidies betreffen de toegekende jaarsubsidies van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (WFPP) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken (Shiraka en Matra) voorzover deze besteed zijn.

Subsidieerbare kosten (en daarmee ook de samenhangende subsidiebare) die in een volgend boekjaar worden besteed, worden eveneens in het huidige boekjaar als subsidieerbare kosten (en daarmee ook de samenhangende subsidiebare) verantwoord indien:

- deze kosten waren begroot in de toegekende jaarsubsidie van het huidige boekjaar; en
- hiervoor toestemming is verleend door de subsidieversrekker (zgn. budgetneutrale verlenging); en
- de kosten zijn besteed in het volgende boekjaar voor de vaststelling van deze jaarrekening.

De directe (personeels)kosten worden aan de projecten toegerekend voor zover deze passen binnen de goedgekeurde begroting.

VAN R
TS

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

TOELICHTING OP DE BALANS
(bedragen in euro's)

	31-12-2019	31-12-2018
<u>Materiele vaste activa</u>		
Automatisering		
Aanschafwaarde	1.015	1.353
Cumulatieve afschrijvingen	-	-
Boekwaarde per begin boekjaar	1.015	1.353
Investerings	-	-
Afschrijvingen	338-	338-
Desinvesteringen	-	-
Afschrijvingen desinvestering	-	-
	338-	338-
Aanschafwaarde	1.015	1.353
Cumulatieve afschrijvingen	338-	338-
Boekwaarde per einde boekjaar	677	1.015
<u>Vorderingen</u>		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken		
Saldo per 1 Januari	5.886	26.166-
Afrekening subsidie vorig boekjaar	5.885-	22.354
Subsidie boekjaar WFPP	82.320	95.165
Ontvangen subsidie boekjaar WFPP	65.856-	78.132-
Subsidie boekjaar MPPP Matra	33.145	38.000
Ontvangen subsidie boekjaar MPPP Matra	32.490-	34.200-
Subsidie boekjaar Shiraka	89.736	52.048
Ontvangen subsidie boekjaar Shiraka	88.255-	50.000-
Niet bestede subsidie boekjaar (WFPP)	8.115-	13.184-
	10.486	5.885,77
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde bedragen	58	54
Nog te ontvangen bedragen	138	48
	196	102
<u>Eigen vermogen</u>		
Algemene reserve		
Saldo per 1 Januari	-	-
Resultaatbestemming	-	-
	-	-

ter id
VAN REE A S

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

	31-12-2019	31-12-2018
<u>Kortlopende schulden</u>		
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Buitenlandse Zaken A/rekening Shiraka 2018	6.027	-
	<u>6.027</u>	<u>-</u>
Rekening-courant SGP		
Saldo per 1 januari	31.998	19.295
Mutaties	31.249	51.293
	<u>748</u>	<u>31.998</u>
Rekening-courant WI		
Saldo per 1 januari	-	-
Mutaties	1.708	-
	<u>1.708</u>	<u>-</u>
Overige schulden		
Reservering vakantiegeld	486	440
Reservering soc. in vakantiegeld	103	100
Loonheffing	459	432
Declaraties	-	1.362
Accountant en salarisadministratie	3.000	2.939
Conferentie	8.757	955
Diversen	25	45
	<u>12.809</u>	<u>8.273</u>

VAN R

S

TOELICHTING OP DE REKENING VAN BATEN EN LASTEN EN FUNCTIONELE REKENING VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen in euro's)

	2019	
	uitkomst	begroting
De kosten zijn besteed aan de volgende projecten.		
Egypte	22.538	13.500
Irak	8.757	31.000
Jordanie	22.008	10.000
Libanon	-	7.000
Israël	14.288	15.000
Nederland	7.213	-
Directe kosten (incl. personeelskosten)	74.780	76.500
Toegerekende indirecte kosten (20%)	14.956	-
Totaal Shiraka	89.736	76.500
Albanie	11.281	11.500
Georgie	4.815	5.000
Moldavië	5.201	5.000
Montenegro	2.251	3.000
Oekraïne	4.073	4.000
Directe kosten (incl. personeelskosten)	27.821	28.500
Toegerekende indirecte kosten (20%)	5.524	-
Totaal Matra	33.145	28.500
Albanie	-	5.000
Belarus	8.204	5.500
Georgie	9.552	10.500
Jordanie (2018)	8.075	-
Macedonië	-	5.000
Moldavië	-	11.500
Montenegro	-	7.500
Nederland	16.182	10.000
Servië	5.848	5.000
Oekraïne	14.839	-
Internationaal Secretariaat	498	5.000
Directe kosten (incl. personeelskosten)	80.777	65.000
Toegerekende indirecte kosten	13.426	-
Toegerekende kosten Shiraka	-	-
Toegerekende kosten Matra	-	-
Totaal BZK	74.203	85.000
Totaal directe kosten (excl. Jordanië 2018)	155.103	-
Overige niet projectgebonden kosten:	50.972	-
Directe personeelskosten projecten (salaries- en telefoonkosten)	17.086	-
Totale lasten 2019	189.010	-
Jordanië (2018)	8.075	-
Totaal	197.085	-
Dekking lasten door subsidie:		
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000002429.2019 (Shiraka)		
- Directe kosten en personeelskosten	74.780	
- Toegerekende indirecte kosten	14.956	
- Maximale subsidie	89.736	
- Toegerekend aan WFPP	82.800	
- Ministerie van Buitenlandse Zaken, 4000002420.2019 (Matra)		
- Directe kosten en personeelskosten	27.821	
- Toegerekende indirecte kosten	5.524	
- Maximale subsidie	33.145	
- Toegerekend aan WFPP	34.200	
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2018-0000883283 (WFPP)		
- Directe kosten incl. personeelskosten (incl. Jordanië 2018)	60.777	
- Toegerekende kosten projecten Shiraka	-	
- Toegerekende kosten projecten Matra	-	
- Toegerekende indirecte kosten	13.426	
	74.203	
Totaal dekking	197.085	

STICHTING VORMINGSACTIVITEITEN
OOST-EUROPA SGP
'S-GRAVENHAGE

Aantal dienstverbanden

Het aantal dienstverbanden bedroeg in 2019: 0,45 (2018: 0,33) op basis van fulltime dienstverbanden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Als gevolg van de wereldwijde Covid-19 pandemie zijn een groot aantal projecten die in het eerste halfjaar 2020 stonden gepland doorgeschoven. Daarnaast wordt aan sommige projecten in de vorm van een webinar vorm gegeven. Door de buitenlandstichtingen van de verschillende politieke partijen wordt op dit moment overleg gevoerd met het Ministerie van Buitenlandse Zaken wat dit betekent voor de projectfinanciering 2020. Hiervoor zijn een aantal oplossingsrichtingen bedacht die nog verder moeten worden uitgewerkt en geformaliseerd. Op basis van de nu bekende informatie, zal de Covid-19 pandemie geen gevolgen hebben voor de continuïteit van de Stichting.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Stichting Vermingsactiviteiten Oost-Europa SGP

A. Verklaring over de in het rapport opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2019 van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP te 's-Gravenhage in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het bestuur van de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019
2. de rekening van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuw@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening waarin de basis voor financiële verslaggeving uiteen is gezet. De jaarrekening is opgesteld voor het bestuur, verbonden partijen en subsidieverstrekken met als doel de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP in staat te stellen te voldoen aan de verantwoordingsverplichtingen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor het bestuur van Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa SGP, verbonden partijen en subsidieverstrekken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het bestuur van de stichting gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in punt Grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de toelichting van de jaarrekening. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 15 juni 2020

Van Ree Accountants

w.g.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Rijk-Richtlijn C1 Kleine Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne berekening die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Staatkundig Gereformeerde Partij
Dinkel 7, 3068 HB Rotterdam
T 010 - 72 00 770
E info@sgp.nl

IBAN NL09 RABO 0357 6791 48
t.n.v. Staatkundig Gereformeerde Partij
facebook.com/sgpnieuws
twitter.com/sgpnieuws

PER E-MAIL

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
T.a.v. directie Bestuur, Democratie en Financiën
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp: Bijdragen en schulden neveninstellingen 2019
Kenmerk : P200625.038
Datum : 25 juni 2020

Geachte directeur,

De Staatkundig Gereformeerde Partij verklaart dat de neveninstellingen het Wetenschappelijk Instituut van de SGP; de SGP-jongeren; de SGP-Bestuurdersvereniging en de Stichting Vormingsactiviteiten Oost-Europa der SGP in 2019 geen bijdragen van in totaal € 4.500 of meer van een gever heeft ontvangen en in 2019 geen schulden van € 25.000 of meer is aangegaan.

We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,

het Hoofdbestuur van de SGP,
namens deze,

J.W. Keuken
Penningmeester SGP

